“ESTIMADA AMAZÒNIA”

4 SOMNIS EN L’EXHORTACIÓ APOSTÒLICA “ESTIMADA AMAZÒNIA”.

1. **SOMNI SOCIAL: LLUITAR PELS DRETS DELS MÉS POBRES**
2. **SOMNI CULTURAL: PRESERVAR LA RIQUESA CULTURAL**
3. **SOMNI ECOLÒGIC: CUSTODIAR L’ACLAPARADORA HERMOSURA NATURAL**
4. **SOMNI ECLESIAL: SUSCITAR COMUNITATS CRISTIANES AMB ROSTRE AMAZÒNIC**

PAX * 254

MAIG 2020

“PER ACONSEGUIR UNA RENOVADA INCULTURACIÓ DE L’EVANGELI EN L’AMAZÒNIA, L’ESGLÉSIA NECESSITA ESCOLTAR LA SEVA SAVIESA ANCESTRAL, TORNAR A DONAR LA VEU A LA GENT GRAN, RECONÉIXER ELS VALORS PRESENTS EN L’ESTIL DE VIDA DE LES COMUNITATS ORIGINÀRIES, RECUPERAR A TEMPS LES RIQUES TRADICIONS DELS POBLES.

EN L’AMAZÒNIA JA HEM REBUT RIQUESES DE LES CULTURES PRECOLOMBINES, COM «L’OBERTUIRA A L’ACCIÓ DE DÉU, EL SENTIT D’AGRAÏMENT PELS FRUITS DE LA TERRA, EL CARÀCTER SAGRAT DE LA VIDA HUMANA I LA VALORACIÓ DE LA FAMÍLIA, EL SENTIT DE SOLIDARITAT I LA CORRESPONSABILITAT EN EL TREBALL COMÚ, LA IMPORTÀNCIA DEL CULTUAL, LA CREENÇA D’UNA VIDA MÉS ENLLÀ DE LA TERRENA I TANTS ALTRES VALORS»”

Exhortació Apostòlica “Estimada Amazònia” n. 100

EDITORIAL

US PRESENTEM EL NÚMERO 254 DE PAX
GENER 2020

ELS GERMANS S'EXPRESSEN...
ELS GERMANS ES COMUNIQUEN...

PAX VOL SER UN MITJÀ D'EXPRESSIÓ I DE COMUNICACIÓ ENTRE ELS GERMANS

Teniu a la vostra disposició el PAX 254, corresponent a MAIG 2020, sempre pretenent una fraterna comunicació entre tots, *doncs per alguna raó el Fundador ens va fer Germans,* i volia que ens nomenéssim sempre com a tals.

En el present PAX es continua donant relleu al Sínode de l'Amazònia amb motiu de la publicació pel Papa Francesc de l'Exhortació Apostòlica *"Estimada Amazònia",* que ha deixat a alguns amb una certa decepció al no figurar ja definitives, les qüestions dels *"viri probati"* i del *"diaconat femení".* Però podeu llegir uns articles de presentació per part de persones molt acreditades i també en els links, que ens poden deixar ben tranquils i valorant el molt positiu en el contingut d'aquesta Exhortació Apostòlica. Certament que tots seguim i ens mostrem interessats i potser amb cert neguit, per l'evolució de l'Església que promou, "tant com pot" el Papa Francesc. I no perdre la pau llegint "l'Estimada Amazònia" com diu el P. Bernabé Dalmau.

Dintre de la versió del lema "IMAGINA..." (amb punts suspensius) del segon trimestre que ens demana estar atents a un pensament expansiu que ens obri a un flux i interflux d'dees que en el tercer trimestre amb "IMAGINA?" (amb un punt d'interrogació) ens ha de portar a treballar preguntes que ens condueixin a una altra realitat, com sembla que indubtablement hi estem anant, en tots els àmbits de la societat, polític, econòmic, ecològic eclesial, lasal·lià... Per això el comentari de la Carta Pastoral del G. Superior General, que ens inclou uns punts de reflexió personal i comunitari al llarg del text. El seguir les petjades del Fundador amb el record del G. Florence, quart Superior General i seguint mencions, com la del G. Gabriel Drolin, la dels orígens del nostre Districte de Catalunya, que ens presenta el G. Ramon Font i que seguirà posteriorment en PAX successius, etc. són records de l'esperit de l'Institut que ha de seguir animant les nostres persones i comunitats.

A més, diferents Germans ens aporten col·laboracions que ens són molt adients i sense dubte del nostre interès com podreu observar.

Ens és evident que una característica dels Germans del Sector és l'envelliment progressiu. Per aquest motiu semblen molt oportuns uns articles d'aprendre a envellir, dignificar la vellesa i unes quantes reflexions per saber envellir amb joia.

Desitjant sempre el bé en el present i en el futur personal, comunitari i institucional,

Els Consell de Direcció de PAX
GG. Lluís Diumenge, Josep Maria Pons,
Carles Giol, Jaume Palom, i Jaume Pujol

"Querida Amazonía"

La Exhortación del Papa para una Iglesia con rostro amazónico

"Querida Amazonía"

Publicada la Exhortación post-sinodal sobre la Amazonía. El documento traza nuevos caminos de evangelización y cuidado del ambiente y de los pobres. Francisco desea un nuevo impulso misionero y alienta el papel de los laicos en las comunidades eclesiales.

Alessandro Gisotti – Ciudad del Vaticano

"La querida Amazonía se muestra ante el mundo con todo su esplendor, su drama, su misterio". Así comienza **la Exhortación apostólica post-sinodal, Querida Amazonía**. El Pontífice, en los primeros puntos (2-4) explica "el sentido de esta Exhortación" llena de referencias a documentos de las Conferencias Episcopales de los países amazónicos, pero también a poemas de autores relacionados con la Amazonía. Hace hincapié

en que desea “expresar las resonancias” que el Sínodo ha provocado en él. Y precisa que no pretende sustituir ni repetir el Documento Final que nos invita a leer “íntegramente”, esperando que toda la Iglesia se deje “enriquecer e interpelar” por él y que la Iglesia de la Amazonía se comprometa “en su aplicación”. Francisco comparte sus “Sueños para la Amazonía” (5-7), cuyo destino debe preocupar a todos, porque esta tierra también es “nuestra”. Formula “cuatro grandes sueños”: que la Amazonía “luche por los derechos de los más pobres”, “preserve la riqueza cultural”, “custodie celosamente la abrumadora hermosura natural” y, por último, que las comunidades cristianas sean “capaces de entregarse y encarnarse en la Amazonía”.

1. EL SUEÑO SOCIAL: QUE LA IGLESIA ESTÉ AL LADO DE LOS OPRIMIDOS

El primer capítulo de *Querida Amazonía* se centra en el “Sueño social” (8). Destaca que “un verdadero planteo ecológico” es también un “planteo social” y, si bien aprecia el “buen vivir” de los indígenas, advierte contra el “conservacionismo” que solo se preocupa por el medioambiente. En tonos vibrantes, habla de “injusticia y crimen” (9-14). Recuerda que Benedicto XVI ya había denunciado “la devastación ambiental de la Amazonía”. Los pueblos originarios, advierte, sufren el “sometimiento” tanto de los poderes locales como de los externos. Para el Papa las operaciones económicas que alimentan la devastación, los asesinatos, la corrupción, merecen el nombre de “injusticia y crimen”. Y con Juan Pablo II reitera que la globalización no debe convertirse en un nuevo colonialismo.

Que los pobres sean escuchados sobre el futuro de la Amazonía

Ante tal injusticia, el Pontífice pide “indignarse y pedir perdón” (15-19). Para Francisco son necesarias “redes de solidaridad y desarrollo” y llama al compromiso de todos, incluyendo a los líderes políticos. A partir de aquí, el Papa se detiene en el tema del “sentido comunitario” (20-22). Recuerda que para los pueblos amazónicos las relaciones humanas “están impregnadas por la naturaleza circundante”. Por esta razón, escribe, viven como un verdadero “desarraigo” cuando son “obligados a emigrar a la ciudad”. La última parte del primer capítulo está dedicada a las “Instituciones dañadas” (23-25) y al “Diálogo social” (26-27). El Papa denuncia el mal de la corrupción que envenena al Estado y sus instituciones. Y espera que la Amazonía se convierta en “un lugar de diálogo social”, en primer lugar, “con los últimos”. La de los pobres, advierte, ha de ser “la voz más potente” en la Amazonía.

2. EL SUEÑO CULTURAL: CUIDAR EL POLIEDRO AMAZÓNICO

El segundo capítulo está dedicado al “Sueño cultural”. Francisco inmediatamente deja claro que “promover la Amazonía” no significa “colonizarla culturalmente” (28). Así, utiliza una imagen que le es muy querida: “el poliedro amazónico” (29-32). Es necesario luchar contra la “colonización postmoderna”. Para Francisco es urgente “cuidar las raíces” (33-35). Citando a *Laudato si’* y *Christus vivit*, subraya que la “visión consumista del ser humano” tiende a “homogeneizar las culturas” y esto repercute

especialmente en los jóvenes. A ellos, el Papa les pide “hacerse cargo de las raíces”, que “recuperen la memoria dañada”.

Los “grandes sueños” de Francisco para la Amazonía. No a un indigenismo cerrado, sino a un encuentro intercultural

La Exhortación se centra entonces en el “encuentro intercultural” (36-38). Incluso las “culturas supuestamente más evolucionadas”, observa, pueden aprender de los pueblos que “desarrollaron un tesoro cultural estando enlazadas con la naturaleza”. La diversidad, por lo tanto, no es “una frontera”, sino “un puente”, y dice no a un “indigenismo completamente cerrado”. La última parte del capítulo II está dedicada al tema “culturas amenazadas, pueblos en riesgo” (39-40). En cualquier proyecto para la Amazonía, es su recomendación, “hace falta incorporar la perspectiva de los derechos de los pueblos”. Estos, añade, difícilmente podrán “quedar indemnes” si el entorno en el que nacieron y se desarrollaron “se daña”.

3. EL SUEÑO ECOLÓGICO: UNIR EL CUIDADO DEL AMBIENTE Y EL DE LAS PERSONAS

El tercer capítulo, “Un Sueño Ecológico”, es el que se relaciona más inmediatamente con la Encíclica *Laudato si’*. En la introducción (41-42) se destaca que en la Amazonía existe una estrecha relación del ser humano con la naturaleza. El cuidado de nuestros hermanos como el Señor nos cuida, reitera, “es la primera ecología que necesitamos”. El cuidado del medioambiente y el cuidado de los pobres son “inseparables”. Francisco, entonces, vuelca su atención al “sueño hecho de agua” (43-46). Cita a Pablo Neruda y a otros poetas locales sobre la fuerza y la belleza del río Amazonas. Con sus poemas, escribe, “nos ayudan a liberarnos del paradigma tecnocrático y consumista que destroza la naturaleza”.

Escuchar el grito del Amazonas, que el desarrollo sea sostenible

Para el Papa, es urgente escuchar “el grito de la Amazonía” (47-52). Recuerda que el equilibrio planetario depende de su salud. Hay, escribe, fuertes intereses no solo locales, sino también internacionales. La solución, por lo tanto, no es la “internacionalización” de la Amazonía, sino que debe crecer “la responsabilidad de los gobiernos nacionales”. El desarrollo sostenible, continúa, requiere que los habitantes estén siempre informados sobre los proyectos que les conciernen y espera la creación de “un sistema normativo” con “límites infranqueables”. Así, invita a la “Profecía de la contemplación” (53-57). Escuchando a los pueblos originarios, subraya, podemos amar a la Amazonía “y no solo utilizarla”; podemos encontrar en ella “un lugar teológico, un espacio donde Dios mismo se muestra y convoca a sus hijos”. La última parte del capítulo III se centra en la “Educación y los hábitos ecológicos” (58-60). El Papa señala que la ecología no es una cuestión técnica, sino que siempre incluye “un aspecto educativo”.

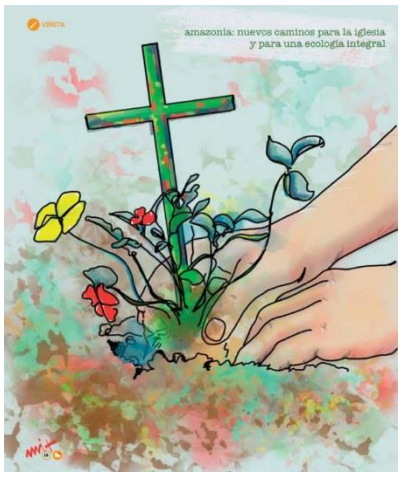

4. EL SUEÑO ECLESIAL: DESARROLLAR UNA IGLESIA CON ROSTRO AMAZÓNICO

El último capítulo, el más contundente, está dedicado “más directamente” a los pastores y fieles católicos y se centra en el “Sueño eclesial”. El Papa invita a “desarrollar una Iglesia con rostro amazónico” a través de un “gran anuncio misionero” (61), un “anuncio indispensable

en la Amazonía" (62-65). Para el Papa no basta con llevar un "mensaje social". Estos pueblos tienen "derecho al anuncio del Evangelio", de lo contrario "cada estructura eclesial se convertirá" en una ONG. Una parte sustancial se dedica entonces a la inculturación. Retomando la *Gaudium et Spes*, habla de la "inculturación" (66-69) como un proceso que lleva "a la plenitud a la luz del Evangelio" lo bueno que existe en las culturas amazónicas.

Una renovada inculturación del Evangelio en la Amazonía

El Papa mira más profundamente, señalando los "Caminos de inculturación en la Amazonía" (70-74). Los valores presentes en las comunidades originarias, escribe, deben ser "recogidos en la evangelización". Y en los dos párrafos siguientes se centra en la "inculturación social y espiritual" (75-76). El Papa señala que, dada la pobreza de tantos habitantes de la Amazonía, la inculturación debe tener un "perfume marcadamente social". Al mismo tiempo, sin embargo, la dimensión social debe integrarse con la dimensión "espiritual".

Sacramentos accesibles a todos, especialmente a los pobres

La Exhortación indica entonces los "puntos de partida para una santidad amazónica" (77-80) que no deben copiar "modelos de otros lugares". Destaca que "es posible recoger de alguna manera un símbolo indígena sin calificarlo necesariamente de idolatría". Se puede valorar, añade, un mito "cargado de sentido espiritual" sin considerarlo necesariamente "un error pagano". Lo mismo se aplica a algunas fiestas religiosas que, aunque requieren un "proceso de purificación", "contienen un significado sagrado".

Otro pasaje significativo de *Querida Amazonía* es sobre la inculturación de la liturgia (81-84). El Pontífice constata que el Concilio Vaticano II había pedido un esfuerzo de "inculturación de la liturgia en los pueblos indígenas". También recuerda, en una nota al texto, que en el Sínodo "surgió la propuesta de elaborar un *rito amazónico*". Los sacramentos, exhorta, "deben ser accesibles, sobre todo para los pobres". La Iglesia, enfatiza recordando a *Amoris laetitia*, no puede convertirse en una "aduana".

Amar la Amazonía y sus pueblos para salvar el planeta

Cardenal Czerny

Que los obispos latinoamericanos envíen misioneros a la Amazonía

Vinculado a esto está el tema de "la inculturación de la ministerialidad" (85-90) al que la Iglesia debe dar una respuesta "valiente". Para el Papa debe garantizarse "una mayor frecuencia de la celebración de la Eucaristía". A este respecto, reitera, es importante "determinar qué es lo más específico del sacerdote". La respuesta, se lee, está en el sacramento del Orden que habilita solo al sacerdote para presidir la Eucaristía. ¿Cómo, entonces, "asegurar ese ministerio sacerdotal" en áreas remotas? Francisco exhorta a todos los obispos, especialmente a los latinoamericanos, "a ser más generosos", orientando a aquellos que "muestran vocación misionera" a elegir la Amazonía y los invita a revisar la formación de los sacerdotes.

Favorecer un protagonismo de los laicos en la comunidad

Después de los sacramentos, *Querida Amazonía* se detiene en las "comunidades repletas de vida" (91-98) en las que los laicos deben asumir "responsabilidades importantes". Para el Papa, de hecho, no se trata "solo de facilitar una mayor presencia de ministros ordenados", un objetivo "limitado" si no se suscita "nueva vida en las comunidades". Por lo tanto, se necesitan nuevos "servicios laicales". Solo a través de un "contundente protagonismo de los laicos", reitera, la Iglesia podrá responder a los "desafíos de la Amazonía". Para el Pontífice, las personas consagradas ocupan también un lugar especial, al tiempo que recuerda el papel de las comunidades de base que han defendido los derechos sociales y alienta en particular la actividad de la REPAM y de los "equipos misioneros itinerantes".

Nuevos espacios para las mujeres, pero sin "clericalizaciones"

El Papa dedica un espacio propio a la fuerza y al don de las mujeres (99-103). Reconoce que en la Amazonía algunas comunidades se han mantenido solo "gracias a la presencia de mujeres fuertes y generosas". Sin embargo, advierte que no se debe reducir "la Iglesia a estructuras funcionales". Si este fuera el caso, de hecho, solo se les daría un papel si tuvieran acceso al Orden Sagrado. Para el Papa la clericalización de la mujer debe ser rechazada, aceptando en cambio la contribución según el modo femenino que prolonga "la fuerza y la ternura de María". Él alienta el surgimiento de nuevos servicios femeninos, que - con el reconocimiento público de los obispos – incidan en las decisiones de las comunidades.

Que los cristianos luchen unidos para defender a los pobres de la Amazonía

Para el Papa es necesario "ampliar horizontes más allá de los conflictos" (104-105) y dejarnos desafiar por la Amazonía para "superar perspectivas limitadas" que "se quedan clausuradas en aspectos parciales". El capítulo IV termina con el tema de la "Convivencia ecuménica e interreligiosa" (106-110). El Papa invita a los creyentes a "encontrar espacios para conversar y para actuar juntos por el bien común". "¿Cómo no luchar juntos? - pregunta Francisco- ¿Cómo no orar juntos y trabajar codo con codo para defender a los pobres de la Amazonía?"

Confiemos la Amazonía y sus pueblos a María

Francisco concluye *Querida Amazonía* con una oración a la Madre de la Amazonía (111). "Madre, mira a los pobres de la Amazonía", recita un pasaje de su oración, "porque su hogar está siendo destruido por intereses mezquinos (…) Toca la sensibilidad de los poderosos, porque aunque sentimos que ya es tarde nos llamas a salvar lo que todavía vive".

CAL ESPERAR...

G. Jaume Pujol i Bardolet

Ens ha arribat ja la tan esperada Exhortació Apostòlica del Papa del Papa Francesc, "QUERIDA AMAZONÍA" de la que se'n tenien grans expectatives; hi ha que se'n ha sentit decebut degut a la no menció de l'ordenació sacerdotal d'homes casats "viri probati" i del "diaconat femení".

Però cal llegir el conjunt de la Exhortació i gaudir de la seva riquesa profètica per avui i pel futur. Ho podeu veure en els dos articles anteriors: un d'Alessandro Gisotti, director de premsa del Vaticà (seglar) i l'altre del Cardenal Czerny. Són ben complerts tots dos i s'hi palesen les preocupacions del Papa i del Sínode amazònic en els aspectes dels quatre somnis expressats: SOCIAL, una Església al costat dels pobres; CULTURAL, respectant les seves arrels; ECOLÒGIC, la cura de l'ambient i de les persones; ECLESIAL, desenvolupar una Església amb rostre amazònic.

VIRI PROBATI

Però, tornem a l'assumpte dels *viri probati i diaconat femení.* La qüestió no està sospesa, sinó només aparcada. En efecte, llegim a l'article 2 de l'Exhortació Apostòlica": "No desenvoluparé aquí totes les qüestions exposades en el document conclusiu. *No pretenc reemplaçar-lo ni repetir-lo".* Per tant, no desaprova cap de les propostes aprovades en el Sínode.

En les 20 Propostes imprescindibles del document final de Sínode llegim:

1. Ordenació d'homes casats "viri probati": 128 a favor i 41 en contra.
2. Diaconat femení: 137 a favor i 20 en contra.

Fent una ullada a la història recent: Pau VI en l'Encílica Coelibatus Sacerdotalis de 1967 en l'article 15 reconeix que certament la vocació sacerdotal i el carisma del celibat són diferents, i deixa clar, que l'Església només concedirà el sacerdoci als qui es comprometen amb el carisma de celibat.

DIACONAT FEMENÍ

Però amb aquestes qüestions hi ha hagut i segueix havent un conjunt plural d'opinions. L'any 1970, Joseph Ratzinger conjuntament amb Walter Kasper, K. Lehmann i d'altres es mostraven partidaris de l'ordenació d'homes casats. En el Sínode de 1971 es va tornar a discutir el tema i semblava que era d'acord majoritari, però seguidament hi hagué algunes intervencions preveient que aquesta aprovació significaria la supressió progressiva del celibat obligatori i es va reprovar. També he llegit en algun lloc, sense poder trobar la citació, que Joan Pau II digué que "s'arribarà a ordenar homes casats, però no pas en el meu pontificat".

Clar, aquí ressalto l'actitud de Ratzinger i del papa Francesc. Max Weber parla de *"l'ètica de convicció* (el que creu que s'hauria de fer, profetisme) i de *l'ètica de responsabilitat* (del que es pot fer realment en temps oportú). Quan un és responsable d'una situació ha de mirar el bé de tots i de no produir un drama de fatals conseqüències. Com dient "a mi no se m'enfonsa el vaixell".

Penso que el Papa Francesc tot hi estant convençut en els dos temes en qüestió, ha fet un llarg discerniment i mirant el bé de l'Església en el moment actual, els ha aparcat. Pensarà que es precisa encara més temps de maduració, malgrat que són temes vivencials des de fa temps a l'interior de l'Església.

Per altra part, veient avui com la dona ocupa tots els llocs en la societat, que durant molt temps semblaven reservats exclusivament al homes: en el govern, en la política, en la cultura, en la medecina, en la universitat... i sembla que és així menys en l'Església. Per tant, **CAL ESPERAR ENCARA UNA MICA MÉS.**

Carlos Maria Galli: “El Papa està iniciant processos de reforma irreversibles”.

Glòria Barrete, Catalunya Religió 09/12/2019

No li agrada que el qualifiquin i etiquetin com a ‘teòleg del Papa’. Així de contundent s’expressa **Carlos Maria Galli** només començar la nostra entrevista. Aprofitem la seva estada i participació en el Congrés sobre el P**apa Francesc** celebrat a l’Ateneu Universitari Sant Pacià, per preguntar a aquest sacerdot argentí i degà de la Facultat de Teologia de la UCA com és la teologia de Francesc.

Vostè va conèixer el Papa com a Jorge Mario Bergoglio fa més de 30 anys. Ha canviat la teologia de Bergoglio a l’accedir a Papa?

El Papa i jo comencem a tenir tracte l’any 1986. Després va venir de bisbe auxiliar a Buenos Aires el 1992 i en el ‘98 es va convertir en arquebisbe de la diòcesi. El papa Francesc ha estat el meu arquebisbe durant quinze anys. Sent jo vicedegà i degà després de la Universitat Catòlica de l’Argentina vam tenir molt de tracte, ja que ell era el gran canceller de la Universitat. I també ens vam tractar en esdeveniments eclesials diversos. Molts periodistes m’han preguntat després que el triessin Papa si Bergoglio va canviar o si és el mateix que quan era a Buenos Aires. En ell hi ha tres grans etapes. El pare Jorge, el jesuïta; el bisbe auxiliar, després arquebisbe i més tard cardenal; i la tercera etapa li arriba als 76 anys, quan el canvien de diòcesi. Ho dic amb humor, el van canviar de diòcesi, d’una arxidiòcesi a una diòcesi que és la de Roma, a ser successor de Pere, el pastor universal, el Papa. És el mateix o és diferent? La llengua castellana ens permet jugar amb dos verbs, ser i estar. Jo dic que Francesc és Bergoglio, però està diferent. És Bergoglio, en la seva manera de ser sacerdot i bisbe, en la seva manera de pensar, sentir i actuar, que és la mateixa. Ell sempre va ser un home de molta oració i en l’oració està el seu discerniment per a les decisions que pren, aquesta és una característica de sempre.

I de sempre també és la seva senzillesa, la manera de ser i de viure, el seu estil auster i pobre perquè ell es pren seriosament el que sant Ignasi demana als jesuïtes. O també el seu anar a les perifèries, existencials i socials, servint els més pobres i valorant la seva fe i la seva pietat popular. Mira d’aprendre d’ells, no com algú que complirà una tasca per a uns altres, sinó com algú que va a la trobada dels altres, que es fa amic dels altres, aquestes són característiques de sempre. El Papa és un home d’una capacitat de treball enorme, a qui no se li pot seguir el ritme, que té una fortalesa interior indestructible, i al mateix temps molta pau, aquest és el Bergoglio de sempre.

I en què diria que està diferent des que és Papa?

Ell diu que des del moment de l’elecció ha rebut una pau enorme, que la tenia abans però diferent, que el transcendeix i que li permet mantenir la serenitat enfront de tot el que li toca viure com a bisbe de Roma i cap de l’Església. Un diria: pot un ésser humà suportar el pes de portar l’Església catòlica amb 1.300 milions de persones, ser líder també de les Esglésies cristianes, ser un líder també moral en un món convulsionat? Si un està arrelat en Crist, llavors sí. El Papa està arrelat en Jesús, i quan ell diu a la gent ‘resin per mi’, no està

fent un consell piadós, no, està dient: 'el meu ministeri depèn de l'oració de vostès', perquè qui sosté el ministeri és el mateix Senyor. Com a Papa manifesta més l'alegria, que sempre la va tenir, però la manifesta, el veus somrient i content amb la gent. No és façana, surt de dins. I, essent la màxima autoritat, el Papa té la màxima llibertat. Actua amb molta llibertat i no li importa què diran. Els demano que llegeixin la intervenció final del Papa en el Sínode de l'Amazònia, veuran com parla amb molta llibertat.

El concepte de perifèries sembla un concepte encunyat per Francesc. És aquest el nucli de la seva pastoral?

En la pastoral del Papa Francesc hi ha tres paraules juntes: proximitat, apropament i trobada. I no són un invent d'ell, sinó que neixen de mirar a Jesús. És la lògica evangèlica que veiem per exemple en la paràbola del Bon Samarità. La concepció pastoral del Papa és que l'Església ha d'anar a la trobada, de tots els éssers humans. És cert que ell va encunyar el concepte perifèries, geogràfiques, socials i existencials.

El Papa en l'encíclica *Lumen Fidei* diu que la fe no és tant un far que en la badia il·lumina des de dalt i lluny, sinó que la fe és més com la llum d'una espelma, que un té en la nit o quan marxa el llum. La llum de l'espelma serveix per il·luminar molt a prop, només per fer un pas o dos, no es tracta d'una llum immensa que t'aclareix tot el panorama, sinó que és més semblant a una candela que t'ajuda a fer un pas en la vida. D'aquí la seva consciència dels límits humans, de destriar cada pas que cal donar. En l'encíclica *Amoris Laetitia* també es veu la lògica de la seva misericòrdia pastoral en relació a les situacions socials, els conflictes i les desigualtats. D'això ell en diu la cultura de la trobada. I quan la gent li pregunta què hem de fer enfront dels problemes, ell els hi diu "dialogar, dialogar i dialogar". I això val per a l'Argentina que té un conflicte, val també per a Catalunya, val per a tothom. Dialogar és el mètode de la cultura de la trobada. La teologia del Papa està centrada en l'Evangeli, sorgeix de l'Evangeli.

I quins són els grans temes del pontificat del papa Francesc?

Són tres: l'alegria, la misericòrdia i la missió. L'alegria perquè l'Evangeli és bona notícia. L'alegria travessa tot el pontificat del Papa, el seu magisteri és com un poliedre de l'alegria. L'altre gran tema, la misericòrdia, és la clau hermenèutica del seu pontificat. El qui vol entendre Francesc, ha d'entendre que ell ens ensenya que Déu és amor i misericòrdia. Si un no entén això, no entén res del pontificat i llavors es queda amb puntets aïllats, mirades parcials, anècdotes secundàries. La misericòrdia ho canvia tot, és l'amor de Déu a l'ésser humà en les seves misèries. La misericòrdia es veu en l'actitud del Papa, per exemple, davant dels migrants, refugiats i desplaçats. Se li atribueix al Papa inventar una política per als migrants. Un moment!, les societats i els Estats han de tenir actituds i polítiques enfront del drama dels migrants, però l'actitud evangèlica la mana Jesús. Als Papes, els critiquen perquè repeteixen això de Jesús, llavors l'oposició és a Jesús. Pots ser un cardenal, un bisbe, un capellà, un laic, però estàs criticant alguna cosa que et demana Jesús, que siguis misericordiós. Hem de revisar les nostres actituds perquè de vegades portem el nom de cristians, però no actuem com ens demana Jesús. Cal veure què em molesta, alguna cosa que diu el Papa o alguna cosa que diu Jesús i em recorda el Papa? Després estan les opinions enfront del pontificat que està fent Francesc i la reforma de l'Església que s'ha pres de debò. No la inventa ell, és la reforma de l'Església del

Vaticà II, amb moltes qüestions pendents. És una nova fase de l'aplicació del Concili Vaticà II, ja hi va haver unes altres.

És en aquesta nova fase on s'emmarquen renovacions com la d'acceptar homes casats per al sacerdoci en el cas de l'Amazònia?

A l'Amazònia tenim la punta de l'iceberg de dos grans problemes globals. Un, el desequilibri que sofreixen les persones i els pobles i, segon, la immensa crisi ecològica del planeta. Aquests dos problemes l'Església els veu perquè està en el territori, acompanyant la vida de la gent, a uns 35 milions de persones a la regió amazònica. Al final del Sínode el Papa diu: "no ens quedem amb puntets aïllats, quan comuniquin els resultats del document del sínode comparteixin els diagnòstics i punts de vista que hem aconseguit aquí per consens". Si tens grans extensions i comunitats catòliques molt disperses on el sacerdot va una vegada a l'any o una vegada cada dos anys, i diem que l'Eucaristia és el nucli i centre de la vida cristiana, els correspon als pastors de l'Església buscar solucions.

Ho indica el Vaticà II. En aquest marc cal repensar la forma del ministeri, que no es tracta d'abolir el celibat o el presbiterat cèlibe, sinó d'ampliar el presbiterat seguint la tradició de l'Església Llatina dels primers mil anys, i compartint la tradició de les Esglésies Orientals de dos mil anys. Es tracta de discernir la modalitat del presbiterat avui per servir les comunitats en aquesta regió i perquè tinguin l'Eucaristia, que és la plenitud de la vida cristiana.

Davant oposicions al Papa de tota mena, com augura vostè el futur al papa Francesc?

Ho té difícil perquè la realitat ens desborda, perquè l'amor de Déu ens desborda, i perquè la missió ens desborda. La missió és més gran que nosaltres i la missió del Papa és més gran que ell. Amb incomprensions i rebutjos, sí, hi ha gent que el qüestiona per punts doctrinals, gent que el qüestiona perquè li té por o no té ganes de fer les reformes institucionals, i hi ha gent que el qüestiona perquè qüestiona la dimensió social de l'Evangeli de Jesús, i aquesta és l'oposició més gran de sectors polítics i econòmics en el món que no volen escoltar l'Evangeli. Tot això existeix, però jo penso, quants són? Perquè el Papa és el cap de 1.300 milions de catòlics; quants són? Tenen mitjans poderosos, però no ha de preocupar gaire. Fan molt soroll, però més important és veure que parlo en molts països diferents i la gent dona suport i estima el Papa. El futur el veig amb molta esperança. Continuarà sent Papa fins que la vida o la salut li ho permeti. Vull deixar clar que el Papa és de la idea que el que importa és generar, iniciar o consolidar processos de reforma irreversibles, ja sigui en la vida personal, com en la vida de l'Església. Crec que està consolidant processos iniciats abans que ell, i iniciant processos de reforma que seran irreversibles, perquè Déu els vol per a bé de l'Església i del món d'avui.

Súmate al movimiento de 'Teología para una Iglesia en salida'

Jesús Espeja: "Con Francisco hemos iniciado un tercer período postconciliar".

Francisco, el Papa del pueblo.

En la inspiración de esta Iglesia, rejuvenecida e impulsada por el Espíritu a salir de su auto-referencialidad para el seguimiento de Jesucristo y ser signo creíble del Evangelio, nace esta Plataforma de "Teología en salida"

Jesús Espeja

Durante mucho tiempo la Iglesia se presentó como sociedad perfecta, junto a, o por encima de la sociedad civil y con poder para influir en ella desde unas verdades divinamente reveladas. Esa visión explica de algún modo la **actitud defensiva de la Iglesia cuando los seres humanos en la época moderna quisieron pensar por su cuenta**, tomar la palabra y actuar con libertad. Ya en su organización la Iglesia funcionaba y era percibida como sociedad de desiguales: unos pocos mandan, enseñan y celebran, mientras la mayoría obedecen, escuchan y asisten.

Finalmente, como la **sociedad europea** y concretamente la española, se confesaba oficialmente cristiana, la misión prácticamente se identificaba con el anuncio del Evangelio a gente y pueblos alejados "que vivían en tinieblas de muerte".

Cuando ya en los pueblos europeos de tradición cristiana era manifiesta la **apostasía de las masas y la emancipación del mundo respecto a la Iglesia,** el Vaticano II (1962-1965) aportó luz nueva.

Sin negar el lado sombrío del mundo, el **concilio** lo mira positivamente: "la entera familia humana con el conjunto universal de las realidades entre las que ésta vive; el mundo, teatro de la historia humana, con sus afanes, fracasos y victorias; el mundo, que los cristianos creen fundado y conservado por el amor del Creador, esclavizado bajo la servidumbre del pecado, pero liberado por Cristo, crucificado y resucitado". Se reconoce que en la evolución del mundo actúa ya el Espíritu.

Siguiendo la novedad de la encarnación, **la Iglesia ratifica su alianza "con los gozos y las esperanzas tristezas y angustias de la humanidad".** No se presenta ya como sociedad perfecta paralela o por encima de la sociedad humana. Más que su dimensión institucional, la Iglesia es presentada como una comunidad de la vida donde nadie es más que nadie y todos somos hermanos con la misma dignidad. Esa fe experiencia se concreta en imágenes como "cuerpo de Cristo" y "pueblo de Dios". En el servicio de

este pueblo tienen sentido los distintos ministerios como son el obispo y el presbítero. Un enfoque que implica la promoción de todos los bautizados y un correctivo de la patología "clericalista":identificar la Iglesia con el clero.

Finamente la Iglesia se constituye en la misión: ofrecer el Evangelio de modo creíble. No con la lógica del poder, sino como pobre y servidora del mundo, siguiendo la conducta de Jesucristo "luz para todos". Como no hay misión fuera del mundo, éste pertenece a la Iglesia que debe discernir los signos del Espíritu en los gozos y sufrimientos de la humanidad, **"especialmente de los pobres"**.

Resumiendo, **el Vaticano II diseñó una Iglesia en salida de su cerrazón al diálogo con el mundo**; de la prioridad que tenía la organización visible; de la obsesión por dominar al mundo, a la mística de servir como testigo del Evangelio; de la obsesión por dominar al mundo a la mística de a ser testigo creíble del Evangelio al servicio del mundo. Brevemente, una salida de la instalación estructural y una conversión a Jesucristo que pasó por el mundo derribando los muros de separación, se puso al lado de las víctimas y entregó la vida como servidor de todos.

Después de tantos años en una sociedad oficialmente católica como era el caso de España, este cambio era tan evangélico y novedoso como difícilmente digerible sin caer en extremismos. Ello explica de algún modo el **golpe de timón hacia la seguridad dado por la oficialidad de la Iglesia en el segundo periodo postconciliar**. Aunque seamos indulgentes con ese golpe de timón, los miedos al mundo y la obsesión por las certezas no favorecieron sino más bien impidieron el crecimiento de la Iglesia como comunión de vida en Jesucristo, la relevancia del pueblo cristiano sin la patología del clericalismo, y el diálogo sincero con el mundo que también tiene sus verdades y valores.

Cuando el papa Francisco habla y sobre todo actúa como "Iglesia en salida" no es aventurado concluir que ya hemos iniciado un tercer periodo postconciliar. Lo podemos ver ya en su primera Exhortación.La Iglesia tiene que salir de su "autoreferencialidad" institucional: "más que el temor a equivocarnos, espero que nos mueva el temor encerrarnos en las estructuras que nos dan una falsa contención". Para ello la Iglesia tiene que prioridad a la fe o encuentro con Jesucristo: "sin Jesús no puede existir la Iglesia; ella debe examinarse "frente al espejo del modelo que Cristo nos dejó de sí".

El seguimiento de Jesús implica la salida y el diálogo: "La Iglesia acompaña a la humanidad en todos sus procesos por más largos y prolongados que sean". Y ese acompañamiento no es desde el poder sino desde el amor que sirve: "la Iglesia vive un deseo inagotable de brincar misericordia fruto de haber experimentado la infinita misericordia del Padre y su fuerza difusiva". Esa misericordia suscita compasión eficaz ante las víctimas: "hoy y siempre los pobres son los destinatarios privilegiados del Evangelio: hay que decir sin vueltas que existe un vínculo inseparable entre nuestra posición y los pobres; nunca los dejemos solos".

En la inspiración de esta Iglesia, rejuvenecida e impulsada por el Espíritu a **salir de su auto-referencialidad** para en el seguimiento de Jesucristo y ser signo creíble del Evangelio, nace esta Plataforma de "Teología en salida". No pretende ser un conjunto de teorías abstractas sino una reflexión en el interior de la fe o experiencia cristiana en solidaridad y empeños con todos lo que con limpio corazón buscan más humanidad.

El Pontífice exigió un desarme nuclear "colectivo y urgente"

Francisco aseguró en Nagasaki que la carrera armamentista es “un atentado continuo que clama al cielo”.

El Papa convocó a los líderes mundiales a que frenen la acumulación de armas atómicas y les pidió que piensen en el “impacto catastrófico” sobre la humanidad

“Este lugar nos hace más conscientes del dolor y del horror que los seres humanos somos capaces de infringirnos”

"Nuestro mundo vive la perversa dicotomía de querer defender y garantizar la estabilidad y la paz en base a una falsa seguridad sustentada por una mentalidad de miedo y desconfianza"

"En el mundo de hoy, en el que millones de niños y familias viven en condiciones infrahumanas, el dinero que se gasta y las fortunas que se ganan en la fabricación, modernización, mantenimiento y venta de armas, cada vez más destructivas, son un atentado continuo que clama al cielo"

“Es necesario considerar el impacto catastrófico de un uso desde el punto de vista humanitario y ambiental, renunciando al fortalecimiento de un clima de miedo, desconfianza y hostilidad, impulsado por doctrinas nucleares"

Hernán Reyes Alcaide, enviado especial a Tokio

El Papa Francisco volvió a convocar a los líderes del mundo para **un desarme nuclear “colectivo y urgente**” y, desde la ciudad japonesa de Nagasaki, denunció que la carrera armamentista y sus gastos son un “atentado continuo”.

“Este lugar nos hace más conscientes del dolor y del horror que los seres humanos somos capaces de infringirnos”; inició el pontífice su histórico discurso en el Parque de la Memoria, que mantiene vivo el recuerdo de la masacre cometida por el bombardeo estadounidense en 1945.

"La cruz bombardeada y la estatua de Nuestra Señora, recientemente descubiertas en la Catedral de Nagasaki, nos recuerdan una vez más el **indescriptible horror sufrido en su propia carne por las víctimas y sus familias**", agregó Bergoglio.

De cara a un mundo en el que al menos nueve países continúan teniendo arsenales nucleares, Francisco sentenció que "uno de los anhelos más profundos del corazón humano es el deseo de paz y estabilidad".

Desde el epicentro de la explosión

Francisco habló desde el lugar que fue el epicentro de la explosión del 9 de agosto de 1945: dentro del Parque de la Paz de la Ciudad, bajo una enorme **escultura de Seibo Kitmur**a que simboliza el temor atómico, pero al mismo tiempo la esperanza de unidad entre pueblos. Antes, rezó en silencio y encendió una vela de homenaje a los caídos.

"La posesión de armas nucleares y de otras armas de destrucción masiva no son la respuesta más acertada a este deseo; es más, parecen continuamente ponerlo a prueba. **Nuestro mundo vive la perversa dicotomía de querer defender y garantizar la estabilidad y la paz en base a una falsa seguridad sustentada por una mentalidad de miedo y desconfianza,** que termina por envenenar las relaciones entre pueblos e impedir todo posible diálogo", lamentó.

Amenaza de aniquilación total

En ese marco, reiteró su posición crítica con el armamentismo en general y nuclear en específico, y planteó que "la paz y la estabilidad internacional son incompatibles con todo intento de fundarse sobre el miedo a la mutua destrucción o sobre una amenaza de aniquilación total; sólo es posible desde una **ética global de solidaridad y cooperación al servicio** de un futuro plasmado por la interdependencia y la corresponsabilidad entre toda la familia humana de hoy y de mañana".

"Aquí, en esta ciudad, que es testigo de las catastróficas consecuencias humanitarias y ambientales de un ataque nuclear, serán siempre pocos todos los intentos de alzar nuestra voz contra la carrera armamentista", criticó.

Además, como había adelantado Religión Digital, Bergoglio tuvo palabras para los millones de dólares que el mundo vuelca en armas por sobre otras prioridades: "Esta desperdicia recursos valiosos que podrían, en cambio, utilizarse en beneficio del desarrollo integral de los pueblos y para la protección del ambiente natural. En el mundo de hoy, en el que millones de niños y familias viven en condiciones infrahumanas, el dinero que se gasta y las fortunas que se ganan en la fabricación, modernización, mantenimiento y venta de armas, cada vez más destructivas, son un atentado continuo que clama al cielo", criticó.

Así, convocó a que **"un mundo en paz, libre de armas nucleares, es la aspiración de millones de hombres y mujeres en todas partes"**.

“Convertir este ideal en realidad requiere la participación de todos: las personas, las comunidades religiosas, la sociedad civil, los Estados que poseen armas nucleares y aquellos que no las poseen, los sectores militares y privados, y las organizaciones internacionales. Nuestra respuesta a la amenaza de las armas nucleares debe ser colectiva y concertada, basada en la construcción ardua pero constante de una confianza mutua que rompa la dinámica de desconfianza actualmente prevaleciente”, animó.

“Es necesario **romper la dinámica de desconfianza que prevalece actualmente,** y que hace correr el riesgo de conducir al desmantelamiento de la arquitectura internacional de control de las armas. Estamos presenciando una erosión del multilateralismo, aún más grave ante el desarrollo de las nuevas tecnologías de armas; este enfoque parece bastante incongruente en el contexto actual marcado por la interconexión, y constituye una situación que reclama una urgente atención por parte de todos los líderes, así como dedicación”, pidió.

Llamamiento a los líderes políticos

Tras repasar el compromiso de la Iglesia con el desarme, en especial de parte de los obispos japoneses, el Papa realizó un fuerte llamado a los líderes mundiales.

“Con el convencimiento de que un mundo sin armas nucleares es posible y necesario, **pido a los líderes políticos que no se olviden de que las mismas no nos defienden de las amenazas a la seguridad nacional e internacional de nuestro tiempo”, les reclamó.**

“Es necesario considerar el impacto catastrófico de un uso desde el punto de vista humanitario y ambiental, renunciando al fortalecimiento de un clima de miedo, desconfianza y hostilidad, impulsado por doctrinas nucleares", convocó en esa dirección.

Encuentro con la mujer del fotógrafo del horror

"El estado actual de nuestro planeta reclama, por su parte, una reflexión seria sobre cómo todos esos recursos podrían ser utilizados, con referencia a la compleja y difícil implementación de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible, y alcanzar así objetivos como el desarrollo humano integral”, planteó, antes de encontrarse con la mujer de Joe O’Donnell, el autor de la foto que muestra “el horror de la guerra” y que el propio Papa repartió en 2018. Y cuyo protagonista, un niño de unos 10 años con su hermano muerto a cuestas, continúa siendo un misterio pese a la campaña de la prensa japonesa para hallarlo en los días previos a la llegada del Papa.

En momento en que el peligro de una guerra planetaria en niveles récord desde 1953, para Bergoglio “resulta crucial crear herramientas que aseguren la confianza y el desarrollo mutuo, y contar con líderes que estén a la altura de las circunstancias”.

TESTIMONIS DE FRATERNITAT

G. Robert Schieler, Superior General.

UNES REFLEXIONS SOBRE LA CARTA PASTORAL 2019.

G. Jaume Pujol i Bardolet

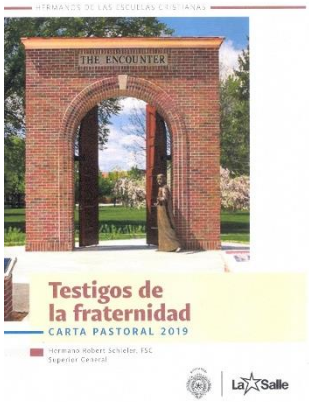

El G. Superior ens proposa reflexionar i dialogar entorn del tema de la fraternitat per al nou any 2020. "Es un tema adient a la nostra identitat de Germans i molt adequat pel procés de refundació que tenim endegat i cara al nostre futur. El Fundador volgué que ens diguéssim Germans i al respecte el G. Superior ens diu que "la fraternitat és una característica fonamental de la nostra vocació". I ens fa un entretoc dient-nos: "Desperta, tu que dorms" per sortir d'una certa atonia degut al normal desgast propi de la vida i de la convivència. Hi ha alegries i frustracions que ens poden fer reaccionar positiva i negativament. La fraternitat és un punt dèbil però profètic, ens diu la Regla. Ha de ser audible i visible a la llum de Crist.

L'estructura de la Carta Pastoral consta d'uns textos de recomanació i exhortació interromputs per suggeriments de reflexió personal i comunitària. De manera que no es tracta només d'una instrucció i exhortació, sinó i sobretot, d'un treball personal i comunitari que arribi a conclusions i a millores efectives i afectives, en vistes a una vida de fraternitat atractiva i contagiosa. S'ha dit de nosaltres que per nomenar-nos Germans hem de viure una fraternitat exagerada i contagiosa. Els joves esperen que siguem models de fraternitat. El testimoni de fraternitat, si és audible i visible esdevé convincent i és provocadora per a millorar la vida cristiana de tots.

Per vocació ens cal ser constructors de fraternitat creant espais fraterns i atractius que donin sentit i reforç a la nostra vida. Per això hem de trobar moments per a reflexionar sobre com millorar personalment la vida fraterna i moments d'intercanvi comunitari sobre com millorar la fraternitat comunitària. És molt important.

La fraternitat és bàsica per a una normal vida afectiva de la persona i de la comunitat; i per a la perseverança en la vocació , doncs és sabut que la manca de fraternitat esdevé la causa, sovint invocada, de no poques desercions vocacionals. Tots tenim responsabilitat en la perseverança dels Germans del nostre entorn.

Se'ns parla d'una fraternitat oberta a les persones que eduquem, al personal adjacent en les nostres comunitats i a l'entorn social, essent sensibles a les situacions difícils i de sofriment dels altres i això ens fa créixer en saviesa i maduresa per l'aprenentatge que suposa.

La pregària personal i comunitària ens posa en la presència de Déu des de la qual som sensibles a les diferents situacions dels altres. Ens hem de sentir propers a ells. Aquestes situacions poden ser un al·licient per millorar-nos a nosaltres mateixos, com el Sínode de l'Amazònia és un toc d'atenció de la perifèria al centre de l'Església, de la política i de tota la societat.

Se'ns demana anar més enllà de les pròpies estructures, més sensibilitat per als necessitats i necessària reflexió que condueixi a actuar amb una fraternitat ben evangèlica, com el Superior ens cita en les Escoles de Bambú (pàg. 18), Phokeng de Sudàfrica, la comunitat de Tsholofelo (pàg. 19) i altres que es dediquen als marginats i refugiats.

Finalment, el G. Superior és ben conscient que els signes dels temps tenen modalitat diferent en cada un dels hemisferis del planeta. En l'hemisferi nord, degut a l'accelerat procés de secularització i a la manca de vocacions, conjuntament amb el progressiu envelliment, anem més vers l'associacionisme amb els seglars; i a l'hemisferi sud tenen més tirada i possibilitats per promoure la vocació de Germà.

Vivim uns temps d'experimentació i de prova. Cal que anem responent als signes dels temps, i en la fraternitat tenim el millor al·licient per una esperança de futur. La fraternitat és el fulcre per la nostra refundació.

Frère Florence, quart Superior General (1767-1777).

G. Jaume Pujol i Bardolet

El G. Florence (Jean Boubel) va néixer el el 31 de gener de 1725 a Paroy, diòcesi de Metz. Ell i seu germà Jean de la Croix, quatre anys més gran, van entrar a l'Institut el mateix dia 25 d'abril de 1743. El G. Florence tenia llavors 18 anys. George Rigault els defineix com "gent de bella raça cristiana, de cor calent i fidel".

Com ens diuen els historiògrafs de l'epoca i transcriu el G. Henri Bedel: "El G. Florence va fer els vots perpetus a la Casa Mare el 2 de febrer de 1750, amb una fórmula autògrafa que es conserva als arxius de l'Institut, amb una escriptura neta, elegant igual també la signatura; a l'any següent fou designat Director de novicis a Sant Ion, va participar en el Capítol General de 1751 que va elegir al G. Claude com a Superior General. Seguidament fou Director de la comunitat de París de l'Esperit Sant, de la parròquia de Sant Sulpici i el 8 de novembre de 1754 se'l nomenà Procurador, encarregat de la gestió dels assumptes de l'Institut. Més tard s'encarregà, al mateix temps, de supervisar les escoles gratuïtes de Rouen.

En el Capítol General de l'any 1767 el G. Claude va creure que havia de dimitir de Superior General degut al seu estat de salut i als seus 77 anys, que li feien pesada la responsabilitat del càrrec. I així fou elegit el G. Florence tenint llavors 42 anys. Se'l qualifica com home de finesa, savi, mirada penetrant, espiritual, front majestuós, saviesa exquisida, amable, franc, inspirava simpatia, confiança, respecte, bon educador i administrador, excel·lent religiós, clarivident, correcte.

Tenia ben bé l'esperit de La Salle como ho manifesta una carta enviada al sant G. Salomó a Rennes: li recomana bons costums i bones pràctiques per estar content i fer el bé en la vocació unit a Déu i estant entre els Germans difonent la bona olor de Crist.

Dificultats amb la jerarquia i el clergat

El G. Florence va reeditar la Regla afegint-t'hi les Cartes Patents del Rei que autoritzava la Congregació en el territori francès i la Butlla d'aprovació de l'Institut del Papa Benet XIII, prevenint possibles dificultats; això desagradà a l'arquebisbat. I les mostres de disgust van arribar tot seguit. L'arquebisbe Mgr. Rochefoucauld de Rouen, era en un principi favorable amb els Germans i havent fet una visita a Sant Ion admirava la bona disciplina, el bon funcionament dels diferents grups, amb programes ben organitzats tant per als reclusos com per als pensionistes i constatant que la comunitat era complidora de les seves obligacions religioses. Però hi havia clergat, instigat pel Vicari General Abbé Marescot, que volia tenir la direcció sobre les obres de l'Institut (com succeí en temps del Fundador) i reduir la nostra Congregació de dret pontifici, segons la Butlla, a una Congregació de tipus diocesà depenent dels bisbe de cada lloc.

Tot començà quan un Germà jove es queixà a l'arquebisbe perquè els superiors no l'havin admès a la professió perpètua i volia marxar de l'Institut dient que no se li feia justícia, però tenint vots triennals havia de continuar fins el 1770 (tal com estava regulat en aquella època). L'arquebisbe, 'motu proprio', li suspèn els vots triennals. Dos altres Germans joves més s'aprofitaren d'aquest subterfugi.

El G. Florence va veure que era atacada l'autonomia de l'Institut que, segons la Butlla, el Superior General és la primera autoritat. Va consultar a tres canonistes reputats, que li van assegurar que només el Papa pot intervenir en aquests casos per via del Superior General. Aquesta decisió no va agradar a l'arquebisbat que els privava d'immiscir-se en els assumptes de l'Institut i els impedia de reduir-lo a un Institut diocesà. Per tant, els Germans no estaven sotmesos als bisbes en assumptes interns de la Congregació. El clergat va acusar al G. Superior de que els Germans havien falsificat la Butlla d'aprovació i l'havien mal interpretat, cosa que provocà una enèrgica protesta dels Germans, havent-hi a més un conjunt d'imputacions calumnioses. El G. Florence va fer prova de paciència, moderació, actitud conciliant i humil que, conjuntament amb el mutisme, va anar triomfant, però el clergat va interpretar el mutisme com una actitud negativa i d'oposició silenciosa. Naturalment que l'arquebisbe i el clergat, sobretot el Vicari General, Abbé Marescot, que en fou instigador en tot aquest afer, van sentir-se contrariats.

Per aquestes circumstàncies el G. Superior General decideix traslladar la Casa Mare de Rouen a París, a la comunitat de l'Esperit Sant. Sant Ion no serà ja mai més Casa Mare. Els Germans de Sant Ion se senten desemparats i fa que, en aquestes situacions, se sentin amb l'obligació de confiar-se en la Providència de Déu, tal com havia recomanat Nicolau Barré.

Un altre camp de batalla. Els pensionats

Hi hagué imputacions de que els pensionats era una forma d'enriquir-se la Congregació, afegint, tal com fan els jesuïtes amb els col·legis i els monestirs que reben abundants donatius i extenses terres. De fet, en els nostres pensionats es vivia de manera precària doncs els recursos eren escassos i els Rectors de Parròquies refusaven l'ajuda a les escoles gratuïtes creient que ja en tenien prou amb els ingressos dels pensionats. Es volia que es tanquessin els internats, quan aquests eren un mitjà per a subvenir les nostres escola gratuïtes.

Com en el temps del Fundador, també hi hagué la lluita dels mestres cal·lígrafs. Acusaven els Germans perquè ensenyaven cal·ligrafia i aritmètica, cosa que els perjudicava a ells, i a més perquè admetien alumnes que podien pagar. I volien exigir que a les escoles dels Germans només fossin admesos els nens amb un certificat d'indigència extrema.

La solució

El G. Florence veient la situació va voler convocar un Capítol General pel 26 de juliol de 1771, al que l'arquebisbe de Rouen s'hi oposava, creient que podia ser origen d'indocilitat als bisbes i pensant que podria tenir-se en alguna altre diòcesi va escriure cartes als bisbes de París i de Reims perquè no ho permetessin. De totes totes, volien tenir el domini sobre l'Institut. En aquest sentit el G. Florence, tot sabent que la Butlla li permetia convocar i realitzar aquest Capítol General, dintre de la seva prudència no va voler fer soroll ni ampliar el conflicte i va enviar una Circular el mateix 26 de juliol de 1771, anunciant tres llocs capitulars. És a dir que va optar per tres Capítols provincials, ben d'acord amb la Butlla d'aprovació. I va considerar tres províncies: la de l'Oest amb seu a la casa de l'Esperit Sant de París, la de l'Est a Maréville i la meridional a Avinyó. Doncs hi hagué 3 Capítols provincials o districtals i en tots ells es va deliberar sobre assumptes d'espiritualitat, administratius i altres temporals com de l'escola. El G. Forence va estar present en cada un d'ells i va recollir tot el que s'havia dit i ell mateix, amb el seu Consell, va decidir com si hagués estat un sol Capítol. L'Institut es va sentir com un sol cos i els Germans ben units.

L'obra pedagògica

Malgrat que les obres de l'Institut foren perseguides, com hem vist anteriorment, i que algunes van desaparèixer, això constituí un al·licient per a millorar els mètodes pedagògics.

Els pensionats van tenir bona reputació, sobretot els de Sant Ion i Maréville. Hi havia els pensionistes reclusos i els pensionistes lliures. A Maréville la pensió de reclusos era una colònia agrícola, una casa paterna des de la qual es proposava la reinserció dels reclusos a la societat civil. El seu objectiu era doble: corregir els costums viciosos dels pensionistes i donar-los bona educació humana i cristiana i instrucció.

Tant a Sant Ion com a Maréville pels reclusos s'havia organitzat un programa d'estudis apropiat per a una educació integral, sense llatí. Se'ls formava en dibuix amb interès. S'intentava utilitzar les habilitats dels detinguts per il·lustrar vinyetes que es mostraven al públic. Els destres en cal·ligrafia se'ls ocupava en editar obres, sobretot llibres de gregorià i alguns eren molt valorats. Els que preferien treballs manuals tenien tallers en els quals rebien lliçons pràctiques per a un seriós aprenentatge. Arribaven a ser hàbils obrers en metal·lúrgia, en la fabricació de mobles, etc. I tot es vivia i feia en un clima de família. Progressivament els interns superaven llurs intransigències i instints de rebel·lió i s'acomodaven al reglament de la casa i a les lleis de la societat.

Al costat del pensionat de reclusos i havia el pensionat lliure per a famílies benestants. El seu règim era més suau i lliberal. Per a ells l'escola era una prolongació de la família i rebien una formació i instrucció d'acord a la seva posició social. Se'ls instruïa amb classes comercials, de finances, arquitectura, matemàtiques i amb tot els que fos necessari, excepte en llatí.

Si el generalat del G. Florence va veure que es perdien certes obres de la tradició de sant Joan B. de La Salle, no obstant els fruits d'aquest arbre lasal·lià foren amb resultats i creacions importants. Si algunes cases foren suprimides, d'altres van sorgir.

S'augmentaren progressivament les entrades al noviciat. El 1670 n'hi hagué 29; el 1675, 34 i el 1680, 45.

L'esperit religiós

El G. Florence es distingí sempre com a bon religiós, molt ple de l'espiritualitat del Fundador i procurà aquest mateix esperit a tots els Germans de l'Institut. L'any 1772 publica una circular cridant l'atenció als GG. Directors que semblava desinteressar-se de l'avançament espiritual i intel·lectual dels Germans i que havien tolerat algunes irregularitats. Els anima a seguir amb la tradició lasal·liana i amb fidelitat a la Regla.

En 1777 s'havia de convocar el Capítol General. L'arquebisbe de Rouen volia que es tingués a Sant Ion sota el seu control. Però era evident que, segons la Butlla, era el Superior qui havia de decidir el lloc que trobés més raonable. El G. Florence va anunciar que el Capítol General s'obriria a Reims el 3 d'agost, com es va fer. Cada província havia d'elegir 10 diputats, 5 entre els Directors de les cases principals (és a dir, de les que tenien al menys 7 Germans) i 5 d'entre els Germans més antics (que tenien almenys 15 anys de professió perpètua).

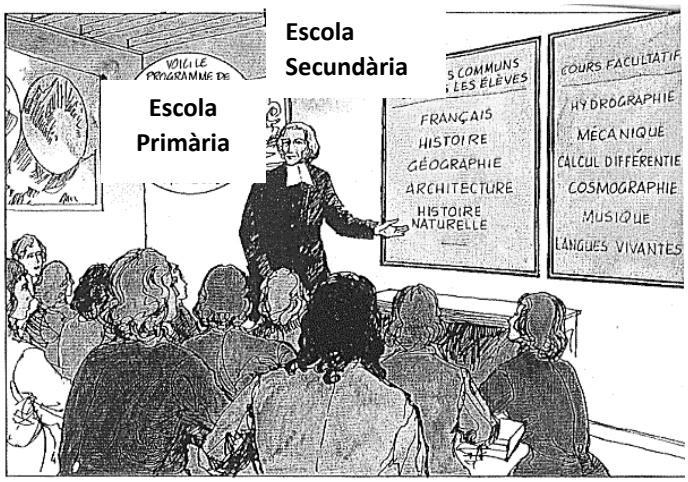

El 10 d'agost de 1777 el G. Florence presentava la seva dimissió a l'Assemblea capitular, tot i que per la Butlla d'aprovació el càrrec de Superior General es vitalici, dient: "L'experiència de més de 10 anys passats en el càrrec de Superior General m'ha demostrat moltes vegades i d'una manera aclaparadora que sóc incapaç d'exercir-lo i que, per aquesta raó, i pel bé de l'Institut així com el meu en particular, em sento obligat, en consciència, a presentar-los la meva dimissió". Tenia 52 anys. També el G. Claude anterior Superior General va dimitir del càrrec a la comprensible edat de 77 anys i trobant-se amb una salut bastant deteriorada. No fou fàcilment acceptada sinó després de la seva repetida insistència.

Però el G. Florence va seguir amb molta fidelitat el seu compromís amb l'Institut com a Director de la casa d'Avinyó i amb el clima de la Revolució Francesa sense haver jurat l'acatament a la Constitució i visqué amb exemplaritat la vida lasal·liana i morí el 15 de gener de 1800 a l'edat de 75 anys.

Recordant l'itinerari de fundació

LA SALLE VA TROBAR DÉU I VA FER EL PROCÉS DE FUNDACIÓ DES DEL SEGLE XVII.

A NOSALTRES ENS CAL TROBAR DÉU I ENDEGAR EL PROCÉS DE REFUUNDACIÓ A TRAVÉS DEL SEGLE XXI.

G. Jaume Pujol i Bardolet

1. LA SALLE FA EL SEU ITINERARI PERSONAL DES DEL CONTEXT DEL SEGLE XVII

Les característiques de la societat francesa del segle XVII eren les següents:

- **Situacions familiars difícils:** esperança de vida de 25 anys, doncs el 25% dels nadons morien abans del primer any de vida, un altre 25% morien abans de 25 anys i un altre 25% abans dels 45 anys. La meitat dels matrimonis no duraven més de 15 anys i les segones núpcies eren freqüents**.** El 75% dels casats eren orfes i hi havia pocs avis. Era freqüent l'abandó de nadons en les portes de les esglésies, convents, ajuntaments... El 10% de la població de França eren captaires.
- **Existència de «classes u ordres» socials.** Classe alta, mitja i baixa que creien s'havia de respectar com voluntat de Déu. Els tres estats existien tant en la noblesa com en la clerecia i en la burgesia.
- **Situació d'ignorància i analfabetisme.** El 71% dels homes i el 89% de les dones eren analfabets. Les escoles existents eren de molt baixa qualitat, amb mestres sense cap mena de preparació i tenint a més altres ocupacions com sagristans de la parròquia. Hi havia també una visió molt negativa de l'infant. Mentre hi havia un petit sector conscient de la importància de l'escola, un gran sector pensava que si tothom aprenia a llegir i a escriure, ¿qui aniria a treballar?
- **Ignorància religiosa i supersticions** en diferents aspectes de la vida. Com que hi havia manca de coneixements mèdics i de possibilitats d'higiene per evitar malalties i la mort, es feia recurs a supersticions i a portar amulets per llençar les males sorts.
- **Abandó dels fills i riscs socials i morals.** Els pares estaven preocupats per guanyar el sosteniment de la família i això feia que no poguessin prendre cura dels fills, els quals podien fàcilment degenerar en «llibertins» amb tota mena de perills físics i morals.
- **Absència d'educació humana i d'urbanitat.** Doncs no hi havia qui els pogués educar.
- **Situació sòcio-professional sense esperança i gran fragilitat econòmica.** Sense cap assegurança en cas de malaltia. Hi havia dos classes de pobres: els *«mals pobres»* (paràsits, ganduls, vagabunds) i els *«bons pobres»* (vells, viudes, infants). S'havia de cercar solució per A les dues categories.

2. TRETS DE L'ITINERARI PERSONAL DE LA SALLE

La Salle tenia una situació familiar, social, cristiana i eclesiàstica amb un futur assegurat; només li calia seguir el camí començat i tot li hagués estat planer i exitós.

Hagués pogut justificar com *«Voluntat de Déu»* el seguir fidel a la trajectòria en la qual es trobava, i inclús seguir-la de *«manera exemplar»*. Però, no, *l'Evangeli li demanava un compromís per un altre camí.* I va deixar actuar a Déu en la seva vida.

La Salle reconeix viure una tensió constant, des de Déu, en el seu *itinerari personal i de fundació.* Déu és protagonista de la seva història i li canvia els seus plans. La Salle es deixa conduir per Déu i percep que té una vocació per a una *«vida segons l'Esperit»* i això el condueix a un *«encallador»* més d'una vegada.

La Salle es lliurà a Déu des de la seva infantesa i joventut i al llarg de la seva vida viu una doble contemplació: *contempla Déu* que el compromet amb l'educació dels infants; i *contempla els infants* que el fan veure Déu. *Hi ha unitat entre Déu i els infants.*

La Salle pretén que la seva activitat sigui L'OBRA DE DÉU. Ho explicita en la 8ª de les «20 Regles personals que s'imposà»: "*Consideraré sempre l'obra de la salvació i de l'establiment i govern de la nostra Societat com obra de Déu; per aquest motiu li deixaré la cura de tot, per no fer res sinó per ordre seva... i diré tot sovint les paraules del profeta Habacuch: "Domine, opus tuum; Senyor compliu la vostra obra"*. I també en la Regla 3ª: *«Bona regla de conducta és no fer distinció entre els negocis propis de l'estat i els negocis de la salvació i perfecció».*

Deia el P. André Rayez, SJ, gran investigador de sant Joan B. De La Salle: *«Déu l'esculpí i el formà en les seves mans».*

L'estat eclesiàstic no li exigia sortir del seu món social; en canvi, la vocació de fundador, sí li ho exigia.

No solament va haver de *«privar-se de»* sinó que va haver de *«fer-se a»* al món dels pobres i desvalguts.

La fidelitat a Déu obliga a La Salle a una rara, extravagant, inusitada, insòlita i anòmala fidelitat als homes, principalment als més pobres.

La Salle funda les escoles i les dirigeix des de dintre (no des de fora) i les segueix de prop.

La Salle fa una lectura de les successives crides de Déu que li exigeixen ruptures constants: conflicte entre Evangeli i família i amb autoritats i altres escoles... L'Evangeli li segueix exigint. Entra en *«crisis personals»* que el condueixen a una *«transformació personal»...* i d'aquesta manera dóna passos *«extravagants»,* humanament parlant. Viu una situació de constant *«èxode amb els mestres»* perquè Déu el condueix a un món nou, a la fundació de l'Institut de les Escoles Cristianes.

Experimenta noves tensions: la de la *«promoció personal»* o bé *«deixar-ho tot per salvar els homes»;* la de fer escoles amb *«mestres purament assalariats»* o bé, *«una comunitat d'educadors associats segons el model de les comunitats primitives» «¿És tracta d'un ofici o d'un ministeri?» «¿Com unir el sociològic amb el teologal?».* Fent camí anirà descobrint les respostes segons la Voluntat de Déu.

3. L'ITINERARI D'IDENTITAT DE S. JOAN BAPTISTA DE LA SALLE

La relació amb Déu porta a La Salle a una relació i progressiu compromís amb els infants: la vocació al presbiterat, la tonsura als 11 anys, canonge als 16 anys, ordenat prevere, doctor en teologia... en el curs d'un procés no exempt de dificultats com la mort de la mare als 20 anys i del pare als 21 anys, tutor dels seus germans... però, segueix en la seva vocació.

Les relacions de La Salle poc després de la seva ordenació sacerdotal l'any 1678, amb Roland, amb motiu de les Germanes de l'Infant Jesús de Reims, constituïren un germen fundacional de la institució de les Escoles Cristianes. Per aquest motiu tingué una primera aproximació i coneixement de les vicissituds del món de l'educació infantil. El Sr. Roland mor i La Salle recull el seu testament que li dóna un viratge a la seva vida. A partir dels seus 27 anys viurà lliurat a una fidelitat de servei als infants, cosa que mai no hagués imaginat.

Però, ¿perquè? ¿Què ha desencadenat un canvi tan important en la seva vida? Doncs, el fet d'ésser sant Joan B. de La Salle *«un home de Déu»* ha fet, a l'ensems la «doble contemplació»: *Déu i les necessitats dels infants.*

De 1678 a 1688 La Salle viu un període d'aprenentatge, «fa l'experiència de Déu present en mig de les dificultats». Manifesta un cor sensible i vulnerable davant de les necessitats dels infants i de llurs pares. I fa el canvi de *«canonge»* a *«reclutar i formar mestres»*. Va fer un canvi de la *«Catedral»* a l'*«escola».* I va de *«començament en començament»,* o de *«compromís en compromís»,* com ell mateix ho va escriure en la *«Memòria dels començaments»:*

"M'havia figurat jo que la direcció que prenia de les escoles i dels mestres es limitaria únicament a la direcció exterior, que no m'obligava respecte d'ells a d'altra cosa que d'atendre a la seva subsistència i a prendre cura de que exercissin la seva tasca amb pietat i diligència...

Dues circumstàncies van motivar el meu interès per les escoles d'infants: la trobada amb el Sr. Nyel i la proposta que em feu aquesta dama (Sra. Maillefer). Abans no ho havia pensat el més mínim, i no perquè no m'ho haguessin proposat. Diversos amics de Roland havien intentat suggerir-m'ho, però mai no va penetrar en el meu cap, ni vaig tenir mai la idea de posar-ho per obra; inclús, si hagués sospitat que la sol·licitud amb que, per pura caritat atenia als mestres, m'havia de portar l'obligació de viure amb ells ho hauria refusat; perquè jo considerava els mestres per sota dels meus lacais (els que fan els serveis més servils), *la sola idea d'haver de viure amb ells m'hagués resultat insuportable. Vaig tenir, en efecte, gran repugnància quan, als començaments, els vaig fer venir a casa, i això durà dos anys. Aquesta és, sembla, la raó per la qual Déu, que fa totes les coses amb saviesa i suavitat, que no acostuma a forçar la inclinació dels homes i que volia que em fes càrrec de les escoles, ho feu de manera molt imperceptible i durant molt temps, de tal manera que un compromís em portà a un altre, sense haver-m'ho imaginat jo al començament"* (CL 9, Blain I, 169).

La Salle va arribar a la conclusió que

«Déu no vol només que tots els homes arribin al coneixement de la veritat; vol també que tots obtinguin la salvació. I no ho voldria veritablement si no els en facilités els mitjans i, en el cas dels infants, si no els donava mestres que cooperessin en la realització d'aquest designi" (MTR 1,3).

Per tant, segons La Salle, si Déu vol la salvació dels infants (i d'això no se'n pot pas dubtar, s'ha de procurar que hi hagi escoles. La Salle entén que les escoles entren en el designi de Déu per la salvació dels infants. Per això, hi haurà MESTRES, ben formats constituint *equip, cos, comunitat...* és a dir, una institució d'ESCOLES CRISTIANES en bé dels infants allunyats de la salvació.

"Considereu la pràctica massa corrent entre els artesans i els pobres de deixar viure els fills solts com vagabunds durant els anys que encara no els poden llogar en algun ofici. No tenen cura d'enviar-los a les escoles, tant per la seva pobresa – que no els permet pagar els mestres-, com per la mateixa necessitat de buscar feina fora de casa i lluny dels fills, els quals queden inevitablement abandonats. Les conseqüències que se'n deriven són danyoses. Aquests pobres nois, habituats durant uns quants anys a dur una vida ociosa, no s'adapten, després, fàcilment al treball. A més com que s'ajunten amb males companyies, aprenen a cometre moltes faltes que els és difícil d'evitar més tard, a causa dels hàbits dolents i arrelats que han contret" (MTR 2,1).

4. LA SALLE FA UN «ITINERARI ABRAHÀMIC»

S'expressa en *"Ves-te'n del teu país, de la teva família i de la casa del teu pare, cap el país que jo t'indicaré"* (Gèn 12,1). Amb Abraham, l'home de fe, s'inscriu i comença quelcom nou, com fou la formació d'un gran poble, *Israel...* passant per un període d'èxodes, de ruptures, de desplaçaments... com ho feu sant Joan B. de La Salle.

Abraham és el símbol de la *«ruta de fe»:*

- *anar vers el desconegut* passant per successives etapes,
- *separar-se del seu país (de les pròpies pretensions i projectes personals),*
- *renéixer progressivament,*

- *superar situacions d'impossibilitat (la prova de l'esterilitat... i això no l'impideix ésser «pare d'un gran poble»),*
- *símbol de fraternitat entre jueus i àrabs,*
- *la fe fa créixer, peregrinar i canviar de pressupòsits... es creix, a l'ensems, en fe i humanitat,*
- *intercedeix per Sodoma... s'interessa per tothom.*

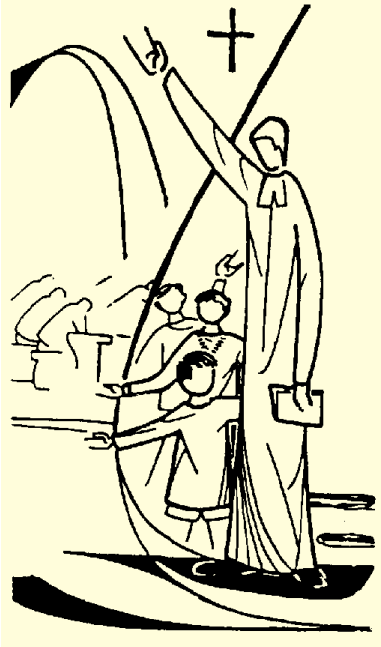

Com La Salle, tot cristià té un model de referència en la fe d'Abraham. La fe sorgeix de l'aliança o relació amb Déu i amb la humanitat; mai fent abstracció d'ella. Suposa una marxa o peregrinació més que sotmetre's racionalment a una doctrina.

El camí de la fe suposa un itinerari vers Déu amb la humanitat; mai fent abstracció de la humanitat. Com Abraham, La Salle, i qualsevol persona de fe, té experiències de transitar per la *«ruta de l'esterilitat o de la impossibilitat»,* però, amb la fe, sempre s'arriba a un final reeixit, per més que es faci esperar. Suposa un apostar per Déu. L'itinerari abrahàmic porta a descobrir en cada moment la voluntat de Déu i seguir-la contínuament de manera que, com digué La Salle *«un compromís porta a un altre»,* de manera continuada. I així s'arriba on no mai un s'hagués imaginat. En el cas de La Salle a fundar l'*«Institut de les Escoles Cristianes».*

De La Salle

PARTICIPANTS A LA REUNIÓ DE L'ÀGORA

COMTAL I BARCELONETA EL 23 DE NOVEMBRE 2019

Roma: El H. Gabriel Drolin

H. Josean Villalabeitia

El interés lasaliano de los cuatro primeros lugares que propondremos está íntimamente asociado a la peripecia vital del Hermano Gabriel Drolin, que en 1702 fue enviado por San Juan Bautista De La Salle a Roma para garantizar al Papa, de primera mano, la sumisión total del recién nacido Instituto a la Santa Sede. Eran tiempos en que los jansenistas, contrarios a la autoridad papal, tenían mucha fuerza en tierras galas y, por si acaso, al Santo Fundador le pareció conveniente dejar muy claro desde el principio en qué bando se hallaban los Hermanos.

El caso es que el Hermano Gabriel quedó solo en Roma hasta 1726, veinticuatro largos años en los que hubo de todo: se tonsuró como los sacerdotes a pesar de ser un laico, cambió su hábito por una sotana clerical, recibió el subdiaconado, tuvo contactos con nobles y parroquias que le ofrecieron algunos trabajos relacionados con la educación y la catequesis, etc. A causa de algunos de estos asuntos, que se desviaban de la tradición lasaliana, el Señor de La Salle fue a veces muy duro con él en sus cartas, aunque en otras se expresa como un auténtico padre, tierno, cariñoso y cercano para con su querido hijo lejano.

Y ahora sí que podemos ya proponer las primeras sugerencias de visita, directamente asociadas a la aventura del Hermano Gabriel.

La ***iglesia de San Lorenzo in Lucina*** (Via In Lucina, 16/A, hacia mitad de la Via del Corso). Parece que el Hermano Gabriel desarrolló su primer apostolado en Roma, a partir de 1704, como catequista de esta parroquia. El lugar en que se levanta la iglesia nos retrotrae a los tiempos de los primeros cristianos ya que el edificio fue construido en el siglo XII sobre el mismo solar en que se hallaba la casa de una conocida matrona romana llamada Lucina, aunque el templo que nosotros visitaremos es una amplia remodelación del siglo XVII. En su interior podemos admirar la parrilla sobre la que, según la tradición, San Lorenzo sufriera el martirio. Además, el edificio acoge obras de autores tan de destacar como Bernini (la capilla Fonseca), Rainaldi (altar y capilla del Santísimo Sacramento) o Sardi (baptisterio).

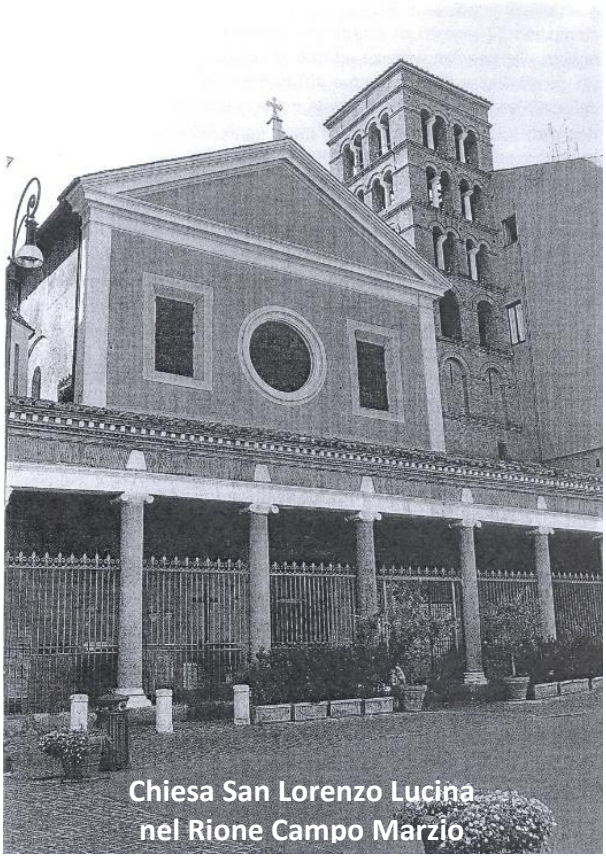
Chiesa San Lorenzo Lucina
nel Rione Campo Marzio

Las "***Ocho Esquinas***" (Largo dei Lombardi, en la misma Via del Corso). Hace tres siglos, a la sombra de la inmensa iglesia de San Carlo al Corso, se recortaba aquí una sencilla placita, que atravesaba una calle. Se formaban así ocho esquinas, redondeadas de una manera peculiar, que daban nombre al lugar: otto cantoni, ocho esquinas. Los diversos arreglos

urbanísticos posteriores han borrado casi por completo toda traza de ellas. Sin embargo, en uno de los ángulos, donde se halla hoy en día el restaurante-pizzeria "La Capricciosa", quedan aún como muestra –muy restauradas– dos de estas esquinas redondeadas. Pues bien: a partir de 1705 el Hermano Drolin vivió probablemente en una habitación que daba a estas dos esquinas supervivientes; allí recibía a algunos niños y jóvenes para darles clase, de forma particular y sin recibir ninguna retribución fija; sobrevivía, pues, gracias a la generosidad –o a la limosna– de las familias de sus alumnos y otros amigos. Es verdad que actuaba de maestro y catequista, pero no como se estilaba en el Instituto, ya que trabajaba solo e impartía la catequesis en una iglesia, y no en clase, como sus Hermanos de Francia.

Un paseo por la Via del Corso es algo que uno no debe perderse cuando viene a Roma. Esta calle une la Piazza di Venezia con la Piazza del Popolo, muy destacadas ambas en el plano de la ciudad e interesantes por múltiples motivos. La Via del Corso, que en su mitad, más o menos, es peatonal, está llena de tiendas, iglesias museos… A ella confluyen calles tan importantes como la Via dei Condotti, famosa por su tiendas de moda. Desde la Via del Corso es muy fácil acceder a puntos tan conocidos de Roma como la Piazza di Spagna o la Fontana di Trevi.

No lejos de estos dos últimos destinos se hallan otros tres puntos notables para la historia lasaliana:

Via della Purificazione (comienza en la Piazza Barberini). A finales del siglo XVII existía en el número 84 de esta calle una escuela del Papa, que probablemente fue encomendada al Hermano Gabriel en 1709, después de permanecer tres cursos cerrada. Hoy en día resulta difícil precisar en qué punto concreto se hallaba tal escuela.

Via dei Cappuccini (perpendicular a la anterior, desemboca en la Via Vittorio Veneto). El Hermano Gabriel encontró una habitación muy cerquita de su escuela, en el número 441 de esta calle. En 2002, coincidiendo con la celebración del tercer centenario de la llegada del Hermano Gabriel a Roma, en la fachada de la que fue su casa se colocó una placa que recuerda el hecho y facilita su localización.

Via Sistina (entre la Piazza Barberini y la Piazza Trinità dei Monti). En el número 60 de esta calle nació en 1756 el primer gran colegio lasaliano de Roma. Los Hermanos y las visitas entraban por el punto señalado, mientras que los alumnos usaban la famosa puerta de la "Casa de los Monstruos", así conocida por su peculiar decoración, que se halla en el número 30 de la Via Gregoriana, calle paralela-convergente a la Via Sistina. Antes de la llegada de los Hermanos dicha puerta daba acceso al Palacio Zuccari, reputado punto de encuentro de artistas y aristócratas; por ella se entra hoy a la Biblioteca Hetziana y al Instituto Max Planck de Historia del Arte, de origen alemán ambos, cuyas obras de acondicionamiento parecen no tener fin.

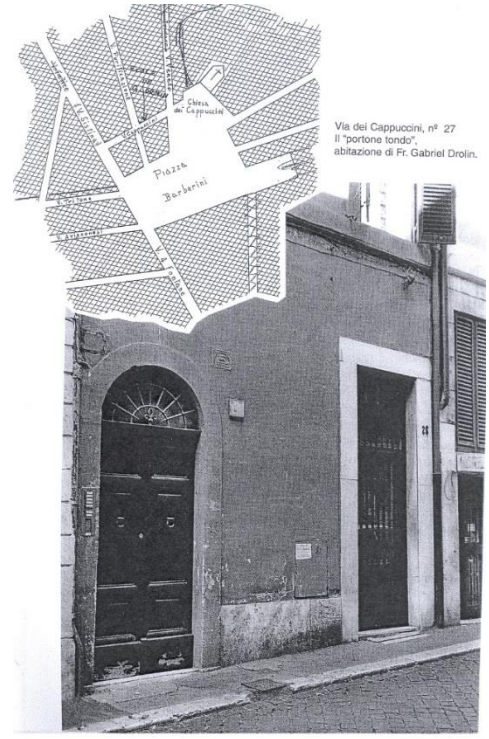

Estas tres localizaciones se sitúan en una de las zonas más señoriales de Roma, presidida por el gran palacio de los Barberini, convertido hoy en museo. Muy cerca discurre también la famosa Via Vittorio Veneto, conocida tiempo atrás porque los artistas más famosos del cine, la canción o la ópera se dejaban ver con mucha frecuencia por sus múltiples hoteles, restaurantes y bares. Hoy continúa siendo una calle imprescindible para los amantes del lujo y la moda. La Via Sistina es una importante arteria de Roma que, entre bellos edificios y tráfico intenso, nos conduce directamente a la imprescindible Piazza di Spagna.

Un último punto de interés lasaliano se localiza en otra parte destacada de Roma: entre el Castel Sant'Angelo y la Piazza Navona, pegado al río Tíber, no lejos del Vaticano. Cruzar el puente Sant'Angelo, recorrer con tranquilidad la Via dei Coronari, visitar las iglesias de San Luigi dei Francesi, Sant'Ivo alla Sapienza o Sant'Agostino es un

placer romano que se puede recomendar sin escrúpulo a cualquiera. En este barrio se encuentra nuestro último lugar de interés.

Piazza di San Salvatore in Lauro. Aquí se levantó en 1793 –y todavía puede verse hoy muy claro el rótulo que preside su entrada: "Adolescentibus egenis instituem", es decir, "construida para los adolescentes necesitados"– la llamada "Escuela Braschi", que recibe este nombre del apellido del Papa Pío VI, su impulsor. En esta escuela vivió, a partir de 1795, el Vicario General del Instituto, nombrado personalmente por el Papa para solucionar un serio problema provocado por la Revolución Francesa: se ignoraba la suerte que había podido correr el Agathon Superior General del Instituto y pareció conveniente buscarle un sustituto provisional fuera de tierras francesas. Cuando ya en 1804 se solucionaron los problemas en Francia, el Vicario General del Instituto continuó, sin embargo, viviendo en esta casa romana hasta 1885, lo que creó bastantes dificultades y una innegable sensación de separación entre Hermanos franceses e italianos, ya que éstos sólo reconocían la autoridad de "su" Vicario de Roma. La misma Santa Sede que, sin querer, había provocado el problema, lo resolvió en la fecha indicada suprimiendo el cargo de Vicario General y dando a los lasalianos italianos un Visitador como al resto de los Hermanos.

La fachada de la antigua escuela está hoy adornada por dos placas conmemorativas. Una de ellas referida al Papa Pío VI, fundador de la escuela, a quien se denomina "pauperum pater", es decir, "padre de los pobres". La segunda en recuerdo de uno de los alumnos egregios del establecimiento escolar, el poeta Giulio Cesare Santini (1880-1957), del que se copian unos versos alusivos a la escuela y al lugar en que se hallaba: "Plaza de mi escuela, te quiero como a la planta que te dio el nombre", alusivos al laurel, del que toman denominación oficial iglesia y plaza, y oficioso también el centro escolar. Una vez llegados aquí, no estaría de más entrar en la iglesia que da nombre a la plaza, construida a principios del XVII y dedicada al Salvador y también, como su inscripción frontal indica, a la Virgen del Loreto. Este templo recoge en su interior un muestrario de las devociones italianas más típicas en la actualidad: San Antonio de Padua, San Pío X, el Santo Padre Pío de Pietrelcina, etc., junto con un par de cuadros de inconfundible aroma lasaliano: uno dedicado a San José con el Niño; el otro a San Juan Bautista De la Salle. A la salida, de paso, también se puede pegar un trago en la antiquísima fuente, con inscripción de 1579, que baña uno de los laterales de la plaza, o visitar el Museo Mastroianni que se encuentra al lado de ella.

Aunque el edificio continúa en pie, hoy es sólo una casa normal de vecinos; los Hermanos trasladaron en 1972 su escuela a Grottaferrata, pueblecito de los alrededores de Roma conocido por su monasterio bizantino-católico. El traslado supuso condenar a muerte la reputada schola cantorum de la Escuela Braschi, que actuaba en las liturgias de la Capilla Sixtina y San Pedro del Vaticano. Esta escolanía se rodeó siempre de un gran prestigio y dio a conocer la labor de los Hermanos un poco por todas las esquinas del mundo, merced a los comentarios elogiosos de numerosos obispos que acudían a la Santa Sede y quedaban extasiados por el bello hacer de los pequeños cantores lasalianos.

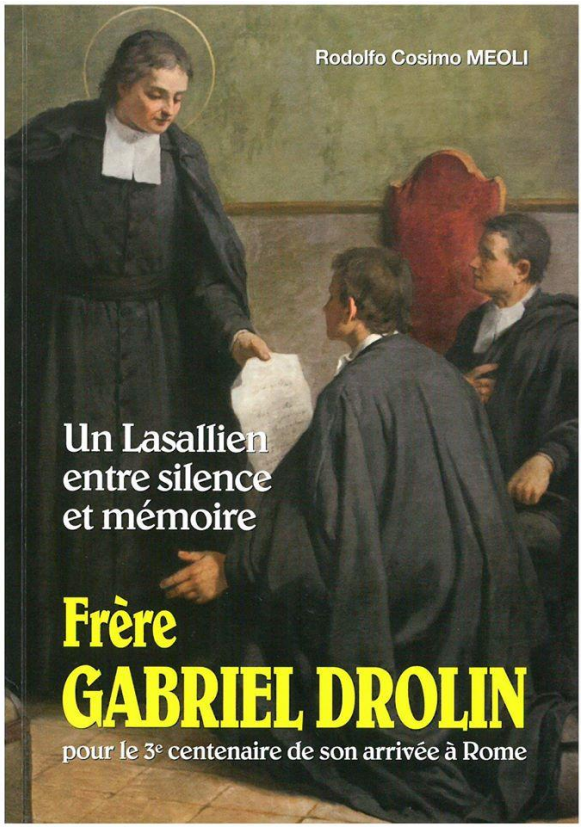

21 noviembre 1691
La Salle, Gabriel Drolin y Nicolas Vuyart
emiten el VOTO HEROICO

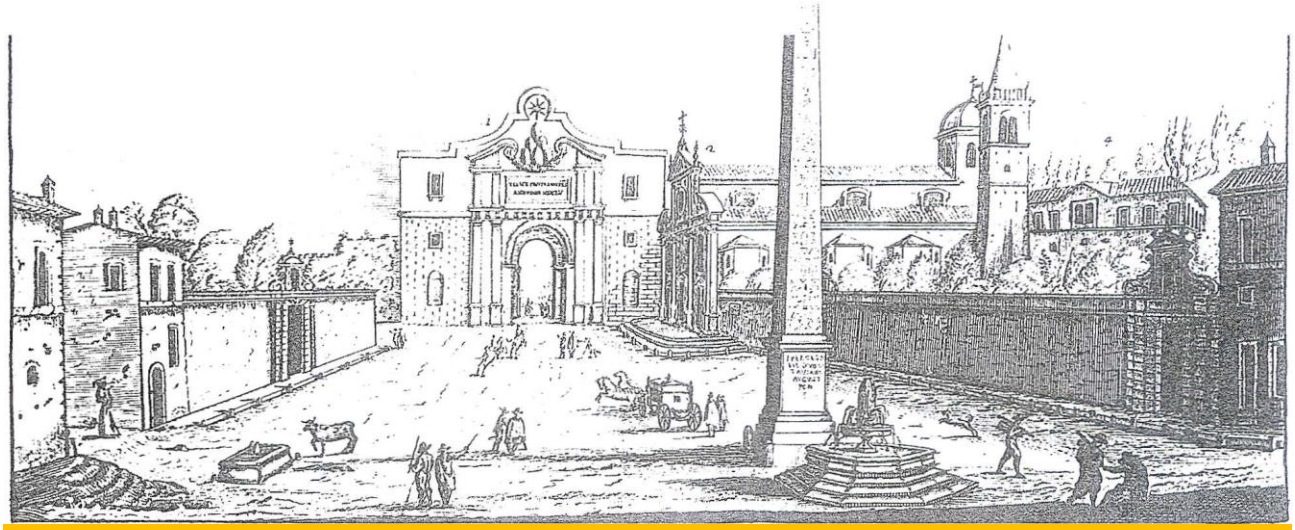

PIAZZA DEL POPOLO ABELITA DA N.S. PAPA ALESSANDRO VII
Porta del ôpolo; Chiesa de la Madona del Popolo dentro e fuori di N. Sig.
Obelisco di Augusto
Convento de Frati Augutiniani

1702 – 2002, TRECENTO ANNI DI PRESENZA LASALLIANA IN ITALIA

El nostre estimat Districte de Catalunya (I)

G. Ramon Font i Serra

Introducció

Als Serveis Centrals Sant Gervasi hi tenim l'arxiu, és a dir, la història del nostre estimat Districte de Catalunya, desaparegut oficialment l'any 2010. Qui més qui menys tots el coneixem perquè s'ha escrit molt i molt en diversos llibres i publicacions ...

M'ha semblat interessant, ara que ja és història, recordar alguns fets, èpoques, personatges, expansió, dificultats ...

Resumiré, en quatre etapes, aquesta bonica història que ha tingut una durada de cent divuit anys (1892 - 2010). En aquest PAX, corresponent al maig de 2020, hi ha la primera etapa. Seguiran les altres tres més endavant. Aquests són els títols:

1. La nostra història des dels inicis 1879 fins el 1925.
2. Anys difícils i esperançats alhora: 1925 -1955.
3. Expansió i creixement: 1955 - 1981.
4. Anys complicats, problemes, solucions ... 1981 - 2010.

La nostra història des dels inicis 1879 fins el 1925

Els Germans de les Escoles Cristianes arriben a Espanya (Madrid) l'any 1878. Un any després hi haurà la primera fundació catalana, La Salle Comtal a Barcelona. Seguirà Manlleu, el 1880 i Cassà de la Selva el 1881.

1879-1892
G. Justí, Visitador d'Espanya

El primer Provincial de l'únic Districte d'Espanya va ser el **G. Justí Maria,** fundant i gestionant les comunitats, moltes d'elles a la perifèria ...

Va ser ell qui va sol·licitar del Govern el corresponent permís per ensenyar. El 10 d'octubre de 1885 des del Ministeri de la Instrucción Pública es va rebre el següent document que resumit diu: *"Vista la instancia dirigida a este Ministerio por el Visitador General de las Escuelas Cristianas, **Hermano Justino María,** solicitando se conceda a dicha Congregación la autorización especial para la enseñanza, se ha servido conceder a la expresada Corporación docente la autorización sol·licitada".*

El Districte va creixent, les comunitats augmenten. El G. Justí no arriba a tot i per poder atendre millor les persones i les obres nomena al G. Lange, que era Director del pensionat de Béziers, encarregat de les cases que es van fundant a Catalunya, tot esperant el moment adequat per crear un nou Districte.

El G. Lange era un bon coneixedor de tot el que passava en aquest indret català. Estant a Béziers el van encarregar de gestionar la compra dels terrenys destinats a la construcció del Col·legi La Salle Bonanova i de seguir-ne les obres.

Creació del Districte de Barcelona

El dia 18 de juliol de 1892 es reuneix el Consell General sota la direcció del Superior General G. Josep indicant

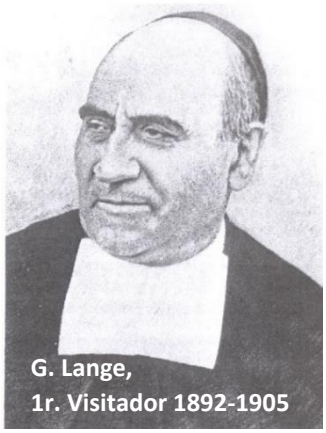
G. Lange,
1r. Visitador 1892-1905

que, degut a la gran extensió de les obres i amb la finalitat de tenir una millor administració de totes les comunitats espanyoles, és necessari dividir el Districte espanyol en dos: Madrid i Barcelona.

Tenint en compte que el G. Lange era l'encarregat provisional de visitar les cases de Catalunya des de feia tres anys, queda nomenat Visitador. El dia 29 de juliol es posarà en marxa el nou Districte que comprenia les cases establertes a Catalunya, l'Aragó i València. El **G. Lange** residirà a La Salle Bonanova, serà Visitador durant tretze anys (1892-1905) i durant quatre (1893 -1897) serà, alhora, Director de la Bonanova. A l'acabar el seu mandat va continuar vivint a la Bonanova fins el dia 9 de juliol de 1913 que va morir als 85 anys d'edat. Està enterrat al panteó del cementiri de sant Gervasi que ell va fer erigir.

El Districte creix

El segon Provincial del Districte va ser el **G. Secondin-Michel,** conegut com a G. Miguel, que era, en aquell moment, director de l'Escolasticat de Bujedo. El seu mandat durarà vint anys (1905-1925) essent substituït pel **G. Pedro Luis.**

El creixement del Districte en aquests anys va ser considerable. A les cases ja existents cal afegir-hi: Cambrils (Sagrat Cor), Terol, Tarragona, Berga, Monreal del Campo...

A l'acabar el G. Lange el seu mandat i a l'iniciar-lo el G. Miguel el Districte de Barcelona tenia les següents cases:

A Barcelona ciutat: Barceloneta, Bonanova, Comtal, Gràcia, Les Corts, Santa Madrona. A la província de Barcelona: Manlleu, Santpedor, Sant Hipòlit de Voltregà.

A la província de Girona: Cassà de la Selva, Llagostera, Sant Feliu de Guíxols, Santa Coloma de Farners.

A la província de Tarragona: Tarragona, Cambrils (Sagrat Cor), Tortosa.

Fora de Catalunya: Benicarló, Terol.

La gran majoria eren escoles petites, anomenades gratuïtes, amb pocs Germans i pocs alumnes. Per tenir-ne una idea, una petita estadística d'algunes d'aquestes escoles... Les escoles amb major nombre de Germans i alumnes eren Bonanova: 68 Germans i 750 alumnes i Comtal: 32 Germans i 775 alumnes.

Passaven de 200 alumnes: Gràcia: 6 Germans i 285 alumnes, Santa Madrona: 4 Germans i 230 alumnes. Manlleu: 20 Germans i 270 alumnes a l'internat i 3 Germans i 145 alumnes a l'escola gratuïta. Tarragona: 12 Germans i 272 alumnes i 2 Germans i 102 alumnes a l'escola gratuïta. Tortosa: 7 Germans i 250 alumnes. Terol: 7 Germans i 262 alumnes.

La resta d'escoles oscil·lava entre els 125 alumnes i 3 Germans a Santpedor que era la més petita i Les Corts, amb 3 Germans i 195 alumnes, que era la més gran.

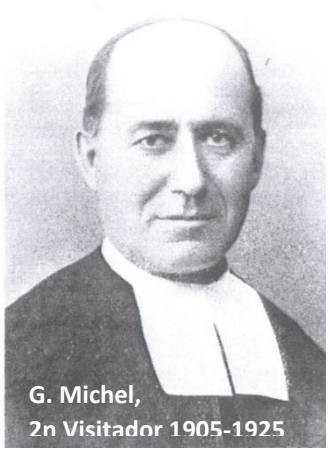
G. Michel,
2n Visitador 1905-1925

A Cambrils i a la Casa Sagrat Cor hi van conviure una petita escola, la comunitat de la Sagrada Família i les cases de formació. En aquests anys la seva composició era la següent: 14 Germans formaven la comunitat de la Sagrada Família, 20 Germans escolàstics, 10 Germans al Petit Noviciat i 140 Petits Novicis.

Serà a partir de 1924 que es faran els passos per comprar l'actual casa Sant Josep per convertir-la en Noviciat. D'això en parlarem en el proper apartat, si Déu vol.

Escoles de curta durada, en aquesta època foren...

L'escola de Llagostera, molt petita, 120 alumnes, tindrà una durada de només sis anys (1904-1910). No comptava amb subvencions suficients i els Germans optaren per tancar-la el dia 31 d'agost de 1910.

Recordar, també, que durant uns quants anys hi va haver una escola a Arenys de Mar. A partir de 1914 se'n varen fer càrrec els Germans de Premià de Mar fins el 1921.

Del 1894 al 1909 hi va haver una petita escola a Calonge i durant 8 anys (1893-1901) una a Terrassa. En totes elles la problemàtica econòmica, és a dir, la subsistència, va ser la principal causa dels tancaments.

Com a cosa curiosa comentar el que diuen els cronistes sobre el caràcter dels nens i nenes sensiblement diferent d'un lloc a l'altre...

Diuen que els alumnes de Barcelona i rodalies, llocs industrials i comercials, els nois es mostren Intel·ligents, aplicats, dòcils, però lleugerament inclinats a l'egoisme, poc disposats al sacrifici. Enriquir-se i gaudir sembla ser l'objectiu de llurs vides...

EI alumnes de la part del litoral són menys dòcils i molt lents a l'hora de treballar.

Els alumnes de muntanya, en canvi, eren treballadors, austers, amb més pietat i d'on sortiren més vocacions a la vida sacerdotal i religiosa...

Fundacions a Catalunya durant aquests anys, però pertanyents a altres Districtes

Durant aquests anys hi van haver una sèrie de fundacions a Catalunya que no formaran part, inicialment, del Districte de Barcelona, sinó d'altres Districtes franco-espanyols, fronterers amb el llevant espanyol i que, poc a poc, s'incorporaran al Districte de Barcelona. Les escoles pertanyents al Districte Toulouse-Urgell ho faran el 1934. Són aquestes: Mollerussa, Calaf, Manresa, Oliana, Gironella, Monistrol.

Uns anys més tard (1938) s'incorporaran: Salt, Girona, Palamós, Figueres, Montcada, Sant Celoni, Horta, Josepets del Districte de Béziers-Figueres.

EI 1940 s'incorporaran les del Districte Avignon-Balears. Durant quinze anys (1940-1955) formaran part del Districte de Barcelona, passant al de València-Palma en el moment de la divisió del Districte el dia 25 de juliol de 1955.

Foren les següents: Palma de Mallorca, Es Pont d'Inca, Inca, Alaior, Santa Margarida, Manacor, Maó.

Durant aquests anys, el 1906, es funda la casa de Premià de Mar com a centre de formació i la creació, l'any 1911, d'una petita escola per a la gent de la població.

Tot aquest complex dependrà de la casa Mare, de Panamà i del Districte Central, passant al Districte català a començaments de la dècada de 1970.

Els històrics d'aquests anys ens diuen

Com era el dia a dia a les nostres comunitats i escoles durant aquests anys? Hi ha a l'arxiu una documentació molt valuosa d'aquests anys (1910-1924) i escrita amb una lletra magnífica referent als "històrics" de les comunitats. La majoria estan escrits en llengua castellana, pocs en llengua francesa. Per no allargar-me molt resumiré els històrics, com a homenatge, de les tres primeres fundacions del Districte, per a mi molt estimades. A Comtal hi vaig passar cinc feliços anys de plena i dinàmica joventut, dedicat completament a la classe. Vaig ser alumne intern de Manlleu durant tres anys on hi havia una excel·lent comunitat de 16 Germans als que recordo amb molt d'afecte i professor durant dos. I a Cassà de la Selva hi he viscut quatre meravellosos anys!

Comencem a La Salle Comtal, la primera escola lasal·liana de Catalunya

EI 23 de maig de 1909 les revistes esportives senyalen com un autèntic triomf la gran festa de "l'Educació Física" celebrada al Parc Güell. Més de 12.000 persones van aplaudir l'excel·lent espectacle...

Entre els any 1910-1913 se'ns diu que el col·legi segueix la seva marxa ascensional amb uns 615 alumnes i la participació en les activitats esportives que s'organitzen a la ciutat. Una forta epidèmia de tifus a l'octubre de 1914 ocasiona una gran mortalitat a Barcelona. Sis alumnes de l'escola van perdre la vida.

El 12 de març de 1915 el Sr. Bisbe Enric Reig visita l'escola, admirant la seva construcció, les classes, l'educació manifestada pels alumnes...

El 19 d'agost de 1917 el G. Pedro Luis es nomenat Director del Col·legi pel G. Assistent Séridon Isidore davant de tota la comunitat reunida i en presència del G. Visitador. Tots els presents se n'alegren i aplaudeixen l'excel·lent elecció que els Superiors han fet. Cap a l'any 1922 el nombre d'alumnes és de 800 i els alumnes de Mercantil fan uns dies d'exercicis espirituals a Premià de Mar.

Entre l'11 i 18 de maig tenen lloc les primeres comunions. Els nens foren dividits en dos grups d'uns quaranta en cada grup, essent meravellosament preparats pel Rvd. Federico Domingo. Molts pares acompanyaren llurs fills a la Santa Taula. L'altar i tota la capella van ser esplendorosament adornats amb plantes i flors naturals i artificials...

Com a record de la seva llarga estada al col·legi, més d'onze anys, el Sr. Bochaca regala una imatge del Sant Crist realitzat al taller del seu pare. Aquesta imatge, molt expressiva, ens inspirarà bons sentiments a tots els que la contemplem.

Una gran alegria experimenta la comunitat amb la visita del G. Superior General Allais Charles. Més de 100 Germans reunits a La Salle Bonanova manifesten el seu entusiasme i satisfacció per aquesta visita.

El Col·legi compta amb 857 alumnes al començament del curs 1924-1925. Uns 200 alumnes no han pogut entrar als cursos mitjos i superiors. Es vol comprar la casa del Sr. Valentí, ens demanen un milió de pessetes. On trobar-les? És l'únic mitjà per engrandir l'escola... Ja veieu... això dels problemes econòmics... ve de lluny...

I això és el que passa a Manlleu

Superant dificultats ocasionades per la Setmana Tràgica el col·legi obrí normalment avantatjant les peticions d'ingrés; 28 alumnes interns no van poder entrar per falta d'espai. L'any 1913 es va comprar la casa Coi i es va construir la part nord al costat de la propietat del Sr. Martí Sallent.

Any rere any s'anava posant de manifest la prosperitat de l'escola amb nombroses peticions que no es podien atendre. Això va obligar al G. Enric a recórrer al G. Superior General demanant permís per edificar més classes, un dormitori i un gimnàs. El permís va ser concedit i començaren les obres d'ampliació.

La nostra escola gratuïta cobrava de l'ajuntament unes 800 pessetes anuals. Influenciats per idees polítiques o pel que fos, van resoldre deixar de donar aquests diners.

Arribem a l'any 1914. Any de dol amb la mort del benvolgut G. Enric Delaris, fundador de l'escola i el seu director durant 34 anys. Durant els nou dies que va durar la seva malaltia va rebre la visita del G. Visitador Miguel que va ser testimoni del fervor del malalt deixant-lo confortat i animat.

També el va visitar el Sr. Bisbe de Vic Josep Torras i Bages el qual sentia una gran estimació i apreci al respectable mestre de tantes generacions.

Poc després de la seva mort i en una sessió necrològica el Sr. Bisbe va pronunciar el següent discurs que reprodueixo resumit:

"El G. Enric fou un gran benefactor de Manlleu, i Manlleu l'hi ha sabut correspondre. Li deu el benefici de la instrucció i cristiana educació dels seus fills; i una bona educació significa una condició avantatjosa, no sols pel particular, sinó també pel públic, no sols per a les famílies, sinó que també per la societat en general. ..

L'home és, el ciutadà és, segons l'educació que ha rebut. I en la fundació d'aquest Col·legi lo G. Enric fou benefactor de Manlleu, a més, perquè el Col·legi és una honra de la Vila. Aquí venen a instruir-se una multitud de jovenets, que després s'escampen per totes les ciutats i viles de Catalunya, i fins fora d'ella, per a l'exercici del comerç i de la industria; i el nom de Manlleu és honrat per l'agradable record de tants comerciants i industrials, que aquí reberen la formació cristiana i la preparació tècnica per a les seves respectives professions i oficis ...

Per a mi, Prelat de la Diòcesi, la present sessió necrològica, té encara un altre interès. És un homenatge a un religiós, a un mestre del jovent que es consagrà al ministeri de l'educació i instrucció tots els dies de la seva vida per amor a Jesucrist; seguí les seves petjades, i comprengué que el sacrifici amb que el Redemptor salvà

al món, és una condició necessària per a fer fruit entre els homes. La llei del sacrifici és la llei de la perfecció humana ...

El G. Enric tot ho sacrificava a l'educació, a la instrucció i a la utilitat de la infància i de la joventut. Sacrificà al bé del pròxim, els afectes de la família i de la pàtria, l'interès personal, la pròpia comoditat; per espai de més de mitja centúria visqué tancat en col·legis i escoles, no pensant en altre cosa que en el bé dels seus deixebles. Mai s'apartà d'ells, ni els dies de treball ni els dies de festa, ni en les hores d'estudi ni en les hores de recreació i fins de passeig.

En les seves pregàries es dirigia a Déu pregant pels seus deixebles, els infants i joves que els pares li tenien encomanats, implorant la gràcia celestial sobre aquelles tendres ànimes que portava sempre dintre seu...

Uns dies després de la seva mort el G. Assistent Sèridon Isidore visità l'escola i en el pati de l'escola reuní tot el personal de la casa.

Hi ha haver un discurs de benvinguda, recitació de poesies i una mica de festeta tot i el dol per la mort, tant recent, del G. Enric.

En aquest acte es van fer una sèrie de nomenaments. El G. Pedro que portava 25 anys a Manlleu va ser nomenat Director. Ningú com ell per prosseguir l'esperit del seu antecessor. El G. Agapito Maria fou nomenat Sotsdirector i el G. Pedro Fabro, professor de la tercera comercial- molts l'hem conegut - director de l'escola gratuïta de la veïna població de Sant Hipòlit de Voltregà.

El 13 d'abril de 1915 el G. Enric va ser nomenat "fill adoptiu de Manlleu" i el dia 18 de juliol es va inaugurar un monument a la seva memòria al pati del col·legi. Van presidir l'acte els Bisbes de Vic, Dr. Torras i Bages, el de Solsona, Dr. Vidal i Barraquer, el G. Miquel, Provincial i l'Alcalde Sr. Pau Cavalleria.

Els assistents a l'acte foren molt nombrosos. Hi va haver, però, una nota discordant. Es va repartir un paper en el que el Sr. Madirolas i els de la seva corda disputaven al G. Enric el nom i el mèrit de ser el Fundador de l'Escola. El seu escrit va merèixer el rebuig per part de tots produint un efecte del tot contrari al que esperaven...

Cassà de la Selva, la tercera escola més antiga de Catalunya

L'any 1910 es reformen les habitacions de la casa dels Germans i poc després es van adquirir els bonics i espaiosos patis que donen un aspecte de grandiositat i higiene per quants visiten el nostre col·legi.

Són dignes de mencionar les vocacions religioses sortides d'aquesta casa i que avui són Germans molt qualificats.

L'any 1916 deixa la direcció de l'escola el G. Cecilio José que va a Berga. El substitueix, només per un any el G. Alberto Àngel, model de Germà que va reformar tota l'electricitat del centre.

L'any següent va ser nomenat el G. Arcadio Félix, introduint el costum de reunir joves voluntaris que volen passar algunes estones dels diumenges per la tarda jugant als nostres patis i assistint, després, a la funció parroquial.

L'any 1921, degut a les dificultats econòmiques que té la comunitat, el G. Visitador demana als Srs. de la Junta que augmentin la retribució als Germans en un 50% rebent, a partir d'ara 150 pessetes mensuals.

El Sr. Rector durant aquest curs 1921-1922 ens augmenta el material escolar per valor de 350 pessetes i fa fer noves taules per les primeres classes. Es pinten portes i finestres, però tenim el problema de la manca d'aigua i ens veiem obligats a anar de porta en porta demanant aigua potable per a consum de la cuina i beguda.

La devoció a Sant Josep la seguim en la nostra escola, que porta el seu nom, amb la celebració dels set diumenges en honor seu i invocant-lo sovint.

Gran utilitat espiritual ens ha produït la santa visita regular del G. Visitador i la cura que ha tingut a l'hora de corregir i fer les observacions pel millor funcionament de tots. Cada any l'escola realitza l'exposició escolar del treballs fets pels alumnes essent molt visitada. També l'escola participa en les exposicions que amb motiu del recés anual organitza el G. Visitador a la Bonanova.

La Comunitat es lamenta de que a l'abril de 1923 acaben les ajudes municipals degut a un creixent dèficit. La Comissió gestora fa pagar a la comunitat 128,75 pessetes anuals durant dos anys.

Les vocacions a l'estat eclesiàstic o religiós sortides de l'escola van ser vuit, tres per el nostre Institut, 3 caputxins i 2 salesians.

EI 2 de desembre de 1924 l'Inspector d'Ensenyament visita l'escola i diu textualment:

"Continuan ejerciendo su nobilísimo cargo estos celosos Hermanos con gran diligencia y laboriosidad, sacando todo el fruto posible. Así debe ser, pues su buena voluntad y entusiasmo profesional son patentes al pueblo de Cassà, que venera y estima como es debido, a quienes tanto bien les reportan, en sazonados frutos de educación e instrucción. Mi sincero aplauso por su benemérita labor y que la satisfacción del deber cumplido sea su inseparable compañera, aun en medio de todas las posibles ingratitudes. Así es de esperar de la religiosidad sólida y demás cualidades que adornan a estos preclaros *Maestros".*

I per avui ja n'hi ha prou. Continuarem properament, si Déu vol, amb la següent etapa (1925-1955). Quatre Provincials: Germans Pedro Luis, Leonardo José, Wenceslao Juan i Eusebio Félix, conduiran el Districte amb bondat i saviesa en temps molt difícils, primer, però sempre esperançats, il·lusionats i de creixement després...

Visitadors successius foren:

G. Pedro Luis,
3r Visitador 1925-1928

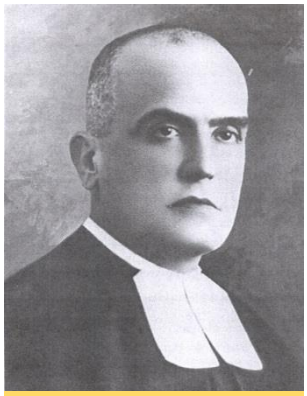

G. Lleonard Josep,
4t Visitador 1928-1936

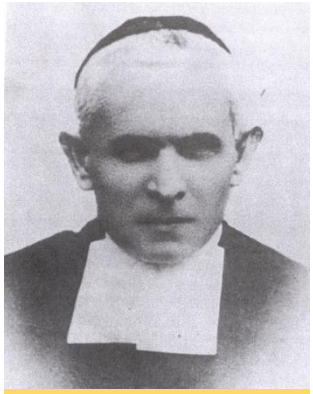

G. Wenceslao Juan,
5è Visitador 1937-46

G. Eusebio Félix,
6è Visitador 1946-55

PRIMERES FUNDACIONS A CATALUNYA

COMTAL PONT DE LA PARRA 1879

MANLLEU 1880

CASSÀ DE LA SELVA 1881

COPLAS EN HONOR DE SAN JUAN BAUTISTA DE LA SALLE, FUNDADOR DE LAS ESCUELAS CRISTIANAS EN EL TRICENTENARIO DE SU MUERTE (07-04-2019).

Eva Rubio, sobrina del H. Agustín Rubio, (epd)

Fundó escuelas cristianas
Y también dominicales,
Erigió tres Seminarios
Para maestros rurales.

A los reclusos mayores
Un centro también creó,
Reformatorio de chicos
Un internado en San Yon.

Juan Bautista de la Salle
De noble cuna nació.
En el siglo diecisiete
En Reims, gran ciudad vivió.

Recibió el Santo Bautismo
Mismo día en que nació.
Le gustaba ir a la iglesia
Libros de santos leyó.

El mayor de once hermanos
Gran familia compusieron.
Tuvo que hacerse tutor
Cuando sus padres murieron.

Era alto y bien trazado
De complexión delicada,
Unos modales sencillos
Y la piel muy sonrosada.

Fraternal con los Hermanos
Niños su debilidad.
Humilde y muy sencillo
Devolvía bien por mal.

Ejemplo de pedagogo
Siempre en la escuela nos dio.
Literatura y discurso,
Fue actor, premios ganó.

Decidió ser sacerdote
Hacia París se marchó.
Seminario San Sulpicio
Y en la Sorbona estudió.

Juan Bautista tuvo idea
Un Instituto de Hermanos
Con personas consagradas
En herencia ha dejado.

Su espíritu creador
Dejó plasmado en los libros.
"Guía Escuelas Cristianas"
"Meditaciones", "Cánticos"

Predilección por novicios
En San Sulpicio y San Yon.
En París les redactó
"El método de oración".

Y les cambiaban el nombre
Sencillos ellos vestían.
Sotana negra muy larga
Dos tablas blancas tenía.

Asalto de Hugonotes.
Una noche lo sufrieron.
Rotas puertas y ventanas
Ilesos se reunieron.

Ideas pedagógicas
Gran revolución crearon.
Por no ser para mendigos
Las escuelas les cerraron.

Ultrajes, denuncias, juicios
A lo largo de su vida.
Repetía a los hermanos
Sufridlas con alegría.

Jansenistas, Galicanos
Corrientes que están en boga.
Quieren atraparlo en redes
Se muestra muy fiel a Roma.

Largas horas de oración
Ya sus votos renovó.
Obediencia, asociación.
Estabilidad creó.

Últimos años de vida
Celo, fervor, perfección,
Profunda humildad, pobreza
Amor, mortificación.

Rezo del Santo Rosario
Gran devoción a María.
Lo inculcó a los Hermanos
Crecía de día en día.

Y fueron sus voluntades
Papa, Iglesia sumisión.
Obediencia a superiores
Entre si íntima unión.

Viven como grandes santos
De los Hermano se dijo
Gran dechado de virtudes
Y buen aroma de Cristo.

Hubo muchas curaciones
Tras la muerte de la Salle,
Pontífice León XIII
Lo llevó a los altares.

Gracias a San Juan Bautista
Y a todos sus mensajeros,
La educación y la fe
Han llegado al mundo entero.

LA SALLE AL MÓN I A CATALUNYA

PAX

EN EL SEGUIT DE LA HISTÒRIA

Després de 39 anys d'un procés de fundació de l'Institut; a través del qual es va consolidar el sentit de pertinença i de identitat durant els anys següents fins avui; l'Institut ha estat consolidat; tot havent de superar dificultats que venien tant de fora com de l'interior del mateix Institut. El nombre de Germans va anar augmentant en la mesura que s'estenia arreu del món. El 1750 ja eren 662 Germans i el 1777 eren 880. Però, amb la revolució francesa hi hagué un descens fins a 30 Germans; i després ràpidament va anar augmentant a 310 el 1817 i a 950 el 1823 i a 1732 el 1834 i 5 anys després a 2317. I així successivament; arribant a 14.207 l'any 1946.

Però a rel del Concili es clarifiquen algunes situacions i el nombre de religiosos i també el de Germans pren un procés de descens. Certament que l'ambient actual del nostre món ha tingut un canvi i avui som 3.418. El descens és sobretot a Europa i es dóna un augment en llocs de tercer món.

LA SALLE ARREU DEL MÓN (1719-2014)

Nota. En els països subratllats ja no hi ha La Salle.

Itàlia (1702); Suïssa (1750); Martinica (1774; Bèlgica (1792); La Reunió (1817). Guaiana F. (1823); Canadà (1834); Turquia (1841); EUA (1845); Egipte (1847); Alemanya (1850); Penang (1852); Singapur (1852); Algèria (1853); Tunísia (1854); Anglaterra (1855); Grècia (1858); Àustria (1859); Maurici (1859); Hindustan (1859); Birmània (1860); Rumania (1861); Equador (1863); 1866. Madagascar; Vietnam (1866); Mònaco (1868); Colòmbia (1874); Hong Kong (1875); Xile (1877); Espanya (1878); Luxemburg (1880); Armènia (1881); Bulgària (1885); Líban (1886); Txecoslovàquia (1888); Argentina (1889); Hongria (1894); Polònia (1903); Malta (1903); Nicaragua (1903); Panamà (1904); Àfrica Sud (1904); Mèxic (1905); Cambodja (1905; Puerto Rico (1905); Cuba (1905); Austràlia (1906); (1907) Brasil; Albània (1908); Holanda (1908); Congo-Zaire (1909); Filipines (1911); Líbia (1912); Veneçuela (1913); Bolívia (1920); Perú (1921); Marroc (1929); Japó (1932); Portugal (1933); Sto. Domingo (1933); Costa Rica (1935); Manxúria (1836); Iugoslàvia (1938); Aruba (1938); Etiòpia (1938); Corea (1940); Papuàsia (1946); Burkina Faso (1948); Camerun (1948); Jordània (1950); Saravak (1950); Djibouti (1951); Tailàndia (1951); Togo (1952); Ruanda (1952); Hondures (1953); Nova Zelanda (1953); Benin (1956); Malí (1957); Nigèria (1957); Guinea Equatorial (1958); Sabah (1958); Kènia (1958); Guatemala (1959); Guadalupe (1960); Pakistan (1960); Índia (1961); Tanganika (1963); Saint Vincent (1965); Níger (1966); Paraguai (1968); Haití (1973); Costa d'Ivori (1978); Tchad (1978); Nova Caledònia (1980).

AVUI, A CATALUNYA

Zona de Catalunya-Litoral:

Bonanova (1889), Barceloneta (1890), Fundació Comtal (1994), Cambrils-Fundació Vidal i Barraquer (1900), Campus Universitari (1965), Comtal (1880), Congrés (1959), Cambrils/Vinyols i els Arcs-Sant Josep (1928), Gràcia/Espurnes d'Emmaús (1900/2018), Horta (1912), Montcada i Reixac (1910), Premià de Mar (1906), Reus (1951), Sant Gervasi/Serveis Centrals (2008), Tarragona (1906), Torreforta (1961).

Zona de Catalunya-Eix:

Cassà de la Selva (1881), Figueres (1907), Girona (1906), La Seu d'Urgell (1904), Manlleu (1880), Manresa (1910), Palamós (1905), Sant Celoni (1911), Santa Coloma de Farners (1904), Sant Martí Sesgueioles (1957). Farners (1904).

LLOCS DE CATALUNYA ON HI HA HAGUT GERMANS

Agramunt 1907-1933; Agullana 1907-1944; Almenar 1907-1908; Anglès 1905-1914; Arenys de Mar 1887-192; Badalona 1969-1976; Calaf 1907-1972; Calonge 1894-1909; Fortià/Fortianell 1904-1936; Gironella 1924-1968; Granollers 1905-1933; Guissona 1907-1933; Llers/Hostalets de Llers 1904-1920; La Garriga 1962-1971; La Jonquera 1905-1915; La Pobla de Lillet 1945-1969; La Pobla de Segur 1907-1927; Les 1904-1969; Llagostera 1904-1910; Llers 1904-1920; Llívia 1904-1977; Mollet 1971-1976; Montcada Asland 1948-1965; Oliana 1921-1971; Ponts 1906-1933; Puigreig 1949-1968; Ripoll 1905-1914; Roquetes 1920-1923; Salt 1905-1971; Sant Feliu de Guíxols 1891-1972; Sant Hipòlit de Voltregà 1889-1971; Sant Joan Despí 1971-1982; Sant Joan les Fonts 1905-1914; Sant Pere de Ribes 1905-1917; Santpedor 1897-1968; Solsona 1929-1936; Terrassa 1893-1901; Tiana 1971-1977; Tortosa 1904-1957; Vielha 1903-1936 i 1951-1989.

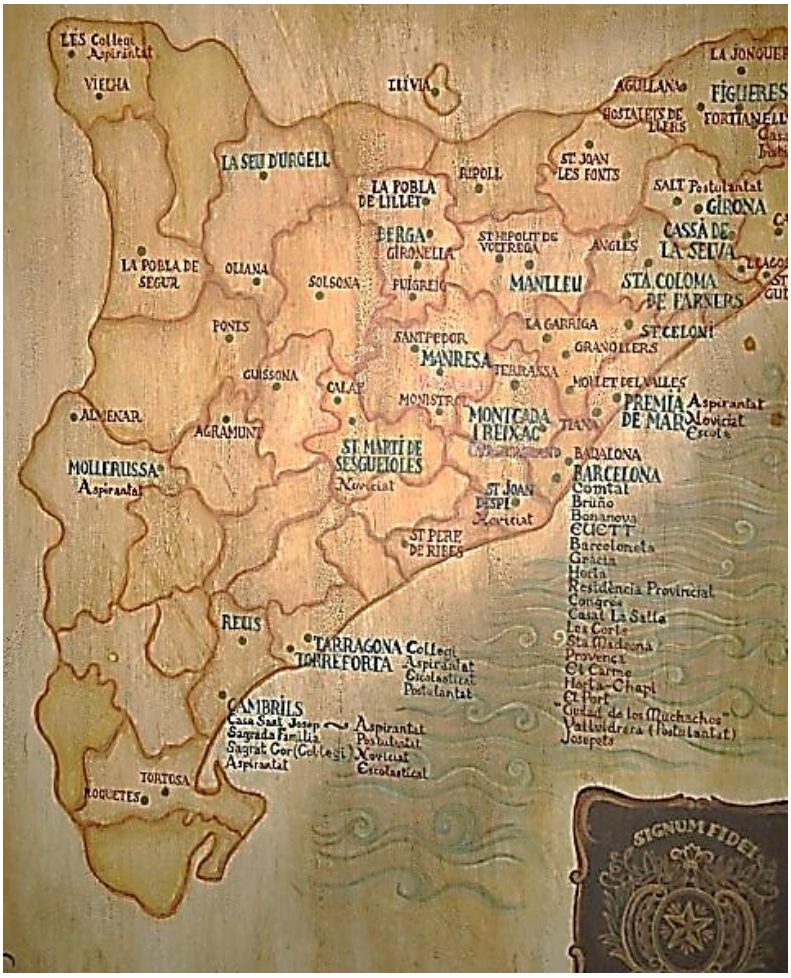

A MÉS, A BARCELONA

Carrer Ferlandina 45; 1880-1887; Carrer Lledó 4; 1884; Carrer Montcada 19; 1880-1890; "Ciudad de los Muchachos" 1963-1977; El Carme 1928-1936; Horta – Chapí 1912-1966; Josepets 1912-2008; Les Corts 1887-1965; Nostra Senyora del Port 1962-1977; Pont de la Parra 1879-1884; Provença 1905-1918; Santa Madrona 1890-1934.

UN ANÁLISIS DE LA VIDA CONSAGRADA HOY (I)

Redescubrir el gozo de ser Consagrados.

P. Carlos del Valle, Verbo Divino
Aportación del H. José Manuel Ruiz Amadoz

Unas ideas gestadas en el corazón

No es fácil aportar palabras para iluminar y mover voluntades. Al escribir podemos caer en elucubraciones mentales que no sirven más que para hacer crecer el ego de eruditos pedantes. Para evitarlo, necesitamos hacer teología desde los testigos, no sólo de textos. Porque en religiosos y religiosas descubrimos mucho bien, creatividad, sensibilidad, generosidad solidaria, búsquedas auténticas, deseos de coherencia, valores profundos. Testigos con tantas iniciativas…. Unas llegan para quedarse, y otras para desvanecerse.

Intento aportar ideas gestadas en el corazón; poner la palabra al servicio de la esperanza. En la Vida Consagrada abundan los especialistas en discursos del *deber ser* y *no tanto del ser*. Nos hemos preocupado por sistematizar la Vida Consagrada*, sin mucho empeño por narrarla*, y traducir los grandes conceptos a nuestras experiencias cotidianas. En esta reflexión quisiera reflejar la Vida Consagrada que amo y espero. Pretendo moverme en una teología más descriptiva e intuitiva, con algo de diagnóstico y algo de deseo. No necesitamos teólogos que desarrollen metafísica religiosa, sino *testigos del Evangelio, hombres y mujeres del Espíritu de Jesús.*

Mucho se ha escrito sobre la Vida Consagrada, y mucho más se ha vivido. La Vida Consagrada la respiramos, más que la pensamos. La pregunta no va por "¿qué es la Vida Consagrada?", sino *"¿cómo ser religioso/religiosa hoy?"* Ayudemos a comprender el mundo de la Vida Consagrada en el que nos movemos y a entendernos a nosotros mismos. Sin instalarnos en nostalgias de lo no-vivido, alimentemos la nostalgia del futuro: *la esperanza*. Nos mueve la mujer embarazada, como expresión entusiasta de la vida y la esperanza, para vivir en la paz que da la esperanza. *Mirar el futuro con gozo es esperanza.*

Futuro… tiempo de proyectos, ilusiones, anhelos. Da al presente motivos, horizonte, metas para caminar. Algo por lo que luchar. Pensar con intención hacia donde queremos llegar. La realidad no es solo lo que somos*, sino lo que queremos hacer con lo que somos.* Esta reflexión quiere trasmitir *pasión creativa por lo posible. Si en la Vida Consagrada no sentimos la necesidad del cambio, caemos en la autocomplacencia.* Innovar, no obsesionarse por el crecimiento o la disminución. El crecimiento numérico en la Vida Consagrada puede deberse a la repetición de lo mismo (como las células cancerígenas); puede producir obesidad del sistema, paralización, falta de vitalidad*. La innovación está en el lenguaje, la organización, la metodología, los modelos formativos, el modo de gestionar los bienes, la nueva espiritualidad; nuevas formas de comunidad, de liderazgo, de evangelización; el paradigma de misión como diálogo que todo lo reconfigura.*

Una reflexión centrada en al autorrealización da paso a otra centrada en el fraternidad. Hoy descubrimos la profecía en la identidad y la misión. Espiritualidad y misión pasan a primer plano. *Hoy padecemos crisis de identidad, pertenencia y disponibilidad, no solo de finalidad, sino de fundamentos.* La crisis es un tiempo de tensión, de cambio, de oportunidad. Hagamos de ella ocasión para alumbrar algo nuevo y mejor.

Somos herederos de grandes tradiciones *pero tenemos enferma el alma profética. Falta sueño, inquietud.* Necesitamos nuevos modelos de Vida Consagrada configurados por la pasión profética y la audacia evangélica, para no reducirnos a la conservación miope y administrativa de lo que ya hacemos. Pasemos de la eficiencia y

del orgullo de las obras y de los números al primado de los signos, de la fraternidad misionera, como compasión solidaria e interioridad persuasiva. Revisemos nuestros territorios sagrados, que a veces no lo son tanto.

Tocados por una "apología del declive", buscamos seguridad, fuerza, éxito, y *Dios se nos presenta como brisa suave, voz de silencio sutil.* Nos gusta asegurar el futuro, la permanencia, según nuestra lógica. *La lógica de Dios es la fragilidad*. Nos está empequeñeciendo para nacer de nuevo, tras el encuentro con su susurro y su silencio. Nuestra fragilidad nos conduce a salir de relaciones superficiales, del sueño mortal de seguir dominando, como buenos funcionarios de lo sagrado y despertar a relaciones cordiales, buscando el encuentro con Dios y los hermanos. Hacernos pequeños es bendición, fortalece la fraternidad, la vivencia del Evangelio.

Consagrados… Gente del Espíritu

Los religiosos y religiosas damos una imagen de buenos trabajadores, gente entregada, de vida organizada y austera, con horarios y reglas. *No tanto una imagen de personas felices, de humanidad plena, que cultivan la sensibilidad y la ternura*. Nuestra Vida Consagrada… una barca frágil, con redes viejas y deterioradas, en manos de pescadores agotados *que parecen tener seca el alma*. La Vida Consagrada merece ser algo distinto de lo que es: Una vida a la altura de la misión. Porque la misión no está en crisis. *Quienes están en crisis son las personas desconectadas del Espíritu*, convertidos en profesionales de lo sagrado.

Ser religioso puede ser un apacible modo de pasar la vida, una instalada incoherencia entre lo que decimos y lo que vivimos. Cuando nos aferramos a tareas que nos distraen, prisas que nos anestesian, adquisiciones que nos satisfacen, pequeñas seguridades que nos tranquilizan. *Despertar la atención para vencer la parálisis de la mediocridad,* que permite ser meros profesionales honrados o personas centradas en sí mismas, con una vida sin sabor. La Vida Consagrada no necesita individualidades-realizadas-profesionalmente y ocupadas-en-compromisos-espiritualmente-inofensivos (Dolores Aleixandre)

Al analizar la calidad de la Vida Consagrada, *hay que empezar por alegría*. En el Evangelio la alegría se encuentra por sorpresa, como el tesoro en el campo que, por la alegría, lleva a vender lo demás. *Sólo una Vida Consagrada alegre*, acredita la propia vocación y *tiene capacidad de convocatoria vocacional*. *Pero hay comunidades infectadas por el virus de la acedia: falta entusiasmo, optimismo, y sobra tristeza, amargura, monotonía*. Síntomas que se manifiestan en inestabilidad y necesidad de cambio; cuidado excesivo de la salud *(la palabra del médico llega a ser más importante que la de Dios)*; búsqueda de la comodidad (la propia habitación, programas y horas intocables en TV, internet); *activismo* (bajo capa de la entrega apostólica); *alejamiento afectivo de la comunidad y negligencia en actos comunes* (minimalismo de observancia y disciplina personal); maximalismo crítico del otro; *apatía,* desaliento generalizado. Cuando el *ego* toma protagonismo, la disponibilidad entra en crisis. La satisfacción y calidad de vida se juega en tres niveles: *personal,* depende de la experiencia de fe, fuente de sentido y motivación; *comunitario*, calidad de la convivencia; *misionero* en la entrega a los demás y disfrute de la misión.

En personas y comunidades puede haber ateísmo práctico. Cuando el pensar, juzgar y actuar no proceden de un encuentro personal con el Señor. Describimos con precisión la historia de nuestras enfermedades o experiencias de maltrato sufrido por parte de superiores. *Pero ¿sabemos compartir nuestra experiencia de Dios como sentido de la vida?* La falta de sentido constituye la crisis más honda, raíz de la tristeza. En la fe nos jugamos el sentido de la Vida Consagrada. *No se trata de ser más piadosos, sino más creyentes:* encontrar en el sentido, el fundamento de nuestra vida y misión. *¿Somos especialistas en experiencia de Dios y en contagiarlo a otros?*

Los discípulos de Emaús muestran la frontera ante el sentido y el sinsentido en el seguimiento. Comienza la escena con discípulos que caminan tristes, desencantados; han perdido la esperanza, abandonan la comunidad, regresan a sus negocios. Termina el seguimiento de Jesús, con motivaciones frágiles: buscan los primeros puestos, no entienden, tienen poca fe, llenos de miedo. De ahí el abandono, dispersión, negación. Luego aparecen discípulos decididos que corren hacia Jerusalén, entusiasmados, con esperanza, regresan a la

comunidad (el lugar donde habían hecho experiencia de Jesús), emprenden el seguimiento. Se encontraron con el Resucitado. La fe les fortalece en el seguimiento. Aparecen con las mismas debilidades, pero experimentan el seguimiento afianzado en la fe, que les llena la vida de sentido y afrontan las pruebas con alegría.

La Vida Consagrada es vida en el Espíritu. *Si nuestra vida es irrelevante, es porque sufrimos anemia evangélica.* Para un futuro con sentido, hay que rescatar la pasión por Jesús y el Reino. Somos buscadores de Dios. Consagramos a esa búsqueda las mejores energías. La calidad de la Vida Consagrada es un problema de vocación. *Vivir con vocación (calidad) es más importante que el tema de las vocaciones (número).* Preocupados por el número, buscaremos cantidad, *no calidad*. Tener vocación no es algo evidente. Respiramos una cultura de lo profesional, la realización. Afecta al modo de vivir. Se impone el yo como sujeto de autorrealización. Sin lugar para la experiencia de vocación recibida, que da sentido a nuestra vida. Se puede ser un buen profesional de la medicina y no tener vocación de médico. Hacer muchas cosas buenas en la Vida Consagrada *sin tener vocación para vivir en ella.* La vocación es cuestión de identidad, inseparable de la calidad de vida. (Carlos Palacio). No dejemos que nos atrapen los depredadores de vocación: *conformismo, consumo, comodidad, superficialidad, mediocridad.*

La vocación es necesaria para entrar y para permanecer en la Vida Consagrada. Las cualidades humanas y espirituales solas no son criterio de vocación. *Es necesario haber sido tocado por Jesús,* sentirse llamado a vivir su forma de vida y hacer de ella el sentido de la propia, como primera misión. La forma de vida de Jesús tiene tres pilares: La relación con el Padre, la convivencia con los que Él convoca (vivir con Jesús crea comunidad); y poner la vida al servicio de los hermanos. Solo desde el ser llamado es posible la síntesis entre experiencia de Dios, compartir la vida con otros y envío en misión.

Volver al corazón, redescubrir la interioridad, la capacidad de apreciar lo importante y vivirlo con pasión, intensidad, energía. También hay pasiones en nuestra vida que son fuegos de artificio, vistosos pero efímeros; cuando desaparecen dejan oscuridad*. Alimentemos la nostalgia de las grandes pasiones,* capaces de poner en juego una vida. Vivamos *"con los ojos fijos en él"* (Hb 12,2). Para ello nos ejercitamos en lo nuestro: *el silencio y la soledad habitada* que nos enseñan a convivir con nosotros mismos, para disfrutar la identidad, vocación y misión; *la oración y contemplación,* permiten cultivar la experiencia de Dios en la vida cotidiana, no sólo desde el sentimiento religioso.

¿Estamos nosotros en las cosas de Dios, o estamos en Dios? No somos administradores de lo sagrado. No se nos pide administrar lo bello, sino gozarlo, subir la montaña como Moisés y bajar al campamento con la cara radiante. Dejemos que dentro de nosotros el Espíritu tenga espacio para moverse y suscitar inquietudes, contagiarnos esa fe que determina quiénes somos, cómo vivimos y a qué aspiramos.

La oración en el Espíritu es nuestra tarea primaria. *Dedicar la mejor parte del tiempo a la oración.* Aprender a callar y a escuchar, a olvidarse de uno mismo, porque, más que escucharle a Él, solemos escucharnos a nosotros, nuestros temores y ansiedades. *La verdadera profecía hoy en la Vida Consagrada es la mística*. Lo que más atrae de Jesús es que de la intimidad con el Padre saca la energía para oponerse a las injusticias y sanar rupturas personales.

Vivir en y desde Jesús. Centro que ensancha el corazón, para salir de nosotros mismos. Cuando se le abre la puerta a Jesús, la vida se comprende en torno a él y tiene sentido en él, con la experiencia de haber encontrado el tesoro. *Si perdemos ese centro, caemos en estrés, activismo, falta de vida espiritual, escaso aprecio por la vida en fraternidad, desarmonía interior, la misión como profesión.* Será difícil una vida abierta a la fraternidad y a la misión. Lo esencial es vivir en Dios. La oración de tú a tú con el Señor nos cambia la escala de valores. En la Vida Consagrada son necesarios "amigos fuertes de Dios" para que puedan vivir el presente con pasión y darse a sí mismos en lo que hacen.

El mundo no necesita que seamos una ONG de servicios gratuitos, sino una voz del Espíritu, un signo que cuestione los valores regidos por la ganancia, testigos que comuniquen algo de la energía del Evangelio, recuerdo del sueño de Dios de vida en abundancia. Es más fácil ofrecer edificios que espacios de cordialidad y de escucha; *organizaciones, más que ocasiones de encuentro y de oración compartida.*

REFLEXIONES DE SANTA TERESA DE CALCUTA

Aportación del H. Desiderio Pérez Ramos

Era bajita, desgarbada... Pero las cámaras se fijaron en ella, porque en aquella mujer de apariencia frágil era fácil intuir una singular fortaleza de espíritu. Católicos y no católicos la identifican sin mayor discusión como una de las grandes heroínas del siglo XX, como uno de los grandes iconos de nuestro tiempo, aunque lo suyo no era posar para las cámaras ni sorprender con espectaculares declaraciones.

Aceptó la fama porque la publicidad les venía bien a los pobres, y con el ruego de que cada fotografía sirviera para rescatar a un alma del Purgatorio. La Beata Teresa de Calcuta, que ni por todo el oro del mundo hubiera hecho lo que hizo, siguió a lo suyo, o sea, a lo de Cristo, reflejado en el rostro de cada pobre. Con su sonrisa en la cara, quitaba siempre hierro a sus proezas.

No eran obras sobrehumanas las que ella hacía, sino signos auténticos de humanidad. Todos estamos llamados a la santidad, pero antes debemos salir de nuestro ensimismamiento, abrirnos a la vida, a las alegrías y a las tragedias de los demás. Santa Teresa de Calcuta nos dejó estas reflexiones que, con total sencillez, nos ofrecen nada menos que el camino a la santidad:

La Vida

La vida es una oportunidad; aprovéchala.

La vida es belleza; admírala.

La vida es beatitud; saboréala.

La vida es sueño; hazlo realidad

La vida es un reto; afróntalo.

La vida es un deber; cúmplelo.

La vida es un juego; juégalo.

La vida es preciosa; cuídala.

La vida es riqueza; consérvala.

La vida es amor; gózala.

La vida es misterio; desvélalo.

La vida es promesa; cúmplela.

La vida es tristeza; supérala.

La vida es himno; cántalo.

La vida es combate; acéptalo.

La vida es una tragedia; domínala.

La vida es aventura; arrástrala.

La vida es felicidad; merécela.

La vida es la vida: defiéndela

Cuál es… el día más bello: hoy

La cosa más fácil: equivocarse

El obstáculo más grande, el miedo

El error mayor: bajar los brazos

La raíz de todos los males: el egoísmo

La distracción más bella: el trabajo

La peor derrota: el desaliento

Los mejores profesores: los niños

La primera necesidad: comunicarse

Lo que hace más feliz: ser útil a los demás

El misterio más grande: la muerte

El peor defecto: el malhumor

La persona más peligrosa: la mentirosa

El sentimiento más ruin: el rencor

El regalo más bello: el perdón

Lo más imprescindible: el hogar

La ruta más rápida: el camino correcto

La sensación más grata: la paz interior

El resguardo más eficaz: la sonrisa

El mejor remedio: el optimismo

La mayor satisfacción: el deber cumplido

La fuerza más potente del mundo: la fe

Las personas más necesarias: los padres

La cosa más bella de todas: el amor

PRESENTACIÓ DEL SALM 42
Presència de Déu com una absència sentida.

G. Ramon Grau i Estany (+)

◆ Anotacions prèvies.

■ Amb aquest Salm comença el Segon llibre del Saltiri, que comprèn els salms 42 al 72. [Observar la doxologia d'acabament del Salm 41]. Els Salms d'aquest recull solen presentar una composició força acurada. El mateix Salm 42 és qualificat com a *" perla poètica de l'Antic Testament"* Bíblia Montserrat, SALMS I, p. 193.

■ L'orant podria ser un levita. Els levites eren els responsables de la música i els cantors del temple. El Salm és un càntic de pregària acompanyat amb el kinnor o cítara hebrea (9). 1Cr. **25**: 1, 3, 6.

Tot el Salm és un diàleg interior. Hi ha una progressió des del desànim i la nostàlgia de l'inici, fins la confiança del final. (3,4) **43**

Cap altre Salm comença amb una comparació: *Com la cérvola...* La cérvola assedegada és una imatge intuïtiva de la intensitat amb que l'ànima (nephesh = tot jo) tendeix a Déu.

■ L'estructura d'aquest Salm està marcada per la triple repetició del verset 6, 12 i 5(43). Malgrat la utilització de les mateixes paraules, l'expressivitat latent d'aquesta tornada és ben diversa segons la seva col·locació: La primera, a continuació del verset 5, és una manifestació tímida d'enyorança del passat; la segona, després del verset 11, reuneix la tonalitat d'afirmació i d'angoixa dels versets anteriors. Implica un retret filial al Senyor per la situació present. [Única vegada que se'l nomena Yahweh. (9)] ; la tercera és intensiva; vehicula un crit de triomf i d'eperança de cara als temps venidors.

◆ Notes sobre el seu contingut espiritual

■ La menció repetida, més de 20 vegades, del **nom** de Déu [Elohim o El], és invasiva, accentuant l'anhel de l'orant per "experimentar" la **presència** de Déu, *de veure'l cara a cara*, en expressió audaç, que realment es limitava a poder contemplar l'Arca de l'Aliança o estar al Temple.

Cal adonar-se de la *"modalitat de presència"* que introdueix aquest Salm:

Malgrat que Déu està present de pertot, no podem pensar que sempre es troba "automàticament" (sensiblement?) en una visita al Santíssim, en una lectura bíblica o en la pregària. En la vida cristiana existeixen temps de nit fosca, temps d'ocultació, temps **d'absència sentida**.

¿ Adonde te escondiste,
Amado, i me dejaste con gemido?
Como el ciervo huiste,
habiéndome herido.
Salí detrás clamando, y eras ido. (Sant Joan de la Creu)

■ Aquesta **absència sentida** ens educa per a corregir la idea d'un Déu objecte, instrumentalitzable, utilitzable en qualsevol moment. La polaritat ***presència / absència***, tan pròpia de la naturalesa humana queda ben resaltada en aquest Salm. Déu és proper i inabastable, accessible i transcendent...

Del lado del Sur, del lado
del Norte y del Mediodía,
busqué la luz del Amado.
Pero su luz no venía....
Y no vi que me tenía
toda su luz anegado. (Pemán)

■ Es personifiquen la **llum** i la **fidelitat** (hemet = veritat, lleialtat). La llum del Senyor és una força orientadora, la fidelitat del Senyor garanteix el suport i l'acompanyament en la ruta. (5)**43...** ■ Altres fites de reflexió: *Déu és la meva vida* (3,9), *la meva Roca* (10), *la meva alegria* (4 **43***)....On és el teu Déu*? (4,11).....

SALM 42

Desig creixent de Déu

[2] Com la cérvola es deleix pels rierols d'aigua,
així em deleixo jo per Vós, **Déu** meu.
[3] Tot jo tinc set de **Déu**, del **Déu** que m'és vida
¿Quan podré veure **Déu** cara a cara?

[4] Les llàgrimes són el meu pa de nit i de dia,
quan sento dir a cada moment: ¿on és el teu **Déu**?
[5] Esplaio el meu cor apenat
recordant com en altres temps
venia amb colles d'amics cap a la casa de **Déu**,
enmig d'un aplec festiu, amb crits d'alegria i de festa.

[6] ¿Per què aquesta tristor, ànima meva?
¿Per què aquest torbament?
Espera en **Déu**. Jo el tornaré a lloar,
Salvador meu i **Déu** meu.

[9] Que el **Senyor** em confirmi cada dia l'amor que em té,
i cada nit cantaré la lloança del **Déu** que m'és vida.
[10] I dic a **Déu**: Roca meva, ¿Per què us oblideu de mi?
¿Per què he d'anar de dol per tot arreu,
seguit de prop per l'enemic?
[11] Veient la ferida del meu cor, l'adversari m'escarneix,
i sento dir a cada moment ¿On és el teu **Déu**?

[12] ¿Per què aquesta tristor, ànima meva?
¿Per què aquest torbament?
Espera en **Déu**. Jo el tornaré a lloar,
Salvador meu i **Déu** meu.

43 [3] Envieu-me la **llum** i la **veritat**, que elles em guiïn,
que em duguin a la muntanya sagrada, al lloc on residiu;
[4] i m'acostaré a l'altar de **Déu**,
el **Déu** que és la meva alegria.
Ho celebraré i us lloaré amb la cítara, **Senyor**, **Déu** meu.

[5] ¿Per què aquesta tristor, ànima meva?
¿Per què aquest torbament?
Espera en **Déu**. Jo el tornaré a lloar,
Salvador meu i **Déu** meu.

▪ Tant de bo fos veritat aquesta afirmació, Déu meu....
Feu-me sentir necessitat de Vós com en tic de l'aigua per viure.
¿Quines són les meves sets?

▪ La sequera en la pregària no és esporàdica.

▪ L'exemple dels nostres sants m'haurien d'estimular.
El record de temps fervorosos anteriors haurien de ser un repte

▪ Alts i baixos omplen la meva vida: hi ha moments de dubte i de foscor: que no perdi mai l'esperança en el Déu salvador
.

▪Feu-me sentir [si pot ser més sensiblement], el vostre amor.
Que sigui:
· espontani el meu agraïment
· valenta la meva resposta davant el mal
· encertada i honesta la meva recerca de Déu.

▪ Que la tristor no m'esclavitzi i que em senti salvat sempre i en qualsevol situació.
Que els qui estan vora meu puguin compartir la meva fe i pau interior

▪ Que tingui ulls oberts a la vostra llum, que la vostra veritat, **Vós mateix** sigueu la meva atracció i la meva alegria.
L'alegria sigui fruit de la meva pregària.

▪ Definitivament no hi ha cabuda per a la tristor; sols per la pregària esperançada i salvadora.

Davant de la crisi vocacional i tocant de peus a terra.

G. Jaume Pujol Bardolet

ESTEM EN TEMPS DE REFUNDACIÓ. Doncs sí, refundació en tots els àmbits: refundació del cristianisme, de l'Església, de la societat, de la política, dels sistemes econòmics i de l'actitud responsable de conservació de la creació, l'ecologia... i també de l'Institut.

PERÒ ANEM AL GRA.

Tant Germans com Associats i altres Lasal·lians compromesos hem viscut i celebrat l'ANY JUBILAR LASAL·LIÀ amb motiu dels 300 ANYS DE LA PASQUA DEL NOSTRE FUNDADOR i estem disposats a donar continuïtat al carisma i missió de l'Institut i ho hem de fer partint de la nostra realitat actual, i prenent-ne consciència d'ella ens preguntem

I ARA QUÈ? QUINA ÉS LA NOSTRA SITUACIÓ ACTUAL?

Ens trobem totes les Congregacions amb una crisi vocacional. Ens pertoca fer la refundació a partir de la realitat i tocant de peus a terra. Fem-ne una mica d'anàlisi. El G. Robert Schieler diu: *"Me queda claro que en el Hemisferio Norte, con pocas vocaciones y Hermanos que envejecen, los Distritos han sido receptivos a la formación para la asociación lasaliana y para el desarrollo de programas de Voluntariado Lasaliano. Mientras que en el Hemisferio Sur, la promoción de la vocación de los Hermanos sigue siendo la prioridad".* Concretem-ho en xifres. Segons les estadístiques del 2018, en el nostre Institut, a l'Hemisferi Nord hi havia el 56% dels Germans amb una edat mitja de 76,76 anys i 4 novicis i a l'Hemisferi Sud hi havia el 44% amb una edat mitja de 50 anys i 57 novicis. Respecte de les estadístiques de 2017, el Nord hem disminuït de 918 Germans i el Sud han augmentat de 68 i els novicis a l'Institut han disminuït de 24. Veurem què ens diran les estadístiques del 2019.

Si prenem dades dels jesuïtes: a l'Hemisferi Nord hi tenen el 42% i a l'Hemisferi Sud el 58%. Durant anys han incrementat les vocacions a l'Índia i Sri Lanka on hi ha el 21% dels jesuïtes i segueixen amb aquesta posició, doncs veuen moltes possibilitats a l'Àsia, Malàsia, Bengladesch, Filipines, Rússia, Corea i la Xina. També els Claretians han treballat molt les vocacions a l'Índia. Potser nosaltres amb la cura de les nostres obres no ens hem dedicat massa afavorir les vocacions a l'Hemisferi Sud i això fa que la disminució de Germans a l'Institut des del Vaticà II sigui del 80% i la dels Maristes el 75%. La disminució dels jesuïtes ha estat del 55% i la dels Escolapis el 51%. **En el futur ¿on serà el centre de gravetat de La Salle? I de l'Església?**

ARA BÉ... CAL BUSCAR CAMINS I AUDÀCIA DAVANT L'IMPOSSIBLE

Prendre consciència de la nostra situació ens ha d'encoratjar precisament a trobar el camí de la refundació. El dominic del segle XIV Maître Eckart deia: *"Hi ha el CAMI (Jesús) però no trobem els camins",* doncs s'han de buscar constantment amb l'exercici del discerniment, més necessari potser que mai. El P. Adolfo Nicolás, General dels Jesuïtes deia als seus: *"Audàcia davant l'impossible".* O segons el lema d'un grup francès: *"À coeur vaillant rien d'impossible".* Hem de caminar amb incerteses i potser també amb moments de foscor i de Getsemaní, com van fer Jesús, el nostre Fundador i tants i tants Fundadors.

Ens cal *"refundar"* l'Institut. No és el mateix que *"fundar-lo".* Les circumstàncies són diferents. Jesucrist, quan va fundar el cristianisme era jove i va cridar a gent jove i també el Fundador era jove en fundar l'Institut va començar amb gent jove, per més que tant a Jesucrist com al Fundador li van fallar alguns dels escollits per aquesta tasca. Per tant, la nostra situació en la refundació és diferent, però, com deia el Fundador es tracta de *"l'Obra de Déu"* i *"aquest Institut és d'una molt gran necessitat"* Regla 152).

Amb aquest article voldria inspirar optimisme i empenta per la refundació de l'Institut, tot donant continuïtat al carisma lasal·lià. Jo espero que serem capaços i que d'ací 300 anys podrà celebrar-se un *"altre Any Jubilar Lasal·lià".* Es tracta *"d'innovar, no de restaurar".* Què ens en sortirà en la mesura que siguem fidels a les crides de Déu? Esperem que sigui l'obra de Déu del segle XXIV posada al dia. Ens cal ser esperançats.

IMAGINA...

"Sabent que Déu ho disposa tot en bé dels qui l'estimen" (Rom 8,28)

Segon Taller Bíblic curs 2019-20
La Carta Apostòlica de sant Jaume.

G. Antoni Perera i Parramon

El dissabte 8 de febrer ens vam aplegar a la Salle Bonanova un grup de més de quaranta Germans i Associats per seguir el segon comentari a **l'epístola a de sant Jaume**, la primera del grup de set "cartes catòliques" (en el sentit d'universals) que figuren en el cànon del Nou Testament. A l'inici de la trobada es van evocar dates recents amb significació bíblica: diumenge de la paraula de Déu (26 de gener) , setmana de la Bíblia (26 gener – 1 febrer) i any de la Paraula de Déu (2020), en el 1600 aniversari de la mort de sant Jeroni, el primer gran difusor de la Bíblia en el món occidental, per la seva traducció "Vulgata".

La primera part de la sessió es va fer amb el suport d'imatges, Es van repassar assumptes ja tractats i se'n van introduir de nous, corresponents als capítols 3r, 4t i 5è de l'esmentat document. Les diapositives destacàvem alguns textos i es referien també a diferents aspectes de la vida cristiana en una perspectiva ecumènica.

La segona part va consistir una lectura comentada dels tres últims capítols de la carta, on no falten ecos de temes anteriors (coratge en les proves, oració, expressió de la fe en obres, pràctica de la Paraula, saviesa…) i se n'introdueixen altres: domini de la llengua, ús i abús de la paraula, les dues savieses, la superació de les dissensions internes, l'opció entre Déu i el món injust, l'ambició dels diners (en una dura diatriba contra el rics explotadors i els seus guanys efímers), la paciència i l'esperança, l'atenció als malats (en una pràctica que obrirà camí al sagrament de la unció dels malalts, la comunicació sincera entre els germans, la correcció fraterna…

L'estil general de la carta és més exhortatiu que epistolar. Abunden les interpel·lacions, les comparacions, els consells, les amenaces, els encoratjaments…Té un to de predicació on el vocatiu "germans o germans meus" és freqüent. Pel seu caràcter clar i pràctic sembla adequada per acostar alguns continguts importants del missatge evangèlic a persones distanciades de l'Església.

Tot i l'aparent divergència amb Pau hi ha una coincidència de fons. Jaume estaria d'acord amb les paraules de 1 Corintis "Ara subsisteixen totes tres: la fe, l'esperança i la caritat, però la més gran d'elles és la caritat. Jaume afegiria matisos de fe operativa, esperança pacient i caritat que pressuposa la justícia.

Al final de cada una de les parts (comentari d'imatges i interpretació del text) es va disposar d'un temps de diàleg obert on es van aclarir i enriquir aspectes tractats, cercant la seva incidència en la nostra vida d'avui.

Cordial comiat del G. Mateo, Tomás Esteban del Campus Universitari La Salle

2.01.1926 Villanueva de Jamuz- La Salle Campus Barcelona 20.12.2019

¡GRACIAS FUNDADOR!

G. Jaume Palom i Izquierdo

El matí del divendres 20 de desembre de 2019 fou un dia molt significatiu per a La Salle, Campus Barcelona de la Universitat RAMON LLULL en el darrer Claustre General del curs acadèmic 2018-2019 on, entre d'altres afers, es va presentar la Memòria corresponent del curs abans esmentat.

El germà Josep Canal, Visitador Auxiliar, va resumir en "la fidelitat creativa" molts dels projectes educatius que s'han anat fent en l'any del tricentenari (1719-2019) del traspàs, del relleu de Germà en Germà, d'Educador en Educador, de Lasal·lià a Lasal·lià fins avui i aquesta és la voluntat de Déu que l'obra educativa que va néixer fa més de 300 anys continuï avui vigent. La Salle deia: "*mirar amb els ulls de la fe*." De res no serveix tot el que fem si no sabem aturar-nos per mirar-ho, contemplar-ho, agrair-ho i tenir l'esperança que contribueix a fer un món millor. Ara ens cal continuar treballant plegats, innovant, renovant, amb constància, perseverança, persistència, visió de futur i, tot això, sense oblidar el nostre carisma, els nostres valors: Fe, Comunitat i Servei.

Vaig tenir el goig de viure aquests tres valors com alumne del Germà Mateo, Tomás Esteban a 2n Batxillerat A durant el curs 1953-54 a les classes de *Religió, Matemàtiques, Ciències Naturals i com a tutor* o encarregat del curs d'estrena del aleshores nou Batxillerat Elemental, Superior i Preu del Ministre d'Educació Jesús Rubio, fill de Tarazona i antic alumne de La Salle Terol, (taurolus, torico, Teruel).

La seva convicció vocacional va fer possible que en acabar els estudis secundaris els meus companys de classe Culleré de Mollerussa cursés la carrera sacerdotal a Roma, que Jordi Cors i Meya, cursés els estudis teològics a la Universitat Pontifícia de Salamanca, Catedràtic emèrit d'Hebreu i de Grec a la Universitat autònoma de Barcelona – Bellaterra, i jo mateix ja volia ser Germà en aquell curs d'inauguració del teatre, menjador amb les pintures de Manuel García Martín, la formosa imatge de l'àngel de la Pau, Custodi i Guarda, obra de Francesc Carulla.

La seva explicació magistral dels teoremes de la geometria d'Euclides del pla com la seva projecció en l'explicació de les Ciències Naturals m'inclinaren a llicenciar-me en Ciències Biològiques... Les visites als museus de Bonanova...

I sobre tot el servei. El dia 20 de juny del 1954 s'inaugurà el Saló d'actes projectat per Izpízua. En acabar el nostre ball d'Arcs i Garlandes (Arcos y Guirlandas), es va espatllar el mecanisme elèctric del teló. Es va constituir en "*cap de colla*" i amb els germans més joves a força de braç ho solucionaren de seguida, Comunitat i servei. Havia fet la seva *Professió Perpètua de consagració a Déu* davant de *l'arquebisbe de*

Barcelona Doctor Gregorio Modrego a la capella del Col·legi de la Bonanova a l'estiu de 1951. Tenia 25 anys i mig.

En una promoció d'Enginyers Tècnics - Any 2000

El G. Mateo, fins a novembre de 2019 no havia deixat de ser feligrès de Sant Gervasi, sota la protecció de la Mare de Déu de la Bonanova. Com enginyer industrial elèctric fou la persona designada pel Germà Just Macià (1958-1961) com a primer professor de la restauració del peritatge Industrial un cop que finís l'ensenyament del peritatge mercantil al curs 1959-60. L'impuls del Germà Plàcid(+) 1963-1968 i del G. Joaquim Morató 1969-76 amb l'animació dels GG. Manuel García Jiménez(+) i Joaquim Porrera i molt especialment de l'enginyer Doctor Daniel Cabedo Puy(+) i després els GG. Doctors Miquel Àngel Barrabeig i Josep Marti són les darreres baules d'aquesta cadena de fidelitat en el guiatge que ara assumeix amb dedicació eficaç, el Doctor Josep Mª Santos, antic alumne seu a Telecos i meu a la Bonanova (1982-1985). "Tots junts formem aquesta gran família, aquesta comunitat, que avui i per sempre, SOM LA SALLE."

La seva vinculació real a l'escola començà el setembre de 1960 fins a 26 de juny de 2015, com a professor i responsable del laboratori de mesures. Quan rebé la Medalla d'Or d'Enginyeria La Salle de mans del G. Josep Guiteras i Llimona, Provincial de La Salle Catalunya i President de FUNITEC (Fundació Universitat i Tecnologia). Però com a bon padrí restà a la comunitat de Sant Gervasi fins a novembre de 2019 i compartia el dinar amb els professors al nou menjador universitari de la Residència La Salle.

El G. Josep Guiteras, President de FUNITEC, atorga la MEDALLA D'OR al G. Mateo Esteban (26 juny 2015)

El G. Josep Martí, amb paraules cordials presentà *l'arrel primera i viva d'Enginyeria* La Salle incubada pel G. Just Macià, amb l'empeny del G. Plàcid Santaeulària i del G. Joaquim Morató directors de la Bonanova, el G. Mateo, Tomás Esteban per acomiadar-lo ja que com ciutadà de Barcelona, del barri de Sant Gervasi ara cerca pau i repòs i bona companyia i llarga i joiosa senectut a la Casa Sant Josep, prop de Cambrils, Vinyols i els Arcs, on arribà el novembre de 2019. Es tancava així un període de vinculació continua a aquest projecte de sis dècades. Quan el G. Josep Martí l'invità a aixecar-se per a rebre l'aplaudiment de tot el claustre, l'ovació fou unànime, llarga, indescriptible i el seu rostre somrient i humil era un signe objectiu de gratitud inexpressable amb mots.

Al meu costat estava assegut el G. Joan Camps i Dausà antic company meu a la Comunitat de Germans Estudiants a La Salle Gràcia 1988-1991, una altra baula vivent malgrat la malaltia, com jo mateix recordava el meu breu professorat a Telecos en el cursos 1973-1977 i la meva condició de degà dels seus antics alumnes a Bonanova presents a la sala.

Muy querido Hermano Mateo, Tomás Esteban, Gracias Fundador,
maestro, amigo, excepcional y constante entomólogo,
siempre Hermano, bueno y cercano.

¡GRACIAS FUNDADOR!

Homenatge al G. Mateo que li tributa el Claustre del Campus La Salle – Universitat Ramon Llull, 20 de desembre de 2019
Nota biogràfica del G. Mateo.

G. Josep Martí i Roca

El Germà Tomás (Mateo) Esteban García, va néixer a Villanueva de Jamuz, província de León, el 2 de gener de 1926, per tant aviat complirà els 94 anys. Els seus pares foren els Srs. Maximino Esteban y Consuelo García. El mes d'octubre de 1939 (als 13 anys) va ingressar al Noviciat Menor del Sagrat Cor de Cambrils, passant al juliol de 1940 a la Casa Sant Josep. Postulant el 1942 es prepara per a vestir l'Hàbit de Germà el 6 d'octubre de 1942 amb el nom de Mateo Esteban, nom que perdura avui dia. Emeté la Primera Professió el 8 d'octubre de 1943; romangué dos anys a l'Escolasticat i fou destinat a les següents destinacions:

El 1945 fou destinat com a professor del Noviciat Menor de la mateixa Casa Sant Josep durant un any. El 1946 és destinat com a professor a La Salle Bonanova; inicià una llarga etapa de molta estabilitat i de gran creativitat de 1946 a 1976 al Col·legi. Aconseguí la Titulació de Pèrit Industrial Elèctric. A La Salle Bonanova tingué una gran participació en el procés de restauració de la Segona Etapa de l'Escola de Peritatge, a partir de 1959, amb estudis de Peritatge Mercantil i de Peritatge Industrial, de la qual en fou el Director. Cal recordar també que fou el gran impulsor dels pioners estudis d'Enginyeria de Telecomunicacions a Catalunya (1965) iniciats a La Salle Bonanova el 1965 i que han evolucionat fins els actuals estudis universitaris integrats en la Universitat Ramon Llull. L'opció per la Telecomunicació va sorgir després d'una consulta feta al món empresarial.

A partir de 1976, s'integrà com a Director de la nova Comunitat d'EUETT encarregada de tirar endavant els estudis universitaris. Fins el curs 2016 fou un valorat professor de l'Escola de Telecomunicacions amb una gran dedicació a les compres i al control dels laboratoris, especialment de l'important Laboratori de Mesures Electròniques, tan recordat per tots els alumnes que van passar per allí.

El Gmà. Mateo té el merescut reconeixement com a Medalla d'Or de FUNITEC (Fundació Universitat i Tecnologia).

Cal destacar la seva gran experiència i coneixement en el camp de les papallones. La seva extensa col·lecció visible a diversos centres educatius és d'una vàlua excepcional; ara, en la seva jubilació, ha estat acabant d'informatitzar tota la documentació sobre les papallones. És un gran amant de la natura: gaudi, contemplació, estudi, protecció, caminant infatigable (encara ara).

Des del curs 2016-17 passà a viure a la Comunitat de Sant Gervasi, ben a prop de l'activitat de la Universitat, que ha seguit amb molt d'interès.

Des del passat dia 5 de desembre de 2019 fou traslladat a la comunitat – infermeria de Cambrils per a un millor seguiment de la seva salut.

Avui tenim el goig de tenir-lo entre nosaltres per a fer-li el reconeixement de la seva gran dedicació als orígens de la nostra activitat universitària. Felicitats Gmà. Mateo!

Any 1992. INAUGURACIÓ DE L'EDIFICI LLUÇANÈS

Conversant amb el Sr. Albert Faus,
Membre del Patronat

ANY 2015. L'ALCALDE XAVIER TRIAS, EN NOM DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, ATORGA LA "MEDALLA D'OR" AL MÈRIT CIENTÍFIC A LA SALLE UNIVERSITAT RAMON LLULL, AMB MOTIU DELS 50 ANYS DELS ESTUDIS DE TELECOMUNICACIONS
El G. Mateo Esteban fou especialmente nomenat per haver estat el Fundador del Centre

1997-1998 - ELS ANTICS ALUMNES ATORGUEN UN DIPLOMA AL G. MATEO ESTEBAN, COM A PERSONA INSIGNE DE LA SALLE URL

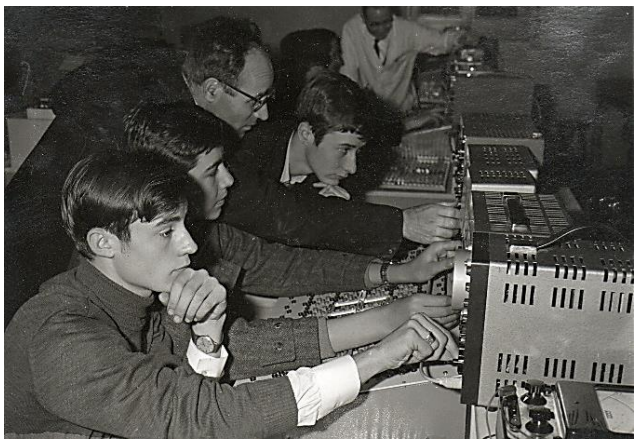

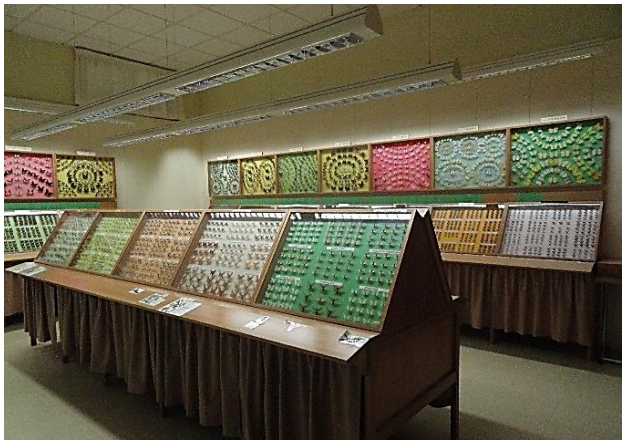

CUMPLIENDO MIS 84 AÑOS EN 2020

G. Raül Calvo Garcés

Al cumplir ochenta y cuatro años de vida y echando una mirada retrospectiva a los setenta y uno desde que entré al Noviciado Menor de los Hermanos de las Escuelas Cristianas, percibo que la idea de ser Hermano de La Salle ha ido evolucionando cada vez más en mí. Entré porque quería ser como mis Hermanos profesores y sentía un "algo" interior, el llamado de Jesús, que desde hacía unos tres años empezaba a resonar en mi corazón. Luego empecé a entender los primeros síntomas de la entrega a Dios y consagración y así crecí lentamente en el conocimiento del Señor Jesús.

De gran influencia fueron para mí los años del Escolasticado, donde por la dirección en el primer año del Hno. Argimiro Felipe, oí y descubrí a Jesucristo en su relación íntima con el Padre. De ahí salió toda la base del crecimiento interior en la entrega de relación filial con "mi Padre y vuestro Padre". Actitud que penetré y viví más intensamente los años compartidos en Las Antillas con una visión de La Salle un tanto distinta a la que había tenido hasta entonces.

También el contacto con la religiosidad popular, en nada exenta de profunda fe y sentimiento filial, de aquellas gentes, me descubrió un Cristo hermano y cercano, que ha sido para mi comprensión y aceptación frente a las nuevas modalidades evangélicas en la "apertura al Espíritu que sopla" desde el Papa Juan XXIII, tanto en la Iglesia como en el Instituto. Adaptación, creo, que ha consistido para muchos en una forma de vivir más consciente y decidida el ser evangelizador de la juventud a través de las múltiples facetas que la Iglesia nos señala actualmente.

Estoy tranquilo y esperanzado frente a estos cambios. No miro sólo el aspecto meramente exterior y social, pero descubro al igual que los setenta y dos discípulos enviados por Jesús, el haber iniciado un vivir más abierto en comunidad, dando testimonio fehaciente de que el evangelizador de ahora

busca al necesitado allá donde esté prescindiendo de ciertos aspectos particulares, comunales regionales, institucionales...

A los nuevos frentes que la Iglesia nos presenta hoy hemos de responder con generosidad. Los métodos y medios empleados hasta el Concilio Vaticano II se hicieron trasnochados y la Iglesia al igual que el Instituto, nos urgen a no tener miedo a afrontarnos ante estos nuevos retos, cada quien con las posibilidades de que disponga y tenga. No hay duda de que en ciertos lugares, en Occidente especialmente, el lastre de la edad y la falta de reemplazos con sangre nueva son un handicap, pero a "vino nuevo, odres nuevos" y tengamos nuestra mente y corazón abiertos a los nuevos caminos y trochas que el Papa Francisco y el Instituto nos presentan.

Cada vez más urge, que estemos actualizados en conocimientos y modos de pensar y enjuiciar los acontecimientos que las nuevas comunidades eclesiales demandan. Seamos parte viva y actuante de los 72 y respondamos como el mismo Jesucristo les pidió: vivir con mentalidad de peregrinos, confiar más en la Providencia, buscar los necesitados donde se hallen, responder a sus necesidades desarrollando una gran confianza en nuestro Padre Dios, haciendo, cada quien, suyo el lema de san Juan Pablo II "Opus tuum".

El Señor sigue llamando; de nosotros el responder. Si no podemos ya físicamente, sí con nuestra oración, testimonio de fraternidad, aceptación de la realidad corporal y espiritual de que disponemos en el actual momento. El Espíritu está presente y sopla donde quiere y como quiere.

Imitemos la actitud del joven Samuel y de María: Sí, adsum, aquí estoy.

RECORDEM… DE "LES 20 REGLES QUE EL FUNDADOR ES VA IMPOSAR"

2. Dedicaré cada dia un quart d'hora per a renovar la consagració de mi mateix a la Santíssima Trinitat.

3. Bona regla de conducta és no fer distinció entre els negocis del propi estat i el negoci de la salvació i perfecció, en la seguretat de mai no operarà un millor la seva salvació ni adquirirà més perfecció com complint els deures del seu propi càrrec amb la idea d'acomplir la voluntat de Déu.

8. Miraré sempre l'obra de la meva salvació i de l'establiment i govern de la nostra Societat com Obra de Déu; per aquest motiu li deixaré la cura de tot per a no fer res sinó per ordre seva. Per tant, li consultaré molt per tot el que hagi de fer, ja per una cosa ja per una altra; i li diré aquests paraules del profeta Habacuc: Domine, opus tuum; Senyor, vull complir la vostra obra.

14. Bona regla de conducta és no cuidar tant de saber el que s'ha de fer com fer perfectament el que un sap que ha de fer.

18. Procuraré aixecar el meu cor a Déu sempre que comenci alguna acció; i a qualsevol cosa que emprengui, procuraré no fer-la sinó després d'una oració.

SONS DE FARNERS

Viu tant la vida dels deixebles que se'n recorda de les qualitats, estudis, feines i destinacions de cadascun.

Un colomenc, Laurentino Fernández Fernández, de 99 anys.

Ramon Sargatal

"La vellesa —diu Ciceró al *De Senectute*— és com la darrera escena d'una obra de teatre. Hem d'evitar-hi l'avorriment, sobretot quan se li adjunta la sacietat..." Avorrit, ell... No em facis riure! Dijous que ve en fa noranta-nou (12 de març), i si no m'espero a felicitar-lo pels cent, és perquè ell, com sempre, però ves a saber com tindré el cap, jo, d'aquí a un any... De qui et parlo? Del colomenc Laurentino Fernández Fernández. La norma dels germans de La Salle obliga a rebatejar els congregants novicis per tal que a tot el món no n'hi hagi dos que es diguin igual. A ell li van posar Guillermo-Andrés.

I a fe de Déu que no n'hi ha un altre, com el germà Guillermo! Per arrencar-li quatre detalls biogràfics sense que se n'adonés, servidor va haver d'inventar-se que escrivia un article sobre l'ensenyament a Santa Coloma i que em calia la seva col·laboració. Qualsevol altre hauria passat improvisant uns records sobre la marxa. Ell no, ell em va treure un plec de fulls escrits amb una cal·ligrafia perfecta (–"Anit li vaig preparar aquests apartats temàtics sobre l'escola...") i em va començar a fornir de dades i més dades sobre alumnat, professorat, activitats, línies escolars...

Quina memòria! Quina claredat mental! Però sobretot, quanta dedicació! Va ser entre plana i plana dels apunts que van començar a saltar les dades que m'interessaven: els anys passats a l'Àfrica, aquell noi que ara estudia a Harvard, i aquella que és als EUA... I té, amb els deixebles, el somriure a la cara. Noms i cognoms de la que se'n va anar a Sydney i a qui va enviar informació immediata sobre centres de La Salle per si necessitava suport els primers temps. Tots els detalls, també, sobre aquell altre que toca en una orquestra important i que ja apuntava maneres a Sons de Farners, el grup musical que des de fa trenta anys dirigeix en horari extraescolar, sense més pretensions que propiciar l'autoestima dels petits.

El germà Guillermo viu tant la vida dels deixebles que se'n recorda de les qualitats, estudis, feines i destinacions de cadascun. I als seus 99 quilomètrics anys continua felicitant-los personalment per aquests aniversaris de pam i mig que encara celebren ells. La diversió a la mirada! Ple de sons i d'esperit de servei, quina llàstima que els de La Salle no el rebategessin amb el nom de Gerbert. Ningú com ell vivifica tant la màxima del papa savi de l'any 1000: "El triomf del deixeble és la glòria del seu mestre."

“CATALUNYA CRISTIANA”, EL PASSAT 15 DE DESEMBRE DE 2019 VA PUBLICAR AQUEST ARTICLE QUE REPRODUÏM

NOTA. *Mn Albert Palacín és el Capellà de la Casa sant Josep de Cambrils. A més de fer-nos generosament un bon servei litúrgic està molt respectuosament integrat a la nostra comunitat.*

Mn. Albert Palacín, un exemple de l’aportació de l’Església al món de les lletres i la cultura catalana durant el franquisme i la transició.

UNA VIDA AL SERVEI A LA LLENGUA CATALANA.

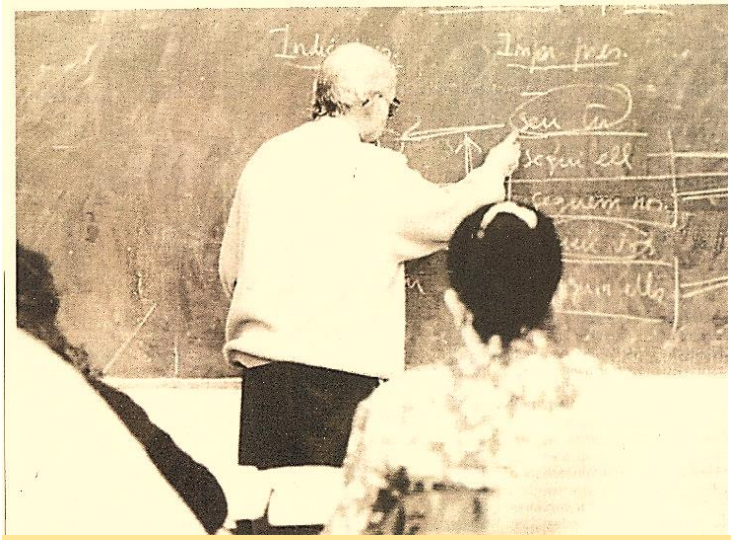

Mn. Palacín explicant ls verbs a la clase de COU del’Institut Narcís Oller de Valls el desembre de 1990

L'aportació de l'Església a la cultura la llengua catalana és una realitat que només es pot entendre gràcies a l'esforç desinteressat de molts preveres i religiosos i religioses que han dedicat gran part de la seva vida a la difusió i a l'ensenyament. Un exemple d'aquestes persones que han compaginat la tasca pastoral amb la recuperació i preservació del català el trobem en la figura de Mn. Albert Palacín, actual capellà de la Comunitat de la Sagrada Família-Casa Sant Josep dels Germans de les Escoles Cristianes de la població de Vinyols i els Arcs.

La trajectòria dels més de 57 anys de sacerdoci de Mn. Palacín no es pot entendre sense fixar-nos en la gran tasca educativa i contributiva al món de les lletres catalanes, que va dur a terme fins i tot durant l'època del franquisme, en un moment en què tota l'educació de les escoles era en castellà.

Mogut pel seu interès per la llengua catalana i la formació que va rebre dels seus pares, que eren professors, va exercir durant molts anys de mestre al Col·legi de la Mercè de Montblanc (d'on posteriorment en seria el plebà) i a l'Institut Narcís Oller de Valls. Gràcies al seu esforç, molts alumnes que havien nascut en el temps del règim van adquirir els coneixements suficients per escriure en català i parlar-lo adequadament.

El seu interès per l'ensenyament de la llengua continua viu a l'actualitat, com ho prova el fet que fins fa poc impartia classes de català a un grup de MENAS de Reus, un exemple més del gran servei que ha ofert a favor de la llengua i cultura catalanes.

Classes de català a Montblanc durant el franquisme

Com explica el mateix Mn. Palacín, el principal culpable que hagi dedicat gran part de la meva vida a ensenyar català va ser el bisbe d’Urgell i Copríncep d’Andorra Joan Martí Alanis (1928-2009). Alanis va ser nomenat director del col·legi de la Mare de Déu de la Mercè de Montblanc l’any 1957 per decisió del Cardenal Benjamín de Arriba y Castro, va ocupar aquest càrrec fins al 1966, just l’any en què Mn. Palacín va arribar a la capital de la Conca de Barberà. Abans de plegar com a director, Alanis va demanar a un recent ordenat Albert Palacín que s'ocupés de l'ensenyança del català: «Abans de marxar a Roma em va dir: "Mira Albert, tu et cuidaràs

del català i del dibuix"».

D'aquesta manera, des del curs 1966-67 fins l'any 1999 Mn. Palacín va exercir la docència al Col·legi de la Mercè utilitzant com a eines bàsiques la gramàtica *Signe i les Trameses* (editades a Reus el 1966) per ensenyar el català als alumnes, una tasca que no va ser fàcil atesa la situació que vivia el país: «Després de la fundació del col·legi, el català només s'ensenyava a l'hora d'esbarjo, i els nens hi anaven de manera voluntària. Quan jo vaig entrar-hi de mestre, ja vaig poder fer les classes en hores lectives, però està clar que oficialment no constava enlloc.» En aquest sentit, el paper de l'arquebisbat de Tarragona sempre va ser essencial a l'hora de garantir l'ensenyança del català a l'escola, com explica Mn. Palacín: «Tot i tractar-se d'unes classes una mica clandestines, mai vam tenir cap problema de prohibicions. Sempre vam tenir la protecció del paraigua que ens donava el fet de ser un col·legi del bisbat i ningú mai no ens va dir res.»

«Tot i tractar-se d'unes clases una mica clandestines, mai no vam tenir problema de prohibicions

Mn. Palacín recorda amb un afecte especial de la seva època al Col·legi de la Mercè la participació en un concurs escolar de català organitzat pel Centre de Lectura de Reus el 1970, en el qual els seus alumnes van sortir-ne guanyadors: «S'hi van presentar moltes escoles, però els nois van guanyar els tres primers premis. Recordo que d'aquesta promoció hi havia l'actual alcalde de Montblanc, Josep M. Andreu, i Josep M. Porta, que després seria director de l'Arxiu Comarcal. Tots van estar molt contents de poder tornar a casa amb els guardons, que encara conservo.» Aquest concurs va ser un dels molts en què van participar els seus alumnes, als quals Mn. Palacín sempre va aconseguir estimular perquè seguissin aprenent i estimant la llengua catalana.

A més del Col·legi de la Mercè, a l'edat de 50 anys també va ser professor de llengua i literatura catalana a l'Institut Narcís Oller, de Valls: «Vaig conviure-hi amb excel·lents companys, sobretot amb els del seminari de català i el seu director, Josep Pallàs. Allí em vaig poder dedicar també a la investigació i publicació dels balls parlats, el primer dels quals va ser "El ball de Sant Pere Ermengol"».

L'ensenyament del català més enllà de l'escola

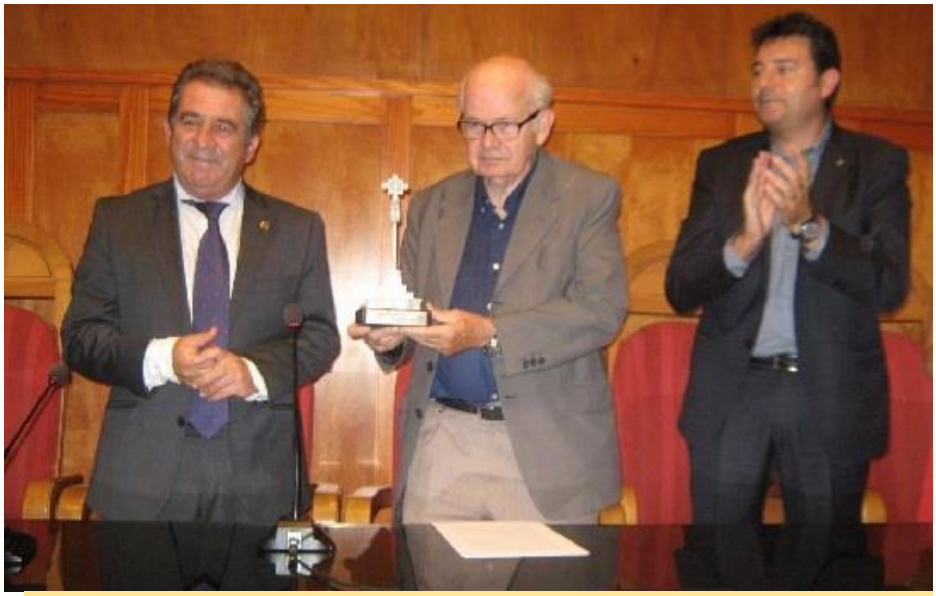

Mn. Albert Palacín rep un gran homenatge el seu últim dia com a plebà de Montblanc el 2015

Gràcies a l'èxit que van tenir les classes de català que impartia Mn. Palacín al Col·legi de la Mercè, un gran nombre d'adults de Montblanc no van tardar a demanar a Mn. Palacín que organitzés també cursos de català per a adults i per a infants fora de l'horari escolar. Ell, sempre disposat a ajudar, va demanar el suport de l'arquebisbat i va tirar endavant nous cursets extraescolars: «Per poder ensenyar a més gent de fora l'escola vaig començar a fer classes a l'antic edifici de les monges. Impartia classes de català als més joves amb l'ajuda de Josep M. Porta, que s'encarregava de la part de país i ensenyava geografia i història catalana.» El 1969, aquests cursos es van ampliar també cap als més grans, a qui va impartir classes (encara en la

clandestinitat) per instruir-los en la gramàtica i ortografia catalanes.

Posteriorment, quan va ser nomenat vicari de l'Espluga de Francolí, les mateixes famílies d'aquest poble també van demanar a Mn. Palacín que hi organitzés cursets de català: «Em van demanar que fes classes, i vam preparar un curset infantil al casal. Allí vaig conèixer la gent del centre excursionista, amb els quals fèiem moltes sortides amb gent que m'estimo molt.» Com explica Mn. Palacín, tots aquests cursets extraescolars van ser molt importants per apropar el català a unes generacions que mai no l'havien estudiat: «En aquell temps la gent parlava català però no estava acostumada a escriure'l. De mica en mica, els joves el van anar aprenent, però a la gent gran li va costar més.»

«Distingíem les classes de català de la catequesi»

Tant aquests cursos com la seva participació als casals i als centres excursionistes van ser també una manera de poder fer catequesi, ja que com explica Mn. Palacín, tot es feia sempre en ambients eclesiàstics: «Distingíem les classes de català de la catequesi, però la veritat és que tot ho fèiem en ambients eclesiàstics, a les parròquies, amb el jovent ... i tothom em va acceptar sempre molt bé.»

Una vida exemplar

La gran trajectòria pastoral i educativa de Mn. Palacín a totes les parròquies en les quals ha estat ha fet que hagi rebut un gran nombre de reconeixements, entre els quals en destaquen el seu nomenament com a fill adoptiu de Blancafort (arquebisbat de Tarragona) l'any 1998, o el premi d'Actuació Cívica que va rebre el 2004 per part de la Fundació Lluís Carulla de Barcelona. Aquests dos reconeixements són només una petita mostra de tot el que ha fet Mn. Palacín a favor de la integració i la cultura i llengua catalana, una tasca que sempre ha anat precedida evidentment, del seu compromís en la fe.

EL MESTRE

Miquel Estradé, OSB (+)

Un mestre ha de tenir ganes de viure i ha de demostrar que el pes de la vida no li resulta insuportable fins a fer-li arrossegar els peus amb un gest cansat. Mala feina faria el mestre que deixés entreveure que només viu perquè no li queda altre remei. Com vol engrescar per a la vida, si tothom s'adona que viure li és un avorriment? Pitjor fora encara, si el noi s'adonava que és l'escola allò que el fastigueja.

Un mestre ha d'estimar de veritat, i se li ha de notar. Els alumnes no han de tenir la impressió d'haver-se de guanyar l'estimació del mestre, sí d'haver-la de merèixer. La gratuïtat i la incondicionalitat de l'estimació és una condició indispensable per a tota tasca educativa. Els nois no poden viure amb l'ai al cor per si seran estimats o no. El mestre que deixa entreveure certes predileccions, "guanyades" per les raons que sigui, es tanca tota possibilitat de confiança i atreu una rècula d'aduladors.

El mestre ha de ser amablement exigent i ha de tenir la traça de fer veure l'exigència com a valoració i, doncs, com a conseqüència de l'estimació veritable.

Per facilitar que els nois parlin, el mestre ha de tenir la convicció que escoltar ni li resultarà ni fàcil ni còmode i ha de saber despullar-se de la mania dels adults de resoldre problemes. La por de parlar que hem trobat en molts joves ve sovint del fet d'haver-se trobat amb persones que són màquines de solucions, però que no saben escoltar els problemes. Si el mestre té la idea que parlar serveix només per explicar a uns altres coses que no sap, malament rai! Tot, o gairebé tot, allò que el noi li ha pogut explicar, ell ja ho sap; escoltar-lo, doncs, ho tindrà per una pèrdua de temps; es posarà neguitós, i se li notarà. I els nois callaran.

El mestre no ha de voler ser com ells; em sembla que mai no m'he trobat amb cap jove que reclami que els grans siguin com ells. D'un que és com ells, no en trauran res de nou. Tampoc no ha de pretendre, és clar, fer-los com ell es.

El mestre ha de saber que no hi ha gestos neutres davant els nois i que no hi ha paraules sense importància.

...Voldria afegir una cosa. Un educador es difícil de fer, però si a més d'educar ha de ser testimoni de Jesucrist i del seu missatge, no cal dir que la dificultat augmenta; la fe és do i és gràcia, però es transmet per la paraula. I fer escoltar la paraula requereix un gran sentit pedagògic. Potser una de les causes dels nostres fracassos en l'educació en la fe ha estat refiar-nos de la gràcia i no saber-hi posar els recursos pedagògics necessaris: plens de gràcia i buits de pedagogia.

Homenatge al Dr. Aguiló
"amb motiu de la seva jubilació"
Afiliat a l'Institut.

Presentació del G. Josep M. Pons i Riba

El passat dilluns 25 de novembre, festa de Santa Caterina d'Alexandria, patrona de Vinyols i els Arcs, els Germans de la Casa Sant Josep, acompanyats d'alguns Germans d'altres comunitats, d'entre ells els Gns. Santiago Peribáñez i Juanjo Tamburini, antics Director i infermer respectivament de la Casa Sant Josep, i dels Germans José Antolínez i Josep Canal, Visitadors Auxiliars, van fer un petit homenatge al Dr. Àngel Aguiló i Rovira, Afiliat a l'Institut, com agraïment als seus 38 anys d'atenció als Germans.

L'acte començà amb una petita pregària centrada en l'evangeli del Bon Samarità. El samarità és aquell que descobreix la necessitat, es compadeix i cerca solució, però és l'hostaler el que dedicarà temps, recursos i paciència en sanar i cuidar les ferides del ferit. Aquesta ha estat la tasca del Dr. Àngel Aguiló, dedicar temps, paciència, sanar, escoltar, cuidar...

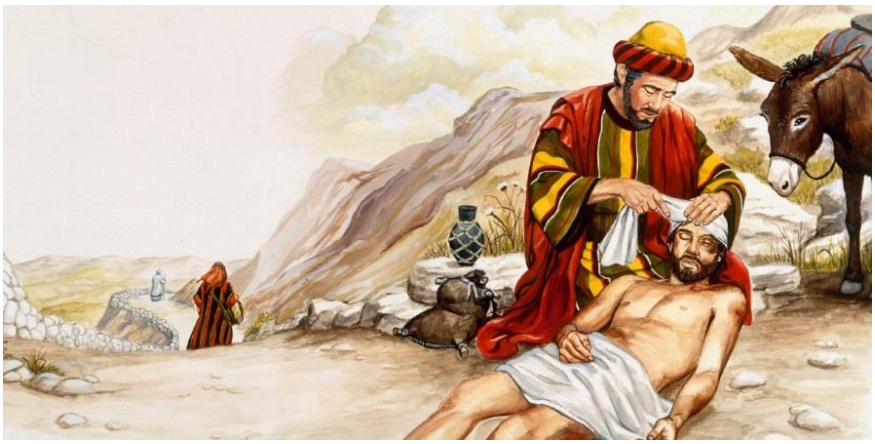

Com a record i en mostra d'agraïment se li va entregar un quadre pintat per en David Callau, pintor, antic alumne de l'escola de Cambrils, que ha fet exposicions a Madrid, Saragossa, Nova York, ... i és l'autor de les escultures del passeig de Cambrils "El pla de les sirenes".

Com bé es pot veure en les fotografies el quadre representa la façana de la casa, amb les seves moltes finestres, però tots sabem que darrera de cada finestra hi ha una habitació i en cada habitació un Germà amb la seva vida viscuda, la seva història i els problemes de salut que es van acumulant amb els anys. Quants Germans han començat la consulta amb el doctor parlant d'un mal o d'una analítica i han acabat parlant de la vida, d'esperances, de dubtes i pors.... (Gràcies doctor Àngel Aguiló, la vostra consulta ha estat un petit confessionari). Ell ha estat, és un Germà per a nosaltres, en mostra d'aquest sentiment, en el seu moment, i a petició de la comunitat de Cambrils i dels Germans de Catalunya l'Institut el nomenà "Afiliat a l'Institut".

Algun Germà va observar que en el quadre falta el cotxe del doctor aparcat. Era l'indicador del que el metge ja havia arribat, que hom podia passar per la consulta a confiar-li allò que el cos, la ment i el cor li demanava.

El Dr. Aguiló va agrair molt l'acte, va agrair el testimoni de vida de tants Germans que ha conegut, com alumne intern a La Salle Tarragona i en la infermeria de Cambrils.

ESTEM TOTS JUNTS, PER DONAR-VOS LES GRÀCIES.

G. Josep Canal i Alavedra, Visitador Auxiliar

Gràcies per aquests 38 anys de servei als Germans de Cambrils. Per les vostres mans han passat centenars de Germans...

Amb la intenció de mirar de solucionar els diferents problemes mèdics dels Germans que han passat per la consulta, em sembla que coneixeu molt més la Vida Religiosa, la vida del Germà que molts experts i teòlegs de la vida religiosa.

Cada Germà començava amb un mal o dolor i acabava amb tota una confessió. Això és un indicador de la confiança que els Germans hem posat en vostè. I per què?

Primer, perquè sabem que ens coneixeu des d'un inici, alumne de La Salle Tarragona, la vostra família de temps vinculada amb molts Germans, el Gmà Conrad Rovira i altres...

Anys més tard que la comunitat d'aquesta casa demanés al Germà Superior General us afiliés a l'Institut és senyal que els Germans de Sant Josep, els Germans de Catalunya, tot l'Institut us reconegués com a un Germà nostre, perquè heu viscut amb nosaltres, el nostres principals valors; la fe, la fraternitat i el servei.

L'espiritualitat i la fe: En les consultes el diàleg haurà començat per: "Em fa mal aquí" "Tinc una analítica complicada", però poc a poc haureu pogut arribar a les conviccions religioses més profundes de molts Germans, la seva fe, la seva espiritualitat; com davant del dolor, i fins i tot la mort, molts Germans hauran compartit amb vostè sentiments de fe, d'esperança i fins i tot de dubtes i por.

La fraternitat: També haureu sentit molt sobre les relacions fraternes entre els Germans, moltes llums, algunes ombres... són molts els diàlegs que heu tingut amb nosaltres, és molta la germanor que heu sembrat en el vostre entorn.

El servei: També en el petit confessionari de la consulta haureu sentit més d'una vegada el molt que estima la nostra Missió Educativa, els Germans som conscients que l'Evangeli i La Salle ens demanen que atenguem de manera especial als infants amb més problemes, i vostè ha estat tots aquests anys atenent als Germans amb més debilitats i fragilitats. Ens recordeu al posader de l'Evangeli del Bon Samarità.

Tot el dit fins ara resumeix de manera ben senzilla: Gràcies, doctor Aguiló.

I com a record de la vostra trajectòria, del vostre servei us volem obsequiar amb una pintura del també antic alumne i pintor cambrilenc David Callau.

És el dibuix de la façana de la casa, darrera de cada finestra hi ha una habitació i en cada habitació un germà amb les seves fragilitats, un Germà que en vostè han depositat molta confiança.

Sabeu que falta en aquest quadre? El vostre cotxe aparcat. Quan hom veia el cotxe pensava: Ja ha arribat el Dr. Aguiló a casa. Ja ha arribat un apòstol de l'esperança.

Gràcies Dr. Aguiló, i malgrat estigui jubilat no deixi de tant en tant de venir per aquí, no per consultes, sinó per continuar espargint amistat, fraternitat, confiança i esperança.

Amb agraïment, de tot cor, ELS GERMANS DE LA SALLE.

SER MÉDICO MEZCLANDO EFECTIVIDAD Y TERNURA

G. José Antolínez Cuesta, Visitador Auxiliar

La parábola del Samaritano, que acabamos de escuchar, es la ejemplificación más elocuente de lo que es CUIDAR DE UNA PERSONA: ser médico, mezclando efectividad y ternura.

El hacer el bien, conocer los límites y enfermedades, los achaques y preocupaciones es un don que Dios regala a unos pocos y pone en sus corazones, razones, cariño y preparación para SER MÉDICOS DE CUERPOS Y DE ALMAS.

El médico, sanador, acogedor del dolor es otro Cristo humanizado que puede repetir como él en una consulta o una visita sus mismas palabras: **"HAZ ESTO Y VIVIRÁS".**

+ Muchas veces he escuchado aquella frase que se atribuye a Gregorio Marañón: "*Dos vocaciones ha regalado Dios al mundo para hacer algo más felices a los hombres, la de médico que cura los cuerpos y la del sacerdote /religioso que sana las almas".*

La parábola del Samaritano es la parábola de la exageración, del exceso, de la desmedida…que evoca los múltiples, numerosos e innumerables cuidados que se ponen en acción para que el enfermo tirado en la cuneta del camino encuentre el afecto, ternura, delicadeza que salvan tanto o más que el ungüento y la medicina.

En nuestra vida – como en la parábola – existen sujetos y personas que obran carencias y males (bandidos, escribas. levitas) pero también operadores de transformación y sanación (el samaritano, posadero, cuidadores).

+ En la parábola hay tres verbos esenciales: **LLEGAR – VER y ACERCARSE**.

Al despedir con entrañable cariño a D. ÀNGEL AGUILÓ reconocemos en la tarea bien hecha a lo largo de 38 años de cuidados y solicitud por los HH. de Cambrils y comprobamos cómo se han ido plasmando estos 3 verbos

1.- Él se **ha llegado** cada semana, cada mes, cada año a nuestra casa dejando otros intereses y preocupaciones y puntual y servicialmente ha vivido estos años de servicios y cuidados junto a nosotros.

2.- **Ha visto**- Nos ha revisado, analizado, palpado, auscultado con unos ojos y una mirada, que más allá de la enfermedad se adentraban en lo profundo de un dolor, una preocupación, el cansancio de la vida… pues él sabía que en cada Hermano, cuerpo, alma y espíritu se implican y se ayudan para lograr la salud y el bienestar.

3.- D. Àngel **se ha acercado**, como en la parábola del Samaritano… con esa cercanía que cura y alienta.

Creo que fue también el Dr. Marañón quien aconsejaba a sus discípulos en la facultad de medicina *"que cura más 5 minutos sentado en la cama de un paciente que horas eternas de consulta en la lejanía de una silla que distancia al enfermo del médico*".

Y hemos escuchado también que el Samaritano – ofreció aquello que tenía a mano para vendar las heridas: **Aceite** para calmar el dolor y **vino** para esinfectar y curar su dolencia.

CURAR Y CALMAR palabras mágicas que son manos sanadoras de los médicos.

Y permitidme por último recodar una palabra que hemos escuchado en el relato evangélico y muchas veces pasa desapercibida: **"MAÑANA" – "AL DÍA SIGUIENTE**".

Esa es la grandeza del médico, del sanador, que siempre piensa y cree que habrá un mañana, que la vida se puede alargar, que él es el mediador de Dios para poner salud, ilusión, alegría y deseos de vivir en la persona que es curada.

D. Àngel, en este momento nos atrevemos a pedirle "prestado" su título de médico para firmar una receta donde diga: **SALUD y LARGA VIDA para Usted.**

Con toda la gratitud y reconocimiento que se encierra en nuestros corazones extendemos una receta pidiendo para usted que sea feliz en los años de vida que aún le quedan, ¡deseamos vivamente que sean muchos! Que los disfrute junto a Isabel, Jordi y Àngel y todos aquellos que le quieren y le admiran.

Acabamos este momento sencillo y entrañable con una promesa: ***Los Hermanos de esta Casa de Cambrils tendremos siempre un recuerdo y una oración por Usted***.

Tiene la llave de nuestros corazones y la puerta queda siempre abierta para Usted, nuestro médico, nuestro doctor y nuestro amigo, Dr. Àngel Aguiló. *¡Muchas gracias!*

El Dr. Aguiló va agrair amb paraules molt sentides, les manifestacions envers la seva persona i va recordar, amb satisfacció, la seva connexió amb La Salle des d'alumne del Col·legi La Salle de Tarragona, des d'estudiant a la Universitat amb els Germans de Gràcia, d'una manera especial amb el G. Conrad i al llarg de tota la seva vida.

Va recordar que va començar a exercir de metge a la nostra casa un any després d'acabar la carrera i que s'ha trobat sempre molt ben acollit.

També ens va llegir el pregó de festa de Vinyols i els Arcs que li va correspondre a ell aquest any. Una obra mestre que reflecteix el seu coneixement històric de Vinyols i la seva vinculació de bona pertinença afectiva a la població.

Va seguir el dinar amb un brindis de sintonia i agraïment a la seva persona i pels seus bons serveis. El G. Santiago Peribáñez com anterior Director de la Casa, va fer la seva comunicació:

"Sense un cor ple d'amor i sense unes mans generoses, és impossible curar una persona malalta de la seva soledat." (Santa Teresa de Calcuta)

G. Santiago Peribáñez Perea

Benvolgut Dr. Aguiló, Àngel:

Gràcies, moltes gràcies. Has sigut per a molts Germans un àngel ple d'amor, estima i saviesa. Durant anys, setmana darrere setmana, has vingut a la Casa Sant Josep i ens has donat tot el que tenies i el que més estima la persona malalta: atenció, empatia, somriure, efectivitat, confiança i sobre tot un cor i mans generoses.

Particularment jo vaig està acompanyant la infermeria durant nou anys i puc comptar exemples variats de Germans, que en els moments decisius de la vida han trobat una persona, un àngel, que els ha donat molta pau i serenor.

T'agraeixo la teva amistat i ajuda i que el Senyor Jesús t'acompanyi sempre a tu i a la teva família, amb bona salut i molta pau. Una abraçada.

La Salle a la Parròquia de la Sagrada Família de Manresa.

G. Jaume Pujol i Bardolet, fsc

La Parròquia de la Sagrada Família fou decretada el 28 de gener de 1957 pel bisbe Masnou, però no abastarà la seva realització fins finalitzada la seva construcció el 1969.

El barri dit del Tossal del Cor és lluny del centre urbà de Manresa, i successivament anava creixent en població. El 1960 encara estava ple d'hortes i de zones de conreu. Pertanyia entre la Parròquia del Carme i la de La Seu fins que es va crear la Parròquia de la Sagrada Família l'any 1969 pel bisbe Ramon Masnou, quan l'Obra Social de la Caixa de Manresa va construir blocs de pisos. Tot el temple parroquial fou construït i adequat per arquitectes, pintors i artistes manresans.

Hi ha hagut sempre una vida parroquial activa conjuntament amb un fort creixement del barri. Junta parroquial, Consell parroquial, Agrupament escolta, MIJAC, etc.

La Salle Manresa durant molts anys hi ha tingut intervencions en l'àmbit de la catequesi. En la Missa dels 50 anys presidida pel Sr. Bisbe, el G. Director Juanjo Tamburini fou situat entre el Sr. Alcalde i la Consellera d'Afers Socials, cosa que manifesta un reconeixement a La Salle per les diferents intervencions en el barri.

Tot va començar ja el 1930 amb l'actuació de la Sra. Angelina Rius i just el 1939, acabada la guerra civil, la Sra. Josepa Vilaplana, mestre de l'escola del barri, conjuntament amb el G. Isidre del Valle organitzaren la catequesi els diumenges a les tardes pels infants del barri. Les Congregacions Marianes de La Salle conjuntament amb alguns exalumnes joves i nois i noies del barri eren els i les catequistes. Els matins tenien la Missa i per les tardes la catequesi i el res del Rosari a la capella. Se solemnitzaven les primeres comunions, d'una manera particular procurant-los indumentària adequada.

La festa de Reis era molt solemnitzada. Una cavalcada des de La Salle presidida per uns Reis Mags d'antics alumnes, portava regals als nens del barri. La Junta d'Antics Alumnes hi participava en ple.

També s'havien organitzat algunes excursions en autocar que constituïa una novetat agradable per a tot el conjunt. Es pot preguntar d'on sortien els quartos, doncs no ho sé, però sortien. Se n'ocupaven diverses persones.

El 1957, el G. Isidre se sentia ja gran i li era feixuc d'anar al Tossal del Cor, matí i tarda. S'hi havia d'anar a peu i resultava lluny. I fou reemplaçat per un altre Germà, el que escriu aquesta pàgina.

El germà Isidre el dia de la primera pedra

El G. Isidre era admirat per la seva dedicació al barri; sempre s'havia distingit per la seva sensibilitat envers els més pobres, tant en l'escola gratuïta que ell dirigia, com també pel barri del Tossal. Se li feu un sentit homenatge per part dels catequistes i gent del barri que el commogué i agraí sentidament.

El G. Isidre ha estat un exemple de tot el que avui diem sobre 'anar als pobres'. Les intuïcions del Fundador i també l'aprenentatge al llarg de la seva vida l'havien marcat profundament: el tancament al seminari de Terol durant la guerra civil i l'estar en un camp de concentració el van sensibilitzar per la resta de la seva vida.

Noticias de Tami

H. Vicente Bartolomé

Miro por la ventana y veo la alegría de Marceline camino del parvulario con su botella de plástico llena de agua. Ayer, con Lambert -el padre de Marceline y de Beltrán- durante un largo viaje, tratamos de matar la sed con un zumo de frutas. Guardamos las botellas. Al llegar los dos pequeños se apropiaron de las mismas como que hubieran recibido el mayor de los tesoros… La pequeña, me contó Lambert, durmió abrazada a la suya…

Marceline y Beltrán compartiendo la comida

Con la misma ilusión que la pequeña Marceline, quisiera transmitiros la vida del Centro de Formación Rural de Tami. Motivos no me faltan…

Desde la última crónica, día a día, hemos visto crecer cultivos en nuestras parcelas. Muchos han sido los trabajos. Los sudores se mezclaron con la alegría de recoger las cosechas. Primero fue el mijo, los cacahuetes precoces, el sorgo… Un buen rendimiento, esperanza de una buena campaña… El maíz, los cacahuetes tardíos, la soja y el sésamo no quisieron defraudarnos y, nos están permitiendo contemplar la entrada de abundante grano en la panera… Gracias a Dios podemos decir que hemos tenido una buena cosecha.

Como os conté, a finales de junio celebramos el día del árbol con una gran plantación. Lo más fácil estaba hecho. Durante estos meses hemos cuidado con mimo las jóvenes plantas que han sido agradecidas y han crecido con gran vitalidad. Lo que más nos ha costado es protegerlas para que los animales no se los coman durante la estación seca. En estos momentos todos los árboles, incluso los plantados el año pasado, se encuentran protegidos. En el Centro somos muchos los que soñamos con podernos sentar a su sombra…

En otras ocasiones ya he compartido con vosotros nuestro interés por practicar una agricultura sostenible y respetuosa con el medio ambiente. La disminución de la utilización de los abonos químicos, el aumento en la fabricación de compost y la asociación de los árboles a los cultivos son algunos de los indicadores de nuestra marcha. En estos meses hemos abierto una nueva puerta y hemos experimentado con los insecticidas biológicos. Cinco monitores han asistido a diferentes cursos de formación sobre la fabricación y utilización de estos fitosanitarios. Nos hemos puesto manos a la obra y hemos elaborado algunos. El resultado lo hemos visto claro en los cultivos hortícolas y, sobre todo en el cultivo del “nievé”, una alubia pequeña y muy sabrosa que se cultiva por estas tierras. Los agricultores que nos rodean han gastado unas buenas sumas en la adquisición de productos químicos para el tratamiento. En la mayoría de los casos las cosechas han sido mediocres o malas. Nuestra parcela, tratada con nuestros productos, con un gasto irrisorio, ha dejado boca abiertos a más de uno.

Como estamos contentos con la que hacemos, hemos tenido dos jornadas de puertas abiertas. El 22 de octubre compartimos con 20 agricultores, seleccionados por los jefes de los 10 pueblos más cercanos al Centro, las experiencias que estamos realizando. De igual modo, el 8 de noviembre recibimos 10 familias que realizaron la formación en Tami hace algunos años. En ambos casos sentimos el reconocimiento por la labor que hacemos y pudimos contactar con personas motivadas que sintonizan con nuestros proyectos. ¿Será posible establecer con ellos líneas de cooperación?

Antiguas stagiaires vistando una parcela
con los árboles protegidos con cañas de sorgo

No quisiera que pensárais que todo ha sido un camino de rosas. Hemos encontrado dificultades y malos momentos. Recuerdo sobre todo las dos semanas en las que las enfermedades, sobre todo el paludismo, se establecieron entre nosotros. Niños y adultos tuvieron que pasar por el dispensario e incluso algunos debieron ir al hospital de Dapaong. Familiares cercanos a algunos monitores pasaron por enfermedades graves. Asistimos al fallecimiento del padre de Félix y al de la hija pequeña de Bourïma…

El día 5 de octubre celebramos la fiesta del Centro. Siempre me da una gran alegría ver disfrutar a los niños y a sus padres con los sencillos juegos que organizamos. Un día para romper la rutina del esfuerzo diario, comer juntos, hacer la foto de familia que guardarán como recuerdo de su paso por el Centro. No deja de impresionarme su resistencia física: danzar, danzar… aunque el sudor riegue el suelo… danzar, danzar… Mañana vendrán las agujetas, pero hoy hay que danzar, danzar…

Termino la crónica con el ruido de los albañiles que construyen el nuevo gallinero. Una mirada al futuro, un intento de ser más autosuficientes a la hora de poder ayudar a las sencillas familias de esta región del norte del Togo en la que hay que ser muy esforzados para poder vivir de los frutos de la tierra.

Entrevista al H. Jesús Linares García

PAX

Buenos días, H. Jesús. Ya sabes que en cada PAX publicamos una entrevista de un Hermano, por orden cronológico, consultando los archivos, esta vez te corresponde a ti, si estás de acuerdo.

Con sumo gusto, puesto que encuentro interesante ir conociendo el itinerario de los Hermanos y en esta ocasión yo responderé a todas las preguntas.

Sabemos que eres de Lerma ¿Podrías describirnos el marco histórico-social?

Pues sí. Es un municipio de la provincia de Burgos, conjunto monumental del siglo XVII. Don Francisco Gómez de Sandoval y Rojas, valido de Felipe III y primer Duque de Lerma, crea una gran corte donde servir al Rey. Es la Villa Ducal todo un monumento histórico-artístico, herreriano: Palacio Ducal, Colegiata de San Pedro, 6 conventos, Plaza Mayor…. Felipe III convirtió Lerma en Corte de España (su residencia en el verano). Es una tierra rica en pan y vino, montes y hermosos parajes, encinares, sauces, chopos…

¿Podrías hablarnos de tus orígenes?

Mis padres José Linares y Clemencia García (difuntos) y mis cuatro hermanos, José y Guillermo (difuntos), Jesús Delfín y María Azucena, nacieron en Lerma, mientras el otro hermano, Luis nació en Burgos. Mis abuelos, casi todos nacieron en la Villa Ducal. En su colegiata me bautizaron, confirmaron e hice la Primera Comunión.

Mi primera escuela fue un edificio todo él de piedra, creada en el siglo XVII para los frailes dominicos, las tropas francesas lo convirtieron en cuartel y Escuela Primaria hasta que nos fuimos a vivir a Burgos. La Guerra Civil Española había terminado. Durante la guerra la pasé en Lerma, viendo pasar aviones, camiones con soldados que iban para Madrid, un campo de concentración para los rojos… viendo llorar a mi familia porque según ellos, a los de derechas- si ganaban los republicanos- matarían a mi abuelo y sacerdotes del pueblo. Aquí no hubo guerra, ni hambre, ni muertes… Por las noches, se oían voces de "Centinela alerta", que custodiaban el campo de concentración… y éstos contestaban, Centinela uno, centinela dos… y así sucesivamente. Me daba un poco miedo, pero mi madre me abrazaba y… me invitaba a rezar. Mi padre era Secretario del Ayuntamiento y me contaba muchas cosas y cómo salvó a varios Hermanos del Campo de concentración y les llevaban para Bujedo. Estalló la paz.

En casa, mi padre, nos contaba cosas antiguas en el que participaba, tradiciones; por ejemplo "El Judas". Mi padre aparecía a caballo. Van en busca de éste, con un gran número de soldados reales, granaderos, artillería… Guerra hasta que hacen prisionero a Judas (monigote de paja) que será quemado públicamente. Esta quema representaba la maldad del mundo; después había baile, fuegos artificiales…

Dices que os trasladasteis a Burgos…

Mi padre, por su trabajo de notaría, se trasladó a Burgos y con él, toda la familia. En su nuevo trabajo conoció a los Hermanos de La Salle que estaban haciendo gestiones para comprar unos terrenos o bien algún edificio. Al final encuentran un chalet en el paseo de Las Delicias. Allí abren parte del primer colegio y clase. Y yo fui a esta escuela. El Hermano Marcos Chamón fue mi primer director y el Hermano Alberto mi primer profesor de Ingreso. Más tarde al comprarse el matadero se construyó el nuevo colegio donde hice 7 años más. Sólo enumero algún profesor más, entre otros el H. Celestino del Hoyo, Mariano Gallo, Antonio, Santiago… A lo largo de estos años pertenecí a la Congregación Mariana y Acción Católica, siendo subdirector de las mismas; en mis respectivas parroquias. Siendo alumno de La Salle fui catequista de 1ª Comunión y Confirmación. Saliendo del colegio hice dos cursos de medicina en la Universidad de Valladolid, a partir de los 19 años.

A los 13 años empecé a salir con chicas, más tarde casi novias; pensé escribir algún libro con uno o más rombos. Guardo algunas estampas que recuerdan "mis primeros sábados de mes y mis primeros viernes de mes". También conservo una estampa "Consagración a María y Sagrado Corazón", donde consta cómo en el mes de mayo, mi novia (amiga) y yo hicimos el voto de castidad. Conservo, igualmente, una libreta dedicada a los Ejercicios Espirituales. Podía contar muchas cosas sobre mi vida con chicas, venta de tabaco rubio americano… sin contar los castigos de cierto Hermano de cuyo nombre no quiero acordarme. En 7º año hicimos unos pocos estudiantes huelga por la mañana el día de Santo Tomás de Aquino, Patrono de los estudiantes de Bachiller. Podía contar los castigos, pero lo dejo para otra ocasión (me faltan espacios).

Por lo que dices, práctica de los primeros viernes y sábados, Consagración a María y al Sagrado Corazón, subdirector de la Congregación Mariana, y de la Acción Católica… intuyo que tu juventud fue de muy buen y fervoroso cristiano ¿cómo pudieron influir a este respeto tus padres y el mismo colegio?

Pues sí, en casa había un buen ambiente cristiano. Mis padres, los dos, eran de Misa y Comunión diaria y también lo vivido en el Colegio La Salle durante ocho años contribuyeron a crearme unas inquietudes sobre mi futuro. El clima fue excelente y propicio.

Además, la casa de mis padres no era ni muy grande ni muy moderna, pero sí acogedora; por ejemplo, cuando mi padre se jubiló, con frecuencia, el H. Blas del colegio La Salle, al ir o volver del campo que poseían los Hermanos en La Salle Cortes, subía a casa de mis padres a tomar café y a veces también coincidían con el sacerdote que habitaba en el tercer piso, junto con el P. Cenera, Superior del Seminario de Misiones, que

vivía muy cerca de nuestra casa y jugaban a cartas en compañía de mis padres; no jugaban grandes fortunas –unas habas como moneda-, pero eran muy felices

¿Cómo te surgió la idea de ser Hermano de La Salle?

Podría escribir alguna libreta sobre mi llamada a mi vocación de Hermano; con un libro de 100 páginas tendría bastante.

Hice Ejercicios Espirituales en la Trapa de Venta de Baños. Al Padre trapense que nos daba los Ejercicios Espirituales le hice esta pregunta: Tengo una llamada hacia el sacerdocio, la medicina, o bien para ser Hermano de La Salle. Él me contestó: "Saber esperar". Respuesta que me escribió en una postal de la Trapa. Pensé, consulté, esperé… y al final, después de dialogar mucho con el H. Celestino del Hoyo, mi antiguo profesor, Consiliario de la Acción Católica y de la Congregación Mariana… me entregó una estampa del entonces Venerable H. Miguel Febres Cordero –entonces no había sido declarado santo- estampa que siempre llevé en mi cartera y le rezaba cada día, y una estampa de la Inmaculada en la que me invitaba a dar un paso vocacional –antes había trabajado con los enfermos de cáncer (con mis amigos/as), y me decidí a ser Hermano. Entonces se cumplió "el saber esperar". Respuesta de la que jamás dudé a pesar de mis cruces, pensando con el poeta: "Riego con lágrimas las rosas, para sentir el dolor de las espinas y el encarnado beso de los pétalos".

Compañeros de La Salle Burgos que también entramos en Bujedo

Y me decidí a ser Hermano de La Salle. Cuando se lo dije a mi madre lo sintió e incluso lloró, pero asintió. Mi padre me dijo que de acuerdo y me añadió: "No hagas como otros que después lo han dejado".

Y fue en 1952, a los 22 años, acompañado de mis padres, hermanos, amigos y el Hermano Celestino, ingresé en Bujedo como postulante y seguidamente novicio. Allí conocí a varios Hermanos, entre otros a mi nuevo Director H. Adrián Alfonso.

"La luz aquí qué pura, como agua de remanso cristalino, y la paz, qué segura. Qué fácil el camino del alma hacia el final de su destino". Los Hermanos reconstruyen el Monasterio de Bujedo y lo dedican a casa de formación.

Éramos 33 postulantes y novicios. Tomé el hábito con el nombre de Enrique Leonardo (para mí fue un misterio pues no sabía que los Hermanos cambiaban su nombre, ni fumaban (¿?), ni reloj de pulsera, pero dónde me he metido?... No obstante, a pesar de ser muy duro este Noviciado, los Hermanos me trataron muy bien. La advertencia de defectos era peor que el purgatorio, después de dos meses sin pasar por esta prueba; algunos días íbamos a trabajar al monte; otro infierno (si es que existe), pues yo no estaba acostumbrado a trabajar con pico y pala, y para la primera advertencia se levantaron unos 50 camicaces. De la comida, decía la Regla que no se podía hablar. En los patios encontré a varios alumnos de La Salle Burgos (Tenía permiso para hablar con ellos). Los Hermanos

Modesto y Justino fueron mis dos ángeles custodios. Qué suerte!!! Me dejaron fumar en algunos lugares. En Navidades tuve algunas prerrogativas. Vinieron mis padres a verme, junto con el H. Marcos Chamón, Director del colegio de Burgos, y aprovechando esta visita, les entregué medio maletín de tabaco rubio americano, pues me había decidido a no seguir fumando; estuve casi un mes sin dormir, pero… fui yo, mi voluntad, mi personalidad, quien decidió. Mi llanto silencioso se fue volando como gaviotas en mar enfurecido. Al terminar el Noviciado pasé a 3º de Magisterio y al final de éste me enviaron a Tejares. Comienzan nuevos rodajes ¡!

¿Por qué y para qué fuiste a Tejares?

Para integrarme en el Escolasticado de allí. El 12 de octubre de 1955 se inauguraba el Escolasticado con el nombre de "Estudios Lasalianos". Éramos 6 escolásticos venidos de toda España, y nuestros profesores fueron los Hermanos Saturnino Gallego, Fortunato Alcalde, Emiliano Mencía y Pedro Orbezua, y como director del grupo Esteban Alcalde; director general Isidoro Nicolás. En 1965 el Cardenal Pizzardo firmaba un Decreto que incluía al Instituto San Pío X en Facultad de Teología; dependía de la Universidad Pontificia de Salamanca.

Nuestra pequeña casita estaba cerca del chalet donde residían los profesores; además teníamos una pequeña capilla y comedor, todo ello mientras se construía el gran monstruo; su primera piedra se bendecía el 11 de febrero de 1957 y el 25 de marzo de 1960 la Sagrada Congregación de Religiosos erigía el Instituto Pontificio San Pío X.

La calefacción, que calentaba el dormitorio, lo formaban dos hermosos ladrillos que poníamos a calentar horas antes en el horno de la cocina. La comida era escasa, pero no nos quejábamos. El plato fuerte lo formaban los boniatos, batatas y el gofio, que llegaba de Canarias; gracias Luis Schönferdt.

Aspirantes de Tejares

Pasé luego al Aspirantado Mayor de Tejares. El deporte, en ocasiones, era segar y coger remolacha. Mientras tanto iba creciendo el "bello" edificio de cemento; los profesores y escolásticos iban aumentando. Los Aspirantes crecían como setas y la comunidad del Aspirantado sonaba con piezas de Tomás Aragüés. Después de un lavado de cerebro pasé al Distrito Central. Nunca supe decir "no"; seguí siendo romero, siempre caminos nuevos, que diría León Felipe. El Visitador me envía a Les con el H. Pere Girona, director.

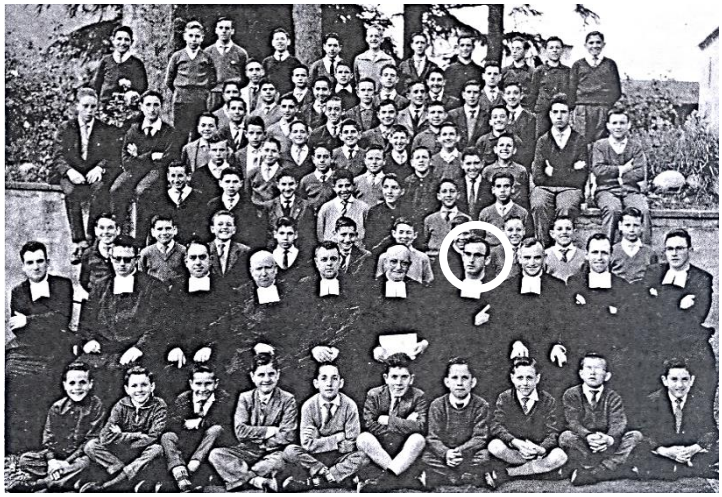

Bonito lugar Les, en el hermoso Valle de Aran

Pues sí. Los paisajes del Valle dieron colorido y belleza a la película del Señor de La Salle. El Visitador del Central era el Hermano Argimiro Felipe. Más tarde tuve como Visitador a Javier Faustino. Aquí estuve 6 años. El Hermano Pere Girona nos hacía pasar hambre, menos mal

“que el hambre agudiza el ingenio”. Mientras él visitaba Llívia agudizábamos el ingenio. Más tarde tuvimos como Director al Hermano Basilio Fernández, gran músico y todo cambió. El Hermano Gaspar, reclutador, nos hizo felices. Durante estos años di 4º de bachiller. Hicimos grandes excursiones a Francia. Al principio los Aspirantes se examinaban en Lérida y más tarde, en Les, junto a los alumnos de Vielha. A continuación, Javier Faustino me mandó a Olachipi, Pamplona a estudiar Ingeniero Agrónomo.

¿Pero no habías acabado los estudios en el San Pío X?

Pues no. Me faltaban dos grados de Teología, y a la vez, me destinan como profesor del Aspirantado Mayor. En Teología tengo como profesores a los Hermanos Saturnino, Mencía, Aragüés, Malvido, Medina, Alejandro, Varela, Sauras, Castañé y Diumenge; a estos se unen algunos seglares. En el Aspirantado me encargo de las becas, aumentando su número por la política que llevé. La comunidad educativa la llevó el Hermano Manuel Magaz y como Presidente al H. Saturnino. Dos hechos negativos: las salidas de los Hermanos Viola y Javier Faustino. Presenté mi trabajo de Licenciatura “El matrimonio en los escritos de San Pablo”. Al salirse Viola, los alumnos pidieron como profesor a Javier Artacho, por este motivo tuve que ir como Director Técnico a La Salle San Fernando**.**

Director Técnico a San Fernando…

El ambiente de esta comunidad era fantástico. Voy por 4 años. Las Escuelas en Andalucía eran muy apreciadas

por sus habitantes y antiguos alumnos. Allí estuve dando clase y dormía en la otra escuela; con los hijos de los pescadores y militares fui muy feliz. Daba catequesis de confirmación a ambos alumnos. Los domingos iba al Dédalo, submarino, a ayudar en misa, cantos y moniciones. Eran 2000 soldados. No terminé los 4 años y el H. Asistente me llamó desde Roma para dar clase en Premià de Mar, pues los terrenos y edificio no se vendían. Me llevé un gran disgusto, pero como diría Quevedo “de nada sirven las quejas cuando no tienen remedio… La mejor manera de vencer una guerra es evitarla”. Tomé el avión y para Premià de Mar.

Hijo de obediencia, a Premià de Mar

Pronto me encariñé con el ya santo Miguel Febres Cordero. Leo unas palabras del santo H. Miguel Febres Cordero: “Heme, pues, en este rinconcito de la madre patria, en una casa muy cómoda…Visito la casa, la hermosa Capilla, diversas salas, patios…Todo es grande. Las personas muy agradables y amantes de la antigua escuela Nuestra Señora del Puerto. Sus antiguos alumnos marcan sus vidas con un excelente trato hacia los Hermanos. Son flor y nata de los habitantes; hasta su caligrafía dicen ser antiguos alumnos.

El calendario marca julio de 1971. Tuve como director a Pedro Ibáñez. Éramos 17 Hermanos. Al

principio nos tocó trabajar como pinches de obras, convirtiendo el noviciado en clases, según indicaba el arquitecto. En un principio se llamaría Nuestra Señora el Puerto, más tarde La Salle. Las obras duraron unos tres años. Mi primera estancia duró 15 años. Di clase en 7º y 8º. Durante un tiempo preparé a una selección de alumnos para Concursos Literarios.

Más tarde colocaron como Director al H. Jaume Godoy y poco después a Lluís Olivé. La comunidad la forman los Hermanos Olivé, Antoni Estivill, Carlos Gil, Josep Creus, Gumersindo Maestro, Ramon Ferrer y Jesús Linares; más tarde llegó Godoy, y Llopart. Muchas familias y Hermanos vamos a Roma a la Beatificación del H. Miguel Febres Cordero. Algunos recibimos la comunión de manos del Papa Juan Pablo II. En estos momentos doy clase en 8º, y el H. Carlos Gil hace las funciones de prefecto-jefe de estudios. En el patio hacíamos la bendición de Ramos. El deporte y el teatro marcaban diez.

¿Y después?...

A la Salle Montcada i Reixac en julio de1986 a este colegio "que fa un poble". El Obispo Ramon Daumal recordaba a los padres que "Montcada sería distinta en todos los aspectos si no hubieran estado los Hermanos". En 1910 llegaban los Hermanos a regentar el Patronato de la Infantesa". En la guerra civil murieron todos los Hermanos de la comunidad. Ruido de trenes, especialmente por la noche y olores de los ríos Besòs y Ripoll. La comunidad la forman Santiago Peribáñez, Pablo Enrique, Alnoth Alemán, Pedro, Ramon, Miquel Garriga y Jesús Linares. Fui profesor de Bachillero y ESO. Di Catequesis de Confirmación, entrenador de Infantiles, filiales del Barça, hice teatro y llevé, con gran éxito, los Concursos Nacionales de Castellano y Play-Back; hicimos grande excursiones a la nieve y montaña.

¿Se te acabaron ya los cambios de residencia?

Pues no. En el 2002 fui destinado a LA SALLE PREMIÀ MAR, 2ª época, donde he estado hasta 2015. Las alegrías y penas van de la mano; la experiencia nos avala esta realidad. Nuestra sociedad se basa en el tener, en el dinero. Llegué como Director de la Comunidad y el Gmà. Ramon Font como Director del Colegio. Llegan profesores nuevos y se jubilan otros. En este ambiente nacen mis "Bodas de Oro". Gran fiesta. Sale el libro de los "Cien años" que yo mismo me ocupé de redactarlo.

El campo de futbol se convierte en campo de césped artificial. Queda muy bien. En su lateral consta un monolito que dice tal acontecimiento. Tagore nos recuerda que "tus deseos-sueños- han madurado en frutos de amor". Deixem petjades en un passat de records. Tenemos nueva Directora, Isabel Soler, llevaba con nosotros unos años. He dejado la farmaciola y la

preparación de Concursos Literarios por mi jubilación. He regado con mis lágrimas las rosas, para sentir el dolor de sus espinas. Tan sólo las regaré con las lágrimas de mi olvido.

Llega la Navidad, y con ella el sorteo de los deportistas. He soñado con el nº 55.695. Lo compro y el sueño se hace realidad. Se vende como espuma. Dicho número sale premiado con el quinto premio. El campo de futbol se convirtió en un plató de cámara, alegría, bebidas y… una gran fiesta. Yo había vendido bastante pero todos los décimos los regalé para los pobres. Dicen, que el presidente de la Agrupación se quedó con lo no vendido, lo que significa una estafa. Todo se quedó en eso "estafa". Se repartieron 7 millones de euros.

Con la celebración del Centenario de la llegada de los Hermanose se acabaron todas las fiestas y el dolor de lo acontecido en el "robo" con la lotería. Todo el mundo, especialmente el "jefe", se lavaron las manos como Judas. En esos días nos visitó el ex Superior General, H. Álvaro Rodríguez. Fue para todos una gran fiesta. "Las gaviotas se marchan, las olas se van rodando y nosotros también" (Tagore).

¿Y ahora?

Llevo ya tres años en Cambrils, Casa Sant Josep. Fui enviado por el H. Visitador. No sé lo que pasó (?). Me ocurrió lo de la rosa, que siendo tan hermosa, no supo nunca lo que era. Es de noche y escribo en mi diario personal: Cuando pienso en mi cruz sin añadidos de besos humanos, tan sólo una cruz sencilla, sin adiciones, ni ornamentos, una cruz desnuda, como la dejó Jesús, cuando un día subió al cielo, y más tarde, me reciba en sus brazos. Hoy, aquí en Cambrils, me encuentro rodeado de un mar de olivos y buenos Hermanos y muy bien atendido por los distintos servicios de la casa. Pienso, escribo, rezo, escribo en mi ordenador, me enfado con esta máquina… Me encargo de redactar la crónica de la casa. Últimamente paseo por la finca en un cochecito rojo, ya que mi pierna no me permite ser un atleta. Reflexiono con las palabras del Papa Francisco: "El amor siempre da vida… en la vejez no me abandones… otros Hermanos estuvieron antes que nosotros en el mismo camino, en nuestra misma casa, en nuestra diaria batalla… y como el amor consuela, la mirada tuya, igual que la caricia y el abrazo"; san Pablo nos recuerda a dar a cada uno el beso ritual.

Visita del H. Álvaro Rodríguez ex-Superior General

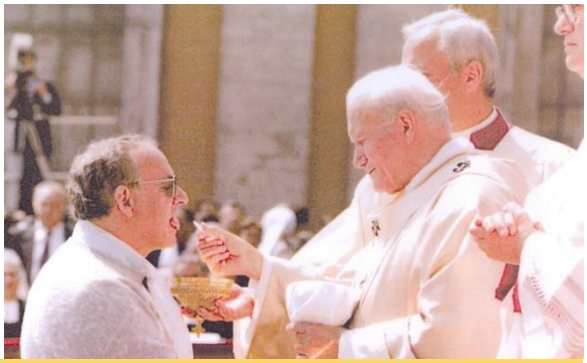

En la canonización del H. Miguel Febres Cordero en Roma

Presentación del libro: "Cent Anys a Premià"

Ganadores en concursos literarios

Alumnos/as ganadores en Concursos Literarios

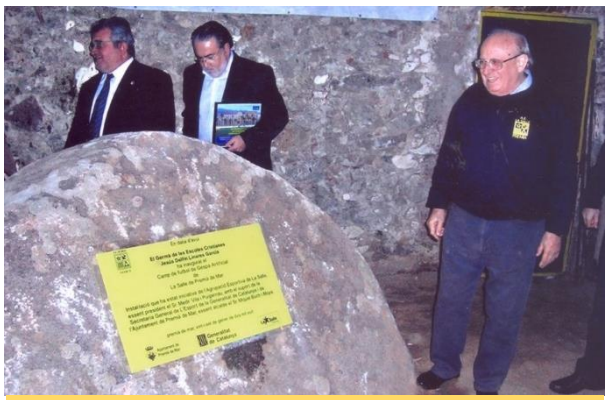

Monolito dedicado al H. Linares, fundador del fútbol en La Salle Premià de Mar el 1971

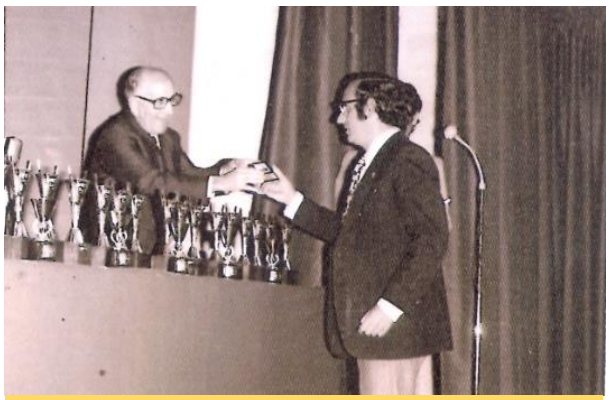

Recibiendo el trofeo de mejor entrenador del Maresme

Equipos de fútbol juvenil en Tejares

Alumnos de Confirmación en Montcada

Grupo de play-back en Montcada

Promoción de CEL 1982-83 cenando en una gruta de Lerma

EL H. JESÚS LINARES EN CAMBRILS

Recordando...

CRUZ DE ALFONSO X EL SABIO A SEBASTIÀ RUBÍ

Acaba de presentar su último libro, «Santa Práxedis, Patrona de Petra»

Mateo Cladera en el Periódico Baleares, 26 julio 1981
Aportación del G. Santiago Mateu i Bertran

Su Majestad el Rey "Juan Carlos ha concedido la Cruz de Alfonso X El Sabio al hermano Sebastià Rubí Darder". La noticia es importante y por ello hemos querido tener las primeras impresiones del mismo Hermano quien ayer nos recibió en el colegio La Salle de Palma donde está trabajando en la actualidad.

¿Y trabajar en qué?

Sigo recogiendo datos, costumbres y hechos de nuestra isla. En la actualidad me centro en mi pueblo de Petra, al que acabo de dedicar mi reciente libro titulado "Santa Práxedis, patrona de Petra».

¿Y en preparación?

He terminado el libro sobre los molinos de Petra, un libro que está a la espera de ser publicado. Con referencia también a Petra estoy trabajando en tres libros, o mejor en tres temas, que son: "Contarelles i altres herbes de Petra», «Folklore musical de Petra» y "Petra, la de nuestros abuelos».

Siempre trabajando, vamos

Es mejor estar siempre ocupado ya que, por mi edad, no me dedico a la enseñanza. Lo que debo hacer es aportar estos ratos de descanso para bien de la isla y en concreto de Petra.

SANTA PRÁXEDIS

¿Por qué "Santa Praáxedis» es patrona de Petra?

Porque en tiempos de peste la tuvieron como abogada. Desde 1643 es patrona. El mismo pueblo antes tenían como patrón a San Pedro y tuvieron que ser «dos jurados» quienes lo sortearon en presencia de toda la villa. Santa Praxedis es, además, Patrona de Mallorca y sus reliquias, eran las únicas que había en la isla, Jaime III las trajo y éstas se encuentran en la actualidad en el Palau de Sa Almudain. Más de cien títulos biográficos he encontrado referidos a la Santa. Esto demuestra la importancia esta santa en la Iglesia.

Hay que recordar que Santa Praxedis fue copilación de datos y documentos de todas clases relacionados con la Virgen, el Santuario, el Puig y los pueblos de la comarca: Ariany. Villafranca de Bonany, sant Joan y Manacor. Se insertan, por tanto: los artículos más importantes publicados sobre el tema hasta la fecha: El Cronicón de Bonany. Los documentos relativos a la instalación de los ermitaños, La lista de los Donados. Fray Junípero Serra y todas sus relaciones con el santuario, incluida la comedieta lírica que compuso en 1934 Miguel Ramis. En capítulo aparte, el Puig y sus habitantes y el Puig con sus intereses

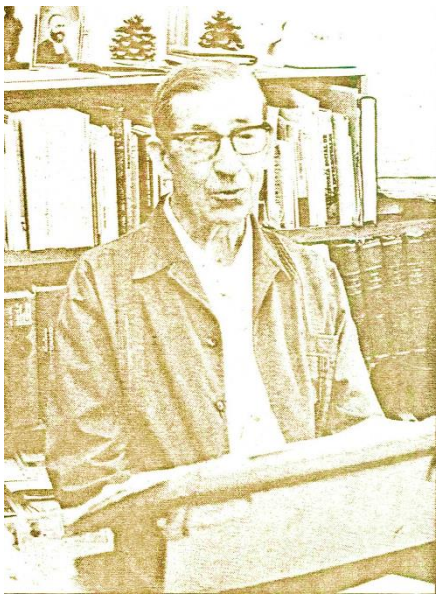

y abundante folklore. Principales «Glosadors» que se han ocupado de Bonany. Todo ello viene complementado con curiosidades y hechos notables bonañenses; «Notes anecdòtiques i homorístiques» y termina con una serie de apéndices en los que se recogen diversos documentos históricos. Será este libro el verdadero y necesario complemento del primer tomo: «Santuario de Bonany, breve reseña histórica.

El hermano· Sebastià Rubí tiene ya publicados los libros: Pasaron haciendo el bien», «H. Bianor, educador y botánico en Baleares». «Cala Morlanda entre Porto Cristo y S'Illot y doce tomos sobre los colegios La Salle de Palma. Manacor, Lluchmayor y Alayor.

Tiene además como obras de pastoral y catequesis: Primera Comunión, Jornadas de orientación ante el nuevo curso, 25 folletos distintos sobre celebraciones de la Palabra de Dios y otra colección de más de 10.000 fichas sobre temes catequísticos.

CRUZ DE ALFONSO X EL SABIO

Por todo lo dicho y por lo que está haciendo el hermano Sebastià Rubí la concesión de la Cruz Alfonso X el Sabio, está más que aprobada.

PARLA'M DE DÉU

Aportació del G. Antonio Domínguez Domínguez

Vaig dir a la natura: parla'm de Déu!
I la natura em va cobrir de bellesa.
Vaig dir a l'amic: parla'm de Déu!
I l'amic em va ensenyar a estimar.
Vaig dir a un nen: parla'm de Déu!
I el nen em somrigué!

Vaig dir a un pobre: parla'm de Déu!
I el pobre estengué la mà.
Vaig dir a un soldat: parla'm de Déu!
I el soldat va deixar les armes.
Vaig dir al dolor: parla'm de Déu!
I el dolor es féu agraïment.

Regalar un somriure
fa feliç un cor.
Enriqueix qui el rep,
sense empobrir qui el dóna
Només dura un instant,
però el seu record molt temps
perdura.

Ningú no és tan ric,
que no pugui donar-ne.

Un somriure enjoia la família,
dóna coratge en la tasca,
és senyal tangible d'amistat.

Un somriure dóna ànim als cansats,
renova el coratge en les proves,
i guareix tota tristesa.

Si trobes algú que no te l'ofereix
sigues generós/a i regala-li el teu:
ningú no necessita tant un somriure
com el qui no sap donar-lo

Benigno Román, un pou de ciència a Llívia

Arxiu una pàgina sobre el G. Benigno Román, que va sortir en una revista de les comarques de Cerdanya, Alt Urgell i Berguedà, titulada **Cadí*Pedraforca*** (n. 26, 2019), dins d'un dossier sobre "personatges i institucions religioses que han deixat petjada en la memòria col·lectiva de les comarques de l'àmbit del Cadí i el Pedraforca".

G. Antoni Perera i Parramon

Esther Gratacós

El Germà Benigno Román sovint feia passejades per la natura amb la família Casanovas

Per entendre la vinculació del Germà Benigno Román amb Llívia cal fer una mica d'història. L'any 1904 s'aprovà a França la llei d'Émile Combes, que va prohibir l'ensenyament exercir per institucions confessionals. Fruit d'això, les escoles dels Germans de La Salle havien de tancar. Arran d'aquest fet, un grup de Germans decidí traslladar-se a Llívia, per la seva situació geogràfica, i obrir-hi una casa –amb col·legi i noviciat– que era coneguda al poble com "cals Hermanos". Cal destacar que l'ensenyament era tot en francès. L'escola tancà del maig de 1936 fins acabada la guerra, l'any 1940, en què tornaria a obrir.

Després del curs 1942-1943 ja només restà com a casa de salut per a Germans de tot Espanya.

Finalment, després d'aquesta etapa de trenta-cinc anys com a sanatori tancà definitivament l'any 1977.

El Germà Benigno nasqué a Santa Eufemia (Valladolid) el 16 de setembre de 1913 i morí a Barcelona el 10 de juny de 1993. Era llicenciat i doctorat en biologia. Fou consultant de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i de l'Organització de les Naciones Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO) i Conseller Científic del Programa de lluita contra l'Oncocercosi (de l'OMS). Publicà més de seixanta llibres sobre peixos del riu Muni i de Veneçuela, i serps de l'Alt Volta i del Níger. En aquest sentit, donà nom a molts dels peixos que descobrí i classificà.

Ens vam conèixer l'any 1981 perquè tots dos érem membres del patronat del Museu de Llívia. Ell havia ajudat a muntar-ne les instal·lacions i era l'artífex d'una exposició permanent de cinquanta diorames de flora medicinal originària d'aquests indrets, i que es trobava situada a la torre Bernat de So, just davant del nou museu. Més que com a Germà de la Salle, al poble era conegut com a científic i, així com tothom coneixia el Germà Jacint, que va ser l'últim director de la casa dels Hermanos, al germà Benigno tothom s'hi referia com a doctor Román.

Sovintejaven les seves visites a Llívia per la conservació de la seva col·lecció i pel Patronat del Museu. Hi tenia bons amics, com la família Casanovas Casany, amb qui feia sortides d'estudi sempre amb la càmera al coll. De la nostra coneixença, i del fet que jo fos la directora de l'escola pública, en sorgí un bon treball. Una tasca que el doctor Román va fer per a l'escola de manera totalment desinteressada. Venia a les acaballes de l'estiu i em donava una llista amb els temes que podia desenvolupar a les classes, talment com feia a les escoles de La Salle de Catalunya, i nosaltres triàvem què ens explicaria. No et cansaves de sentir-lo explicar, ja fos un conte basat en fets reals com el d' "Una serpiente pitón bajo mi cama", o al laboratori amb els de vuitè d'EGB fent una preparació permanent pel microscopi d'un tall d'una agulla de pi per tal de veure'n l'estructura. Per a cada nivell tenia les activitats i llenguatge adequats. Era un savi i un gran pedagog. Tenia als alumnes bocabadats amb les seves narracions de l'estudi dels peixos d'aigua dolça de Veneçuela, les temibles piranyes, allà dites caribes.

Vam conèixer la seva tasca missionera a l'Àfrica per mitjà de les projeccions de diapositives que ens va fer sobre el tema, i de la flora i la fauna dels països on va estar. A més, va regalar a la biblioteca de l'escola moltes de les seves publicacions.

Escoltant-lo els alumnes aprenien la paciència, la tenacitat, les hores dedicades a la feina ben feta, les penúries i les incomoditats que a vegades s'han de patir per aconseguir portar a terme el que un vol fer, l'amor a Déu i les seves criatures. Era el que col·loquialment se'n diu un pou de ciència. No hi havia planta o animal que trobéssim en una sortida que ell no ens en pogués dir nom, característiques i propietats. Quan el 1982 es posà en marxa el concurs de Rams de Flors de Muntanya, acceptà formar part del jurat com a membre permanent. No hi havia ningú tan qualificat com ell.

L'escola li dedicà l'aula-laboratori de ciències, com a homenatge per tot el que havia fet per als nois i noies de Llívia, i els que van tenir la sort d'estar a l'escola durant aquells anys amb ell en guarden un record inesborrable. Tothom el recorda amb afecte i com una bona persona, senzilla i humil.

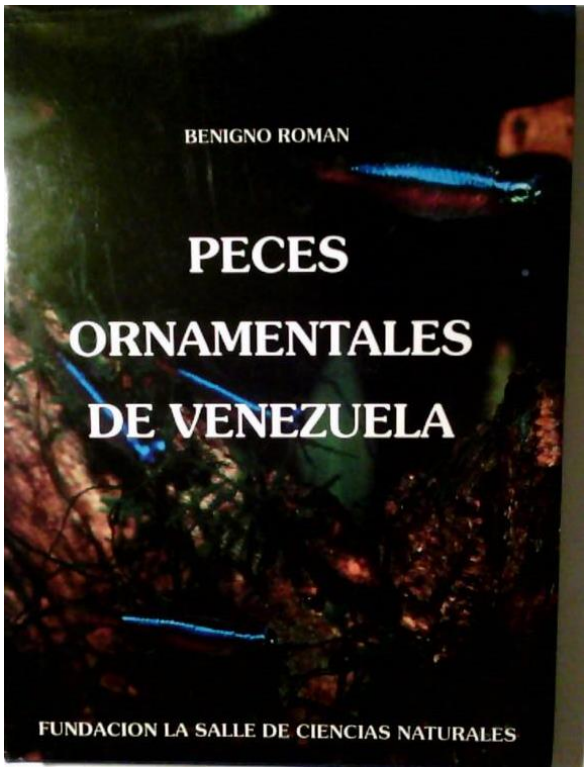

LA PASSIÓ PER LA MUNTANYA EN UN LLIBRE

El navarclí Joan Escalé, juntament amb Albert Valldepérez, de Roquetes, ha editat una guia per fer la gran travessa dels Pirineus.

Francesc Dalmau, Diari REGIÓ 7, de Manresa

La passió per la muntanya en un llibre

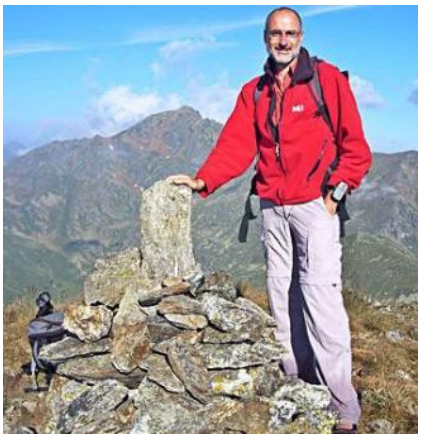

Tenia només 9 anys quan el navarclí Joan Escalé (1960) va fer les primeres descobertes a la muntanya. Montserrat, Montcau, **Pedraforca**, serra d'Ensija, Cadí, Puigmal, Taga van ser els cims de la seva adolescència en el moviment júnior. Als 14 anys va passar a l'aspirantat, a Cambrils, per ser Germà de La Salle i va mantenir el que li havien inculcat, la passió per la muntanya i per la natura en general. Van anar caient cims més allunyats i en l'actualitat té fets els 213 que hi ha catalogats als Pirineus amb més de 3.000 metres. També ha passat pels Alps i els Atles, entre altres, i ha assolit muntanyes de més de 4.000 metres, com el mateix Montblanc.

Va ser en plena celebració del darrer 3.000 assolit dels Pirineus, que, en una sortida a França, i entre amics, va sorgir la idea de fer una guia sobre la gran travessa dels Pirineus, des del Mediterrani fins a l'Atlàntic. Aquest 2019, aquesta proposta s'ha fet realitat, almenys parcialment. Joan Escalé, conjuntament amb Albert Valldepérez, de Roquetes, han vist editada la guia *El Pirineu català per les crestes; de la Mediterrània a l'Aneto*. Fa uns dies, aquest llibre va ser presentat per un dels autors, el mateix Joan Escalé, a la biblioteca de **Navarcles**. «Em va fer especial il·lusió perquè, a més de la família, a l'acte van ser-hi presents aquells que jo vaig tenir de caps quan eren jovenet, l'exalcalde Llorenç Ferrer i el Josep Pascuet, a més a més de Mossèn Medina».

Joan Escalé és actualment professor de La Salle Gràcia i dirigeix la comunitat Espurnes d'Emmaús, un projecte per a gent d'acollida (havia estat director a Sant Celoni, Mollerussa i Cambrils). El navarclí, respecte a la guia, ha comentat que «hi ha dos GR, el 10 i l'11 i també una ruta per França que ressegueixen els Pirineus. A nosaltres, però, ens ha interessat més una experiència que van tenir els francesos Louis Audoubert i Guy Panozzo, als anys 80, que van fer la mateixa ruta que nosaltres ara i van publicar un llibre, però més aviat de vivències, tot i que al final hi ha una síntesi. En el nostre cas, la guia és molt detallada, amb els corresponents mapes de la part catalana dels Pirineus, des de la punta de l'Ocell fins al port de la Picada, passant l'Aneto, i sempre per punts més alts que marquen la divisòria d'aigües. Es tracta de 40 etapes i en el llibre s'expliquen fil per randa tots els punts de pas i el material necessari en cada moment».

Escalé té clar que la guia «és per a gent més o menys experta en alpinisme, però hi ha trams de tot en els 425 km resseguits. Hi queden reflectits més de 300 cims. És una gran **travessa** poc coneguda. S'han de tenir en compte per fer-la, sencera o per trams, els avituallaments perquè, com he dit, passem per dalt i sempre s'està allunyat dels pobles. Nosaltres vam necessitar cinc estius».

El navarclí Joan Escalé és un gran amant de la natura i no té obsessió per fer els cims més alts, perquè «tots tenen el seu encant. M'agrada la botànica i la geologia». Però el seu gran interès és inculcar en els joves l'interès per la muntanya: «He obert centres excursionistes i agrupaments escoltes allà on he estat. M'agrada acompanyar els joves a descobrir la natura. Abans, anar a dormir fora de casa era una experiència que s'esperava, ara, també hi ha grups de joves que tenen il·lusió per dormir al ras. A diferència de quan nosaltres érem joves, potser el que falta és més esperit de sacrifici a l'hora de pujar les muntanyes... A mi em fa especial il·lusió veure fotografies d'alumnes amb els seus pares, amb els quals també havíem compartit la muntanya fa uns anys».

Un nou projecte de Joan Escalé és una altra publicació, que serà editada per l'Alpina, *Els primers cims,* que possiblement sortirà publicada per **Sant Jordi** de l'any que ve i que està adreçada als excursionistes que volen acompanyar els nens a fer cims.

Buenos Aires y Roma acogen la presentación conjunta de un libro con prólogo del Papa sobre los movimientos populares.

El libro de los movimientos populares.

Hernán Reyes Alcaide, corresponsal en el Vaticano

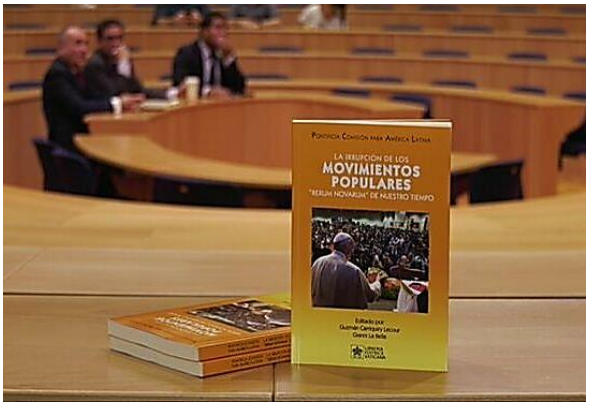

Los cardenales Ouellet y Turkson, junto a Gisotti, Carriquiry y La Bella, encabezaron la presentación en Roma de la obra editada por la LEV con prólogo de Francisco, mientras en simultáneo, Grabois y Carrara daban a conocer el trabajo en la sede de la histórica CGT argentina.

Son "el sujeto histórico de los cambios por venir", sostiene Bergoglio, que pide "involucrar a los más pobres en la construcción del bien común de sus países".

Una histórica presentación simultánea en Buenos Aires y el Vaticano cargada de simbolismos para el libro **"La irrupción de los Movimientos Populares. 'Rerum Novarum' de nuestro tiempo"**, que prologó el Papa Francisco.

La obra colectiva, que reúne ensayos académicos sobre una de las mayores novedades del magisterio social del pontífice, se presentó a la vez en Roma, donde alcanzó la visibilidad mundial de la mano del pontificado de Francisco; y en Buenos Aires, donde todo comenzó hace casi 20 años en épocas del entonces arzobispo Jorge Bergoglio.

La presentación vaticana, en la **sede de los jesuitas**, remarcó el carácter académico y eclesial de las reflexiones, mientras que el de Buenos Aires, en la **histórica Confederación General del Trabajo**, símbolo del Movimiento obrero tradicional, se leyó como un nuevo paso entre los trabajadores sindicalmente organizados y aquellos englobados bajo las nuevas formas de representación que han hecho de las tres T (Tierra, Techo y Trabajo) su lema universal.

El libro, editado por el ex Comisión Pontificia para América Latina **Guzmán Carriquiry y Gianni La Bella** de la comunidad San Egidio, reúne ensayos del cardenal **Peter Turkson**, el anunciado purpurado **Michael Czerny**, el obispo auxiliar de Buenos Aires **Gustavo Carrara,** el dirigente argentino emblema de los movimientos

populares **Juan Grabois** y la directora de la edición semanal en español de L'Osservatore Romano, **Silvina Pérez,** entre otros.

Encontrar soluciones

En la presentación argentina, Carrara remarcó el rol de los Movimientos Populares para encontrar soluciones y consideró que "para una patria mejor necesitamos de los movimientos populares, que propongan, que tengan propuestas, porque el estado tiene que dialogar con una comunidad, el estado no puede subcontratar todo, pero tampoco puede aplastar a una comunidad, esa comunidad puede ofrecer caminos de solución bien concretos".

Grabois, que habló tras un conversatorio que tuvieron varios militantes participantes de los 3 encuentros con el Papa, los consideró "**el sujeto social, el sujeto histórico, de los cambios por venir**".

"Yo creo en ellos y ellas, creo que ellos junto a la juventud que hoy tiene una nueva sensibilidad, van a producir las transformaciones que el mundo necesita, y por eso tantos hemos dedicado la vida a promover su organización, porque, debo citar al Papa, **en sus manos no está solo su propio destino, sino el destino de la humanidad**", planteó.

> ***"Y en este grito hay una integralidad, una integralidad que no se puede seguir segmentando, que no puede seguir siendo diseccionada como propone el pensamiento neoliberal, un programita para 'capacitar negritos', la cooperativa de dulces por acá, un programita para 'villeritos felices' por allá, un programita para los agricultorcitos familiares atrasados de por ahí, como quien da una limosna; tienen que asumirse en su integralidad como una prioridad, como una epopeya ética, patriótica, por el conjunto de nuestra sociedad. Eso debe reflejarse en una nueva arquitectura institucional", agregó.***

En una línea similar se expresa el pontífice en el prólogo, cuando marca que "los Movimientos Populares, y esto es lo primero que quiero subrayar, en mi opinión representan una gran alternativa social, un grito profundo, un signo de contradicción, una esperanza de que todo puede cambiar".

Desde Roma, en tanto, el cardenal **Marc Ouellet** destacó que "el Papa Francisco en su discurso ante los Movimientos Populares, durante la primera reunión en Roma en octubre de 2014, destacó la importancia de su existencia en una perspectiva de un mundo de paz y justicia, que requiere nuevas formas de participación que también incluyan Movimientos populares y estímulo a las estructuras gubernamentales locales, nacionales e internacionales para involucrar **incluso a los más pobres en la construcción del bien común de sus países**".

El docente argentino A**lberto Molina,** otro de los autores del libro, apuntó en tanto que "para Francisco la crisis actual es una misma moneda con dos caras: la ambiental y la social. El deterioro de una implica indefectiblemente la afectación de la otra. Y en dicha interdependencia son los más vulnerables los principales afectados por las consecuencias socio-ambientales".

> ***"La ecología integral que propone Francisco no es una ecología snob o superficial, sino que implica justicia social y cuidado ambiental", añadió Molina durante la presentación.***

"Por ello la vocación desde el ejercicio del poder-servicio está urgida de una necesidad de alta formación y conocimiento de la situación de nuestras comunidades. Conocimiento no sólo de los grandes especialistas, sino de los propios protagonistas de las problemáticas: el pueblo, los movimientos populares", planteó Molina.

PETITES I SENZILLES REFLEXIONS

G. Ramon Font i Serra

Començo fixant-me en el Capítol de Districte i continuaré comentant alguns aspectes del darrer PAX.

Hem iniciat un nou Capítol, s´ha fet la primera sessió. Poques coses he llegit, però m´han cridat l´atenció els sis desafiaments que es proposen estudiar en la propera sessió. Un d´ells ens diu: "Tenir comunitats lasal·lianes vives". A veure si amb la varietat de comunitats que hi ha i hi haurà: només de Germans, sense Germans, Germans i associats, només associats… l´esperit lasal·lià es viu intensament I desinteressadament…

Un altre desafiament diu: "tenir cura de les persones"… imagino que de totes: Germans, associats, mestres, alumnes… Crec, modestament, que el més important és cuidar les persones, totes les persones i cuidar les obres, totes les obres, trobant les persones més adequades per a fer-ho. És una tasca realment difícil I apassionant… Cal cercar els/les millors humanament parlant, lasal·lianament parlant, cristianament parlant! Tasca difícil…

M´han cridat també l´atenció les paraules del Conseller G. Aidan Kilty quan diu: "… soñadores y personas creativas, persones que imaginen lo que puede ser diferente, las cosas no tienen porqué ser como siempre, hay que tener valor de cambiarlas. Pero al lado del soñador siempre tiene que estar el realista que complementa al soñador y pone en situación todo lo que sueña."

Crec que els somnis són necessaris i bonics i cal tenir-los sempre, si més no per a fer volar la imaginació ser creatius… Però en aquests moments s´ha de tocar de peus a terra i veure la realitat existent i no fer volar coloms…

Potser, al llarg de la nostra història, més o menys recent, hem fet volar coloms… i sense gaire èxit…

Al nostre arxiu hi ha quantitat de documents, d´escrits d´anteriors Capítols… Els hem llegit, els hem posat a la pràctica??? Ací hi tenim tots un repte.

De cara el present i l´immediat futur: claredat, senzillesa, bondat, comprensió, cordialitat… No fem volar coloms… Toquem tots, toqueu capitulars, de peus en terra… Més esperit, menys lletra…

I, ara, una ullada a la revista PAX amb la felicitació, ben cordial, per a tots els que la fan possible, per la il·lusió que hi posen…

A la pàgina 3 hi llegim: "PAX segueix la seva línia de comunicació entre els Germans i d´actualització de la nostra mentalitat d´acord amb els temps actuals, tractant de discernir els signes dels temps i així poder respondre-hi."

Crec que la nostra revista seria molt més complerta si es parlés més del nostre petit món lasal·lià en les comunitats, en les escoles, en la vida de les dues zones, la vitalitat, els problemes existents, les il·lusions, els fracassos…

Pàgina 41. El G. Antonio Temprado ens parla de la pregària. M´ha agradat molt això: "Orar. En el mundo hay unos que no oran, otros hacen oración vocal, hay quienes además meditan, algunos llegan a contemplar… De esas 4 posibilidades cuáles son aquellas en las que yo suelo sentirme mejor.?"

Podriem reflexionar en quin nivell ens trobem? El silenci, la companyia dels Germans, l´animació… tot ajuda a endinsar-nos, a pregar i reflexionar… A mi, la presència dels Germans m´ajuda molt i amb dona molta pau i tranquil·litat la música de fons, sempre variada, que el nostre G. Josep Martí ens posa cada dia…

Pàgina 53. Tutti Fratelli. El G. Xavier Fortuny ens explica les seves vivències viscudes durant el mes passat a Roma.

Molt bonica la fotografia de la pàgina 53 i el corresponent comentari: "El grup de participants després de l´acte final d´enviament amb el davantal volem significar que estem en disposició de servir."

A la meva comunitat, durant els caps de setmana sobretot i per torn, ens posem el davantal per rentar els plats i fer la neteja del menjador i cuina…

Posar-se el davantal… una actitud de servei, d´ajuda, de cordialitat entre uns i altres fent viu el missatge evangèlic d´ajudar-nos i estimar-nos…

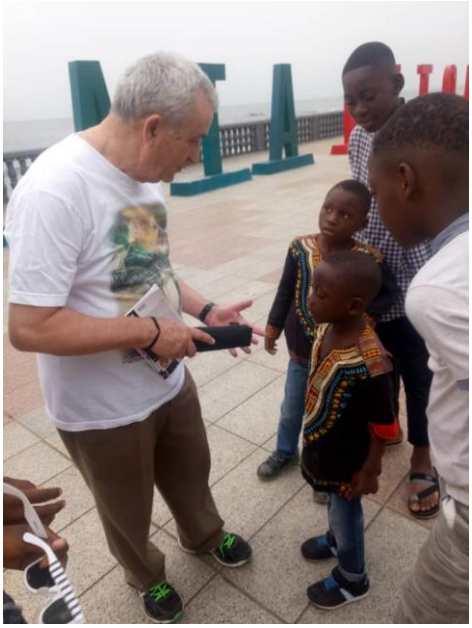

Interessant la "crónica guineana 2019" del H. Juan Antonio Rivera. A l´acabar i a la **pàgina 96 diu**: "Queda la gran incógnita de las vocaciones nativas lasalianas. Es triste comprobar que no haya quedado ningún Hermano guineano. ¿Por qué? Dios lo sabe. Actualmente hay un postulante y un prepostulante. Una esperanza que esperemos se haga realidad algún día para el bien del Instituto y del Distrito de África Central. Tengamos confianza."

Molt greu el problema de les vocacions… Però potser molt més greu la manca de perseverança… Diuen que la nostra Congregació és la que més ha patit aquest problema… Una trista realitat que ens hauria de fer reflexionar a tots…

Aquí, a casa nostra, l´índex de perseverança és molt reduït. Hi ha promocions que només hi queden una o dues persones…

Déu sobretot, sí… però… què ha fallat? En què hem fallat?

Fa bastants anys el dominic, Padre Felicísimo Martínez ens va predicar un recés a Sant Martí que em va agradar molt.

A la pàgina 122 escriu: "Sí, la vida religiosa sigue inquieta. Mejor dicho, siguen inquietos muchos de sus miembros. Esto puede ser una buena señal, puede significar que sigue buscando y procurando su propia identidad y su misión. Pero también será una mala señal, lo será para quienes vivan esa inquietud como zozobra y desasosiego, como malestar angustioso,

La vida religiosa sigue inquieta…

como sentimiento de culpa. La conclusión es clara: la vida religiosa necesita religiosos y religiosas cada vez más responsables y menos atrapados por sentimientos de culpa."

Un ja no sap massa si estem tranquils o inquiets… Crec que, més aviat estem tranquilets i ben instal·lats en les nostres comunitats… Que no ens empipin massa, que ens deixin fer… i qui dia passa, any empeny..

Però, crec, que pel bé de tots hi hauria d´haver persones inquietes, arriscades, valentes, amb idees, decidides, optimistes, dialogants, creatives… que ens empenyin, que busquin solucions… Ho aconseguirem tots amb l´actual Capítol Districtal??? Ho desitjo i ho espero.

Capitulars poseu-vos les piles, per després, posar-nos-les a tots nosaltres.

El G. Lluís Diumenge ens comenta la pel·lícula "La Directora de Orquestra" a les **pàgines 135-136.**

Deu ser un film molt emotiu. "Em van estimar? Per què la meva mare em va vendre?" Què bonic i què trist…

La lectura d´aquests dues pàgines em suggereixen el següent: Ens sentim estimats, compresos, ajudats? Jo, a la meva comunitat, m´hi sento molt i haig d´agrair-ho a tots els Germans…

Al llegir el títol "la Directora de orquestra" he anat recordant tots els directors i directores de les nostres escoles.

A alguns els conec més, a d´altres menys… Dirigir les "orquestres escolars" és tasca difícil. Cadascú ha de tocar l´instrument adequat, que ha d´estar ben afinat i ben conjuntat… Tots els mestres són diferents, toquen bé, però depèn fonamentalment del director que els sons i melodies siguin les adequades i que les notes musicals siguin brillants, nítides, clares, diàfanes, il·lusionades…

Al davant de qualsevol orquestra hi ha d´estar present – sempre i dirigir i servir - el Director… Què passaria si no hi fos??? Tot seria una olla de grills…

Un bon director d´orquestra i d´escola sempre està present, no s´absenta, no delega, té en compte tots els detalls, valora, anima, estima totes les persones, sap treure el millor de totes elles… N´hi ha de lents com les rodones, altres més àgils, com les blanques… alguns potser més moguts com les negres, altres ràpids com les corxeres… Amb les seves varietats, peculiaritats i particularitats tots són importants!

Tasca difícil avui ser director/a. Cal buscar i potenciar les persones que valen, valorar-les, animar-les i dotar-les dels mitjans adequats per exercir el càrrec amb competència, il·lusió, estimació i entrega generosa i cordial.

FRASES PARA PENSAR

De un dossier del H. Jesús García (+)

- El hombre es bueno cuando hace mejores a los otros.
- La generosidad consiste en dar antes que se nos pida.
- El sabio no dice nada y el necio lo sabe todo.
- La herida causada por una lanza puede curar; la causada por la lengua es incurable.
- Las buenas fuentes se conocen en las grandes sequías; los buenos amigos en las épocas angustiadas.
- Se necesitan dos años para aprender a hablar y toda una vida para aprender a callar.
- No hables si lo que vas a decir es más hermoso que el silencio (Proverbio árabe).
- Sólo tiramos piedras a los árboles que tienen frutos.
- Si la noche no fuera tan negra no veríamos las estrellas (Proverbio malgache).

Lucía Caram: “A Catalunya la pobresa infantil és estructural i greu”.

Jordi Llisterri - Per Catalunya Religió

“No us porto bones notícies, ni són bons temps per a la infància i la família”. Així ha valorat la dominica **Lucía Caram** la situació de la pobresa infantil a Catalunya per justificar la implicació de tot tipus d’institucions per erradicar-la. Després d’anys de crisi, “a Catalunya la pobresa infantil és estructural i greu”.

Sor Lucía ha presentat recentment aquest el balanç d’Invulnerables, la iniciativa contra la pobresa infantil a Catalunya impulsada per la Fundació “la Caixa”, a través del programa Caixa Proinfància amb el suport de la Fundació del FC Barcelona i la Generalitat de Catalunya. Després de tres anys actualment estan presents en 11 municipis, formant 14 xarxes de treball amb les administracions locals i de 49 entitats socials. En total, des del programa s’està atenent a gairebé 700 famílies i un total de 1.144 infants. “La col·laboració público-privada està en l’ADN del nostre país”, ha destacat.

Caram ha remarcat les dades dels informes sobre pobresa infantil -“que tenim en el nostre KM0”- i que parlen d’un 28,6% dels menors. Aquestes xifres es disparen en les famílies monoparentals a un 40% de nens en risc de pobresa. I, per exemple, provoquen que hi hagi un 31% dels infants a Catalunya amb sobrepès o obesitat, “no perquè passin gana, sinó per una mala alimentació”.

Mirar amb esperança

Invulnerables treballa per trencar el cercle de la pobresa hereditària fomentant la igualtat d’oportunitats. El programa es troba present allà on els indicadors de la Generalitat marquen que la pobresa infantil té més impacte: Manresa, Manlleu, Tarragona, El Vendrell, Tortosa, Lleida (barris de la Mariola, Secà de Sant Pere, Balafia i Pardinyes), Girona, Salt,

Figueres, Lloret de Mar, Banyoles i Ripoll-Sant Joan de les Abadesses.

A través de l'educació, el reforç extraescolar, o el suport a les famílies, la iniciativa vol "construir un model de societat i de país on els més vulnerables no siguin els més perjudicats". Per això, "volem mirar als rostres amb esperança, no fer pena" i promoure que "tothom s'hi impliqui", ha demanat Caram.

Durant la presentació al Museu Marítim de Barcelona s'ha projectat el videoclip "Vaixell dels nens" que es va gravar fa dues setmanes al Moll de la Fusta amb infants atesos per Invulnerables i que mostra aquesta visió esperançada i positiva de la lluita contra la pobresa infantil. Segons Caram, "deixem d'estar en un societat ferida quan guarim les ferides d'aquests petits".

A més de Sor Lucía Caram, han participat en l'acte **Montserrat Buisán**, directora de l'Àrea de Pobresa i Salut de la Fundació Bancària "la Caixa"; **Carmela Fortuny**, vicepresidenta de la Diputació de Barcelona; **Elvira Mata**, directora del Museu Marítim de Barcelona; **Ricard Font**, president de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya; i **Tono Tombas**, patró de la Fundació del Barça. Buisán ha destacat que "l'educació és la palanca per canviar la vida d'aquests nens".

A través de l'aliança amb el FC Barcelona i la seva Fundació, i amb el suport de la Confederació de Penyes, s'han realitzat més de 100 xerrades de conscienciació. A més, a tots els territoris on actua el programa s'ha implementat el programa Futbol Net, arribant a gairebé 400 nens i nenes d'Invulnerables.

A aquestes xifres s'hi suma l'aposta per l'EspaiCaixa Francesc d'Assís a al convent de Sant Clara de Manresa. Un espai en el qual, a través de CaixaProinfància, es realitza una acció directa que arriba a 103 famílies i 212 menors.

La vida fraterna: comunión de santos y pecadores.

Gozar con el otro.

Amadeo Cencini,
Aportación del H. Antonio Domínguez

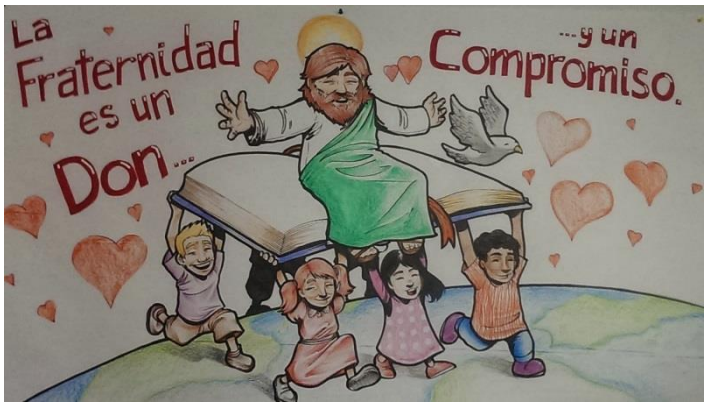

Una expresión trasparente y natural de la actitud de benevolencia interior *es ser capaces de alegrarse con las alegrías de los demás*, de participar seriamente de ellas, de estar contento por lo que le pone contento y lo hace crecer. "El alma grande entiende lo que no experimenta: la enfermedad estando sano, el dolor siendo feliz, la muerte estando vivo" (E. Peyretti, Ritagli)

Pero donde se ve sobre todo la grandeza de ánimo es en la libertad que permite participar en la alegría de los demás.

Esta es otra forma de compartir que se manifiesta en el ministerio de la con-gratulación, un ministerio sencillo y bastante desconocido. Si pensamos un poco, ¿verdad que nos es más fácil dar el pésame que felicitar? Pues compartir la alegría no es nada común, porque siempre hay esa pizca de envidia que nos impide participar en los momentos buenos del hermano, de subrayarlos, de manifestar cuánto nos alegran. O lo hacemos en los momentos solemnes y oficiales, como si fuese una obligación, cuando la vida de cada día nos ofrece la mar de ocasiones de compartir y apreciar las cosas bellas - por pequeñas que sean- que nuestros hermanos hacen, dicen y organizan.

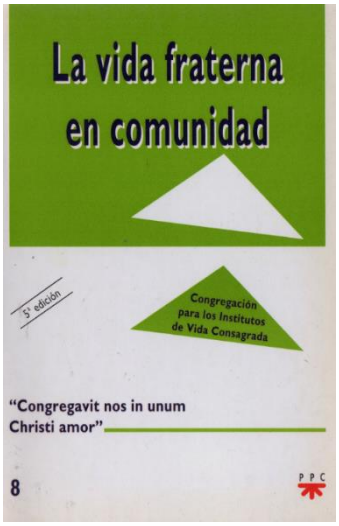

Pensándolo bien, es más difícil gozar con el que goza que llorar con el que llora, porque hay que ser interiormente libre para sentir la empatía que nos hace vibrar por lo bueno del otro. Es puro amor, no simple y pura compasión. Por eso se puede decir que alegrarse con la alegría de los demás es sobre todo un signo indiscutible de nuestra alegría espiritual y de su calidad.

Pero es, además, un fuerte antidepresivo que viene muy bien tanto al individuo como a la comunidad, pues evita la excesiva introversión con sus inútiles fantasmas y sus funestas consecuencias (desde el dolor de estómago hasta el mal humor depresivo y nos hace descubrir que los motivos para estar contentos son muchos más y más reales que esos fantasmas. En definitiva, una cosa es clara, y es que si compartiésemos más la alegría en nuestras comunidades habría bastantes menos depresiones.

LA TEOLOGIA DEL NEN
Els nens sí que ho entenen.

G. Isidre Aloy i Colillas

Aprofitant les llargues nits d'insomni passades a 'hospital, he meditat una i altra vegada en l'exclamació joiosa de Jesús: "T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat tot caixó que has negat als savis i entesos. Sí, Pare, així t'ha plagut de fer-ho." (Lc 10, 21)

No he fet estudis especials de teologia ni de Sagrada Escriptura, són simples reflexions molt senzilles, estil naïf, al nivell dels nens. Els misteris de goig serviran de fil conductor.

1. **El naixement de Jesús a Betlem**. L'Àngel Gabriel anuncia a Maria que serà Mare del Fill de Déu. Els nens entenen molt bé que Maria es contorbés al rebre la sobtada aparició de l'Àngel i també pel significat de la salutació. L'Àngel asserena Maria i li anuncia que ha sigut escollida per ser Mare del Fill de Déu. Maria respon que no té marit i demana una explicació. Els nens ho entenen. Maria sap que no pot declarar l'autor de la seva grossesa sense ser lapidada per infidelitat o bruixeria. L'Àngel l'assegura dient-li que per a Déu tot és possible i li anuncia la grossesa de la seva cosina santa Elisabet. Maria, sense conèixer encara la solució, es fia totalment del Senyor i pronuncia el seu Fíat. Els nens també ho entenen.
2. **Maria visita la seva cosina santa Elisabet**. Sense por dels perills ni de l'allargada del camí, Maria corre per assistir la seva cosina. La proximitat de Jesús que Maria porta en el seu si, fa saltar de goig Joan Baptista dintre del si de sa mare. Elisabet, inspirada per l'Esperit Sant, felicita i conforta Maria. Feliç tu que has cregut. Tot el que t'ha estat anunciat es realitzarà. Maria canta la seva alegria amb el Magníficat. Això els nens també ho poden entendre.
3. **El naixement de Jesús a Betlem**. Quant Josep descobreix la grossesa de Maria no sap què pensar. No la vol denunciar. Espera. Serà l'Àngel qui l'informarà en somnis. Li donarà l'ordre d'acceptar Maria com esposa i de declarar-se pare del nen al qui haurà de donar el nom de Jesús, perquè serà el Salvador del món. Josep accepta. En el cens inscriurà Jesús com a fill seu, sabent que no ho és. Els nens ho entenen. I també entenen que Jesús sigui com tots els altres nens, fills de mare. El tropell dels pastors avalen la divinitat del Nen, i també la vinguda dels Mags. Els nens ho entenen.
4. **La presentació de Jesús al temple.** Mentre Josep i Maria entren en el temple per la presentació del Nen, el profeta Simeó, que esperava conèixer el Messies abans de morir, pren el Nen als braços i declara: Ara Senyor, deixeu que el vostre servent se'n vagi en pau , com li havíeu promès. Els meus ulls han vist el Salvador que preparàveu per presentar-lo a tots els pobles, llum que es reveli a les nacions, glòria d'Israel el vostre poble. També anuncia que el Messies serà ocasió de contradicció i que, a Maria, una espasa travessarà la seva ànima. Els nens ho poden entendre. Maria conservava totes aquestes coses en el seu esperit.
5. **Trobament de Jesús en el temple**. Quan Jesús complí els dotze anys, els seus pares el portaren al temple de Jerusalem. Jesús es comportava normalment amb els altres nois de la seva edat. Això el va permetre de separar-se dels seus pares. A la tarda els seus pares no el trobaren en el grup. Desolats, el dia següent tornaren a Jerusalem i no el trobaren fins l'endemà. Estava en el temple fent preguntes yiresponent als doctors de la llei. Maria li pregunta, fill meu, per què t`has portat així? El teu pare i jo t'hem estat buscant amb ànsia. Jesús li respon. ¿Per què em buscàveu? No sabeu que jo haig d'estar a la casa del meu Pare?. És així com Jesús, que fins ara s'havia mostrat sempre com un noi qualsevol, els informa que ja sap qui és el seu Pare. I a fi que Josep no es molesti, des d'ara Jesús es dirà fill del Fuster, es dirà natzarè. La presència de Josep ja no és necessària per assegurar la normalitat social de la família. Josep morirà assistit per Jesús i Maria, sense haver pogut veure la missió del seu fill d'adopció. Els nens ho poden entendre. El misteri de l'encarnació serà revelat per Maria després de la Resurrecció de Jesús i de la vinguda de l'Esperit Sant. Els nens també ho poden entendre.

González Faus: "Haremos unos pequeños ritos de tono penitencial para tranquilizar nuestras conciencias pero no para salvar a la tierra".

Manifestación de jóvenes en defensa del planeta.

José Ignacio González Faus, sj

"Los poderes económicos, que son los que realmente gobiernan el planeta, os han despreciado ya y siguen prefiriendo ganar ellos un millón más, aunque eso suponga quitar a la tierra unos cuantos años menos".

"Supongamos que, de repente, cientos de millones de ciudadanos del mundo, (jóvenes, y muchos que se os habrán añadido) reducen su consumo a lo mínimamente indispensable. En poco tiempo, no quebrarían solo algunas empresas, sino que podría quebrar todo el sistema".

Juventud, divino tesoro (como dijo el poeta): Fue un gozo veros hace pocos días **ocupando las calles** de muchas ciudades **del planeta** para pedir que los responsables de la tierra la maltraten mucho menos y la cuiden mucho más. No sé qué éxito van a tener vuestras demandas. Pero hoy que la liturgia católica propone, para la celebración eucarística, una lectura del libro bíblico de Jonás, no he podido menos de pensar en vosotros. Veréis por qué.

Jonás era un profeta judío enviado por Dios a predicar al país más enemigo de Palestina, anunciando una especie de catástrofe si sus moradores no cambiaban de conducta: "de aquí a pocos días, Nínive será destruida". El relato cuenta que los ninivitas se convirtieron pensando que quizá Dios se arrepentiría y abandonaría el castigo que les amenazaba. El relato de Jonás era una lección muy dura para los judíos de la época satisfechos de sí mismos, que venía a decirles: esos enemigos que consideráis tan malvados, son más capaces que vosotros de hacer penitencia. Pues bien: leyendo esa breve novela he pensado hoy que vosotros fuisteis hace días como **una multitud de profetas Jonás** que nos gritaban: "de aquí a pocos años la tierra será destruida".

Teníais toda la razón, pero **queda la duda** de si los responsables de este planeta os van a hacer caso. Y me temo que no: que a lo más haremos unos pequeños ritos de tono penitencial para tranquilizar nuestras conciencias pero no para salvar a la tierra. Como otra vez he dicho: intentaremos curar el cáncer con paracetamoles.

Nuestro nefasto sistema

Y la **razón** es bien sencilla: los responsables políticos que se tomen en serio vuestras amenazas, perderán las próximas elecciones. Y los **poderes económicos**, que son los que realmente gobiernan el planeta, os han despreciado ya y siguen prefiriendo ganar ellos un millón más, aunque eso suponga quitar a la tierra unos cuantos años menos. En público niegan la enfermedad del planeta; pero en privado, ya dijo Stephen Hawking que habría que ir pensando en salir pronto de esta tierra. Y cuentan que ya hay proyectos para hacer habitable a Marte. O sea: "terri-ficar" a Marte después de haber marti-rizado la tierra.

En esta situación, quiero deciros que **no basta con que os manifestéis**: con eso solo daréis una noticia a los medios de comunicación, pero no un alivio al planeta. Habéis de pasar vosotros a la acción. Y prescindo ahora de toda la acción unificada y comunicadora (por redes sociales y demás) de los datos y de los dramas y los crímenes ecológicos que van apareciendo con frecuencia. Además de eso, preguntaréis, ¿podemos hacer algo más? Creo que sí, que **tenéis otro camino** que llama a vuestra responsabilidad: me refiero a *una huelga constante de consumo*. Sobre todo de parte de aquellos que están entre los "bien situados" del planeta.

Nuestro nefasto sistema económico descansa todo él sobre **un consumismo ciego, loco y continuo**. Cuando las empresas no venden, quiebran. Por eso cada vez más, el sistema se ha ido orientando a producir más cosas inútiles para los ricos (que pueden pagarlas) en vez de cosas necesarias para los pobres (que no son solventes). El sistema necesita que todas las cosas duren poco, que todo sea "usar y tirar", que todo se renueve constantemente. Así respira el sistema.

Supongamos que, de repente, cientos de millones de ciudadanos del mundo, (jóvenes, y muchos que se os habrán añadido) reducen su consumo a lo mínimamente indispensable. En poco tiempo, no quebrarían solo algunas empresas, sino que podría quebrar todo el sistema. Y eso sí que sería **una auténtica "rebelión por el clima"**. Porque ese sistema es el verdadero veneno que está destrozando al planeta y dejándoos sin futuro. Las huelgas escolares fueron útiles para llamar la atención. Ahora se os llama a la acción. Porque ya dije que los políticos harán (o pueden hace) muy poco.

Un gran filósofo de la política, asesinado por los defensores del sistema (Ignacio Ellacuría), solía decir que nuestro mundo solo tiene solución en **"una civilización de la sobriedad compartida"**. Coincido plenamente con ese diagnóstico. Os lo propongo sabiendo que os puede exigir un precio duro, parecido al del profeta Jesús de Nazaret que fue llevado al Calvario como criminal. Pero también pidiéndoos perdón por el mundo que nosotros os dejamos. Y suplicando que no perdáis la esperanza: porque la responsabilidad que tenéis es muy grande, pero muy hermosa.

"Los profetas fueron los grandes renovadores de Israel"

Juan Antonio Estrada: "Jesús fue un laico judío sin ninguna formación rabínica".

"El cristianismo surgió como una corriente dentro del judaísmo, protagonizada mayoritariamente por gente sencilla, constituida como una comunidad".

"Hay que volver a evangelizar las viejas cristiandades, convertidas hoy en sociedades sin religión".

"El Jesús de los evangelios fue desplazado por una teología centrada en su filiación divina y en hacer compatibles la persona divina y la humana".

"Hay que recuperar la alternativa cristiana a la religión y a la sociedad, pero esto implica una reforma radical de la Iglesia y del cristianismo, recuperando el Vaticano II y yendo más allá de él".

Juan Antonio Estrada

Jesús proviene de una religión centrada en **el culto sacrificial, el sacerdocio del templo, la ley religiosa y las Escrituras sagradas**. La profecía, el sacerdocio cultual y los rabinos representaban las instancias determinantes del judaísmo, junto al sanedrín y la autoridad patriarcal. Los profetas fueron los grandes renovadores de la vida de Israel y mantuvieron la esperanza de un mesías. La era mesiánica fue la versión judía de la expectativa universal de una sociedad más fraterna, justa y sin mal. Esta esperanza ofreció un proyecto de vida y fue fundamental para preservar la identidad judía cuando perdieron su tierra y se dispersaron en el imperio.

Jesús fue un laico judío sin ninguna formación rabínica, que cambió la forma de comprender la Escritura y la ley religiosa. Con él surgió otro proyecto de salvación, que centró la religión en las aspiraciones humanas y la sacó del entorno religioso. Ya no era la religión del templo, sino **un modo de vivir, vinculado a la ética**, centrado en la vida profana y marcado por la urgencia del reinado de Dios en Israel.

Comenzó un proceso de desacralización y se desplazó el centro de gravedad del templo, el culto y el sacerdocio en favor de una vida entregada a los demás, especialmente a los más vulnerables. La reacción violenta de la religión amenazada y del poder político, hostil a todo mesianismo, fue su ajusticiamiento. Participó así del destino de los profetas y de todos los que lucharon por cambiar la sociedad y religión judías.

Jesús y la religión

El cristianismo surgió como una corriente dentro del judaísmo, protagonizada mayoritariamente por gente popular y sencilla, discípulos laicos de Jesús. Inicialmente predicaron un mensaje en continuidad con el de Jesús, buscando la conversión del pueblo judío. Pero el anuncio de la resurrección generó un nuevo dinamismo universal y se pusieron las bases de un Dios trinitario, reformando las imágenes divinas del Antiguo Testamento. El cristianismo ha surgido del tronco judío y lo ha rebasado. La relativización de la ley religiosa, del culto y del templo llevó a la ruptura final con el judaísmo y a una nueva forma de entender la relación con Dios. El binomio pecado y castigo, que impregnaba el culto y la ley religiosa, fue desplazado por una dinámica centrada en el sufrimiento humano, en **el perdón de los pecados y la misericordia divina**. Una vida sacrificada a los demás, siguiendo el modelo de Jesús, un culto existencial y el paso de la comunidad discipular a la Iglesia fueron señales características del cristianismo.

El cristianismo se constituyó como una comunidad de personas, que vivían la salvación como un proyecto de sentido en el mundo y que estaban lejanos a las dinámicas ascéticas y cultuales de Israel y otros grupos religiosos del imperio romano. No rehusaron la herencia judía y romana, pero la transformaron. Se adoptaron estructuras y cargos no religiosos del judaísmo (presbíteros o ancianos) y del imperio romano (obispos y diáconos). **Al ser una religión perseguida no podían tener templos y surgieron las iglesias domésticas**. El ministerio (diáconos, presbíteros y entre ellos el obispo) no era solo una dignidad sino una carga, ya que los dirigentes eran los primeros perseguidos por las autoridades. Vivían en el seno de las comunidades que les habían elegido y como ciudadanos del imperio, casados y con familias, con un trabajo profano y un estilo de vida laical. Su forma de vida y de entender la relación con Dios, el culto y las leyes religiosas fueron también la causa de la hostilidad que encontraron en el imperio romano, como antes en Israel.

Diaconisas en la Iglesia primitiva

Diáconos, presbíteros y obispos vivían en el seno de las comunidades que les habían elegido y como ciudadanos del imperio, casados y con familias, con un trabajo profano y un estilo de vida laical

De ahí se podía esperar una nueva forma de vivir la religión. La de un grupo centrado en la comunidad y en la misión, cuyos protagonistas eran todos los cristianos y no solo los clérigos.

Especial relevancia tuvieron las **mujeres**, cuya conversión arrastraba a toda la familia, las cuales protegieron y financiaron a las incipientes iglesias domésticas.

La quinta columna cristiana en el Imperio fue progresivamente impregnándolo y conquistando cada vez a más personas, a pesar de la hostilidad de los tres primeros siglos. Paradójicamente, el éxito social y religioso fue la causa de un progresivo distanciamiento del proyecto de Jesús y del de la Iglesia primitiva. **La creciente clericalización**, la pérdida de la comunidad en favor de los ministros, la creación de un culto rejudaizado y romanizado marcaron al cristianismo, cada vez más cercano al modelo religioso preponderante en el imperio.

La revelación de Dios por Jesús se modificó en favor de la homologación con el teísmo de raíces judías y grecorromanas. El Jesús de los evangelios fue desplazado por una teología centrada en su filiación divina y en hacer compatibles la persona divina y la humana. Y el Espíritu Santo, que había inspirado la creación de una comunidad protagonista, con **pluralidad** de ministerios y carismas, perdió cada vez más relevancia en favor de una gracia transmitida por los sacramentos y la obediencia a la jerarquía.

Dos mil años después vivimos el reto de volver a inspirarnos en Jesús y en el cristianismo primitivo. El futuro está en volver a los orígenes, en la creación de comunidades, en el protagonismo de los laicos y en la igualdad eclesial de las mujeres. Desde ahí será posible afrontar el reto que plantea al cristianismo una sociedad secularizada y laicizada, que ha sustituido a la iglesia de cristiandad.

Hay que recuperar la alternativa cristiana a la religión y a la sociedad, pero esto implica una reforma radical de la Iglesia y del cristianismo, **recuperando el Vaticano II** y yendo más allá de él. Quizás la crisis actual de la Iglesia y de las vocaciones sacerdotales y religiosas sean la base para una nueva etapa innovadora. Recuperar la fe en Jesús y en su proyecto de vida son exigencias internas del cristianismo. A Dios no lo conocemos pero en la humanidad de Jesús tenemos la referencia para encontrarlo (Jn 1,18) y vivir una vida con sentido. Y desde ahí es posible afrontar la nueva época secular en la que la religión ha perdido irradiación social y capacidad de responder a las demandas humanas. Hay que volver a evangelizar las viejas cristiandades, convertidas hoy en sociedades sin religión.

De la guerra de religiones al encuentro de tradiciones: El teólogo presenta 'Hermano islam', en Trotta.

"Identificar islam con islamismo es como confundir Cristianismo y nacional-catolicismo".

Juan José Tamayo

"Lo que pretendo con este libro es pasar del choque de civilizaciones al diálogo de culturas".

"Es verdad que una tendencia del Islam desemboca en fundamentalismo terrorista, eso no se puede negar. Pero igual que se dan otras derivadas terroristas y violentas en el ámbito de Occidente y del cristianismo".

"Debemos desmontar una serie de identificaciones que tenemos grabadas en el imaginario colectivo, como es identificar islam con islamismo, que es como confundir en España cristianismo y nacional-catolicismo".

El pluralismo está inmerso dentro del Corán. Hay un texto del Corán que dice: "Os hemos creado diferentes. De diferentes pueblos, para que os entendáis". Aquí subyace la idea de que el pluralismo cultural es diálogo.

Se habla de los clérigos chiítas y de los clérigos católicos cuando, en realidad, en el origen del islam y del cristianismo no existe la figura del clérigo y la figura fundamental es el profeta.

La mística es el mejor antídoto contra el fundamentalismo. Nos lleva a la comunicación y a la relación directa con la divinidad o la trascendencia, y es lugar de encuentro de las diferentes experiencias religiosas.

"Dentro de la mística me gustaría destacar otro elemento, que es el componente femenino. En este libro abordo a grandes místicas, tanto del islam como del cristianismo, y las concreto en dos o tres personas".

"La mística es considerada, por todos los autores de las ciencias de las religiones, la experiencia más depurada de la persona religiosa".

Jesús Bastante

Hoy nos acompaña el teólogo Juan José Tamayo. Muchos le conocerán por sus múltiples colaboraciones en medios de comunicación. También en Religión Digital contamos con su presencia. Viene a presentarnos un libro cuyo título es 'Hermano Islam' y ha sido editado por Trotta.

"El conocimiento os hará libres", dijo Aristóteles, y en cierto modo es así, al menos, libres de prejuicios.

Juanjo nos va explicar que 'islam' es una palabra que abarca una realidad mucho más amplia de lo que suponemos. Y a demostrarnos que si conociéramos mejor las costumbres de otras culturas, nuestra convivencia sería mucho más fácil.

Juanjo, bienvenido a nuestra nueva sede.

Muchas gracias.

¿Podemos hablar de islam como de un hermano nuestro?

Sin duda ninguna, y ese es el objetivo que tiene el título, que es totalmente intencionado. Probablemente sea de los títulos que más he pensado y que mejor responde al objetivo del mismo, porque lo que pretendo con este libro, y en el propio título, es pasar del paradigma de una relación entre cristianismo e islam como anatema, como rechazo y como condena, al diálogo.

Buena parte de las guerras de religiones que se ha producido en la historia de la humanidad han sido entre cristianismo e islam. Y con el título, lo que yo quiero es destacar el paso de la guerra de religiones al encuentro de tradiciones.

Y todavía más. Siempre se dice que hay una especie de conflicto, de choque entre civilizaciones. Dos de las grandes civilizaciones que más choque han vivido han sido el islam en el marco del Oriente Medio, y el cristianismo en el marco del Occidente. Lo que busco es pasar del choque de civilizaciones al diálogo de culturas.

Lo que ocurre es que en el momento que vivimos funcionan los estereotipos, pero también las realidades. Estamos ante los ataques del estado islámico en determinados enclaves europeos. Eso conlleva a una identificación de cualquier musulmán como posible delincuente, como posible yihadista, lo que redunda en políticas que, en este país, por ejemplo, han llevado a VOX a ser la tercera fuerza.

¿Cómo desterramos esa idea sin desmentir que es cierto que hay personas -como pasó en el cristianismo- que utilizan su religión, el nombre de Alá y una interpretación del Corán para asesinar personas?

Es verdad que una tendencia del Islam desemboca en fundamentalismo terrorista, eso no se puede negar. Pero igual que se dan otras derivadas terroristas y violentas en el ámbito de Occidente y del cristianismo. ¿Y cómo se desactiva esto? Pues yo creo que desmontando una serie de identificaciones que tenemos muy grabadas en el imaginario colectivo.

Primero, identificar islam con islamismo. No es lo mismo: Islam es la religión, que se caracteriza por cinco grandes pilares: la profesión de fe, la oración, la limosna, el ayuno y la peregrinación.

El islamismo es otra cosa. Sería lo mismo que confundir aquí, en España, el cristianismo con el nacional catolicismo.

El islamismo es la aplicación de los principios de la religión a la esfera pública; a la política, al derecho, a las constituciones, a las leyes, etc.

Y segundo, la identificación: islam/islamismo/fundamentalismos.

Ninguna de las religiones en su origen fueron fundamentalistas. Lo que pasa es que algunos sectores han sufrido una deriva hacia el fundamentalismo. No todas la religiones y tampoco el islam.

¿Y quién es el responsable de vincular islam con fundamentalismo? Pues, en cierta medida, el diccionario de la Real Academia Española, que en la primera acepción del fundamentalismo se refiere expresamente a un movimiento dentro del islam. Que dentro de las tres acepciones, se ponga la primera descalificando al islam es demonizar a sus 1.500 millones de seguidores.

El tercer error es identificar islam con yihadismo. Pero es que yihad no es 'guerra santa'. Incluso Vernet, que fue uno de los grandes especialistas en el islam, uno de los más importantes traductores del Corán, al final de su vida se arrepintió de haber traducido la palabra 'yihad' como 'guerra santa' porque en realidad yihad es la lucha de la persona creyente contra el propio ego, contra todo aquello que aleja del seguimiento de Dios y la búsqueda del camino del seguimiento verdadero, tanto desde el punto de vista personal como social.

Y, finalmente, identificar islam con terrorismo.

Todas esas identificaciones calan fácilmente en la ciudadanía. Y hay muchos intelectuales que las hacen interesadamente.

Comienzas el libro hablando de tu experiencia. ¿Cómo se produce ese acercamiento íntimo y emocional al islam, más allá de tu conocimiento teológico por el que estás familiarizado con todas las realidades religiosas del mundo? Entiendo que no te has convertido.

No, no. Yo les digo, tanto a los musulmanes como a los protestantes, que bastante tengo con la religión cristiana, en este caso católica. En las conferencias, si hablo a musulmanes, me dicen: "Tamayo es más musulmán de lo que él cree" Y yo siempre respondo: "es posible, pero no penséis que me voy a convertir a vuestra religión".

Lo mismo me ocurre con los protestantes, que me dicen: Tamayo es más protestante de lo que cree" Y digo, bueno, mucho cuidado, porque si he sufrido la inquisición dentro de la Iglesia católica de Juan Pablo II, estoy seguro de que sufriría la misma represión ideológica en vuestra religión.

Me encontré con el islam, aparte de mis conocimientos como teólogo, de una manera totalmente casual. Siendo profesor -ahora soy emérito de la Universidad Carlos III de Madrid- del departamento de Humanidades, la directora de las Humanidades y del programa que teníamos conjuntamente con la Escuela de Guerra me dijo: "quiero que des una conferencia sobre el islam a los suboficiales de la Escuela de Guerra aquí, en Madrid". Y yo le dije: "tampoco creas tú que yo estoy muy preparado para este tema". Me contestó: "te doy tres semanas".

En esas tres semanas leí y profundicé. Intenté hacer una exégesis, una hermenéutica del Corán. Llegué a la sala grande de la Escuela de Guerra y me encontré, primero, con una bajeza física impresionante. Todos los suboficiales median 1,90, casi 2 metros. Me vi allí, con 1,68 entonces que, ahora, con la edad he menguado. Tuve que colocarme en el estrado para tener una cierta sintonía y cercanía.

Di la conferencia impecablemente desde el punto de vista formal. Bien sistematizada. Y cual no sería mi sorpresa que, en las intervenciones de los suboficiales, escuchaba una serie de conocimientos sobre el tema muy superiores a los míos. ¿Por qué? Porque habían estado en diferentes misiones de guerra, por ejemplo en Bosnia-Herzegovina y en otros muchos lugares, y ellos tenían, primero, la experiencia y, segundo, una cierta teorización. Para mí fue un desafío. A partir de ahí empecé lo que yo llamo mi viaje iniciático hacia el islam.

¿Qué puntos del islam son aplicables, sin perder las esencias, a la civilización europea en el mundo en el que vivimos nosotros?

Primero, todo lo que tiene que ver con el reconocimiento de la diversidad religiosa porque, poco tiempo después de su nacimiento, esta religión va a convertirse en una religión plural, desde el punto de vista cultural y desde el punto de vista ético. Posiblemente, junto con el cristianismo, el islam es la religión más intercultural e interétnica de todas las religiones de nueva aparición. En ese sentido, pienso que aporta el pluralismo y la diversidad. El pluralismo religioso.

Hay tres grandes tendencias en el islam: el sufismo, el sunismo y el chiísmo. Pero es que también desde el punto de vista jurídico. No pensemos que hay una uniformidad en el Derecho dentro del islam, sino que hay numerosas escuelas, concretamente dentro del sunismo hay cuatro. Y dentro del chiísmo hay otras tantas más. Desde el punto de vista político

hay el mismo pluralismo, hay democracias y dictaduras, hay regímenes republicanos y regímenes monárquicos, democracias con una intensidad mayor o menor...

El pluralismo ya está inmerso dentro del Corán. Hay un texto del Corán que dice: “Os hemos creado diferentes. De diferentes pueblos para que os entendáis”. Es decir, subyace la idea de que el pluralismo cultural no significa choque y enfrentamiento, sino intento de diálogo y de comprensión. Para mí, el tema del pluralismo es fundamental.

Por otro lado, tenemos la imagen de que el islam es una religión machista, patriarcal y violenta contra las mujeres. Pues resulta que, posiblemente, en el Corán existen los textos más igualitarios entre hombres y mujeres, con esta idea de complementariedad.

Una cosa es la religión y otra la interpretación. Es como decir que el evangelio es machista. Pues, seguramente no, pero las interpretaciones que ha hecho la iglesia jerárquica del papel de la mujer sí que lo son.

Esa es una buena comparación. En sus orígenes, el islam y el cristianismo no tenían ninguna connotación patriarcal y machista. Incluso, la propia poligamia. La poligamia sitúa a la mujer en un estado de inferioridad. Pero es que el islam corregía una poligamia indefinida dentro de la cultura árabe que permitía y facilitaba el uso y abuso de las mujeres sin ningún tipo de responsabilidad. Y el Corán dice: ¡cuidado! como mucho cuatro. Pero con dos condiciones: que se trate a las cuatro en igualdad y que se atienda a los huérfanos y a las necesidades sociales.

Pero ¿no te da la sensación de que, comparándolo, el evangelio ha resistido mejor el paso del tiempo que el Corán?

Ha resistido relativamente, porque yo creo que todo ese paradigma -que llama Hans Küng- de la Iglesia católica medieval, todo ese tiempo, el evangelio tampoco ha sido el referente de las prácticas religiosas y de los comportamientos políticos. Pero yo creo que es verdad que en las últimas décadas el cristianismo ha sido capaz de sintonizar. Bueno, el cristianismo no oficial porque el institucional, ciertamente, no.

Y ahí habría que decir lo que oí muchas veces a Juan Masiá, que dice: “¿en qué se parecen el cristianismo y el budismo? En que ninguna de las dos religiones pone en práctica sus principio fundamentales”. Y en el caso del islam se puede decir exactamente lo mismo.

¿Qué encuentras a faltar en la práctica del islam en la sociedad actual? ¿Qué cosas crees que chocan en la práctica del islam en las sociedades occidentales? Igual que en la iglesia católica podemos decir de la cuestión de la mujer, de la cerrada posición en contra el aborto, etcétera.

Yo creo que no tanto al islam como comunidad, sino más bien a los imanes y a los dirigentes religiosos. A mí me parece que un sector importante de los imanes y de los dirigentes siguen todavía anclados en una concepción confesional musulmana de la religión. Y en ese sentido, me parece que no han aceptado la idea de la secularización en la sociedad y de la laicidad de los estados.

Los clérigos de una y otra religión se asemejan más de lo que parece.

Evidentemente. Aparte de que es curioso cómo, por ejemplo, se habla de los clérigos chiítas y de los clérigos católicos cuando, en realidad, en el origen del islam y del cristianismo no existe la figura del clérigo y la figura fundamental es el profeta: el profeta Mahoma, el profeta Jesús de Nazaret... Y luego están los seguidores y seguidoras del profeta, que no conforman una institución sacral, en el sentido de dedicarse al culto, sino que el objetivo fundamental de estas religiones son las prácticas sociales de solidaridad, de justicia.

El hecho de hablar de clérigos chiítas y clérigos católicos ya es una deformación de los orígenes del cristianismo, donde para nada se considera que el pilar central, el dirigente, tenga que ser un clérigo. En el cristianismo, por ejemplo, es la primera tríada: profetas, apóstoles y doctores. Y en el islam el profeta es continuado por una serie de sucesores que en ningún caso tenían un componente político.

El matrimonio política-religión, que tanto bien ha hecho en una época histórica y tanto mal en otra, independientemente de la cultura en la que vivamos y de la religión que profesemos.

Hablas, al final del libro, del fundamentalismo. Y de algo que me sorprende: de la mística como superación del fundamentalismo. Siempre hemos hablado de luchar contra los prejuicios viajando, leyendo, comunicándonos con el otro. Pero la mística es otra cosa.

¿A qué te refieres, cuando hablas de la mística para superar el fundamentalismo?

Yo creo que la relación entre la mística y el fundamentalismo es la misma que el choque entre el agua y el aceite.

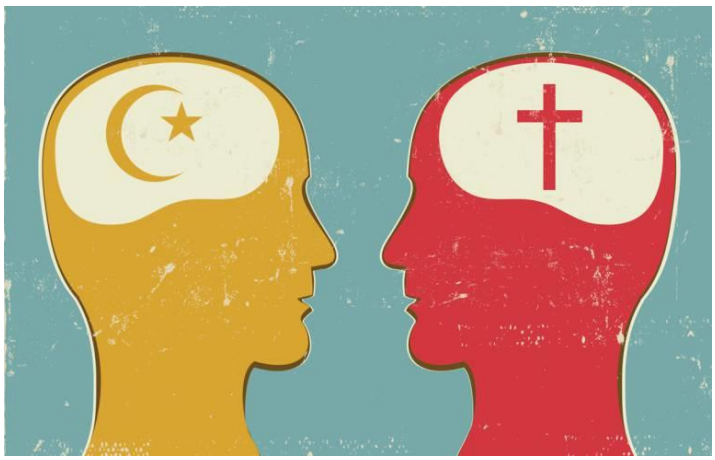

Me refiero, en este capítulo -que es uno de los más importantes-, a la mística cristiana y al sufismo musulmán porque creo que, desde el estudio de la historia de las religiones, se considera que la experiencia mística es la experiencia más auténticamente religiosa. Porque es la relación directa, personal y gratuita con la divinidad, con la trascendencia, con el misterio, con lo sagrado... Como quieras llamarlo.

Creo que la mística, como tal experiencia, choca frontalmente con el fundamentalismo porque este se centra, primero, en proselitismo. Y los místicos no son nada prosélitos.

Segundo, choca con el dogmatismo. Los fundamentalistas son, preferentemente, personas que tienen unos principios doctrinales estrictos.

Tercero, choca con ese componente de una moral rígida, cerrada, estricta, que se atiene a una serie de normas que no están relacionadas con la realidad y con la experiencia. Y en ese sentido, me parece que, además, el fundamentalismo con mucha frecuencia desemboca en violencia.

Todos los fundamentalismos desembocan en violencia. El fundamentalismo político o la religión del imperio, que desemboca en las conquistas, el dominio. El fundamentalismo económico, que impone una violencia estructural que supone que dos terceras partes de la humanidad vivan una situación de pobreza o de extrema miseria.

Y el fundamentalismo religioso, especialmente, que desemboca con frecuencia en violencia, pero además violencia en nombre de Dios. ¿Y qué es la violencia en nombre de Dios? Pues, como decía mi amigo José Saramago, es convertir a Dios en un asesino.

Por eso creo que la mística es el camino que nos lleva a la comunicación y a la relación directa con la divinidad o con la trascendencia, y eso no permite que nos rearmemos desde el punto de vista doctrinal y dogmático, desde el punto de vista institucional.

Además, la experiencia con la divinad acerca muchísimo más a los creyentes de una y otra religión.

Efectivamente. Es otro de los puntos que trato en este capítulo: la mística como lugar de encuentro de las diferentes experiencias religiosas.

Dentro de la mística me gustaría destacar otro elemento, que es el componente femenino. En este libro abordo a grandes místicas, tanto del islam como del cristianismo, y las concreto en dos o tres personas.

Dentro del cristianismo, me refiero a Margarita Porete, autora del libro 'Espejo de las almas simples'. Primero fue quemado su libro y después la quemaron a ella en la hoguera, en 1310. Me refiero también a Teresa de Jesús, que yo creo que no fue nada fundamentalista, lo único que hizo fue expandir su propia congregación; primero reformularla, de alguna manera, limpiarla de todas las adherencias aristocráticas que tenía.

Y la siguen acusando de todo lo contrario.

Así es. Y en el caso del islam, está la gran mística Rabia, y las místicas que fueron maestras del gran místico murciano Ibn Arabi.

Es un capítulo que merece la pena leer, precisamente porque la mística es considerada, por todos los autores de las ciencias de las religiones, la experiencia más depurada de la persona religiosa.

No vamos a destripar más el libro. La verdad, uno se queda con ganas de seguir saboreándolo. Lo haremos y le recomendamos a nuestros lectores que lo hagan.

'Hermano islam', editado magníficamente bien por Trotta, como siempre.

Un placer tenerte aquí, Juanjo. Hablaremos, otros días, de otros libros y otras cuestiones porque, además, pretendemos que nos sigas iluminando con las lecturas de la realidad que haces. Muchísimas gracias.

Muchas gracias a ti por esta grata conversación.

DIFERENCIAS ENTRE ISLAM E ISLAMISMO

Extraído de Internet

Los términos *islámico* e *islamista* no tienen el mismo significado: ***islámico*** es aquello que está **relacionado con el islam**: *cultura islámica, arquitectura islámica*…, mientras que ***islamista*** hace referencia a quien propugna que la acción política se rija según los principios del islam.

Así, en frases como «Es un buen ejemplo de la arquitectura islamista», lo adecuado habría sido escribir islámica, si lo que se pretendía era aludir al estilo propio de esa cultura.

El sustantivo ***islam*** alude al 'conjunto de creencias y preceptos morales que constituyen la religión difundida por Mahoma' y al colectivo de los hombres y los pueblos que siguen esa religión.

Su derivado ***islamismo*** aparece en muchos diccionarios como un mero sinónimo de *islam*, pero ha añadido en las últimas décadas una acepción nueva en la que se unen elementos religiosos y políticos. El *Pequeño Larousse ilustrado*, por ejemplo, define *islamismo* como un 'movimiento político religioso que aspira a hacer del islam una verdadera ideología política'. De hecho esa denominación alterna con la de *islam político*.

En esa misma línea, aunque con mayor detalle, lo define el *Diccionario de islam e islamismo* de Luz Gómez García: 'conjunto de proyectos ideológicos de carácter político cuyo paradigma de legitimación es islámico. El término sirve para caracterizar una panoplia de discursos y tipos de activismo que tienen en común la reivindicación de la charía como eje jurídico del sistema estatal y la independencia del discurso religioso de sus detentadores tradicionales (ulemas, alfaquíes, imames). El islamismo, los islamismos, recorren el arco que va de las propuestas políticamente pluralistas y tecnológicamente inclusivas a los modelos autocráticos y excluyentes'.

A partir de los sustantivos *islam* e *islamismo* se crean los adjetivos *islámico* e *islamista*, con significados diferentes.

Islámico es, de forma genérica, 'perteneciente o relativo al islam'. El *Diccionario de islam e islamismo* señala que se aplica a cosas o conceptos (*cultura islámica*…), pero no a personas, que «son *musulmanes* en cuanto creyentes, o *islamistas* como militantes políticos».

Finalmente **islamista**, aunque aparece en la mayor parte de los diccionarios asociado al integrismo musulmán, es de forma más general el partidario del islamismo en cualquiera de sus diversas corrientes. En ese sentido cabe hablar de *islamistas moderados* e *islamistas radicales.*

Se recuerda además que el término *islam* no es un nombre propio y, por lo tanto, **lo apropiado es escribirlo con minúscula inicial**, al igual que los nombres del resto de las religiones (*cristianismo*, *judaísmo*, etc.).

Por otro lado, la forma adecuada de escribir *antiislam*, y sus derivados, es sin guion y conservando la *i* de los dos componentes que forman la palabra: *antiislam*, no *anti-islam* ni *antislam*.

APRENDRE A ENVELLIR

Catalunya *Religió – Cristianisme al segle XXI*
Aportació del G. Ramon Font i Serra

Dins el cicle "Espai Obert" organitzat per l'Associació Cristianisme al Segle XXI, el passat dissabte 25 de gener, a la sala d'actes de Cristianisme i Justícia, va tenir lloc la segona sessió d'aquest curs sota el títol 'Envelliment, degradació física i mental, aferrissament terapèutic i testament vital', a càrrec del professor **Josep de Martí**, un home expert en gerontologia, viatger incansable per visitar residències de la tercera edat arreu del món i amb experiència a l'administració de la Generalitat. El local es va omplir fins al punt que hi havia gent asseguda als ampits dels finestrals.

Començà la xerrada, subratllada amb imatges de power point, amb estadístiques de població tot oferint dades singulars: actualment el 19% té més de 65 anys i ens acostarem aviat al 35%, per cada octogenari del 1900, avui n'hi ha 12; a partir dels 65 anys, una de cada 3 persones és dependent; a partir dels 85, una de cada tres pateix problemes cognitius o demència. A Espanya el 1991 eren més persones de 65 anys en amunt que de quinze per avall. La corba de creixement des del 1900 ha estat exponencial i, entre nosaltres, la població disminueix, encara que maquillem les dades amb la immigració.

Arribat aquí va fer prendre consciència al públic, que la vida, fins al segle XIX, per a la majoria era curta (pocs arribaven a vells), amb dolor crònic i por a la fam (que podia produir-se per sequeres, males collites o el que fos), por a la violència i a la guerra, por a les pestes i malalties, por a la mort dels fills petits per no poder comptar-hi com a força de treball. Ho subratllà amb alguns exemples de la paremiologia com aquesta dita extreta del Quixot: *"El que larga vida vive, mucho mal ha de pasar".* I, això no obstant, la vida seguia carregada d'esperança.

A partir dels segles XIX i XX, amb els avenços científics i el canvi social, les coses van canviar. La medicina ens va dur vacunes, analgèsics, antibiòtics i cirurgia, se superaren les feines més dures, la industrialització ajudà a repartir feines, es milloraren les collites, es tractaren les aigües. I el canvi social fou espectacular. Quan T. R. Malthus (1766-1834) pronosticà la coneguda catàstrofe d'una població mundial que creixia en progressió geomètrica mentre els aliments ho feien en progressió aritmètica, raó per la qual la població desapareixeria per manca de recursos, hi havia 500 milions d'habitants al planeta; ara n'hi ha 8000 milions. La població envelleix massivament, el pensament de classe i el concepte de temps lliure, la dona s'independitza en el treball cercant nous rols socials, la secularització cerca una autonomia enllà de les religions i apareixen dues idees ben actuals, de les quals demanem responsabilitats a l'administració: la dependència i la qualitat de vida.

I és aleshores quan surten conflictes ètics davant el valor universal de la vida humana i l'escassedat de recursos. La medecina deixa de "només" guarir malalties: vivim arrossegant malalties cròniques (el conferenciant va fer riure l'auditori donant per segur que tots els assistents preníem alguna píndola) i podem fer el mal pensant fer el bé. Hem d'aprendre a envellir a partir de determinats principis ètics, el primer del qual ha de ser el de l'autonomia del malalt. Però, i quan aquest no pot decidir? El principi ha de ser beneficiar-lo i no causar-li cap mal. Un altre criteri és el de la justícia. Hi ha països on s'ha decidit des de la salut pública no fer cirurgies coronàries a obesos i fumadors; a d'altes, no implantar pròtesi de maluc si s'ultrapassen els 80 anys. És just? Començant per justificacions d'aquest tipus, on el criteri imperant és l'econòmic, podem acabar matant, com durant el nazisme. El criteri final ha de ser el de la dignitat humana perquè tota persona humana té una vàlua per ella mateixa.

Llavors el conferenciant es va fer un seguit de preguntes criteriològiques: puc estar bé quan físicament no hi estic? Estic bé quan cognitivament no hi estic perquè pateixo Alzheimer? Puc ser feliç no estant del tot bé? Els problemes surten quan s'ha de decidir davant del final d'una vida. Algú pot voler un aferrissament mèdic per durar un cert temps més? Quan parlem d'una mort digna, donem per suposada la possibilitat d'una vida indigna? Certament, la persona interessada és la que ha de decidir. I si no pot fer-ho? És el moment de parlar de les voluntats anticipades o del testament vital. Però, fins a quin punt es pot decidir? No puc deixar-ho als professionals de la medicina? Si el malalt no ha designat ningú, la norma és que decideixin els familiars directes. La Llei 21/2000 i el Decret 175/2002 regeixen el tema de les voluntats anticipades. Pots anar a un notari o fer-ho omplint un formulari al propi CAP, amb tres testimonis.

Per al conferenciant, quan encara podem prendre les regnes de la nostra vida és el moment de fer una planificació vital que inclou testament (sinó en fas per a ningú, el fas a favor dels advocats), voluntats anticipades i, si cal, administració de béns. Com exemple de màxima longevitat entre nosaltres, posà **Joan Riudavets**, que morí als 113 anys; als 75 li posaren un marcapassos (li canviaren les piles tres vegades) i als 100 l'operaren de cataractes. Ningú no es preguntarà si valia la pena intervenir-lo o deixar-lo cec durant els 13 anys que li restaven.

Acabà la xerrada amb un conte xinès. Un nen troba un ocellet caigut del niu i se'l posa a l'esquena entre la roba. Busca un savi oriental, li ho explica i li demana: "Ara l'ocell és mort o és viu?" El savi respon: "Depèn de tu..."

Una xerrada com aquesta donà per a un debat que durà més d'una hora. Les preguntes anaren des de la Seguretat Social fins a la legislació d'altres països sobre el tema de l'assistència i la dependència, les cures pal·liatives, el suïcidi assistit (a certs llocs es discuteix si els menors necessiten el consentiment dels pares), l'existència de clíniques a Suïssa o als EUA per morir, com afrontar la tríade de la vellesa (solitud, avorriment i sentit de la inutilitat), la bondat que a les residències de vells hi hagi nens propers (fins i tot centres preescolars), les raons que fons d'inversió voltors s'interessin per aquest negoci, el perquè les residències geriàtriques són tan cares i el personal que hi treballa estigui tan mal pagat (les privades es regeixen per un conveni i han de treballar 1792 hores/any), l'aparició de residències de coaching entre diferents usuaris i d'empreses com Cuideo, Pensium, Optima majora... Es va haver de posar punt i final recordant que la pròxima sessió d'"Espai Obert" està programada per al 22 de febrer i porta per tema Educació en valors: les noves humanitats, a càrrec de **Josep Puig**, catedràtic de Teoria de l'Educació.

Dignificar la vellesa

Francesc Torralba

"L'ancià sent gratitud per la vida, per tot el que ha viscut i patit, per totes les peripècies i els episodis que ha experimentat al llarg de la vida.

Es constata una paradoxa molt gran en les nostres societats: ningú no vol ser considerat ancià, encara que tothom aspira a viure molts anys i en plenitud de facultats. A ningú li agrada que li diguin que és vell, però tothom vol arribar a ser ancià, encara que amb l'aparença de jove. La vellesa té mala premsa des del punt de vista social. Hi ha latent un edatisme en l'imaginari col·lectiu que es tradueix o bé en una indiferència envers les persones grans o bé en un refús. Estranyament s'identifica la persona anciana amb el que és positiu i valuós de la vida.

L'ancianitat és una etapa de la vida humana caracteritzada per les seves llums i les seves ombres que, a diferència de totes les altres, és la darrera, la que marca el punt final de la biografia. Pot ser més o menys llarga, més o menys fructífera, més o menys feliç, però és la darrera. Un cop s'ha culminat, no hi ha retorn a cap estació anterior. Aquesta proximitat a la mort la investeix d'una seriositat particularment greu, però també li confereix una llibertat que estranyament es posseeix en el període de la maduresa.

En aquesta estació de la vida es ve de tornada de moltes experiències i situacions vitals. És estrany trobar-se alguna novetat radical. Tot el que passa sona a música coneguda i això dona una experiència que permet assumir les situacions difícils amb calma i equanimitat.

Justament perquè l'ancià ha viscut més temps, té possibilitat d'aconsellar els qui comencen, d'enriquir-los amb la seva experiència. Aquest do, el del consell, però, requereix dues condicions bàsiques per ser exercit: generositat per part de l'ancià i humilitat per part del jove.

Si l'ancià es tanca gasivament en si mateix, la seva experiència no fructifica, ni ajuda ningú, queda enclaustrada en el seu ego i no fecunda; però, igualment, si el jove cau en la supèrbia i fa oïdes sordes als consells de l'ancià, tampoc no hi ha transferència d'experiència.

En l'estació de la vellesa, en canvi, l'acció juga un paper secundari. L'ancià disposa de temps per contemplar, per observar atentament les coses, per meditar, per rememorar i per gaudir de la bellesa de la naturalesa i de l'art. L'acció és més lenta i més lliure que en l'edat madura.

L'ancianitat és l'època de desaferrar-se, de deseixir-se. És propi d'aquesta estació de la vida deixar anar, deixar fer, deixar que tot flueixi. L'ancià no s'involucra en discussions, no pren partit en debats d'alt voltatge, tampoc no pren posició si no és consultat. S'asseu al voltant de la taula i gaudeix contemplant la fillada i els nets. Veu com la vida neix amb força, mentre la seva es va apagant a poc a poc, però la continuïtat del llinatge, la feina feta l'omple de plenitud i d'esperança.

En aquesta etapa de la vida se cedeix energia i fondària de l'impuls, l'element de la passió desapareix de forma conjunta en cos i ànima. Minva la capacitat receptiva dels sentits, apareixen defectes orgànics, baixa la fidelitat i la finor de la percepció. Es fa difícil acomodar-se a situacions noves, la vida es fixa, els processos s'immobilitzen, desapareix l'empenta per la lluita. Perd el desig de tenir l'estima i de despertar la simpatia dels altres. D'aquí neix una indiferència que ja no es preocupa de quina impressió causarà en els altres la pròpia conducta. Això el fa més lliure, més autèntic, menys condicionat.

És l'estació de la confiança i de la gratitud. L'ancià sent gratitud per la vida, per tot el que ha viscut i patit, per totes les peripècies i els episodis que ha experimentat al llarg de la vida. Encara que no tingui respostes concloents a les seves preguntes, confia en una resposta final, en la transcendència. Descobreix, en aquesta etapa de la vida, que el més essencial, no és allò que es té o allò que es fa, sinó l'amor que és capaç de donar als altres.

Unes reflexions des dels 90 anys

Regina Brett
Aportació del G. Antonio Domínguez

Per celebrar l'arribada a la meva edat avançada, vaig escriure les 45 lliçons que la vida m'ha ensenyat. És la columna més sol·licitada que mai no he escrit. El meu odòmetre arribà als 90 anys el mes d'agost passat, així que els envio una columna més.

No tothom arriba als 90 anys per poder fer aquestes reflexions.
Aprofitem el regal que ens fa la Sra. Brett amb les seves lliçons.

* La vida no és justa, però tot i així és bona.
* La vida és massa curta per perdre el temps lamentant-se.
* El teu treball no et cuidarà quan estiguis malalt. Els teus amics i família si. Estigues-hi en contacte.
* No has de guanyar cada discussió. Has d'estar d'acord amb no estar d'acord.
* Plora amb algú. Alleuja més que plorar sol.
* Quan es tracta de xocolata, la resistència és inútil.
* Fes les paus amb el teu passat perquè no t'arruïni el present.
* No comparis la teva vida amb la d'altres. No tens ni idea de com és la seva travessia.
* Si una reacció ha de ser secreta, millor no tenir-la.
* Respira profundament. Això calma la ment.

* Elimina tot el que no sigui útil, bonic o alegre.
* Mai no és massa tard per tenir una infantesa feliç. Però la segona només depèn de tu.
* Quan es tracta de perseguir allò que estimes de la vida, no acceptis un "no" per resposta.
* Encén les espelmes, utilitza els llençols bonics, posa't els vestits cars. No els guardis per a una ocasió especial. Avui és aquest dia especial.
* Sigues excèntric ara. No esperis a ser vell.
* L'òrgan sexual més important és el cervell.
* Ningú és responsable de la teva felicitat, només tu.
* Emmarca tot suposat "desastre" amb aquestes paraules: "D'aquí a cinc anys, importarà això?"

* Perdona-ho tot a tothom.

* No t'afecti el que els altres pensen de tu. Ni et preocupis per això.

* El temps ho cura gairebé tot.

* Per més bona o dolenta que sigui una situació... algun dia canviarà!!!

* No et prenguis res massa seriosament.

* No qüestionis la vida. Només viu-la i aprofita-la al màxim avui.

* Arribar a vell és millor que l'alternativa... "morir jove".

* Tot el que veritablement importa al final és que hagis estimat.

* Surt cada dia. Els miracles s'esperen a tot arreu.

* Si ajuntéssim els nostres problemes i veiéssim els munts dels altres, voldríem els nostres.

* L'enveja és una pèrdua de temps. Tu ja tens tot el que necessites.

* El millor està encara per arribar... tingues fe i endavant.

* No importa com et sentis... arregla't i presenta't.

* Cedeix.

* La vida no està embolicada amb un llaç, però segueix sent un regal.

UNA SENECTUT CULTA

Segons Joan Margarit

La música, la literatura i l'art, un manual per envellir com cal

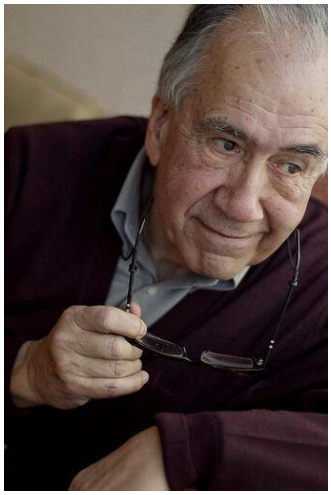

"Un jove ruc serà un vell encara més ruc", subratlla el poeta, convençut que la cultura és "una eina de supervivència". Com que "vivim a la intempèrie, física i moral", la cultura, si un la converteix en part de la seva vida, pot ser un bàlsam en els moments difícils i, també, en contraposició a la religió, un far per emprendre l'últim tram del camí i envellir amb lucidesa i dignitat: "Aquí no hi ha misericòrdia. La vida és dura i senzilla. Tu mateix ets el responsable de com envelleixes, no ho és el sistema".

"Al llarg de la vida fem servir contínuament el mite", diu l'autor de *Casa de misericòrdia*. "De fet, l'ésser humà no pot viure sense mites. El mite per excel·lència és Déu, que constitueix una mitologia per ajudar-te a tirar endavant -afegeix-, com també ho és la de l'amor en el sentit de la superioritat de la persona estimada per protegir-te respecte d'unes pèrdues i unes realitats força més bàrbares". Però, a aquestes altures de la vida, "la mort és més natural". "La maduresa comporta una visió. La mitologia de la mort sovint consisteix en una cosa que ve des de fora i fa un acte tremend. Però si ens assemblem a alguna cosa és a un ciri que es va acabant, i quan s'acaba l'espelma no és un moment transcendent, no és res més que l'últim perquè s'ha acabat la cera", subratlla el poeta.

Propostes i vivències paradoxals de la vida religiosa envers el món contemporani.

Horeb n. 521 (febrer 2020)

• Si el món actual és bullici, la vida religiosa ofereix i viu el silenci

• Si el món actual és hedonista, la vida religiosa ofereix i viu la sobrietat

• Si món actual és remenament, acumulació i cridòria, la vida religiosa ofereix i viu la pau

• Si el món actual és excés (gastronòmic, etílic, consumista, recercador d'audiències), la vida religiosa viu i proposa contenció

• Si la vida actual promou una sexualitat deslligada de l'afecte, la vida religiosa posa l'accent només en l'amor i ajuda a qui s'hi acosta a identificar amor i sexe

• Si la vida actual és enrenou, la vida religiosa afavoreix la pausa reflexiva, la pausa pacificadora, la conquesta de la placidesa d'un interior en quietud contemplativa, presidit per l'espiritualitat davant la presència de Déu.

• Si la vida contemporània promou, excita, propaga i fomenta tota mena d'experiències vitals, la vida religiosa cristiana només dues d'essencials en promou: espiritualitat i amor.

• Si la vida contemporània és despreocupació pel veí, pel germà, pel competidor, pel l'altre que esdevé tot sovint un obstacle a les teves satisfaccions, l'església obre els ulls a l'altre. Res ni hi ha més important que l'altre: ni tu mateix.

• Si la vida contemporània fa servir la cultura com a suma de fetitxes col·leccionables: col·leccionar fotografies dels llocs que hem visitat (esglésies importants, ciutats, països, continents), la vida religiosa proposa la cultura com a entrada a la tradició i a la bellesa, portes obertes a l'experiència espiritual . (De la cultura com a cromo col·leccionable o la cultura com a porta oberta a l'inefable)

• Si la vida contemporània permet el descontrol d'un mateix, la vida religiosa afavoreix la reflexió sobre un mateix. La confessió. La pregària. El domini d'un mateix.

• Si la vida contemporània permet el coneixement exterior, l'església proposa el coneixement interior

• Si el món contemporani afavoreix el descobriment de paisatges desconeguts, remots, sovint arriscadíssims (cues per pujar a l'Everest), la vida religiosa proposa conèixer a fons el paisatge abandonat d'un mateix.

• Si el món contemporani afavoreix la despesa, el malbaratament, el consum descontrolat i insaciable, la vida religiosa proposa una despesa imprescindible de temps dedicat a cultivar la pròpia intimitat.

• Si el món contemporani ofereix en hotels de luxe pau i plaers sensuals de tota mena, la vida en un centre religiós propugna la vivència d'una pau profunda, essencial, sense additius ni colorants.

• Si el món contemporani ofereix exteriors i decorats de tota mena, l'església proposa reconèixer l'altre, l'invisible, el no té nom: l'immigrant, el feble, el lleig, el descartat.

• Si la vida contemporània tendeix al reduccionisme globalitzador, la vida religiosa obre la porta a la comunitat local i contribueix decisivament a fertilitzar-la.

• Si la vida contemporània tendeix a l'exotisme i al pintoresquisme, l'excentricitat, la raresa, la recerca obsessiva de ficcions, la vida religiosa, arrelada, obre la porta a la realitat, que comença pel veí solitari, l'àvia sense nets, els nens que els pares no tenen temps d'educar.

• Si la vida contemporània tendeix a la mixtificació, a l'artifici, a la dèria per la moda i al postureig que busca el like, la vida religiosa només obre una porta. La porta de la veritat i l'autenticitat.

LAS BIENAVENTURANZAS DEL PEREGRINO.

Amparo, albergue de peregrinos de los Padres Reparadores de Puente La Reina
Aportación del H. Desiderio Pérez Ramos

1. Bienaventurado eres peregrino, si descubres que el camino te abre los ojos a lo que no se ve.

2. Bienaventurado eres peregrino, si lo que más te preocupa no es llegar sino llegar con los otros.

3. Bienaventurado eres peregrino, cuando contemplas el camino y lo descubres lleno de nombres y de amaneceres.

4. Bienaventurado eres peregrino, porque has descubierto que el auténtico camino comienza cuando se acaba.

5. Bienaventurado eres peregrino, si tu mochila se va vaciando de cosas y tu corazón no sabe dónde colgar tantas emociones.

6. Bienaventurado eres peregrino, si descubres que un paso atrás para ayudar a otro vale más que cien hacia delante sin mirar a tu lado.

7. Bienaventurado eres peregrino, cuando te faltan palabras para agradecer todo lo que te sorprende en cada recodo del camino.

8. Bienaventurado eres peregrino, si buscas la verdad y haces de tu camino una vida y de tu vida un camino en busca de quien es el Camino, la Verdad y la Vida.

9. Bienaventurado eres peregrino, si en el camino te encuentras contigo mismo y te regalas un tiempo sin prisas para no descuidar la imagen del corazón.

10. Bienaventurado eres peregrino, si descubres que el camino tiene mucho de silencio y el silencio de oración y la oración de encuentro con el Padre que te espera.

Fent una ullada a l'any cristià. La tradició i les tradicions.

VALORS CRISTIANS DE MOLTES EXPRESSIONS POPULARS.

P. Mateu Sanclimens, Ofmcap. Butlletí dels Caputxins de l'Ajuda
Aportació del G. Ramon Font i Serra

1. Una cosa són les tradicions i una altra és la Tradició. Les tradicions són fets concrets que creixen o disminueixen segons les èpoques. En canvi, la Tradició (en majúscula) és un valor essencial, la font que ha inspirat diverses tradicions. Les tradicions poden passar, però la Tradició ha de mantenir-se. És el Missatge. El folklore català és ric d'expressions cristianes. Han tingut l'origen en el Missatge cristià, encara que després en molts casos se n'ha mantingut la forma sense prou consciència del seu origen.
2. A l'entorn del Nadal tenim diverses tradicions. Pensem en el **Pessebre** (amb diferents modalitats), que hem de procurar mantenir-lo tant en l'àmbit familiar com en un espai més públic. Pensem en els **Pastorets**. Pensem en les **Nadales,** tant les felicitacions escrites per a desitjar un bon Nadal i Any Nou com les cançons adients aquestes festes. Pensem en el **Reis,** tant per a infants com per a grans. Pensem en el **Caga Tió,** que no raja si no has resat prou bé el Parenostre... Pensem en tradicions importades, que s'estan estenent entre nosaltres, com **l'Arbre de Nadal** (símbol de la perennitat de la vida eterna, que ens ve a portar Jesucrist) i, àdhuc el **Papa Noël,** relacionat amb sant Nicolau de Bari (un antic bisbe miracler a favor dels nens pobres) i que ha derivat a Sant(a) Claus. I encara podríem incloure-hi el **Calendari d'Advent,** que sol ser una casa d'on s'obre una finestreta diàriament des del 1 al 24 de desembre.

3. A l'entorn de la Mort/Resurrecció de Jesucrist tenim les arrelades tradicions de l **Passió, Processons i Caramelles**. També les **Mones de Pasqua,** en què l'element primordial és l'ou, símbol de la vida nova que inclou. I per al temps de la preparació hi havia la tradició (que va de baixa) de la Vella Quaresma, la de set peus, com set setmanes que van del dimecres de Cendra fins a Pasqua.
4. Durant l'any hi ha encara més tradicions populars relaciona des amb la fe cristiana, com per exemple les catifes de flors en les Processons de Corpus o la Visita als cementiris (per Tots Sants), portant-hi llantions i flors. I, encara, fins ara celebràvem el Sant patró de cadascú més que l'aniversari de naixement. Com també jo personalment vaig viure a casa la tradició o el costum de fer una creu damunt el pa que anàvem a encetar i també de fer un petó al tros de pa que havia caigut a terra.

5. En català tenim moltes exclamacions o salutacions o frases que tenen un clar origen religiós, però que moltes vegades ni els mateixos que les deien (o les diuen) no n'eren (no en són) gaire conscients. Heus-ne ací un recull:

- Entro en una casa de família coneguda i saludo els estadants dient: Déu vos guard! Evidentment, els estic desitjant que Déu els guardi. Reconec que jo mateix ara no empro tant aquesta salutació com aquesta altra, ben franciscana: Pau i Bé!

- Recordo que quan arribàvem a una masia de pagès i volíem que sortís algú dèiem: Ave Maria! o bé: A ve Maria puríssima!
- En les converses normals sovint sentim expressions com aquestes: Déu nos en guard!, o bé: Déu no ho vulgui!, o bé: Per l'amor de Déu!, o bé: Déu n'hi do!, o bé: Gràcies a Déu!, o bé: Tal com Déu mana!, o bé: Ajudant Déu!, o bé: Lloat sigui Déu! Quan un feia un esternut, els altres deien (o diuen): Jesús!
- Anant a dormir, ens dèiem: Fins demà, si Déu vol!

Adéu-siau

- Quan un se'n va, diu o li diuen: Adéu!, o bé: Adéu-siau! (Correspon al que a Andalusia acostumen a dir: *"Vaya usted con Dios!"*
- Davant una situació de perill: Mare de Déu!, o bé: Verge Santa!,
- En una trifulga personal: Ai, Déu meu!, o bé: Ai, Senyor!, o bé: Sant Déu!, o bé: Déu sobre tot!

6. La Tradició o el Missatge cristià ha inspirat el poble a dir unes expressions o a crear unes tradicions que, més o menys, encara perduren, però que per a molts han perdut el seu sentit original. La pregunta que em faig és aquesta: *¿Per què no fem el camí a la inversa, és a dir: partint de les tradicions..., anar més al fons del Missatge?* ¿Ho farem**? "Déu dirà!".**

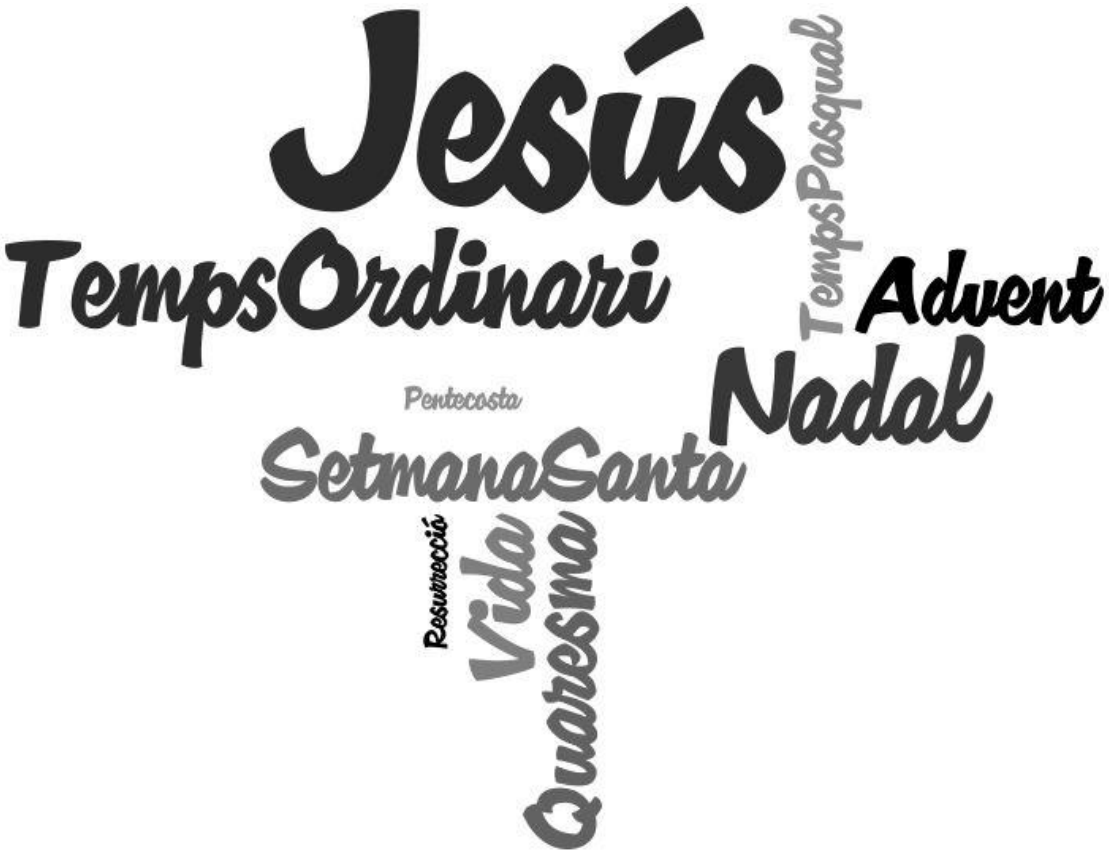

1.

Istituto dei

FRATELLI DELLE SCUOLE CRISTIANE

Segretari per les Associazone

La Asociación es:

01	Bro. Joseph Nguyen. Vietnam	La Asociación es una llamada para la misión lasaliana.
02	Roland Yao. C6te d'lvore	Para mí, la Asociación es un proceso dinámico de aceptación de la corresponsabilidad de todos los protagonistas de la misión lasaliana.
03	Yajayra Grajeda. Guatemala	Vivir juntos la Fe, la Fraternidad y el Servicio.
04	Teresita Estévez. Ecuador	La Asociación es encuentro, escucha permanente para construcción de esperanza.
05	Sister Thoa Ta. USA	Es la obra del Espíritu Santo en nuestro Instituto.
06	Philippe Blais. Canadá	Es unirnos concreta y espiritualmente para lo que es más importante: la educación de los jóvenes.
07	Eduardo del Río. México	Es vivir los valores lasallistas para que sigamos siendo un signo de fe en el mundo de hoy. "Juntos y por Asociación" mantengamos viva la estrella de La Salle, porque La Salle hoy somos nosotros.
OS	Stella Menéndez. Argentina	Es un acto de confianza en y con los otros, esta confianza nos permite vivir la misión compartida, discernir juntos y acompañar los procesos pedagógicos-pastorales.
09	Frère Cyrille Kondombo. Burkina Faso	La Asociación es como esta canasta, está formada por muchos hombres y mujeres que se encuentran para la educación y la formación de los jóvenes.
10	Jane Wambui. Kenya	La asociación es un itinerario que cada uno construye. Es un compromiso que vivimos juntos en comunidad con el carisma que San Juan Bautista de La Salle nos dejó. Eso es la Asociación.
11	Andrea Mundaca. Chile	Vivir con y para los otros, un acto de fe y de amor, en mí y en los demás.
12	Irmao Plàcio . Brasil	Asociación es garantizar lasallistas vocacionados, ministros de Jesucristo, haciendo la educación como obra de Dios, tocando los corazones con firmeza de padre y ternura de madre. Estamos juntos.
13	Luchin Delgado. Perú	Es compartir, no repartir. No se realiza la misión si no se comparte el Espíritu.
14	Bro. Armand USA	La Asociación es algo escondido a simple vista, presente en nuestra misión puesto que ya estamos conectados. Todo lo que tenemos que hacer es abrir los ojos y nuestros corazones para aceptar esta conexión.
15	Brother Bob Schieler. Superior General	La Asociación, por supuesto, implica también a laicos y laicas que tienen la misma pasión, y ellos me inspiran y me desafían a ser fiel, a mi propio compromiso, en el servicio educativo con los pobres. Es un gran movimiento del cual formar parte.
16	Monique Ayeyi. Golfe du Bénin	La Asociación es una comunidad de religiosos Hermanos y seglares comprometidos en seguir las huellas de san Juan Bautista de La Salle y en la misión y educación de los jóvenes alejados de la salvación.

17	Hno. Paco Chiva España	La Asociación es la oportunidad para la vida del Hermano y de las Comunidades de Hermanos evolucionar y resresituarse en la misión compartida, y recuperar así tambíén su dímensión profética.
18	Heather Ruple. United Kingdom	La asociación ha sido fundamental para nuestra fundación; se está viviendo de una manera hermosa con gran diversidad en nuestra familia lasaliana de hoy. Y es fundamental para nuestro futuro, porque estamos soñando hacia dónde el Espíritu nos está guiando.
19	Rose Nanema : Burkina Faso	Para mí la Asociación nos llama a todos a la corresponsabilidad en la misión educativa lasaliana. El Asociado es una gracia de Dios para el mundo de hoy, Y también para la Iglesia católica, y dará vida al carisma de San Juan Bautista de La Salle en un mundo más secularizado.
20	Luis Evelio Castillo. Colombia	La Asociación es compañía, yo acompaño, me acompañan, y sólo así podemos descubrir cuál es la voluntad de Dios.
21	C1aire Said. Liban	Es como el Reino de Dios, ya está entre nosotros, pero todavía no.
22	Hermano Horacio Ruiz. Panama.	La Asociación es el reflejo y expresión para vivir la vocación lasaliana. Es la manera para seguir siendo fieles al carisma de nuestro Fundador y responder con audacia a las nuevas necesidades de niños y de jóvenes.
23	Keane Palatino. Philipines	La Asociación es tener sentido de pertenencia a la comunidad, y para los jóvenes es sobre todo un compromiso en provectos de servicio a los demás.
24	Carmen Morales. Bolivia	La Asociación es como una música especial que te invita a bailar. Unos podemos escucharla, otros cantarla o tararearla, y otros bailarla.
25	Isabel Soler. España	... es una vocación lasaliana, que sólo puede vivirse en comunidad y desde el mensaje del Evangelío. Siempre para el servicio de las niñas y niños, los jóvenes que más nos necesitan.
26	Fratello Andrea Biondi. Italia	Las cosas bellas nunca terminan: la Asociación es el futuro de la misión lasaliana en todo el mundo.

1. La Asociación es...

Si lo desean pueden enviarnos un breve vídeo con sus respuestas: association@lasalle.org
Preferiblemente en la resolución FHD 1080p. 30fps

2.- Es importante leer y reflexionar el siguiente texto en el contexto de la Asociación y compartir qué caminos parece que Dios nos está conduciendo.

> *"Dios, que gobierna todas las cosas con sabiduría y suavidad y que no acostumbra a forzar la inclinación de los hombres, queriendo comprometerme a que tomara por entero el cuidado de las escuelas lo hizo de manera totalmente imperceptible y en mucho tiempo; de modo que un compromiso me llevaba a otro sin haberlo previsto en los comienzos".*

Nuestros mejores deseos en bien de la misión lasaliana

Lasallistas 2019-2020
GRANDES COSAS SON POSIBLES

Roma, 15 de diciembre de 2019
Sra. Heather Ruple Gilson y Hermano Paco Chiva,

Secretarios de la Asociación

SALUT: LES FIGUES

Montse Reus

Cada cosa al seu temps i les figues a l'agost, diu la dita que **subratlla la temporada òptima d'aquesta fruita estiuenca,** molt dolça, ben perfumada i de textura carnosa. Descobrim **els secrets nutricionals que la fan mereixedora d'aquesta fama i d'altres.**

La figa ha format part de la dieta habitual a la zona mediterrània des de fa molt de temps. Ja a les piràmides de Gizeh (4000 – 5000 anys aC) hi apareix representada la recol·lecció d'aquesta fruita. Per a la cultura grega clàssica, era un aliment simbòlic: es consagrava a Dionís, el déu de la renovació, i quan es fundava una ciutat es plantava una figuera entre l'àgora i el fòrum per assenyalar el lloc de reunió. Era el menjar predilecte de Plató, que la va anomenar la fruita dels filòsofs. El poble berber la considera un símbol de fecunditat i resurrecció.

Propietats nutricionals

La figa és una de les fruites més dolces i, per tant, més riques en sucres (principalment en forma de sacarosa, que a la vegada està formada per la unió de la glucosa més la fructosa) i ens aporta 74 kcal per 100 g de fruita fresca que augmenten fins a les 250 kcal en el cas de la figa seca.

Les diferències nutricionals entre la fruita fresca i seca són notables. Així, la primera és rica en vitamines hidrosolubles (vitamina C i vitamines del grup B), mentre que la segona quasi no en té perquè s'eliminen quan s'asseca, però en canvi concentra els minerals com el calci (144 mg de calci per 100 g de fruita en el cas de la seca, vers només 35 mg en el cas de la fresca).

Vitamina C: la trobem en la figa fresca a raó de 3,5 mg per 100 g de fruita. Aquesta vitamina és essencial per al bon funcionament de l'organisme perquè intervé en moltes reaccions metabòliques. Per altra banda, com que s'elimina per l'orina (és soluble en aigua) convé ingerir diàriament aliments que en continguin especialment en l'època de més sudoració, com a l'estiu; per tant, una raó més per gaudir de la fruita fresca en plena temporada.

Vitamines del grup B: també en la fruita fresca. Especialment conté vitamina B9, que intervé en la producció de glòbuls vermells i blancs, en la síntesi de material genètic i en el tancament del tub neural del fetus.

Pel que fa als minerals, els més abundants són:

Potassi i calci: el primer és un mineral imprescindible per a la transmissió i generació de l'impuls nerviós i l'activitat muscular normal, i evita les rampes a les extremitats. A més, intervé en l'equilibri de l'aigua dins i fora de la cèl·lula. El calci és el mineral més abundant del cos. La seva funció principal és la d'ajudar a construir i a mantenir ossos i dents, alhora que intervé en els processos de coagulació sanguínia.

Magnesi: es relaciona amb el funcionament de l'intestí, els nervis i els músculs, i a més forma part dels ossos i dents, millora la immunitat i té un efecte laxant suau.

Efectes sobre l'organisme

Millora i prevé el restrenyiment: com que és molt rica en fibra soluble i insoluble s'ha convertit en un dels remeis tradicionals per al problema del restrenyiment. Si volem potenciar encara més aquest efecte, només cal coure 3 figues madures en aigua durant un quart d'hora, deixar-ho reposar, beure's el líquid i menjar-se les figues l'endemà en dejú.

Suavitza la mucosa gàstrica i impedeix la reabsorció del colesterol: la figa conté unes substàncies emol·lients de la mucosa gastrointestinal que ajuden a protegir-la i a mantenir-la hidratada. També té fibra soluble que forma una espècie de gel viscós que reté el colesterol eliminat pel fetge i que fa l'efecte que podria ajudar a evacuar-lo per la femta. A més, conté una substància (el benzaldehid) que sembla que té propietats anticancerígenes.

Recomanable en cas d'osteoporosi o anèmia: en aquest article de l'etselquemenges, podeu veure com es recomana la ingesta de figues, especialment de seques, perquè contenen molt de calci: 4 figues seques aporten 168 mg de calci (és a dir quasi la mateixa quantitat que un got de llet sencera, que en conté uns 200 mg). També té un contingut en ferro elevat: 4,2 mg de ferro per 100 g de figues seques (com a referència, les llenties en contenen 9 mg per cada 100 g).

Fruita amb fama d'afrodisíaca: en la tradició mediterrània, la figa és una de les més citades també, fins al punt que el seu nom ha esdevingut un eufemisme per citar el sexe femení. És també un símbol de fertilitat per les nombroses llavors que té a dins.

Però també té alguns efectes negatius:

Contraindicada en cas d'herpes: d'acord amb el que ens assenyala el Doctor Pérez-Calvo al seu llibre *Nutrición energética y salud*, la figa és potser la fruita més herpètica entre les fruites autòctones de casa nostra.

Contraindicada en cas de candidiasi: l'autora Loto Perrella del llibre *Candidiasis. Verdades y mentiras de una enfermedad,* desaconsella consumir figues si es té aquesta malaltia, ja que conté molt de sucre, que afavoreix la proliferació de la infecció fúngica.

Canvis vitals

Segons la medicina tradicional xinesa, la figa és una fruita de naturalesa tèrmica neutral i sabor dolç que influeix en l'estómac i en el sistema melsa-pàncrees, humiteja els pulmons i l'intestí gruixut (restrenyiment i hemorroides).

Té acció desintoxicant i s'utilitza per a les descàrregues (o secrecions) de la pell com els furóncols. La figa és un aliment alcalinitzant, equilibra les condicions àcides que resulten de la dieta rica en carns i aliments refinats.

Com es cuina

La figa es pot consumir fresca durant la seva curta temporada (agost i setembre) o bé seca, especialment durant l'hivern.

Per saber si una figa fresca es troba al punt òptim de maduració, segons la dita popular, ha de ser *madureta, coquereta i picadeta pel pardal*. Això vol dir que ha de ser madura, una mica tova i, si l'ha triat l'ocell abans que nosaltres, és que era la millor de la figuera. Si la recolliu vosaltres mateixos de l'arbre convé prendre precaucions per evitar el contacte del làtex que desprèn amb la pell, ja que conté unes substàncies anomenades *furocomarines* que són altament irritants.

Les figues seques s'obtenen deixant les fresques esclafades amb la mà sobre el canyís lleugerament decantat durant els dies de bonança de final d'estiu (les figues de setembre). Es posen al sol des del matí fins a migdia i a partir de les sis de la tarda i es recullen a la nit i sempre que amenaci pluja.

Cultiu ecològic, proper i de temporada:

la figa fresca té una temporada curta, d'agost a setembre, que convé aprofitar. A Catalunya en trobem en moltes zones de la geografia: un exemple és la figa d'Alguaire, que és grossa carnosa, de color negre per fora i morat de la polpa i un sabor especialment dolç; una altra varietat, també dolcíssima, és la coll de dama negra.

Receptes bàsiques

La nostra xef Montse Vallory utilitza la figa fresca en aquesta recepta deliciosa de **Pastís ràpid de fruites.** I també **Màscara facial i píling de figa,** recepta per nodrir la pell:

Podem fer una màscara reafirmant per a la cara barrejant la polpa d'una figa negra amb unes gotes de llimona. Ho apliquem sobre la cara fent un massatge suau d'arrossegament amb les llavors (un píling) i deixem que actuï durant trenta minuts, després dels quals retirarem la màscara amb aigua freda abundant.

I finalment una recepta tradicional catalana:

Pa de figues seques: **Ingredients:** 300 g de figues seques, 600 g d'ametlles torrades, 2 copes de moscatell, 1 copa d'anís, Matafaluga i Farina.

Preparació

1. Piqueu les ametlles, les figues i la matafaluga per separat en un morter i després barregeu-les en un recipient.
2. Afegiu-hi el moscatell i l'anís, i remeneu-ho tot fins que quedi una massa homogènia i compacta.
3. Poseu-ho en un motlle enfarinat amb un pes al damunt i cada 3 hores aneu-ho comprimint amb les mans, procurant de no desfer la forma que li heu donat.
4. Deixeu-ho de 2 a 4 dies en repòs en un lloc fresc.
5. A l'hora de servir-lo, talleu-lo a llesques.

Font: Corpus Culinari Català a través de Gastroteca

Resum

La figa fresca és un regal que ens fa la natura durant el mes d'agost i que convé aprofitar perquè **conté moltes vitamines, minerals, sucres i fibra**. Durant la resta de l'any, podem degustar la figa seca, que concentra els **minerals i que és font destacable de calci**.

LECTURES ÚTILS

G. Jaume Pujol i Bardolet

ROCA TRESCENTS, Josep. Crisis climática. La colisión actual entre capitalismo y ecologisme. Octaedro, Editorial, 2019, 277 páginas.

L'autor analitza la situació climàtica del planeta, la seva evolució i de com s'ha arribat a la crítica situació

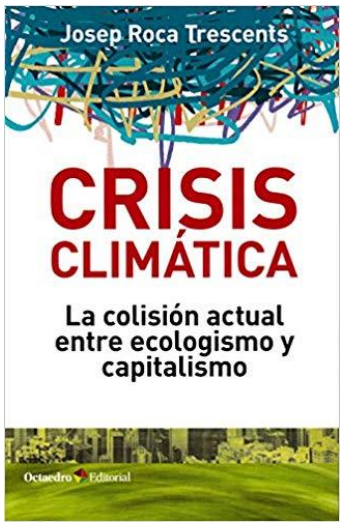

actual, aprofundint en les causes que hi han portat. Les societats primitives no concebien ni tenien capacitat d'agredir seriosament la naturalesa. La revolució industrial va ser una declaració de guerra contra el seu equilibri. L'ecologisme ha de fer front a les conseqüències d'aquesta revolució, a l'augment de població que passa de llarg de set mil set-cents milions d'habitants; a la imparable globalització abrusadorament al servei de l'economia neoliberal, de l'explotació dels recursos naturals i del consumisme massiu. El capital menysprea l'agressió a que sotmet la naturalesa. En lloc de ser el seu poderós aliat és el pitjor enemic. El concepte de riquesa de les nacions i les empreses moltes vegades suposa i és a costa de l'empobriment del planeta. L'increment de la temperatura mitjana ocasionarà una greu reducció de terrenys fèrtils, minvaran les pluges, sovintejaran les sequeres, tornats, tempestes, que sobretot afectaran als països més pobres i indefensos, com els africans de la franja de Sahel. La voraç explotació de l'Àrtic per part dels països rics és escandalós, i una causa del seu sobreescalfament, molt per sobre de la mitjana, i que aguditza l'escalfament global. També és responsable de que el nivell mig del mar pugi uns 3 mm cada any. L'Àrtic atresora 12,5% de reserves mundials de petroli i el 25% de gas natural. Els màxims responsables de la crisi per les seves emissions són Xina, USA, Índia, però també els grans exportadors de combustibles fòssils com Rússia, Aràbia Sudita, Kuwait... Cada nova Cimera Climàtica (se n'han celebrat 25, la darrera el desembre passat fou a Madrid) constata el flagrant incompliment dels compromisos anteriors, perquè sempre han passat davant els intressos econòmics a curt termini, per sobre de les emergències ecològiques. No hi caben sancions legals ni penals als països i empreses responsables, perquè els seus 'drets adquirits' prevalen sobre la sostenibilitat del planeta. Per aquestcamí abans de mitjans de segle haurem superat un escalfament de 2ºC, màxim establert a Kyoto (1997), que París (2015) va rebaixar a 1,5ºC. Les mateixes Cimeres han tractat de no incomodar als països, ni als poders econòmics. Així els seus compromisos queden en paper mullat. Les ajudes als hidrocarburs i al carbó, segueixen essent escandalosament quantioses, mentre que les molt minses a les renovables són considerades com un tracte de favor. El propi sector del petrodòlar tracta d'adoptar una disfressa ecològica, amb un llenguatge de sostenibilitat que confon l'opinió pública, però sense renunciar mai a les seves estratègies d'explotació insostenible. El blanç global és qu el 80% de les fonts d'energia segueixen essent d'origen fòssil, és a dir emissores de gasos d'efecte hivernacle. El sector que està més lluny de la reconversó a energies renovables és el del transport. La seva dependència dels hidrocarburs arriba al 95%. A hores d'ara l'ecologisme no té les de guanyar. Sense un canvi radical, que tanmateix encara és possible, anem cap a un degradació greu i irreversible del planeta. Per tal d'evitar-ho l'autor proposa un full de ruta, que comporta un canvi geopolític radical. Urgeix dur-lo a terme perquè el temps per fe-ho s'acaba. L'autor fa un estudi molt aprofundit del tema, com ho demostren les moltes notes a peu de pàgina. Hi haurà una 'revolució ecològica' que es sobreposi als interessos devastadors del capital i de les empreses? Protestes n'hi ha hagut moltes per part de persones d'autoritat, però sense poder, Laudato si', Sínode Amazònic... però l'efectivitat ha estat escassa fins ara.

ROVIRA ARUMÍ, José, CMF. La vida consagrada hoy: Renovación – Desafíos – Vitalidad. Publicaciones Claretianas 2011, 197 pàgines

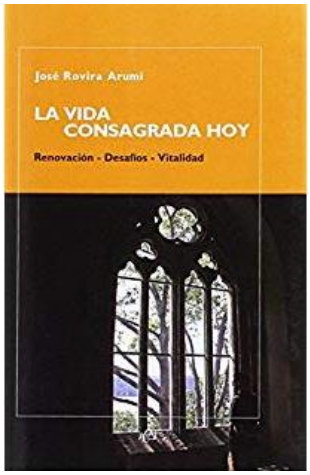

L'autor fa un estudi exhaustiu de la vida consagrada des de la realitat d'avui obrint perspectives de futur. Comença per descriure on estem situats avui tenint en compte el món evolutiu i la urgència de respondre a noves necessitats. Determinats conceptes com 'per sempre', 'definitiu', 'perpetu', 'matrimoni indissoluble, 'sacerdoci per sempre' semblen haver variat de significat. El resultat és l'individualisme, el relativisme, la secularització i nou paganisme de la gent... Conseqüència d'això ofereix unes estadístiques a través dels anys des del Concili Vaticà II. Confessa que venim d'un passat gloriós que avui ja no serveix. Fa una exposició detallada de la vida consagrada segons el Concili Vaticà II i segueix recordant-nos els molts documents sobre vida consagrada apareguts des del Concili fins els nostres dies. Certament que el Concili va ocasionar una crisi necessària dels sistema passat que ha generat fins la situació actual en que s'ha anat fent el descobriment de la persona, la revaloració la comunitat, la constant reformulació de la missió, i sorgeix un interès per la formació inicial i permanent... i des d'aquestes circumstàncies hem d'anar vers el futur. No és qüestió d'alarma, sinó de veure-ho com un temps providencial que demana una fidelitat creativa; no cal angoixar-se doncs seria una falta de fe en el Pare que dirigeix la història. Al mateix temps sorgeixen noves formes de vida consagrada en diferents llocs. Val la pena llegir aquest llibre que resulta molt aclaridor i insinúa perspectives. L'autor té té molta experiència de la vida consagrada que ha anat seguint i discernint treient-ne conclusions pràctiques.

LAMET, Pedro Miguel SJ. El retrato secreto de Jesús de Nazaret, Mensajero 2018, 422 páginas

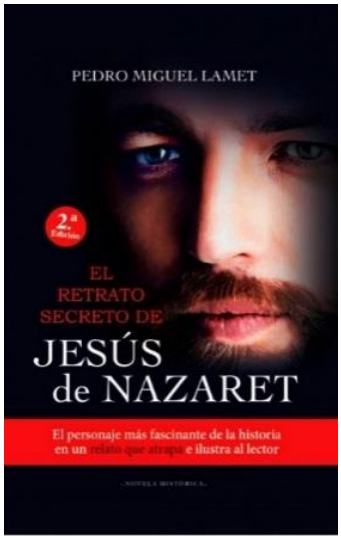

Es tracta d'una interessant novel·la històrica per la que l'autor fa una aproximació al Jesús històric. L'emperador Tiberi vol saber sobre la realitat de Jesús de Natzaret i dels cristians que anaven augmentant progressivament i per aquesta finalitat encarrega al tribú romà Suetoni, al filòsof Aristeu i al lloctinent Glauco i l'esclava jueva Raquel que, d'incògnit, facin unes investigacions que després li transmetran a ell. En el seu recorregut fan una recreació de la vida de Jesús dintre del context sociològic real en el que visqué Jesús. I així entrevisten a un esseni, a Ponç Pilat, a Zaqueu, a Josep d'Arimatea, a Maria Magdalena, a Absaló un fenici que treballava en el camp, a Marta i a Maria i també a cada un dels apòstols que van transmetent la seva experiència en el seguiment de Jesús i reproduint textos corresponents dels Evangelis. Les entrevistes resulten interessants i progressivament commovedores als mateixos investigadors. Estaven estranyats de que un fracassat com Jesús, que és crucificat com blasfem, fals profeta que no observava el dissabte, que l'havien vist menjar amb pecadors i publicans, que usava arts màgiques per curar, que predicava contra el dejuni, que no permeté apedregar a una adúltera, que es declarava Messies i Rei, i que tingués paraules revolucionàries contra el Temple i contra Roma... tingués tants seguidors. Però resulta que en cada un dels entrevistats cita paraules i fets de Jesús, cosa que arriba a admirar i a commoure als mateixos investigadors enviats per l'emperador. I progressivament aquests investigadors quedaven corpresos de les paraules de Jesús citades des dels Evangelis i anaven canviant de mentalitat. Jesús pretenia que creguessin que era el Messies per les seves obres i en l'amor per sobre les obres. I van anar veient que és una doctrina nova i entusiasmadora que obria nous horitzons tot i que els jueus concebien que el seu comportament de mort en creu de cap manera acreditaria que fos el Messies. Ells arriben a creure d'una manera nova fent un salt gratuït i arriscat cap a la fe. La lectura d'aquest llibre permet una aproximació espiritual a la persona i ensenyaments de Jesús. Tot i partint d'una manera novel·lesca es presenta la realitat de Jesús i de les comunitats cristianes des dels Evangelis, amb textos citats pels mateixos emissaris de l'emperador Tiberi. Es fa interessant la lectura d'aquest llibre, tant per l'estil ben reconegut de Lamet com pel seu contingut.

LAMET, Pedro Miguel. ARRUPE, testigo del siglo XX y profeta del XXI, 608 pàgines, 2016, Mensajero

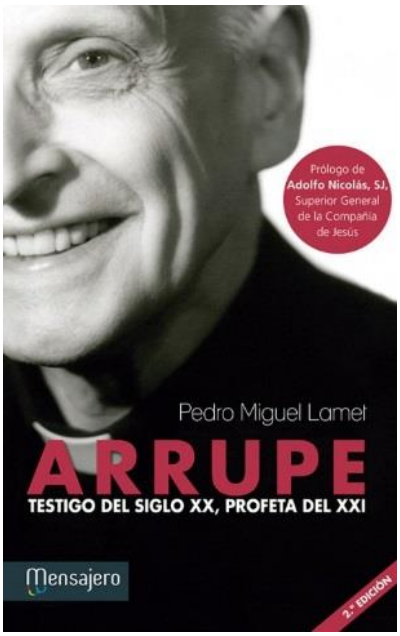

Poques figures eclesials contemporànies han crescut tant en el pas del temps com la del carismàtic General dels Jesuïtes (1907-1991). Nascut en una família burgesa de Bilbao, va estudiar Medecina a Madrid i després d'abandonar la carrera per entrar a la Companyia de Jesús, on l'esperaven adveniments decisius. Expulsat d'Espanya durant la República. Ciutadà del món per vocació i per formació, testimoni excepcional de la bomba atòmica, va viure el Règim Nazi a Alemanya i la Segona Guerra Mundial al Japó, passant per l'experiència de ser acusat d'espia, la presó, la incomprensió i nou anys de silenci abans de la seva mort. Però sobretot des del seu càrrec de Superior General, on no solament es convertí amb un dels personatges més discutits i catalitzadors de l'Església del segle XX, sinó al mateix temps profeta del segle XXI, al que s'avançà amb les seves lúcides intuïcions sobre la justícia, l'educació, el racisme, la globalització, la marginació de la dona, els refugiats i els drogodependents. Fins a noranta nou jesuïtes han arribat a donar la vida en els països del Tercer Món per les tesis d'Arrupe en la defensa de la fe i la promoció de la justícia. Pedro Miguel Lamet guarda importants confidències personals d'Arrupe i investigà la seva vida durant cinc anys a Roma, Japó i el País Basc per escriure aquesta amena i impressionant biografia, contínuament revisada i reeditada i convertida en un clàssic i un referent. «Arrupe – escriu en el pròleg el P. Adolfo Nicolás, actual Superior General- s'avançava al seu temps quan deia: "No podem respondre als problemes d'avui amb les solucions d'ahir. Roturava els camins en temes tant d'avui con la inculturació, la xenofòbia, el diàleg Orient-Occident, el desarmament, ecumenisme, fam, la dóna, vida religiosa i un humanisme sense fronteres... Aquesta biografia té el mèrit de ser la primera, de traçar fidelment el seu perfil humà i espiritual i de fer-lo assequible al gran públic.

COLL, Montserrat, ORTÍN, Aureli. Als 25 anys del Concili Provincial Tarraconense. Amb fidelitat i amb llibertat. Claret 2019, 241 pàgines

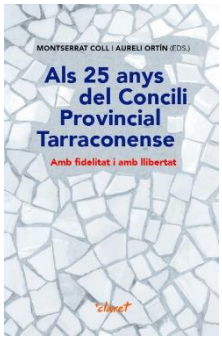

Aquesta publicació pretén recordar l'esdeveniment de la celebració del Concili Provincial Tarraconense convocat pel l'Arquebisbe Ramon Torrella i Cascante. Fou un coratjós gest de l'Arquebisbe i dels bisbes que ens fa pensar en el de Joan XXIII en convocar el Concili Vaticà II. L'últim Concili Provincial fou de fa 250 anys. Molt ben preparat per una comissió. Hi participaren 205 persones entre bisbes, preveres, religiosos/es i seglars: 19 amb vot deliberatiu; 146 amb vot consultiu; 34 amb veu sense vot; 6 altres serveis sense veu ni vot. Es prengueren 170 resolucions. Amb ocasió dels 25 anys els autors d'aquesta publicació enviaren un qüestionari a tots ells sobre els aspectes més positius i negatius; 67 el respongueren. A més, amb anterioritat hi hagué la col·laboració de 60.000 fidels responent a qüestionaris o enviant notes. Els temes foren: 1. Evangelitzar l'Evangeli a la nostra societat; 2. Paraula de Déu i Sagraments; 3. Sol·licitud pels pobres i marginats; 4. Comunió eclesial i coordinació interdiocesana. Entre els aspectes POSITIUS: es remarca la mirada posada en el Concili Vaticà II, el fet de la convocatòria i la celebració; la llibertat d'opinió i d'expressió, la riquesa del pluralisme intern, l'experiència de comunió interdiocesana, la bona entesa entre tots, l'interès per la missió dels laics a l'Església, la pregària i celebracions litúrgiques ben preparades i ben viscudes. Entre els aspectes NEGATIUS assenyalats: la tardança de la "recognitio" que va refredar l'ambient i l'aplicació i produí una certa involució, la por d'alguns bisbes que produïa una mena d'esvaïment en la presa de decisions, el que hi haguessin temes reservats, que hi haguessin límits marcats que condicionaven conclusions en temes urgents i de més compromís, que no s'aconseguís l'aprovació d'una Conferència Episcopal Tarraconense, la manca de seguiment de les resolucions conciliars fins i tot de les declarades com prioritàries, manca de responsabilitat de tots plegats en posar-lo a la pràctica, manca de més concreció en el laïcat, la catequesi, pastoral sacramental i pastorals de joventut i en els temes del "calaix de l'Abat". Per tant, ens queda feina per a fer.

ARMENGOL, Carles. El canviar el consum per canviar la vida. Claret 2019, 169 pàgines

L'autor ens diu que *"cal canviar el consum per canviar la vida"*. Consta de dues parts: 1. Urgència del canvi (pàgs. 1 a 79). 2. Pedagogia del canvi (pàgs 81 a 162). Abasta una sensibilització per a totes les edats, escolars i adults.

En la primera part ofereix anàlisis i consells per l'aplicació de la *Laudato si'* amb referències a *Evangelii gaudium*, a *Centessimus annus* i al *Compendi de la Doctrina Social de l'Església*. Tot el llibre és des d'un sentiment cristià per donar solució a la problemàtica del nostre planeta. Al·ludeix reiteradament a la rellevància del consum i de com s'ha d'entendre en bé de la persona i de la conservació de la Creació. Amb això "no proposa pas una vida trista, plena de prohibicions o restriccions. La proposta és viure millor, amb més harmonia, àdhuc amb més salut" (Bigues). Cal fer un consum responsable tenint en compte els criteris de compra de productes més contaminants i amb menys envasos de plàstic o d'alumini; reduir el volum de deixalles possible, respectant la integritat i els ritmes de la natura protegint el medi ambient. L'alternativa real al consumisme és un nou estil de vida.

En la segona part ens parla de la pedagogia del canvi: un model d'educació ecològica integral de la Laudato si'; l'escola, la família i l'ambient han d'estar d'acord per a un sistema educatiu en la conservació de la natura. Educar per arribar a tenir un criteri al respecte parlat des dels alumnes i amb els mateixos alumnes desmercantilitzant la vida quotidiana a partir de criteris ètics i socials i mediambientals. Important saber gestionar el temps per a no destinar-lo en despeses innecessàries i que poden atemptar al mediambient. Concreta diversos sistemes i mitjans pràctics i cita algunes ONGs que col·laboren adequadament en la qüestió, entre elles cita a PROYDE dient que en les aules es diu: "Vive el Comercio Justo". "Per canviar hàbits negatius més que formular prohibicions, cal substituir-los per hàbits nous i positius. Per tant, l'educació vers aquestes formes de viure i de consumir ha d'oferir escenaris de goig i alegria".

PLANELLAS I BARNOSELL, Joan. «L'Església dels pobres» en el Concili Vaticà II. Col·lectània de Sant Pacià, 2013, 237 pàgines

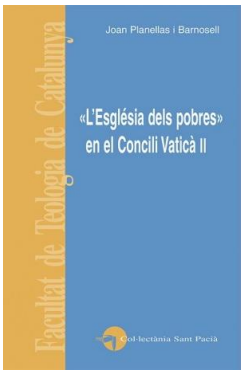

Vam rebre amb entusiasme els ensenyaments del Concili Vaticà II, però potser no havíem reparat que el tema dels pobres i de la pobresa va ser uns dels temes que ocuparen moltes sessions i que consten en el redactat dels documents conciliars. El bisbe Joan Planellas ens ho fa remarcar en aquest llibre recorrent de forma molt acurada les Constitucions, els Decrets i Declaracions Conciliars. Les cites textuals del Vaticà II són nombroses sobre la pobresa i els pobres, sobretot en Lumen Gantium, Gaudium et Spes, Presbyterorum Ordinis, Perfectae Caritatis i Ad Gentes. Tant el Cardenal Lercaro com el teòleg Yves Congar, entre d'altres van tenir un rol d'impuls important. Es denuncia amb claredat l'escàndol que suposa que les nacions riques siguin majoritàriament cristianes (GS 88). Des del començament del Concili es creà el grup anomenat «Església dels pobres» amb una cinquantena de bisbes i una trentena d'experts i d'interessats que va sotragar la consciència de bon nombre de Pares, inspirant-se en un missatge radiat de Joan XXIII d'abans de l'inici del Concili. A més, al llarg del Concili hi hagué tres gestos importants: 1. Pau VI es va desprendre de la tiara en favor dels pobres. 2. L'Episcopat melquita i 3. el nomenat Pacte de les Catacumbes signat per més d'un centenar de bisbes i d'altres que s'hi adheriren després i es comprometien a evitar l'or, els vestits que no tinguin sentit litúrgic, no acceptar ser anomenats com eminència, excel·lència, monsenyor, adaptar un règim de vida en menjar, habitatge, mitjans de transport com la gent de l'entorn, confiar les finances del bisbat a un grup de seglars, dedicar temps de pastoral a favor dels obrers i dels pobres sense perjudici dels altres, oberts a tota la gent sigui quina sigui la religió, evitar tota preferència amb els rics per rebre'n favors, participar en les despeses dels bisbats pobres, etc. I després, retornats a les nostres diòcesis fer conèixer als respectius diocesans els compromisos contrets. Finalment, llegint aquest llibre es dedueix que al Concili hi hagué molta sensibilitat en el tema de la pobresa i dels pobres, però també es constata que hi ha hagut una recepció defectuosa en el post Concili, que ha fet que aquest tema es prengué com un afegitó al ministeri pastoral, per més que es constata que va augmentant avui la presa de consciència sobre aquest tema i la situació dels refugiats.

TORRALBA, Francesc. La interioridad habitada. Ediciones Khaf, 2019, 236 páginas

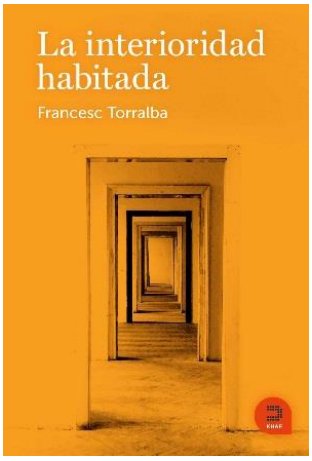

Un llibre de gran actualitat per avui, que es parla tant d'interioritat. L'autor fa un estudi molt acurat del tema servint-se nombrosos autors com sant Agustí, santa Teresa de Jesús, Jaume Balmes i molts altres, molt acreditats, que figuren en les nombroses citacions a peu de pàgina. Parteix de que avui la societat està colonitzada tecnològicament per estímuls d'audiovisual, vivint la síndrome de «windows» i com tancats en una gàbia digital o bombolla tecnològica. Precisa que en tota persona hi ha una part d'interioritat i una altra d'exterioritat, que no s'han de viure per separat; totes dues han d'assumir-se perquè una interioritat viscuda a fons porta a una exterioritat viscuda a fons també. La interioritat no és aïllament com tampoc l'exterioritat és dispersió, que, segons els Pares del desert és "l'origen de tots els mals" i porta a una situació caòtica. I afirma que estem a anys llum de l'harmonia i equilibri entre la interioritat i l'exterioritat. La interioritat ha de ser mirall i reflex de l'exterioritat i viceversa. La interioritat no és oposada a l'exterioritat i viceversa també, doncs i ha d'haver una relació de permeabilitat entre ambdues. Si «l'endins» de la persona està necessitada de vida interior, d'activitat mental i emocional, de projectes... «l'afora» envaeix totalment la persona. Cal conèixer el més bell de «l'afora», però també el tresor que s'oculta en «l'endins» de la persona. Cal esdevenir amo de la ment i del cor, que també han d'estar en concòrdia tots dos: la ment també sent i el cor també pensa. Dóna importància a la imaginació, doncs sense ella res no es pot crear, ni innovar. I l'autenticitat de la persona consisteix en la bona correspondència entre «el ser, el parlar i l'actuar». Diu el mateix autor: "En el model de la interioritat habitada, s'hi reconeixen dos magisteris, l'exercici del mestre humà que parla i actua des de fora i el del mestre que habita en l'interior". En fi, és un llibre molt aclaridor i complet sobre el tema de la interioritat aclarint diversos punts de vista.

BADA I ELIAS, Joan. Societat i Església a Catalunya. Cent anys entre Constitucions i Dictadures (1876-178). Noves descobertes sobre la mort del bisbe Irurita. Col·lectània Sant Pacià 2011, Barcelona, 271 pàgines.

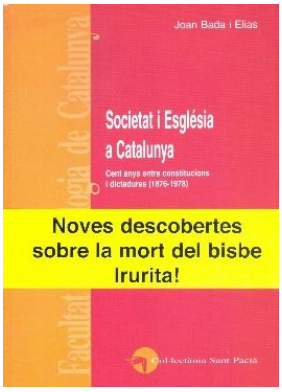

Mn. Joan Bada recull en aquest llibre deu monografies amb rigor històric i claredat, de la Societat i de l'Església a Catalunya en relació especialment a Espanya i al Vaticà. La lectura del pròleg, redactat pel monjo de Montserrat i historiador Dom Hilari Raguer o.s.b. serveix de guia de lectura. En aquestes monografies l'autor examina gran part del segle XX, però comença amb un origen dels bisbes de les seus episcopals a Catalunya des de 1500. La societat a Espanya va estar durant aquest temps molt dur, variable i difícil. Havia viscut dues dictadures, la de Primo de Rivera i la de Berenguer (1923-1931) i la de Francisco Franco (1936-1975). En aquest entremig va viure una República 1931-1936, la Guerra Civil 1936-1939. Catalunya visqué el mateix marc polític però amb un accent particular, la creació de la Mancomunitat de Catalunya per Prat de la Riba (1923) seguida per Puig i Cadafalch fins la seva abolició per la Dictadura de D. Miguel (1925) i per la instauració de la Generalitat gràcies a l'Estatut de Núria (1932-1934) suspès després de la revolució d'octubre de 1934 i empresonat el Govern de la Generalitat i la condemna a 30 anys del President Companys fins la victòria del Front Popular a les eleccions de 1936, la restauració de la Generalitat i del seu President amnistia, derogada el 1938 pel General Franco i exiliat el Govern a França fins la detenció de Companys i el seu assassinat el 15.10.1940. La Generalitat es restaura en la Persona del President Tarradellas un cop mort el Dictador. La defensa de la Catalanitat eclesial pel Cardenal Vidal i Barraquer i els decrets romans centralitzadors instats pels governs de Madrid. Hi ha respostes a l'interrogant del Bisbe Irurita a Barcelona, si fou afusellat a Montcada i Reixac o fou amagat per una família catòlica i que després de l'ocupació de Barcelona el 26.01.1939 fou vist davant del Palau Episcopal a Barcelona i se suposa que la Santa seu va acceptar la seva renúncia o ja havia mort. El fet del nomenament episcopal del Dr. Gregorio Modrego a 1942 amb l'autorització del General Franco, dret de presentació, permet encara només afirmar que no fou màrtir durant el període de la Guerra Civil...

G. Jaume Palom Izquierdo

PUNTS DE REFLEXIÓ

OBERTS A L'OPINIÓ DE CADASCÚ

Divers

Iglesia y vida religiosa; quién interpela a quién

Un hecho tan simple no deja de ser paradójico. En principio, la vida religiosa debería ser este sector eclesial encargado de interpelar a la gran Iglesia, de aguijonearla, de someterla a una terapia de choque… para que no se deje atrapar por la rutina, la acomodación, la pérdida de mística evangélica y de compromiso cristiano. Esa es la función de los grupos proféticos de la Iglesia, y la vida religiosa siempre se ha preciado de ser ese grupo profético, carismático, liminal. Pero no, en este caso fue precisamente la gran Iglesia, reunida en Concilio, la que tuvo que desafiar la propia vida religiosa. Se invirtieron los roles. Ahí está la paradoja. Fue la propia Iglesia la que tuvo que salir al frente, interpelar a la vida religiosa, aguijonearla, someterla a una terapia de choque… porque quizá se había dejado atrapar por la rutina, la acomodación, la pérdida de carisma y de radicalidad evangélica. Fue una gracia que el Concilio cuestionara la vida religiosa su exagerada institucionalización, y la urgiera a una vida más radical y más evangélica.

Felicísimo Martínez, O.P.

MÁRMOL Charo. Conversaciones con Jon Sobrino, S.J.

De origen español, Jon Sobrino en 1972 fue a El Salvador donde se apercibió de la pobreza y entró en contacto con religiosos afines a la teología de la liberación, por entonces en pleno desarrollo, entre los que figuraba el mismo rector de la Universidad, el también jesuita Ignacio Ellacuría, que sería asesinado junto con otros jesuitas de la UCA en 1989. Importante figura de la teología de la liberación latinoamericana, su obra, como la de otros destacados teólogos de esta tendencia, manifiesta sus profundas preocupaciones sociales y orienta el mensaje evangélico hacia un compromiso en la lucha contra la pobreza y la injusticia. Se sintió influenciado por el P. Ellacuría y tuvo mucha amistad con el Arzobispo Romero que admiraba. Estaba en Barcelona cuando fueron asesinados sus compañeros jesuitas de la UCA y cuando se enteró del crimen reaccionó diciendo: "Por lo visto, yo no era digno del martirio". (Quizá otra persona hubiera dicho: "La Providencia me ha salvado" lo que sería una expresión injuriosa). Estaba y sigue estando muy incardinado con el pueblo salvadoreño compartiendo su pobreza y la opresión del Gobierno. A lo largo de las páginas de este libro se percibe la situación de la gente en América Latina y sobre todo en el Salvador. Tuvieron el apoyo del P. Pedro Arrupe, General de la Compañía de Jesús. Se lee incluso con pasión y suma atención sintiendo las situaciones descritas.

Felicísimo Martínez, O.P.

Frases para reflexionar extraídas de un dossier del H. Jesús Núñez (Aportación del H. Domínguez)

"En tiempos difíciles, ten siempre algo bello en tu corazón" (Blaise Pascal)

"…No hay prueba más patente de Dios que la belleza del mundo" (Simone Weil)

"La belleza es uno de esos raros milagros que acallan nuestras dudas sobre Dios" (Jean Anouilh, dramaturgo francés)

"El porvenir está en manos de los maestros de escuela" (Víctor Hugo)

"Cuando estés en la cima tus amigos sabrán quién eres. Cuando estés abajo… sabrás quiénes son ellos" (Anónimo)

"Acuérdate de conservar en los acontecimientos graves la mente serena" (Horacio

La realidad actual de España

Después de China, Hong Kong, Japón y República Checa, España es el quinto país con más ateos, un 20%, muy por encima del índice mundial, que está en el 11%. Hace cincuenta años esto era del todo imposible. Pero, me atrevo a decir que lo peor no es el ateísmo, sino la indiferencia. Hay muchos bautizados que no se ven como ateos, pero viven como si Dios no existiera, olvidados de Él y sin atender a su presencia. Es el momento actual del ateísmo práctico no formulado, que es indiferencia religiosa, y pacífica mundanización, pereza espiritual e insensibilidad para todo lo que sea trascendencia que alcanza al 60% de los españoles. Más grave y más profundo que el ateísmo militante de nuestros tiempos. En este contexto cultural, la fe cristiana ya no se transmite ni se propaga espontáneamente. En este momento la espontaneidad lleva a la indiferencia, al abandono de la fe. Entrar en la cultura dominante implica el abandono de la fe como algo perteneciente al pasado… La fe y la vida religiosa en general han dejado de tener interés para las nuevas generaciones.

Cardenal Fernando Sebastián Aguilar

"Yo quisiera hacer un llamamiento muy especial a los hombres del Ejército, y en concreto a las bases de la **Guardia Nacional,** de la policía, de los cuarteles: Hermanos, son de nuestro mismo pueblo, matan a sus mismos hermanos campesinos y, ante una orden de matar que dé un hombre, debe de prevalecer la ley de Dios que dice: 'No matar'. **Ningún soldado está obligado a obedecer una orden contra la ley de Dios**. Una ley inmoral, nadie tiene que cumplirla. Ya es tiempo de que recuperen su conciencia y obedezcan antes a su conciencia que a la orden del pecado. La Iglesia, defensora de los derechos de Dios, de la ley de Dios, de la dignidad humana, de la persona, no puede quedarse callada ante tanta abominación. **Queremos que el Gobierno tome en serio que de nada sirven las reformas si van teñidas con tanta sangre**. En nombre de Dios, pues, y en nombre de este sufrido pueblo, cuyos lamentos suben hasta el cielo cada día más tumultuosos, les suplico, les ruego, les ordeno en nombre de Dios: **¡Cese la represión!".**

(Monseñor Romero, Homilía 23-marzo-1980 dos días antes de su asesinato)

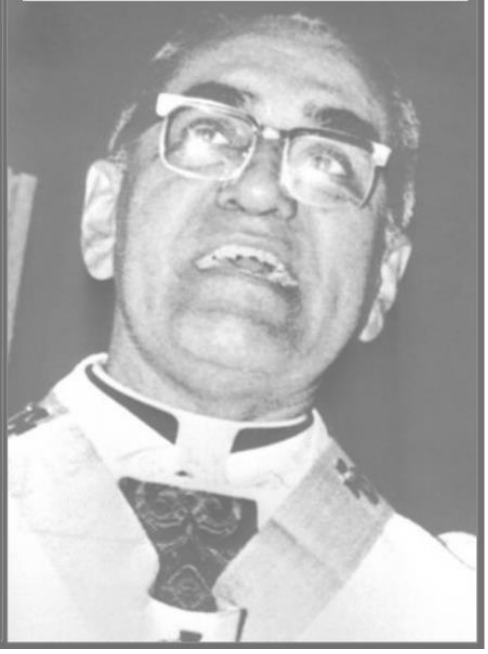

Sobre las oraciones de agradecimiento

Las oraciones de agradecimiento son profundamente transformadoras. Cuando dedicamos un tiempo cada día a practicar esta clase de oración e incluimos en ella a los demás, cambia nuestra actitud hacia la vida. Hace que apreciemos más la vida, las personas y a Dios. En algunos casos puede llegar a producirse un cambio de personalidad. En vez de estar siempre quejándonos con una actitud pesimista y sin que nadie pueda complacernos, empezamos a sentirnos felices y a estar contentos y agradecidos por lo que tenemos. En vez de ser cínicos y de ver sólo lo negativo en las personas y los acontecimientos, aprendemos a apreciar la bondad en otras personas. Un corazón profundamente agradecido puede cambiar también nuestra actitud hacia Dios. Ya no *pienso* solo que, Dios es bueno, ni lo *creo* porque me lo han dicho, sino que empiezo a *sentir* que Dios es bueno y me ama a mí, y a todos los demás.

Albert Nolan, OP

El futur de l'Institut…

És difícil preveure'l. Però sí que veiem un fenomen comú a l'Església i als Ordes i Congregacions religioses. Hi ha un desplaçament del centre de gravetat de l'hemisferi Nord, sobre tot respecte a Europa, cap a l'hemisferi Sud, com assenyala el nostre G. Superior General. Tenim un Papa de l'hemisferi Sud, el nostre Superior General ha estat dedicat molts anys a Filipines, els quatre últims Superiors Generals dels jesuïtes han estat dedicats a països fora d'Europa o són de l'hemisferi Sud, com és veneçolà actual Superior General. Igualment, els Claretians han tingut Superiors Generals de fora d'Europa, així d'altres institucions. En el nostre Institut el centre de gravetat es desplaça cap l'hemisferi Sud, doncs al nostre hemisferi tendeix progressivament a disminuir el nombre de Germans a causa de l'envelliment i augmenta progressivament a l'hemisferi Sud en tenir vocacions. Successivament religiosos de l'hemisferi Sud van ocupant responsabilitats importants. És un fenomen que veiem lògic i normal. Per tant, crec que és per aquí on s'haurà de veure el futur del nostre Institut.

G. Jaume Pujol i Bardolet

La necessitat de compartir... Actitud de disponibilitat

El compartir és una necessitat i fa bé tant a la persona que comparteix com a les persones que beneficien de la nostra actitud de compartir. El no compartir ens situa en un aïllament que esdevé destructor de la persona afectivament i efectiva. Ens necessitem mútuament. Compartir és més que fer donacions generoses als pobres donant-los el que ens sobra, donar aliments, roba o qualsevol altra cosa que beneficia a un necessitat, per molta generositat que s'hi tingui. Compartir suposa estar afectivament proper a les altres persones, compartir el temps, la conversa, escoltar llurs preocupacions i inquietuds. Consisteix, sobretot, en una actitud de disponibilitat. L'ajuda mútua ja és un compartir que ens crea un ambient de felicitat. En compartir rebem més del que donem, ho sabem. Per això, naixem i creixem a partir de grups i de comunitats. Jesucrist, encara que hagués pogut fundar el cristianisme tot sol, va començar amb una comunitat que s'ha anat perpetuant en l'Església; i també el Fundador va fundar l'Institut a partir d'una i d'unes comunitats. La Regla ens diu: "La comunitat és, per a cada Germà, un lloc privilegiat per evangelitzar la seva pròpia vida i desenvolupar-se humanament" (R 45,1)

G. Jaume Pujol i Bardolet

L'espiritualitat de Jesús fou des d'una llibertat radical

El postmodernisme és una recerca de llibertat. Avui, són moltes les persones que no volen sentir-se limitades o restringides per doctrines, dogmes, tradicions, rituals o autoritats de cap tipus. Volen ser lliures per pensar el que vulguin o fer els que els sembli. En la mesura en que es tracta d'una recerca autèntica de llibertat ha de ser acollit com un pas gegant en l'avançament del que està experimentant l'evolució de la consciència humana. Però en la mesura en que la llibertat que busquen les persones postmodernes no és més que una altra llibertat de l'*ego*, no una llibertat en *front de l'ego,* condueix a una falsa i il·lusòria forma de llibertat que no és la llibert en absolut. L'intent de trencar les cadenes del passat és lloable, però tal intent fracassa, si el seu únic resultat és lligar-se a les noves cadenes de l'egocentrisme egoista.

Albert Nolan, OP

El binomi “jo – ego”

Són termes amb significats ben diferents. El jo és la realitat i ego és el jo inflat i vanitós. Un exemple el tenim en la pregària del fariseu i del publicà. El fariseu fa una pregària des de l’ego que reflecteix un erroni coneixement de si mateix, en canvi el publicà prega des de la seva realitat ben assumida. Hi ha oracions d’agraïment que sorgeixen des de l’ego i des d’un complex de superioritat respecte dels altres. També nosaltres actuem més d’una vegada des d’un jo falsament magnificat que ens porta a exhibir les pròpies virtuts; és tot un treball personal quedar-nos en el nostre propi jo i descobrir-lo. També hi ha egos col·lectius, per exemple quan nosaltres hem cregut que com a religiosos som superiors als “simples cristians”. Aquesta expressió de “simples cristians”, pot ser ofensiva, i és conseqüència d’una actitud de l’ego del clergat i dels religiosos que es sobreposa al nostre jo personal i col·lectiu. També els polítics emprant l’expressió “per bé del poble”, procurant la magnificència i prioritat mundial, des d’una actitud egotista, poden repercutir en perjudici dels més pobres i abandonats. Defensant els pretesos interessos de la seva nació ocasionen un greu perjudici a l’ecologia mundial. Jesucrist ho expressà ho molt bé, tant a nivell personal com col·lectiu: Veiem la brossa en l’ull de l’altre i no veiem la nostra biga i volem treure la brossa de l’ull de l’altre mentre la nostra biga resta consentida. (cfr. Mt 7,4-5). Podríem repassar els propis egos individuals i col·lectius que ofeguen el vertader jo. Cal alliberar-nos de l’imperialisme de l’ego.

G. Jaume Pujol i Bardolet

Fòrum de la Vida Religiosa a Catalunya: “Tinguem la mirada fixa en Jesús”

El papa Francesc, entrevistat per Antonio Spadaro el 19 d’agost del 2013, va contestar: «Si tenim respostes a totes les preguntes, som davant d’una prova que Déu no hi és (...) Els grans guies del poble de Déu, com ara Moisès, sempre han donat espai al dubte (...) No se’ns ha lliurat la vida com un guió en què tot ja estigués escrit, sinó que consisteix a caminar, veure, buscar... Cal embarcar-se en l’aventura de la recerca, de l’encontre i del deixar-se buscar i deixar-se trobar per Déu.» En aquest clima, les religioses i els religiosos, a través de la Unió de Religiosos de Catalunya, celebrem al llarg de tot aquest any el Fòrum de la Vida Religiosa, i tenim com a lema central «Tinguem la mirada fixa en Jesús» (He 12,2). Aquesta és l’essència de la nostra vida espiritual i evangèlica, així com l’arrel del nostre compromís. El 29 d’abril se celebrarà el 40è aniversari de la unió de les congregacions femenines i les masculines en un mateix organisme, la Unió de Religiosos de Catalunya. També commemorem el 25è aniversari del Congrés de Vida Religiosa, que va ser un moment de gran vitalitat.

Tret de l’HOREB

Un acudit explicat pel Papa Francesc, segons expliquen... Ves a saber...

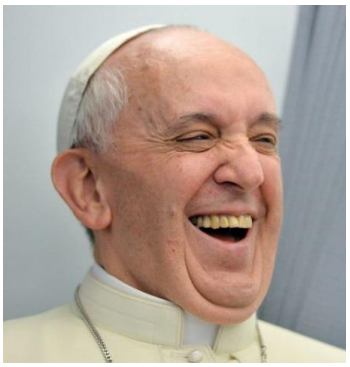

És sabut que al Papa Francesc li agrada la broma, cosa bona. He trobat en algun lloc que el papa Francesc va explicar aquest acudit.

Una persona diu a un jesuïta. A vosaltres l’obediència us ha de ser molt difícil, oi?

- No, de cap manera. Mira la comunitat es reuneix i consensua una decisió sobre el què cal fer, i llavors el Superior ratifica solemnement el que nosaltres ja hem decidit. Encara que sempre n’hi alguns que no manifesten cap opinió.

I llavors, què feu amb aquests que no tenen opinió?

- Els fem Superiors.

ALTRES LECTURES POSSIBLES... LINKS D'INTERÈS...

Se us presenten un conjunt de links sobre comentaris postsinodals amb motiu de la publicació de l'Exhortació Aposòlica "ESTIMADA AMAZÒNIA".

Només llegint els titulars podeu tenir àmplia idea de la situació de la renovació de l'Església que emprèn el Papa Francesc. I també podeu clicar algun article que us pot semblar interessant de llegir.

Querida Amazonía": Exhortación Apostólica Postsinodal Amazonía (texto del Vaticano)

http://www.vatican.va/content/francesco/es/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20200202_querida-Amazonía.html

"Querida Amazonía": Exhortación Apostólica Postsinodal Amazonía pdf

https://drive.google.com/file/d/1v8WRdROr5GWb09gp2nauPdAsQM7OTzj6/view?usp=sharin

Aguirre, uno de los secretarios del Sínodo. El Papa quiere invitar a toda la Iglesia a dejarse enamorar de la Amazonía

https://drive.google.com/file/d/1SVrMEXvXepTCeNvfXp5ypkSwqvdNixIW/view?usp=sharing

Bernabé Dalmau: No perdre la pau llegint "Estimada Amazònia"

https://drive.google.com/file/d/1r_0Z6hnlJRznO-lUo1hjrtblSxc1CzBi/view?usp=sharing

Una lectura reposada hace "querer a la Amazonía" y a la Iglesia como Francisco

https://drive.google.com/file/d/1dIDu5-eYs_PonBkqrI1-kWU9cCBeZGmv/view?usp=sharing

Padre Ferro: "Querida Amazonía", abre puertas para ir consolidando procesos"

https://drive.google.com/file/d/1om9EYopAOH4cTtxadqkXLxH9SvUZTaGC/view?usp=sharing

Nicolás Castellanos: Las expectatives quedaron en el camino entreveradas por la Curia

https://drive.google.com/file/d/1yVVvO1c5G6FlyIYpRsI-bwTLxabeoeEq/view?usp=sharing

Víctor Codina sj: "El Papa no abre ni cierra puertas, prefiere reforzar el tejido eclesial más que poner un remiendo nuevo en un traje viejo"

https://drive.google.com/file/d/17x3zAcBvC9KSxutxK_xwt6OMSKhzH1zd/view?usp=sharing

Silvia Martínez: Las mujeres parte fundamental de la Iglesia

https://drive.google.com/file/d/1YFbyldAo7I00neHsCp_DBKsofIySQq8u/view?usp=sharing

A l'Església les dones no tenim sostre de vidre, sinó un mur ben gros

https://drive.google.com/file/d/1jxsRylKRXjyYT70RJLmXN6iphq_4ontz/view?usp=sharing

Rubén Cruz: Ni viri probati, ni diaconisas. El Papa exhorta a rezar por las vocaciones sacerdotales

https://drive.google.com/file/d/18Qmu1HB1FPlRgFRZ0jWjl2Yt8ohHB5LE/view?usp=sharing

Nin: Òptims sacerdots casats, òptims sacerdots cèlibes

https://drive.google.com/file/d/1cC8OYjqfIRuaLIbJ2GdcrHWbggMuZwHW/view?usp=sharing

Antonio Pelayo: "Querida Amazonía" una carta de amor del Papa Francisco que no entra en el barro

https://drive.google.com/file/d/165XVonspdYoo4sfpOK9gYo4o9UL5vDOe/view?usp=sharing

Consuelo Vélez: No todos los "sueños" de la "Querida Amazonía" implican profetismo y audacia

https://drive.google.com/file/d/10f5TQZ-b8A2ixrNxjG6alH4-iPun0cX2/view?usp=sharing

Costadoat: La Amazonía no necesita sacerdotes, sino presbíteros probados por sus comunidades

https://drive.google.com/file/d/1VGarL0fnSj-usHRRAX3M93kNPbncGrNC/view?usp=sharing

Erwin Krauler: No podemos poner la cuestión del celibato por encima de la celebración de la eucartistía

https://drive.google.com/file/d/1peZzX_s1Tx4zmKk9CYECfW2XqyMsbW6n/view?usp=sharing

Ángel Alberto Morillo: Los líderes indígenes y el Papa laten al mismo ritmo

https://drive.google.com/file/d/1SEYaYAB103C4ZsvcPD9pA_tXw3KgYzAL/view?usp=sharing

Castillo: Responder al derecho de los fieles es una obligación

https://drive.google.com/file/d/10R4TFhZDFeLfWWsxmDCBvVkvnmz-Q1y6/view?usp=sharing

Accatoli: Cuando sopla el viento del cisma

https://drive.google.com/file/d/1fbKwpX8fKIASz4yo6H21GoIgpaJ5lYzZ/view?usp=sharing

Papa Francisco: Hemos creado una emergencia climàtica que amenaza seriamente la vida

https://drive.google.com/file/d/1Io_LEJXvSoiHtccy_4ZGe7274OZkr0eF/view?usp=sharing

El Papa recordó a los mártires de Nagasaki y pidió el fin de las manipulaciones de las religiones

https://drive.google.com/file/d/1pAXg4aoJo1IA6jkE1nKR3_LSxDliHoZH/view?usp=sharing

Papa Francisco: "El mundo actual es cada vez más elitista y cruel con los excluidos"

https://drive.google.com/open?id=11fxK2TJlmzKHVxdHcEsvIeiFjvP6MVul

Juan Pablo II y el Islam

https://drive.google.com/file/d/1A7dQl-EkzCr2VIBFODnh-PRHrznk5_s_/view?usp=sharing

Sant Jaume Hilari, màrtir

https://drive.google.com/open?id=1jCu5cIH1JJY6REIfJjkXPysEADmAh2eJ

El ciego de Jericó pps

https://drive.google.com/file/d/1CvI-GeMS8VAmoxYw36RIXY6tWLxW0rKG/view?usp=sharing

Enric Crous: Crec profundament en la joventut que tenim

https://drive.google.com/file/d/1bLN3SDB5lS7ZnpqYrNurCuTVI4s6BGcF/view?usp=sharing

Campus La Salle Barcelona, Imagina, Imagine – Projecte Urubamba

https://www.salleurl.edu/es/villancico-2019?j=647912&sfmc_sub=83628736&l=19_HTML&u=8511672&mid=10957867&jb=1

Important: "Estadístiques de l'evolució del nostre planeta a cada segon de temps"

www.worldometers.info/es/

Pintura, música, solidaritat contra l'Alzheimer

http://larepublicacheca.cat/pintura-musica-sentiment-i-solidaritat-contra-lalzheimer/

Por qué el Amazonas amerita un Sínodo

https://drive.google.com/open?id=1UWB_4YqFzbT944nLIKxxzD8wOr3HzDhF

Cómo superar situacions de angustia, pesimismo, estrés...

https://drive.google.com/open?id=1020CVVjz_DgWO0plex6z275PxT7zbsw-

El Padre Pedro Peka Paúl argentino en Madagasgar

https://drive.google.com/open?id=1j-sITmjIUhkhAQ3ftpKqyXr6ExWsk_7d

Casa Sant Josep i "Les Orenetes"

https://www.religionenlibertad.com/mundo/255048271/La-dictadura-eritrea-confisca-las-escuelas-de-capuchinos-y-La-Salle-firme-protesta-de-los-obispos.html

Retaule Capella comunitat Sant Josep de Cambrils

https://drive.google.com/file/d/1qbARJ748bSDysp9vB0Qw054qkSa0BSld/view?usp=sharing

Carlos Domínguez Morano: "El mundo de los afectos en la vida religiosa"

https://www.youtube.com/watch?v=18OFP9FKujo

Dios existe: Una hora es tan larga cuando servimos a Dios y tan corta cuando vemos una película

https://drive.google.com/file/d/1kCGo-YMcdCeH3lBl4t_FcZIDFp-RXrVe/view?usp=sharing

Viure en política

https://drive.google.com/open?id=17K2NmfmtvCdSSrVASr9bU95Qxr5aGu-v

Zigmunt Bauman y la Sociedad líquida

https://drive.google.com/file/d/13OHExq2rmFD8RzB6dP43n8hrQW3t6Cdr/view?usp=sharing

Magnifique: Danseuses chinoises

https://drive.google.com/open?id=1qpSz5wLgn3-2VBuLO_js26DHaCaFlvaC

La protección del cerebro

https://drive.google.com/open?id=15zVA4oR3NkFL0d-8DFwbd-zDj_XjJcDl

La velocidad de la tierra: cuidado con marearse

https://drive.google.com/file/d/1NUugI3uO-EYmlca97IUXS9qsowrrpWOc/view?usp=sharing

Casa Sant Josep de Cambrils i residència de dia d'Alzheimer

https://drive.google.com/file/d/1QjxKmq0A9S-dO1F5xvch_KXjUk3aHNTE/view?usp=sharing

Architectures exceptionelles

https://drive.google.com/open?id=1nVs4Bn5E-Y0OWwDOerNyn9EP_Pz0sRJe

Recogido por Madre Teresa de un cubo de basura: hoy seminarista

https://drive.google.com/open?id=1eCfJSWyTxD4RPcOd_j3QZrT3k0zl3uHQ

Facundo Cabral "El sermón de la montaña" (de Cabral)

https://drive.google.com/open?id=1c4YNdPiegCWmFjQtKkNKMfG0UABigjFZ

Mourir sur l'Everest

https://drive.google.com/open?id=1tZSwx4LZoohhtSIxbDmi5bdUpDbI9uKs

Anècdotes Lasal·lianes

G. Ricard Serra i Feu

Anècdota nº 73:

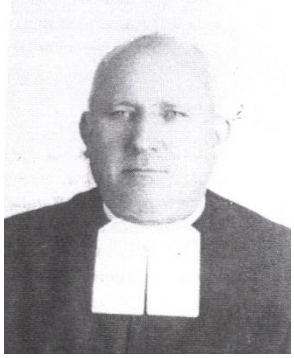

El Germà Josep Baraldés (Jacinto Pedro), de la Comunitat de Bonanova, havia quedat ben calb. Un dia va tenir la idea de fer-se fer una perruca. Dit i fet. Però li van confeccionar tan imperfecte, que li queia molt malament. I, tants anys de veure'l calb, estava desconegut.

El primer dia que es va presentar d´aquesta faisó per dinar al menjador de la Comunitat, el Germà Carles Casadesús diuen que va preguntar:

"Qui és aquell Germà foraster?"

I és que no l'havia reconegut!

Història d'una perruca

Van anar passant els dies. Els Germans es van acostumar a veure'l amb aquella perruca que li queia tan malament. Però qui no s´hi acostumava era ell mateix. El Germà Joaquim Morató, amb el seu bon sentit de l'humor, explica així el desenllaç:

> **"A part dels comentaris que sentia, quan li deien que la perruca li queia malament, ell, cada vegada que es mirava al mirall, se sentia més estrany. Fins que un dia** –diu Morató- **en mirar-se al mirall, <u>no es va reconèixer</u>. <u>Havia perdut la identitat</u>. I va decidir prescindir de la perruca.**

Anècdota nº 74:

El bon Germà Pere Bertran, entre d´altres qualitats, era molt decidit i de bon humor. Però una de les seves limitacions era emprar un llenguatge gens fi. I per això els Germans li vam treure el renom de ***Pedro Palabrotas.***

Nano, no m'emprenyis! O et fotaré un canvi de Comunitat!

Un estiu, quan ja feia temps que havia "penjat els hàbits", me'l vaig trobar a Llívia, passejant amb la muller i amb el fillet dins del cotxet. Quan feia una estoneta que s´havien parat i estava recordant amb mi "pàgines viscudes" de quan era Germà, el nen s´impacientava i rondinava. Llavors Pere va demostrar una vegada més l´encert del renom, exclamant:

Nano, no m'emprenyis! O et fotaré un canvi de Comunitat!

-"Pere!, li va etzibar la muller, **sempre seràs igual!"**

Anècdota nº 75:

Quan surt en una conversa el gran canvi que va suposar, en la institució lasal·liana , passar d´escoles on només hi havia Germans, a escoles on poc a poc els professors seglars anaven augmentant i a

escoles on la immensa majoria són professors seglars i només hi ha algun o cap Germà, m´agrada explicar aquesta anècdota:

Quan jo era alumne de La Salle Manresa, els cursos 47-48 a 50-51, només hi havia un Professor Seglar. Feia molt bé la classe, però el pobre ja tenia mèrit. En començar cada curs, sabia que alguna mare es queixava:

> **"Quina mala sort! El meu fill sempre havia tingut Hermano, però enguany li ha tocat el Professor Seglar!**

I, encara més curiós. Com que era l´únic Professor Seglar, ***no tenia ni nom!***

El Professor que "no tenia nom"

Ens deien, per exemple, **"Mañana el Sr. Profesor, además de su propia clase, vendrá a suplir un rato a vuestro Hermano, porque está enfermo"**

Era *el profesor por antomasia, porque no había ninguno más. No hacía falta referirse a él por su nombre.*

El meu darrer curs a Manresa, el 51-52, el nou Director Hno. Esteban va contractar un segon Professor Seglar: un militar que ens impartia la Educación Física (gimnàstica).

Anècdota nº 76:

Pensant en el cel ¿Què serà el cel per a mi?

Quan érem Novicis a Es Pont d´Inca, ja no ens imaginàvem el cel amb la visió infantil d'un palau amb parets de caramel. Ni tampoc amb una visió deshumanitzada: un cel eteri. Cadascú se l´imaginava a la seva manera i ho comentàvem. Un novici va dir:

"Para mí el cielo será rezar todo el tiempo, pero sin distraerme ni aburrirme, sinó gozando de Dios.

Otro lo definió así:

> "**Para mí el cielo será ver sin cesar paisajes preciosos y no repetidos"**

Jo vaig dir:

> **Pues para mí el cielo será tiempo libre continuo"**

I és que en el Noviciat ho teníem tot tan reglamentat, que quasi mai teníem temps lliure. Només en les grans festivitats. Llavors sí podíem optar entre diferents opcions, una de les quals i la que més m´agradava a mi era visitar l´Exposició Lasal·liana, on hi havia revistes, fotos i documents lasal·lians de tot el món.

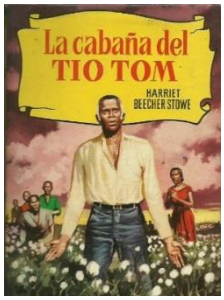

Anècdota 77:

En el Noviciat de Es Pont d´Inca, prop de la sabateria, hi havia una cabana on es guardaven diverses coses. Els Novicis la vam batejar com "*La Cabaña del Tío Tom*" Però el Germà Director Arcadi ho va saber i ens va renyar:

> **"Llámenla simplemente "La Cabaña". No: "La Cabaña del Tío Tom, porque es el nombre de una novela *mundana*"**

EL OFICIAL Y EL ESPIA

G. Lluís Diumenge i Pujol

CINE

Direcció i Guió: Roman Polanski.

Fotografia: Pawel Edelman.

Intèrprets: Jean Dujardin, Louis Garrel,

Emmanuelle Seigner, Grégory Gadebois,

Hervé Pierre, Wladimir Yordanoff, Didier Sandre.

Estrena: Barcelona, gener 2020.

Durada: 126 minuts.

PREMI DEL JURAT: Venècia 2019.

Recuperar el cas **Dreyfus,** que va commocionar la societat francesa (1894-1906), suposa parlar de corrupció institucional, de manipulació informativa, d'odi racial i d'indefensió davant d'un aparell repressiu. *El oficial y el espia* ofereix una veritable reconstrucció històrica. Mostra les clavegueres del poder i en fa sentir la seva podridura.

Polanski és un expert a l'hora de desvetllar allò que s'amaga darrere les aparences. Ho fa a través de les figures de la víctima i el botxí, dels conceptes de veritat i mentida, d'innocència i culpabilitat, del bé i del mal. Resulta fàcil caure en la trampa de si ha volgut fer un exorcisme personal. Allò que resulta alliçonador es gaudir d'una obra mestra d'un director de 86 anys que fa front, una vegada més, a les angoixes de l'ésser humà.

El film comença amb un pla de l'indret on el capità **Alfred Dreyfus** (1859-1935) és degradat públicament, acusat d'espionatge i alta traïció. Complia condemna en aïllament total a l'*Isla del Diablo* (Guaiana Francesa).

Des d'aquest instant, el coronel **Georges Picquart**, antisemita, passa a ocupar el centre del relat. En ser nomenat cap dels

serveis secrets descobreix més d'una anomalia. La seva perseverança resultarà determinant per fer palesa la inocència del condemnat.

Lluita amb la jerarquia militar, contrària a qualsevol esmena que pugui afeblir el seu poder. Imposa la llei del silenci. *"Ningú ha de saber mai el que va succeir. Ha d'endur-se el secret a la tomba".* **Picquart** seguirà, per damunt de tot, la veu de la seva consciència.

El 13 de gener de 1898, *L'Aurore* publica, en primera plana, la carta oberta *"J'Accuse" de* **Émile Zola** al President de la República. Denuncia *"una de les més grans iniquitats del segle".* Curiosament **Picquart** n'adquireix un exemplar a través del barrots del cotxe en que va empresonat. El text va ser llegit arreu del món. El seu autor va ser condemnat per difamació.

L'autèntic culpable d'espionatge **Walsin Esterházy** fou denunciat sense èxit I va fugir a Anglaterra aquell mateix any.

Dreyfus va ser jutjat, per segona vegada (1899). Condemnat de bell nou, va demanar amnistia. Set anys més tard es va reconèixer que era innocent. Va reincorporar-se a l'exèrcit amb tots els honors. Aquest fet va ser molt criticat pels nacionalistes.

Un dels grans assoliments de *El oficial y el espía* és el fet d'aconseguir harmonitzar les vessants històrica, social i personal. Interpretada en clau d'avui resulta una mostra de la iniquitat en nom de la raó d'Estat, preludi de les *"fake news".*

Admet una doble lectura. **Al·legòrica** per part del Director en fer paleses les anomalies del sistema judicial. **Crítica** amb el món actual marcat pel retorn dels ultranacionalismes i altres perversitats polítiques.

Pel·lícula a perdurar en el temps, més enllà de la polèmica. Convida al compromís per estimar el món, malgrat les deficiències de la història.

POBRESA, MARGINACIÓ

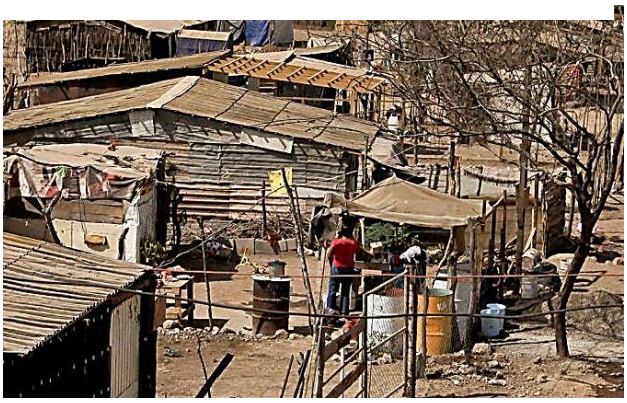

M
A
N
S

U
N
I
D
E
S

ALERTA!...

EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

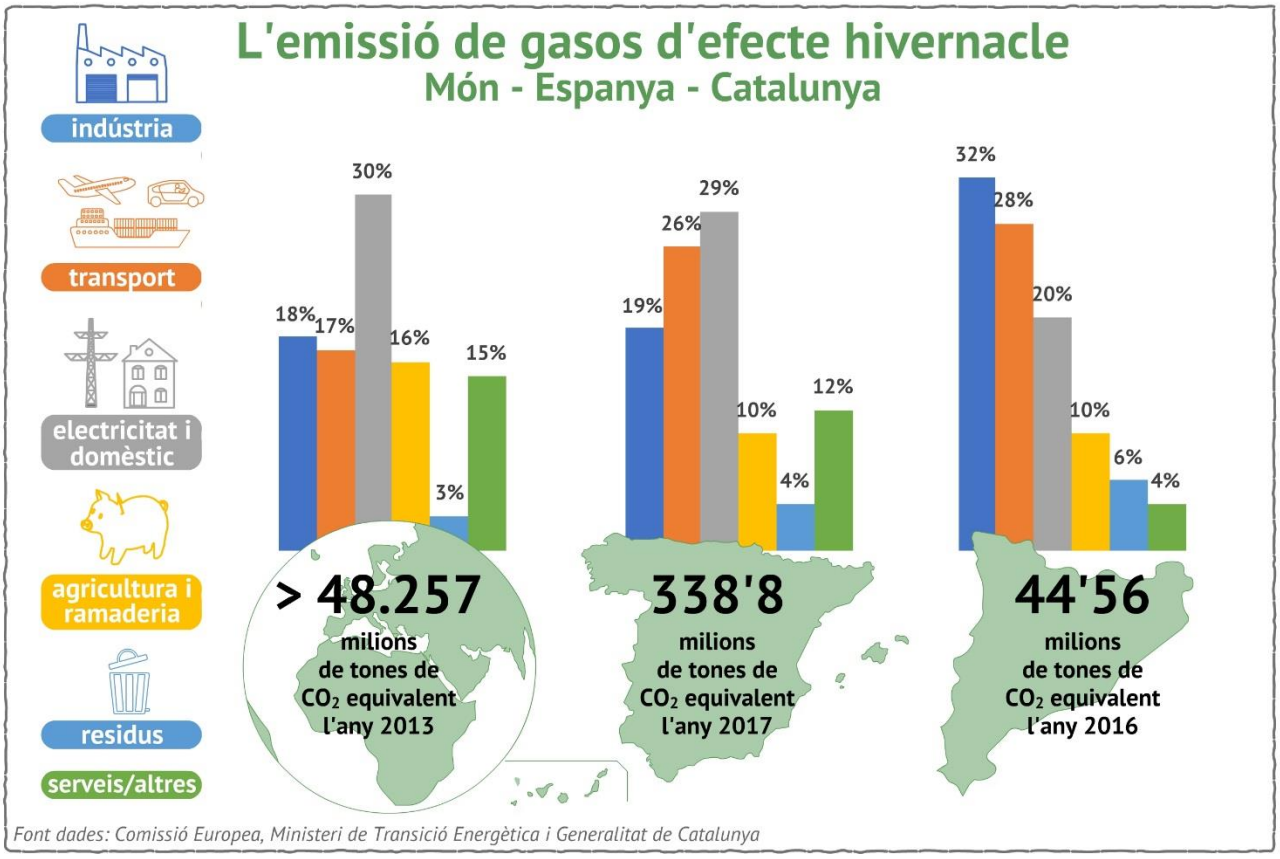

SUMARI

Per una inculturació de l'Evangeli a l'Amazònia 2

EDITORIAL 3

"Querida Amazonía". Para una Iglesia con rostro amazónico, *Alessandro Gisotti* 4

Amar la Amazonía y sus pueblos para salvar el planeta, *Cardenal Czerny* 8

Cal esperar..., *G. Jaume Pujol i Bardolet* 10

Carlos Maria Galli: "El Papa está iniciant processos de reforma irreversibles, *Glòria Navarrete, CR* 11

Con Francisco hemos iniciado un tercer período postconciliar, *Jesús Espeja* 14

Francisco en Nagasaki: La carrera armamentista es "un atentado que clama al cielo", *H. R. Alcaide* 16

Testimonis de fraternitat. Unes reflexions sobre la Carta Pastoral del G. Superior 2019. *G. Jaume Pujol* 19

Frère Florence, quart Superior General (1767-1777), *G. Jaume Pujol I Bardolet* 20

Recordant l'itinerari de fundació de l'Institut, segle XVII, *G. Jaume Pujol i Bardolet* 23

Roma: El H. Gabriel Drolin, *Josean Villalabeitia* 27

El nostre estimat Districte de Catalunya (I), *G. Ramon Font i Serra* 31

Coplas en honor de san Juan Bautista de La Salle, *Eva Rubio, sobrina del H. Agustín Rubio (epd)* 37

La Salle al Món i a Catalunya, *PAX* 39

Redescubrir el gozo de ser consagrados. Un análisis de la vida consagrada (I), *Carlos del Valle, VD* 41

Reflexiones de santa Teresa de Calcuta, *Aportación del H. Desiderio Pérez Ramos* 44

Presentació del Salm 42, *G. Ramon Grau i Estany* 45

Davant la crisi vocacional i tocant de peus a terra, *G. Jaume Pujol i Bardolet* 47

Segon Taller Bíblic del curs 2019-20: La Carta Apostòlica de sant Jaume, *G. Antoni Perera i Parramon* 49

Homenatge al G. Mateo que li tributa el Claustre dels Campus Universitari LASALLE.URL:

- Cordial comiat del G. Mateo del Campus Universitari La Salle, *G. Jaume Palom Izquierdo* 50
- Nota bogràfica del G. Mateo, *G. Josep Martí i Roca* 52

Cumpliendo mis 84 años, *G. Raül Calvo Garcés del Garro* 56

Recordem... de "Les 20 regles que el Fundador es va imposar" 57

Sons de Farners amb motiu dels 99 anys del G. Laurentino Fernández, *Ramon Sargatal* 58

Mn. Albert Palacín, un exemple d'aportació de l'Església al servei de la cultura catalana, *Catalunya C.* 59

El Mestre, *Miquel Estradé,OSB* 61

Homenatge al Dr. Àngel Aguiló, afiliat a l'Institut, amb motiu de la seva jubilació 62

- Presentació G. Josep M. Pons i Riba 62
- Benvolgut Dr. Aguiló, estem tots junts per donar-vos gràcies, *G. Josep Canal i Alavedra, V.A.* *63*
- *Cuidar de una persona: Ser médico mezclando efectividad y ternura, G. José Antolínez, V.A.* *64*

Gràcies, moltes gràcies de part de tants Germans... *G. Santigo Peribáñez Perea* 65
La Salle a la parròquia de la Sagrada Família de Manresa... el Tossal del Cor, *G. Jaume Pujol i Bardolet* 67
Noticias de Tami, *H. Vicente Bartolomé* 68
Entrevista al H. Jesús Linares García, *PAX* 70
Recordando... La Cruz de Alfonso X el Sabio al H. Sebastià Rubí, *Mateo Caldera, Periódico Baleares* 80
Parla'm de Déu, *Aportació del G. Antonio Domínguez Domínguez* 81
Benigno Román, un pou de ciència, a Llívia, *Ester Gratacós. Aportació del G. Sntoni Perera i Parramon* 82
La passió per la muntanya en un llibre, Joan Escalé-A. Valldepérez.... *Francesc Dalmau, Diari Regió 7* 84
Un libro sobre los movimientos populares con prólogo del Papa. *Hernán Reyes Alcaide* 85
Petites i senzilles reflexions, *G. Ramon Font i Serra* 87
Frases para pensar, *De un dossier del H. Jesús García (epd)* 89
Lucía Caram: A Catalunya la pobresa infantil es estructural i greu, *Jordi Llisteri, Catalunya Cristiana* 90
La vida fraterna, comunión de santos y pecadores, *Amedeo Cencini, Aportación del H. A. Domínguez* 92
La teologia del nen. Els nens sí que ho entenen, *G. Isidre Aloy i Colillas* 93
Haremos unos pequeños ritos penitenciales, sin salvar la tierra, José Ignacio González Faus 94
Jesús fue un laico judío sin inguma preparación rabínica, *Juan Antonio Estrada* 96
Identificar Islam con islamismo es como confundir Cristianismo con nacional-catolicismo, *J. J. Tamayo* 99
Diferencias entre Islam e Islamismo, *Catalunya Religió, aportació del G. Ramon Font* 104
Aprendre a envellir, *Catalunya Religió, Aportació del G. Ramon Font i Serra* 105
Dignificar la vellesa, *Francesc Torralba* 107
Unes reflexions dels 90 anys, *Regina Brett, Aportació del G. Antonio Domínguez Domínguez* 108
Una senectut culta, *segons Joan Margarit* 109
Propostes i vivències paradoxals de la vida religiosa en el món contemporani, *Horeb n. 521* 110
Las bienvaneturanzas del peregrino, *Amparo, Albergue de peregrinos. Aportación del H. Desiderio P.* 111
Fent una ullada a l'any cristià. La Tradició i les tradicions, *Mateu Sanclimens, ofm.cap* 112
La Asociación es... *Casa Generalizia, Segretari per les Associazone* 114
Salut: les figues, *Montse Reus* 116
Lectures útils, *G. Jaume Palom Izquierdo i G. Jaume Pujol i Bardolet* 119
Punts de reflexió, *Divers* 124
Altres lectures possibles... Links d'interès, *PAX* 128
Anècdotes Lasal·lianes, *G. Ricard Serra i Feu* 132
Cine: El oficial i el espía, *G. Lluís Diumenge i Pujol* 134
Pobresa i marginació: Unes escenes d'interpel·lació 136
Alerta!... Emergència climàtica 137

o